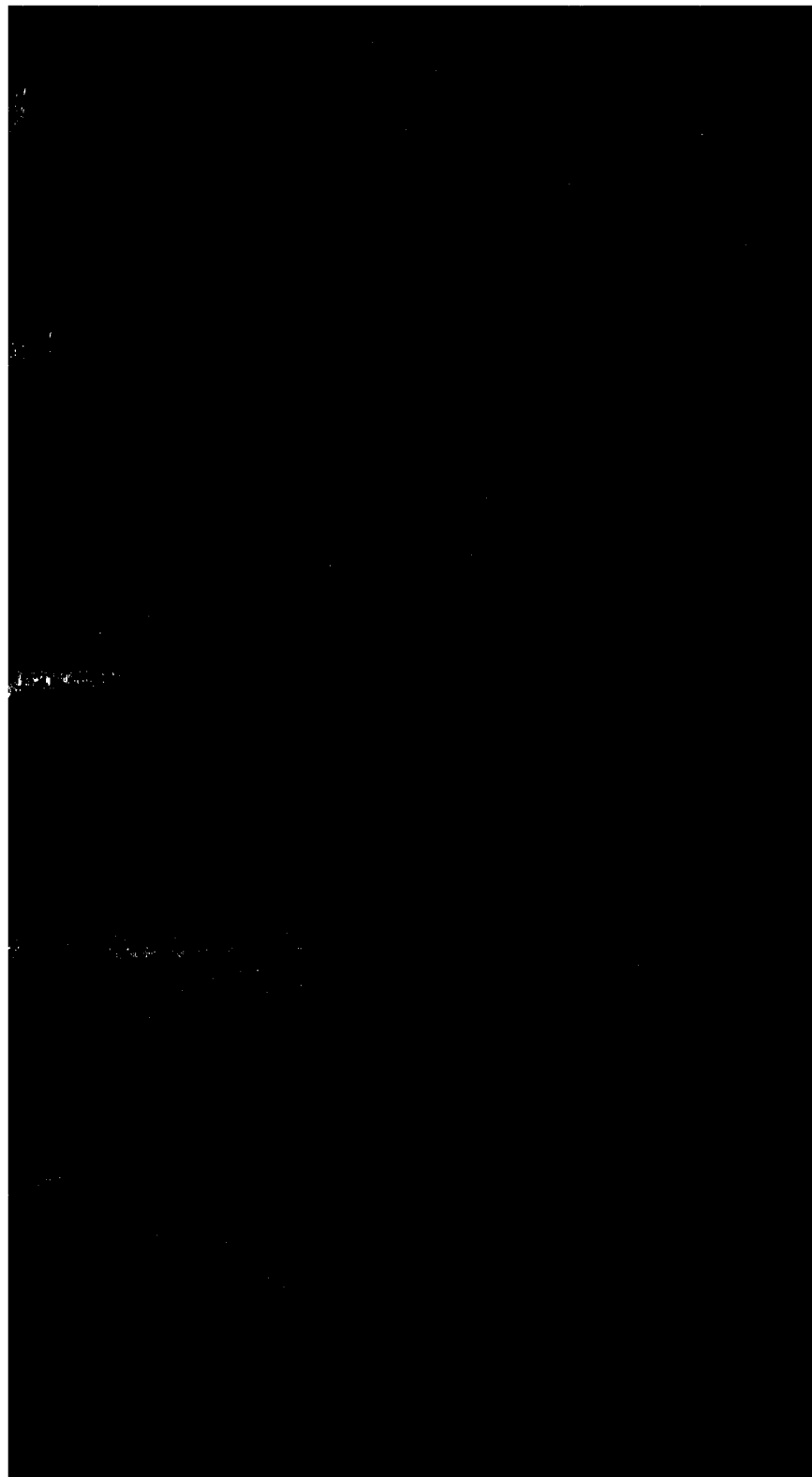

2000165

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES
OFFICIAL REPORT

*Twenty Second day of the First Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 1st July, 1967

The House met at Half-past Eight of the Clock

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

NEHRU MEMORIAL FUND

161—

* 649 Q.—Sri Ch. Raejswara Rao (Siratla) : Will hon. the Chief Minister be pleased to state

(a) the names of the personnel on the Nehru Memorial Fund Sub-Committee of Andhra Pradesh,

(b) the amount of collections made by the end of the financial year 1966-67, and

(c) the manner in which the above collected amounts have so far been spent?

[THE MINISTER FOR REVENUE DEPUTISED THE CHIEF MINISTER
AND ANSWERED THE QUESTIONS]

The Minister for Revenue (Sri V. B. Raju).— (a) Forty-three members are serving on the Andhra Pradesh Regional Sub-Committee of the Jawaharlal Nehru Memorial Fund, whose names are shown in the list placed on the Table of the House

(b) The collections received during the period 1st April, 1966 to 31st March, 1967 were Rs. 14,54,649.44.

(c) An amount of Rs. 7,00,000 was handed over by the Chief Minister to Prime Minister towards the State contribution from out of the total collections to the Central Fund on 20-6-1966

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Vide answer to clause (a) of L A Q No 161 *(649)NAMES OF THE MEMBERS OF THE ANDHRA PRADESH REGIONAL
SUB-COMMITTEE OF THE JAWAHARLAL NEHRU MEMORIAL FUND

1. Sri K. Brahmananda Reddy	Chairman
2. „ B. V. Subba Reddy	Member
3. „ Gottipati Brahmayya	„
4. „ N. Ramachandra Reddy	„
5. Dr. M. Chenna Reddy	„
6. Sri P. V. G. Raju	„
7. „ A. C. Subba Reddy	„
8. „ Mir Ahmed Ali Khan	„
9. „ Y. Sivarama Prasad	„
10. Dr. M. N. Lakshminarasiah	„
11. Sri T. Ramaswami	„
12. „ M. R. Appa Rao	„
13. „ P. V. Narasimha Rao	„
14. Smt. T. N. Sadalakshmi	„
15. Sri A. Balarami Reddy	„
16. „ B. V. Gurumurthy	„
17. „ J. Vengal Rao	„
18. „ V. Kurmayya	„
19. „ K. Vijayabhaskar Reddy	„
20. „ P. Thimma Reddy	„
21. „ T. Viswanadham	„
22. „ Pillalamarri Venketeswarlu	„
23. „ V. B. Raju	„
24. Dr. D. S. Reddy	„
25. Mrs. Premalata Gupta	„
26. „ Shyamala Devi	„
27. Brig. G. M. Sayeed	„
28. Sri K. V. Narayana Reddy	„
29. „ G. D. Somani	„
30. „ Dharmateja	„
31. „ Mullapudi Harishchandra Prasad	„
32. „ N. P. Sen	„
33. „ G. Sanjeeva Reddy	„
34. „ Makhdoom Mohiuddin	„
35. H.E.H. the Nizam	„
36. Dr. G. S. Melkote	„
37. Smt. Kumudini Devi	„
38. Sri G. Latchanna	„

39.	„ M R Shyama Rao	Member
40	„ V Ramakrishna, I.C S. (Retd)	„
41	„ S Ramachar	„
42	„ P L Bhandari	„
43	„ K N Anantaraman, I C S.	Secretary
44.	„ Syed Hashim Ali, I A S	Joint Secretary

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- ఈ కమిటీ లిస్టులో ధర్మతేజ పేరు ఇంకా ఉంది. ఆ పేరును రూపుమాపడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

Sri V. B. Raju :- Sir, the Committee has not been reconstituted as yet.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం) :- నెహ్రూ స్మారక నిధివారు నెహ్రూ గారి పేరుమీద పెద్ద లైబ్రరీ భవనమో, లేక ఎగ్జిబిషన్ హాంటిని నిర్మించడానికి ఏమైనా పథకాలు రూపొందించారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :- కమిటీ ఒక కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయం చేసినది. హైదరాబాదు నగరంలో నెహ్రూ కాలభవన్ నిర్మాణము చేయుటకు నిర్ణయం చేసింది. ఆ కాలభవన్ ఖర్చు non-recurring తొమ్మిది లక్షల రెబ్బదిపేలు ఉంటుంది. రికరీంగు ఖర్చు రెండు లక్షల రూపాయలు ఉంటుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :- నెహ్రూ మెమోరియల్ ఫండు పట్టడానిమంచి గ్రామాలనుంచిూడ వసూళ్లు చేస్తున్నారు జిల్లాలలో పాడ్ కమిటీలు ఉన్నాయి. అక్కడ ఏమైనా ఇటువంటి నిర్మాణాలు చేస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :- అన్ని జిల్లాలనుంచి funds వస్తున్నాయి. ముందు హైదరాబాదులో నిర్మాణం పూర్తి చేసిన తరువాత, funds ఉంటే జిల్లాల సంగతి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి) :- వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలలో ఇటువంటి కార్యక్రమాలు అమలుచేయడానికి పూనుకొంటారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :- Funds ఉన్నట్లయితే, అప్పుడు ఆలోచించవచ్చు.

MURDER IN AVULVARIPALEM

162—

* 108 Q —Sarvasri Y Venkatrao (Vemur) M. Ch. Nagaiah (Prathipadu) — Will the Chief Minister be pleased to state

(a) Whether it is fact that a murder took place at Avulavaripalem, Tenali Taluk, Guntur District on 15-2-1967 .

(b) if so, the name of the deceased ; and

(c) whether the culprits are apprehended ?

Sri V B Raju — (a) No murder took place at Avulavaripalem of Tenali Taluk on 15-2-1967. But on 15-2-1967 a double murder

occured in Malalanka hamlet of Pedalanka village of Tenali taluk circle

(d) The deceased are Sri Gazula Rama Sastrulu and Sri Gazula Lakshmaiah

(c) Yes, Sir

JOINT STAFF COUNCIL

163—

*775 Q—Sarvasri K Butchariah, (Chilakalurpetta), M. Ch. Nagainh —Will hon. the Chief Minister be pleased to state .

(a) the number of meetings of the Joint Staff Council of Andhra Pradesh Civil Services held during 1966-67 , and

(b) the nature of decisions taken at these meetings ?

Sri V B Raju — (a) Four in 1966 and one in 1967 (upto 15-6-1967);

(b) The nature of decisions taken at these meetings pertains to the general principles governing conditions of Service ie , recruitment, hours of work, discipline, tenure, remuneration etc

శ్రీ సిపాచ్. రాజేశ్వరరావు - Staff Council లో అభిప్రాయ భేదాలు వస్తే ఆర్ బి ట్రైబ్యునల్ రిఫర్ చేయాలని ఉందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు - Arbitration కు సంబంధించి ఏమిలేదు. ఏకగ్రీవంగా చేసిన నిర్ణయాలు ఏమైన, ప్రభుత్వం అమలు జరుపకపోతే మరల Staff Council వద్దకు వస్తుంది. దానిపై మరల చర్చిస్తారు.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు (కాకినాడ) :- ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించబడ్డ అంశాలు ఎన్ని ఉన్నాయి? దానిమీద ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారో చెప్పాలరా?

Sri V B Raju - During the five meetings held in 1966-67, the Council passed 17 fresh resolutions besides 30 further resolutions on pending resolutions. Out of the 17 fresh resolutions, 9 resolutions were accepted by the Government, 2 were rejected and the remaining 6 are under consideration.

శ్రీ సిపాచ్. రాజేశ్వరరావు :- ఈ కమిటీ చేసిన సిఫారసులు అమలు జరపడానికి ఆలస్యం అవుతున్నది. అంగీకరించిన విషయాలే అవి. వాటిని అమలు చేయడానికి ఏదైనా మిషనరీని పంపాడు, చేస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :- జర్నల్ లో అంగీకరించిన విషయాలు ఏమీ అమలు జరుపడానికి లేవు, ఎన్ని అమలు జరుపడానికి Staff Council పోతే వర్తించును. వేరే మిషనరీ ఉన్నట్లేదు. G A, D. పాటు చేస్తారు.

శ్రీ వావిలూరి గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) :- రెండు విషయాలలో ఏకగ్రీవంగా లేదని అన్నారు. దానిపై ప్రభుత్వ అభిప్రాయము ఏమిటి?

Sri V B Raju - Resolutions చాలా ఉన్నాయి. It will take time, Sir.

Mr. Speaker - He wanted details as to what happened to the resolutions, whether the Government had accepted them or not. Please pass on the details to Sri Vavilala.

Sr V B. Raju.- Sir, it will take time as I am not prepared for that and I will - - -

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య - Reject చేసినది 'రెండుకదా' అని ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు) - Pass అయిన రిజల్యూషన్లు gist చెబుతారా?

Sri V B Raju - I will give the gist, Sir. The Government's Provident Fund Subscriptions - Necessary clarifications have been issued in a memorandum by the Finance Department. The staff side said that the G. O. is not clear and that an officer is not obliged under the rules to contribute any percentage of his towards the Provident Fund. Whether he should contribute 3% of what he has already been contributing the staff side objected to the element of compulsion even to the 3%. This matter is under consideration.

The Government has effected 10% cut in the staff pattern in all departments.

The General Administration - - -

Mr. Speaker - All that is not necessary.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు - అధ్యక్షా! జిల్లాలలో Staff Councils functioning నామ మాత్రంగాను, లాంఛనప్రాయంగాను జరుగుతున్నాయి. Collector అధ్యక్షులుగాను P. A. కార్యదర్శిగాను నామమాత్రంగా వున్నాయి. వాటిని effective గా function చెయ్యడానికి ఆర్డర్లు పంపిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు - ఇది ఆలోచిస్తున్నాము. Effective గా పనిచేయకపోతే సంపిస్తానండి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు - అధ్యక్షా! వేలకొలది ఉద్యోగులను పనినుంచి తొలగించుచున్న రోజులలో Staff Council ను తీసుకువచ్చారు. Staff Council అంగీకారం కావాలా? ఇద్దరూ అంగీకరించినప్పటికీ Staff Council తరపున ఉప్పుకొన్నా Govt ఆమోదించాలనే అంశాన్ని గుర్తిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు - ఇదివరకే మనవి చేశాను. గవర్నమెంటు అంగీకరించకపోయినట్లైతే మళ్ళీ Staff Councils ముందుకు వస్తుంది. మళ్ళీ చర్చించబడుతుంది. మళ్ళీ Government దగ్గరకు పంపించబడుతుంది.

Sri C V K Rao —The other portion has not been answered, Sir
He is about to answer

Sri V B Raju — 10% retrenchment విషయంలో చర్చ జరిగి
నప్పుడు —The General Administration Department had been informed
that it has been decided that in effecting 10 per cent retrenchment no
regular employee should be thrown out of employment But if found
surplus, he should be relieved as and when vacancy in an equivalent
post is available for his absorption

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — చెందు Subjects మీద differ
అయినామని చెప్పారు అవి ఏవి? అవి కూడా చెప్పకపోతే ఎట్లాగండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— Table మీద పెడతాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —Table మీద పెట్టడంకాదు.

Mr Speaker.— He has not gone through the whole thing
and he is not in a position now to tell you It will take long time to
tell the House That is why I have been telling that it will take
time. Next question,

(At this stage Sri Vavilala Gopalakrishnaiah wanted to say something)

Mr Speaker —All right The hon Minister may take his
own time and supply the "information". I have got to cover another
17 questions and I have been telling hon Members

Sri V B Raju, —Sir, it is a supplementary arising out of a
supplementary

Sri Vavilala Gopalakrishnayya —It is not a supplementary.

Mr Speaker.—All right. The hon Minister can take time
and give the answer

Sri V B Raju —About the resolution of Compulsary Provident
Fund, as I said, the Finance Department has clarified it and the
matter is under consideration

The Government's decision effecting 10% retrenchment .. inst.
now I have actually tried to read something about it.

About the Steering Committee, the Steering Committee has
been constituted.

Mr Speaker —He wants to know about the two instances in
which the Government have deferred If the hon Minister is in a
position, please tell the House Otherwise let him say I am not in
a position to say. That is all what I want.

Sri V. B Raju —Sir, I have requested for time from the
House I will actually place the matter on the Table of the House.
All these have been written, resolutions discussed and there are
comments.

Mr Speaker —So, he is not in a position to tell the House.

Sri V B Raju —Yes, Sir

Mr. Speaker - Next question

EXTENSION OF SERVICE TO GOVERNMENT SERVANTS

164—

*456 Q —Sarvasri Ch Rajeswara Rao, K. Buchariah, M. Ch. Nagaiah :—Will hon the Chief Minister be pleased to state

(a) what are the principles on which extension of service is granted to the Government servants,

(b) the names of the persons that have applied for extension of service during the last three years; and

(c) the names of the persons who have been granted extension of service and the cases in which extension was rejected together with reasons?

Sri V. B. Raju — (a) Extension of service beyond the age of compulsory retirement is granted to the Government servants on public grounds, which must be recorded in writing Government servants who are physically fit and efficient and whose integrity is sound and whose services, it is in the interest of State to retain beyond the age of compulsory retirement, are given extension of service depending upon the circumstances of each case for such period or periods as Government may think fit from time to time

(b) and (c) statement placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Statement indicating the names of persons who applied for extension during the last three years i.e. 1964-65, 65-66, 66-67 and the names of the persons who have been granted either extension of service or rejected—[vide answer to L A Q No 164 (*456)]

S No.	Names of the Officers who applied for extension of service.	Whether extension of service granted or rejected	Remarks.
		1	2

General Administration Department

1	Sri M.Venkatapathi Asst Secretary to Government	Granted	In view of the special nature of work relating to framing of rules under the New Municipalities Act in the State, it was considered expedient in the interest of the Govt. work to give him extension in service from 12-11-64 to 31-3-66 as he was found quite familiar with that work.
---	---	---------	--

1	2	3	4
2	Sri N Nageswara Rao, Inspector of Police	Granted	For one year during the year 1964-65
3.	„ B Pullaiah, Dy Supdt of Police	„	-do-
4	„ K P Naidu, Asst Secy to Govt	Rejected.	In view of the policy of the Govt. generally not to give extension
5	„ K. H Ahmed, Asst Secy to Govt	„	-do-
6	S A Lateef, Asst. Secy to Govt.	Granted	In connection with the listing out of old records of the erstwhile Govt of Hyderabad, most of which are in Urdu or in Persian languages and consisting of over 4.5 lakhs files, his services were considered essen- tial as he is quite con- versent with the above languages and as such he was given extension from 15-12-66 to 14-6-67 A N.
7	„ B Gopalakrishnaiah, Asst. Secy to Govt	Rejected	In view of the policy of the Govt generally not to give extension
8	„ S Vijayarangam, I. P. S Director, Anti-corruption Bureau, Hyderabad	Granted	He was due to retire on superannuation on 6-9-66 was granted extension of service for a period of six months from 6-9-66 to 5-3-67 in the first in- stance and for a further period of three months from 6-3-1967 on public grounds.
9	„ S S N. Reddi, Dy. Supdt. of Police	„	For one year during the year 1966-67
10	„ B Revathi Rao, Dy. Supdt. of Polce	„	-do-
11	„ J K Murthy, Divl Radio Engineer, I and P.R. Dept	„	He has been sanctioned extension of service from 4-2-66 for a period of one year in G.O.Ms, No,

1	2	3	4
			115, G A (I. and P R.) dated 31-1- 1966
12.	Sri N. Nageswara Rao Inspector of Police.	Rejected.	
13.	„ B Pullaiah, Dy Supdt of Police.	„	The requests of all the applicants for fur- ther extension were rejected as a matter of Policy.
14.	„ S S N. Reddi, Dy Supdt of Police	„	
15.	„ B Revathi Rao, Dy. Supdt. of Police.	„	
16.	„ Mohd. Abdul Aziz, Asst Comptroller, Govt House Dept.	Granted,	
17.	„ Issacc, Driver.	Rejected.	As a general policy the extension in service of Sri Issacc, Driver beyond the superannuation was rejected He was later on re-employed from 15-10-65.
18.	„ Jamal Baig, Driver.	Granted.	For one year from 1-10-66
19.	„ Khaja Hussain, Driver	„	For one year from 18-4-67
20.	„ Norta Singh, Cabinet Maistry	„	In view of the policy of the Govt extension was not granted to these persons
21.	„ Ram, Vegetarian Cook	„	
22.	„ Hashim Ali, Dafedar	„	
23.	„ G. Narayanachetty, I A S. (Retd)	„	Granted Extension from 1-7-66 to 31-12-66
24.	„ A. R. Gopalan, Jt Secy to Govt.	„	Granted extension from 5-7-66 to 4-4-67
25.	„ Dr. Mir Siadat Ali Khan (Retd) Judge High Court Industrial Tribunal.	„	Granted extension for two years from 21-11-63 to 20-11-65
26.	„ V Kameswara Rao, Dt. and Sessions Judge	„	Granted one year from 25-11-1966
27.	„ C Jagannadhacharyulu, Dy Sessions Judge OD as Judicial Commissioner Manipur and Tripura	„	Granted from 1-7-66 to 2-12-67

1	2	3	4
28.	Sri M Ramamurthy, Dt and Sessions Judge OD Pay Commission Secretary	„	Granted for one year from 7-1-1967
29	„ M A Jabbar, Dt. and Sessions Judge	Rejected	—
30.	„ Syed Firasat Hussain	„	—
31.	„ S. Abdul Rahman	„	—
32	„ D. Subba Rao	„	—
33	„ G Gurumurthy Rao	„	—
34	„ M. Satyanarayana.	„	—
35	Sri T Ramachandra Rao Director, Information and Public Relations and Ex-Officio, Genl Admn Department	Granted 1-6-1965 to 1-12-1966.	

FINANCE DEPARTMENT.

- 36 Sri Syed Mahfuzuddin, Accounts Officer, (Pen) Granted From 8-11-66 to 23-2 67.

AGRICULTURE DEPARTMENT.

- 37 Sri T V Seshadri, Dy Soil Conservation Officer Rejected.
38. “ K. Raghunatha Reddy, Dy Director of Agriculture. „
- 39 , D V G Krishnamurthy, Jt Director of Agriculture „
40. „ K V Reddy, Naidu, Dy Director of Agriculture „
41. „ T V. Reddy, Director of Agriculture. Granted Extension of service for 3 years was granted Dr T V Reddy was selected for appointment as Dean Agriculture in A P. Agricultural University on an initial pay of Rs 1,600/- per month Govt considered that it would not be in the interest of the Dept to permit him to go to the University. By going over to the University, he

1	2	3	4
---	---	---	---

would have stood to gain no only in emoluments but also in extension of service up to the age of 60 years.

42. Sri C. P. Ramanujachary, Rejected
Asst. Agri Engineer —

43. „ G Narasimha Murthy, „
Dy Director of Agri. —

FOREST DEPARTMENT

44. Sri P. V Ramana, Dy. Conservator of Forests. Granted Extension of service for a period of one year from 8-8-1966 to 7-8-1967.

45. „ V Suryanarayana Rejected
Forester —

46. „ M Ramaiah, Range Officer „ —

47. „ M Srinivasa Rao, „
Manager. —

48. „ C. Ramakrishna Rao, „
Ist Grade Draughtsman. —

49. „ Mahood Hussain, Ist „
Grade Draughtsman. —

50. „ E Chinnaswamy „ —

CO-OPERATIVE DEPARTMENT

51. Sri S Padmanabha Rao, Rejected
Dy Registrar/G M
Chowdavaram Co-op:
Industrial and Agricultural
Society, Chodavaram. —

52. „ G. Bhagavannarayana, „
Dy Registrar —

53. „ M G Raja Rao, Dy. „
Registrar/G M Nellore,
Co-op Sub-Registrar. —

54. „ K. Nageswara Rao, „
Coop Sub-Registrar —

55. „ M Suryanarayana, „
Co-op Sub-Registrar. —

FISHERIES DEPARTMENT

56. Sri M. A Hafeez, Rejected
(Fisheries Extension
Officer, Kaval, in the

1	2	3	4
---	---	---	---

category of Inspector Fisheries).

57. Sri M. Satyanarayana Murthy, Head Clerk, Fisheries Training Institution, Kakimada in the category of Upper Division Clerk Rejected

ANIMAL HUSBANDRY DEPARTMENT

58. Sri R. Narayana Reddy, Live Stock Officer, Incharge Key Village, Chittoor. Rejected —
59. „ B. Uttaraiah, D.V.O., Chittoor. „ —
60. „ P. S. R. Swamy, R.A.D., Cuddapah. „ —
61. „ K. Chella Rao, V.A.S., West Godavari Dist. „ —
62. „ A. Mahadeva Reddy, V.A.S., West Godavari Dist. „ —
63. „ I. Vijayaraju, D.V.O., Visakhapatnam. „ —
64. „ M. Kameswara Rao, Dy. Director, (Crash) Head Office. „ —
65. „ T. Ch. Naidu, Dy. Director, (Vety.) Head Office. „ —

REVENUE DEPARTMENT

Tahsildars

66. Sri A.R.K. Suryanarayana Rejected There is no dearth of qualified hands.
67. „ S. A. Subboor „ -do-
68. „ P. Gopalraju „ -do-
69. „ S. Venkateswarlu „ -do-
70. „ K. Krishna Rao „ -do-
71. „ A. Krishna Rao, Dy. Tahsildar „ -do-

1	2	3	4
72.	Sri Sailu, Boiler Mechanic	Rejected	There is no dearth of qualified hands.
78.	„ Md. Khaja Saheb, L D C	„	-do-
74.	„ M A. Hakeem, Dy Commr Excise and Pro	„	-do-
75.	„ R. Subba Rao, Dy. Commr of Excise and Pro.	„	-do-
76.	„ D K Keely, Dist. Registrar	„	-do-
77.	„ S. Venkata Reddy	„	-do-
78.	„ K Sarathi Naidu	„	-do-
79.	„ S. Krishna Murthy Naidu	„	-do-

COMMERCIAL TAX DEPARTMENT

80.	„ S V Chalapathi Rao, L D C. C T Department	„	-do-
81.	„ V Viswanadham, A.C T O	„	-do-
82.	„ T Krishna Rao, A C T O	„	do-
83.	„ P. Venkataswamy, A C T O.	„	-do-
84.	„ Ashiq Hussain, Peon, Board of Revenue	„	No public interest is served.
85.	„ V Padmanaba Menon, Supdt., (Ex and Pro)	„	-do-
86.	„ Jameel Ahmed Khan, Supdt. for Govt Distilleries, Hyderabad.	„	-do-
87.	„ R Seshagir, Dy. Commr., Ex and Pro.	„	-do-

CIVIL SUPPLIES DEPARTMENT

88.	„ J Ramakoteswara Rao, Jt Director, (Civil Supplies) Permanent Asst Secy to Govt., P. W. D)	Further extension beyond 31-3-67 Rejected	Sri J. Ramkoteswara Rao, (retired Jt Director of Civil Supplies), was granted extension of service from 19-10-66 to 31-12-66 in G O Ms. No 1202/GA (Spl A) Dept. dt. 26-9-66 and further extension from 1-1-67 to 31-3-67 in G. O. Ms. No. 1516, G. A. (Spl. A) Dept. dt 22-12-1966.
-----	--	---	--

SETTLEMENT and SURVEY DEPARTMENT

89.	Sri K. Pravendar, Clerk. L. D.	Rejected.	There were no special reasons to grant the extension. His entry into Govt.
-----	--------------------------------	-----------	--

1	2	3	4
			service it self was a concession granted to him as rules were relaxed in his case.

90. Sri K G Desikan, Deputy Secretary to Government Granted For 6 months with effect from 21-9 1966.

PANCHAYATI RAJ DEPARTMENT

91. Sri A V Subba Rao, Extension Officer Rejected. As there was no dearth of candidates
92. „ A V Somachari, Asst Engineer. „ It was not felt desirable to accord extension of service
93. „ V Ramachandrudu. „ in P. R Engineering Department.

LEGISLATURE DEPARTMENT

94. Sri G.V. Chowdary, Secy to Govt, Legislature Dept Granted For the period of three years with effect from 20-11-1965 the date on which he attained the age of superannuation.

LAW DEPARTMENT

95. Sri D.Suryanarayanawamy, Former Secy. to Govt., Law Department. Granted For the period of three years from 15-10 63 to 14-10-1966.
96. „ A. D. V Reddy, Dist Session Judge.. „ He is at present working as Member Secretary, State Law Commission.

INDUSTRIES DEPARTMENT

Mines and Geology Department

97. Sri Yashpaul Rai, Asst. Geologist. Rejected. —
98. „ Syed Nizamuddin, Dy. Director of Mines. „ The Officer had no special knowledge.

EDUCATION DEPARTMENT.

99. Sri C. V D. Murthy, Director, of Tech. Education. Rejected. On Public Grounds.
100. „ G. satyanarayana, Head of Mech Engg Section, Govt Polytechnic, Warangal „ -do-

1	2	3	4
100	A Sri P. B. R. Murthy, Dy Director Technical Education	Rejected.	On Public Grounds.
101	Miss V. C. Plowman, V P Domestic Science Training College, Secunderabad.	„	-do-
102.	Smt. L. Mosses, Junior Asst. Domestic Science Training College, Secunderabad.	„	-do-
103.	Sri D. B. Sarmikar IInd Grade Teacher, Govt College of Fine Arts and Architecture, Hyderabad	„	-do-
104.	„ T. Subramanyam, Principal, I T I Kothagudem	„	—
105	„ K. V. R. Chowdary, R E O., Vijayawada	Granted.	Extension of service for 6 months from 16-12-1966.
106.	„ D. V. Rama Rao, Foreman, I T I Anantapur.	Rejected.	On the ground that there was no dearth of qualified candidates
107.	„ P. R. Manikyam, Ty Group Instructor, I T I Warangal	„	On the ground that he was not qualified to hold the post as per the Special Rules.
108	„ M. Rayala Reddy, Supdt, Office of the C G E, Hyderabad.	Granted	—
109.	„ P. V. L. Narasimha Rao, Permanent S. O., Education Dept.	Rejected	There was no dearth of candidates to fill up the post

HOME DEPARTMENT.
POLICE DEPARTMENT.

110	Sri A. Jabbar, P. C No. 1078.	Rejected	No case for extension.
111.	„ Mohd Ismail, Offg Sub-Inspector, Guntur.	„	No extraordinary qualification.
112	„ T. Subbiah, Inspector, Kurnool	„	Govt. could see no justification to sanction the re-employment or extension.
113	„ Mohd. Ishaq Ali Khan, Inspector, Hyderabad.	„	There was no case for extension.

1	2	3	4
114.	Sri M Subrahmanyam, Offg Dy S P. CB. CID	Granted.	Granted from 1-6-1966 to 1-12-1966.
115.	„ A. Parthasarathy, P A to S P, Nellore.	Rejected	
116.	„ B Ramchandra Rao, Legal Adviser in the CID	Granted	Granted from 1-1-67 for one year.
117.	„ P. S R Swamy Inspector, Eastern Range	Rejected	No case for extension.
118.	„ B Veeranna, Inspector, Eastern Range.	Ganted.	Granted from 16-10-66 for six months.
119.	„ Mohd Abdullah, R S I	Rejected	No case for extension.
120.	„ Hira Singh, R I, City Police.	„	-do-
121.	„ Vasudev Rao, Manager C B C I.D.	„	-do-
ENDOWMENTS DEPARTMENT.			
122.	„ K Ramakrishnappa, Dy. Commissioner Kurnool.	Rejected	—
123.	„ V C Srinivasulu, U. D. Inspector.	„	—
124.	„ G Subba Reddy, D. C	„	—
125.	„ D. Bhasker Rao, D C	„	—
126.	„ J. Venkata Raju, A C	„	—
127.	„ C Rumamurthy, N G O	„	—
128.	„ Jayagopalnaidu, U. D Inspector	„	—
129.	„ M Rangappa, Acting A.C.	„	—
FIRE SERVICE DEPARTMENT.			
30.	„ M. Venkata Rao,	Rejected	—
PRISONS DEPARTMENT.			
31.	„ Chaudari Rahmat Ali, Carpentary Inspector, Central Jail, Hyderabad.	Rejected	Since several persons of adequate training are available for employment.

1	2	3	4
132	„ K Kameswara Rao, Supd, Jails.	Rejected	—
LABOUR DEPARTMENT			
133.	Sri Gulam Dastagir, Labour Officer.	Rejected	As there is no dearth of candidates in the field
134.	Sri A V Krishna Rao, Labour Officer	„	—
EMPLOYMENT EXCHANGE			
135	Sri K V R Chowdary, Regional Employment Officer.	Granted	Granted for 6 months
JUDICIAL DEPARTMENT			
136.	Sri U Poornachandra Rao, Sirastadar, Dis- trict Court, Chittoor	Rejected	—
137.	S A Raoof, Clerk, Addl D M C, Cud- dapah	„	} There were no public grounds to give an extension of service
138.	Sri N Venkataraman, Clerk, D M C T, Prod- datur	„	
139.	Sri M. Simhadri, Sirastadar, District Court, E G. District	„	Extension not granted as there were no grounds
140.	Sri K. Venkatapayya, Ameen, Sub—Court, K D A	„	—
141.	Sri R. Venkata Reddy, Clerk, Sub Court, Narasaraopet.	„	—
142.	Sri Mohd. Khasim, Head Clerk, M M C Banganapalli	„	-do-
143.	Sri A Annappa, Cop- yist, District Court, Kurnool	„	-do-
144	Sri A Seetharamaiah, Clerk, M. M Court, Giddalur	„	—
145	Sri Yaseen, Peon, M M Court, Kalwa- kurthy	„	} Rejected as there were no special grounds for extension of services.
146	Sri Abdulla Baig, Peon, M M Court, Alampur	„	

18 1st July, 1967.

Oral Answers to Questions.

147	Sri B Chenchuramiah, Head Clerk, Dt Court, Nellore	Rejected	—
148.	Sri S. Ganapathi, Steno, Sub — Court, Nellore.	„	—
149.	Sri T V. Narasimha Rao Naidu, IInd Grade Typist, Public Prosecutor's Office	„	—

P W DEPARTMENT

150	Sri D Srinivasa Rao, Executive Engineer	Rejected	As there is no dearth of personnel in L L's category.
151	Sri Akbar Sheriff, Supervisor	„	—
152	Sri P Narayana Murthy, Draughtsman, 1st Grade	„	This case was not considered as there is a reversed Draftsman I Gr. available for promotion
153	Sri K Jagannadham, D'man IInd Grade	„	This case was not considered because there are several qualified candidates available for promotion
154	Sri B Koteswara Rao, Draftsman, IInd Grade	„	He has opted to serve permanently in Z.P. Service. The matter will be in correspondence with the C E, L A
155	Sri Shaik Khajamiya, D'man, IInd Grade.	„	This case was not considered because there are several qualified Draughtsmen
156.	Sri V J Sastry, Draughtsman, IInd Grade	„	do
157.	Sri T Sivaramiah, Manager, Office of S L, R & B, Eluru	„	It is not the policy of Government to sanction re-employment or extension of service to non-technical personnel, much less to members of the Ministerial service.
158.	Sri O. Krishna Rao U D C, Office of the E E, T & B, Khammam.	„	
159.	Sri M Ramalingasastri, Head Clerk, Office of the S. E., R & B, Khammam.	„	
159-A	Sri G. A. Narsimha Rao, C. E. (Irrgn)	Granted	

For 3 years w. e. f 13-2-67 | In the interest

1	2	3	4	5
159-B	Sri A P. Ranganatha- swamy, C E (Irrgn)	Granted	For 1 year w. e f of Administration.	27-7-66
159-C	Sri C Laxmipathy, C E (Elec)	,,	For 1 year w e f of Administration.	1-7-66

PORT DEPARTMENT

160.	Sri A Aseervadam, Rejected	}	On the ground that the posts are not technical.
	Port Conservator		
161.	Sri Reneaux, Head Light Keeper, Vakala- pudi Light House		
162.	Sri L T Yettie, State port Officer	}	

ELECTRICITY DEPARTMENT

163	Sri O Thimmaiah, Rejected C E E , (Board).		In view of the necessity to reduce the number of C.Es. in the Elcy Dept and the Elcy Bd his request for extension of service or re-employment was not complied with
164.	Sri A Ramchandra Rao, S. E., (Elec. (Project Engineer, Kothagudem Thermal Power Scheme)	,,	Not agreed to for the reason that extension of service of a Govt. emp- loyee is a policy matter and is conceded in very exceptional cases. His services were felt to be not required by Govt.
165	Sri C S Avadhani, S E , Rejected (Elec.)-		There was no exceptional reason to grant him extension of service
166	,, Y Sanyasi Rao, S E , (Elec),	,,	His service beyond super- annuation were found to be not required by Govt.
167	,, T L Swamy, S E (Elec.),	,,	Not agreed to extension of service under Govt. But he was permitted to accept employment un- der the A. P. S. E. Bd. after his retirement from Govt Service on 4-3-1966 A. N.
168	,, V. Parandhmaiah, D E , (Elec.),	,,	Not agreed to for the reason that extension of

1	2	3	4	5
				service of a Govt employee is a policy matter and is conceded in very exceptional cases His services beyond superannuation are found to be not required by Govt
169	Sri K R K Murth, D E , ,, (Elecl)			His services beyond superannuation were found to be not required by Govt
170	„ P. K D Prasada Rao, A E. (Elecl)			Rejected by the C. E as his case for regular appointment as A E. (Elecl) was not accepted by the Public Service Commission
171	„ G Satyanarayana, A. E , ,, (Elecl)			Rejected by the C E as his services beyond superannuation were found to be not essential

HEALTH, HOUSING & MUNICIPAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

172	Sri C. K. Divakaran, Principal, Govt. Ayurvedic College, Hyd.	Granted	For one year.
173.	„ P. Tiruvengkatachary, Professor, Govt Ayurvedic College, Hyderabad	„	For one year.
174.	„ S Rama Murthy, Municipal Secy	Rejected	—
175	„ N Perraju, Municipal Secy.	„	—
176	„ B V. Naidu, Municipal Secy	„	—
177.	„ S P Ranganayakulu (Municipal Secy)	„	—
178.	„ G Narasimhaswamy, „	„	—
179.	„ K Satyanarayana, „	Granted	For one year.
180.	„ K. L Kanta Rao, „	Rejected	—
181.	„ P. Vasudeva Rao, „	Granted	For six months,
182.	„ V. Chandra Reddy, „	Rejected.	—

	2	3	4	5
183	Sri N Ranga Rao,	Rejected	—	
184	„ P Nagabhushna Rao, Municipal Secretary	„ „	—	
185	„ R Ramanujul Naidu, (Municipal Secy)	„ „	—	
186	„ B L Ramakrishna Rao, Asst Dir, Town Planning	„ „	His service would not be useful and not required for the Department	
187	„ S T L K V N S. Ramanuja- chri, Mechanical Exper	„	—	
188	„ K Satyanarayana, Executive Engineer	„	—	
189	„ N Mallikarjuna Rao, Asst Engineer	„	—	
190	„ P. Suryanarayana, A E	„	—	
191	„ P R Timmaji Rao, S E.	Granted	For one year	
192	„ M Veera Raghva Murthy, Asst. Engineer	Rejected	—	
193	„ Venugopal, L L.	„	—	
194	„ J. Venkateswara Rao, A. E.	„	—	
195	„ Mohd. Tameejula, A E	„	—	

DIRECTOR OF PUBLIC HEALTH

196	Dr Gulam Ahmed, Director of Public Health	Granted.	From 8-11-65 to 7-5-67 (1 1/2 years)
197	Dr A M. Ghiasuddin, Asst. Director of Public Health	Rejected	—

DIRECTOR OF MEDICAL SERVICES

198	Dr R R Reddy, Chief D M O of Health, Guntur	Granted	From 4-12-65 to 3-6-67. (1 1/2 years)
199	Dr C S. Ramachandra Rao, Dy Dir of Medl Services	„	From 30-5-60 to 29-5-67 (one year). His services are es- sential for develop- ing Blood Banks etc.
200	Dr. R. Suryaprasada Rao, Prof. of Ophthalmology, A. M. College, Visakhapatnam	„	From 3-5-66 to 2-5-68 (2 years) For his maximum expe- rience as Post Gra- duate Professor

1	2	3	4	5
201	Dr I Chalapathi Naidu , Prof Surgery, Supdt Govt Genl Hospital Kurnool		From 1-3-67 to 30-6-67 F. N. For his experience in teaching in Post Graduates in Surgery	
202	Smt A B Sequeria, Head Nurse	Rejected		
203	Sri F A Farooqui, -do-		„	
204	Smt S D Devadatha, Nursing Supdt.		„	
205	Sri K Gavarasetty. L. D C.		„	

శ్రీ సి. హెచ్ రాజేశ్వరరావు — Principles అని చెప్పారు. list లో చూస్తే Uniform Principles కనుపించడం లేదు. ఇది ఆచరణలో పాట్రినేజి క్రింద తీసుకువస్తారా? కాబట్టి అలాంటి Principles లేనప్పుడు మనం retirement age ని పెంచడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ వి. వి. రాజు — Retirement age పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించడంలేదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— Principles లో public grounds అన్నారు. మంత్రిగారు ఏమై వివరించగలరా? యిష్టము వచ్చిన అభిప్రాయం. public ground అవుతుందా?

శ్రీ వి. వి. రాజు. — Public ground అంటే in the interest of service to the Public and in interest of the State These are the only public grounds There are no other grounds

Sri R Rajagopala Reddy (Lakkireddipalli) — In view of the situation persisting in the State, will the Government make it a policy not to give extensions to anybody, however indispensable he might be?

Sri V B Raju — The Government also does not want to give extensions as far as it is possible, and unless it is inevitable

శ్రీ జె. మల్లాపెద్ది (పెద్దపల్లి) — అధ్యక్షా! ఉద్యోగులకు extension యివ్వడం, వారు కోరితేనే యిస్తారా లేక ప్రభుత్వం స్వయంగా కూడా కావాలని యిస్తారా?

శ్రీ వి. వి. రాజు :— కావాలని, పనిచేస్తారని దరఖాస్తు యిస్తేనే ప్రభుత్వం నిర్ణయాలు తీసుకుంటుంది.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) — అధ్యక్షా, కనీసం టెక్నికల్ పిన్లుకు extension యిస్తే బాగుంటుంది. Technical side తలచుకొంటే General Administration లో ఉన్నటువంటి వాళ్ళకు కూడా unavoidable circumstances అని చెప్పి యివ్వకుండా technical hands కు యివ్వడానికి ఆలోచిస్తారా? తక్కిన వాళ్ళకు యివ్వకుండా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — State Service లో అటువంటి మనుషులు తక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఆ విషయం ఆలోచించబడుతుంది. Normal గా అనవసరమైనటువంటి మనుషులకు యివ్వబడదు.

శ్రీ ఎన్ రాములు (తెక్కలి). — అన్ని శాఖలలోని ఉద్యోగులు ఆ principle నే చేస్తున్నారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — Department కు దరఖాస్తు వచ్చినప్పుడు—ఇందులో driver కూడా ఉన్నాడు గుమస్తాల పేర్లు అనేకం ఎక్కడినుంచి దరఖాస్తు వచ్చినా విచారణలో వుంటుంది.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు) :— అధ్యక్షా ! ఈ ఇచ్చిన లిస్టులో ఒకచోట ఒక్కొక్క రకమైన కారణాలు చెప్పబడ్డాయి. ఇందులో ముఖ్యంగా Labour Department—నంబంధించి as there is dearth of candidates in the field అని వ్రాసి వుంది. అలాంటి సందర్భాలలో Labour department కోరితే extension యిస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — “There is no dearth of candidates in the field” అని వ్రాయబడివుంది ఎందుకు reject చేశారు అంటే ఇటువంటి మనుషులు చాలా మంది ఉన్నారు కొరత లేదని వ్రాయబడితే దరఖాస్తు reject చెయ్యబడింది.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం (నరసన్నపేట) :— అధ్యక్షా ! Remarks Col. లో ఎందుకు extension యిచ్చారో వ్రాశారండి కొంతమందికి మాత్రం కమి చెప్పారు? No 9-10, S S N Reddy D.S.P. for one year during 66-67 remarks Col లో ఏ కారణం చేత వారికి extension యిచ్చారో కారణం చెప్పలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు — Statement లో కొన్నిచోట్ల వ్రాయలేదు. extension యివ్వడానికి ఏమీ కారణాలు ఉన్నాయో reject చెయ్యడానికి కారణాలు అనవసరంగా extension యివ్వడానికి కారణాలు ఎక్కువకావాలి.

శ్రీ ఎన్. జగన్నాథం :— Reject చెయ్యడానికి కారణాలు అక్కరలేదండి. Because there is a policy extensions యిచ్చేటప్పుడే కారణాలు కావాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు — Extension యివ్వడానికి Public interest—State interest.

శ్రీ ఎన్ జగన్నాథం :— అన్నింటికీ వ్రాశారు దీనికి కారణం ఏమిటో చెప్పారా ?

Sri V. B. Raju :— I think it must be an omission because it is a big list.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు :— ఇందులో కొంతమందిని మాదిరిగా విషయంలో ఎవరైతే కాగా తమలోగా భాగమనుకుంటారు, వారికి యివ్వాలి.

ఉన్నతాధికారుల influence గాని మంత్రుల influence గాని పున్నవాళ్ళకు promotions వస్తున్నాయి అలా కాకుండా మంచి మంచి డాక్టర్లను, యింజనీర్లను వాళ్ళలో ప్రవీణులకు extension యివ్వడం అవునరం తప్పలు హెచ్చు చేసినటువంటి వాళ్ళకు promotion వస్తోంది. కాబట్టి ఇటువైపున అరికట్టడానికి చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— మంత్రుల influence వల్ల వారికి promotion కాదండి వారి సేవ. Character, record of service efficiency వైపున వస్తుంది గాని లేకపోతే రాదండి.

శ్రీ జి. శివయ్య (పుత్తూర్) :— రాజకీయ, వ్యక్తిగత కారణాలవల్ల ఇటువంటి extension of service to the Govt Servants అని ఒక అభిప్రాయం దీని పోగొట్టడానికి కనీసం ఒక principle ను ప్రభుత్వం తీసుకువస్తుందా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— Principle అంటూ లేదు. ఇదివరకే మనవి చేశాను. The Government has considered the matter in detail and has also come to a decision that normally extensions should not be given to retiring employees unless it is inevitable

LOAN BORROWED BY THE STATE

165—

* 776 Q — Sarvasri K Butchiah, M Ch. Nagarajah :— Will hon the Chief Minister be pleased to state

(a) the amount of loan borrowed by our State Government from the Central Government during 1966-67, and

(b) the purposes for which the said loan was taken ?

SRI V B RAJU :— (a) Rs 155.25 crores

(b) The loans were chiefly taken under the various heads of development included in the Plan and also for certain non-Plan purposes like Police Housing Schemes, Rehabilitation Schemes, fertilizer loans and Ad hoc loans to clear overdrafts with the Reserve Bank of India.

(ఎ) 155 కోట్ల 25 లక్షల రూపాయలు

(బి) ప్లాను క్రింద పున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాల కొరకు, plan బయట పున్న Police Housing Scheme కు, Fertiliser కోసం, Rehabilitation scheme కోసం, Reserve Bank లో పున్న over draft తీర్చడం కోసం మొత్తం రూ. 155 కోట్ల, 25 లక్షలు అప్పుతీసుకోబడింది.

శ్రీ కె. బుచ్చయ్య :— Over draft తీసుకున్న మొత్తం ఎంత ? అది ఏ రూపంలో ఖర్చుపెట్టడానికి తీసుకుని వినియోగించారో చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు — ఈ over draft ఎప్పుడైనా ప్రభుత్వానికి డబ్బు తక్కువ పడితే తీసుకోవడం జరుగుతుంది గాని, ప్రత్యేకంగా ఒకదానికి వుండదు. మొత్తం డబ్బు ఖర్చు అయి, Government account లో డబ్బు లేకపోతే reserve bank వారివద్ద over draft తీసుకోబడుతుంది. These are loans to enable the State Government to clear the over draft. ఇది 70 కోట్ల 5 లక్షల రూపాయలు over draft క్రింద తీసుకోబడింది.

శ్రీ సి. పాచ్ రాజేశ్వరరావు:— మనరాష్ట్రానికి ఈనాడు public debts ఎంత వున్నాయో చెప్పగలరా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — దీని తరువాతనే వేరే ప్రశ్న వున్నది. అప్పుడు చెబుతాను.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి — అప్పుకు వడ్డీ రేటు ఎట్లా వున్నది?

శ్రీ వి. బి. రాజు — వడ్డీ రేటు కాల పరిమితినిబట్టి వుంటుంది. ఒక సంవత్సరం నుంచి నాలుగు సంవత్సరాల లోపల డబ్బు యిస్తే 4½ శాతం. నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి 9 సంవత్సరాల వరకు 6 శాతం. 9 నుంచి 15 సంవత్సరాల వరకు 7½ శాతం. 15 నుంచి 30 సంవత్సరాల వరకు 8 3/4 శాతం. For loans received for Nagarjunasagar, the rate of interest has been increased from 5 1/4% to 5 1/2 per cent.

శ్రీ నాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— Over draft తీసుకున్నామన్నారు. ఉన్నట్టువంటి యిబ్బందుల్ని ఫర్దుకోడానికి Central Government నుండి యిచ్చినట్టువంటి grants ను time లోపల వాడుకొనడం చేత కానందువల్ల, వాళ్ళకు compliance certificate పంపించువల్ల మిగిలిన డబ్బును కూడా over draft లో అప్పుక్రింద వ్రాసుకున్నారు? అది ఎంత?

Sri V B Raju - Separate question, Sir.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు (మంగళగిరి):— 1966-67 సంవత్సరంలో public loan ఎంత అని ప్రశ్న. కాని వారు చెప్పింది upto 1966-67 నా, లేక during 1966-67 నా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు:— అది 1966-67 లో.

శ్రీ వై. వెంకటరావు:— Central Government యిచ్చిన loans నుండి over draft ఏమైనా తీర్చారాండి?

శ్రీ వి. బి. రాజు — 1966-67 లో repayment చేసింది 96 కోట్ల 98 లక్షలు. Over draft కు repayment అయినదండి?

శ్రీ ఎన్. రామవరెడ్డి (ప్రకృతి):— మంత్రిగారు 5 పండ్లు యింత వడ్డీ అని ఒక మాత్రం చెప్పారు. కాని తీసుకున్న over draft 5 పండ్లకు ఎంత, 15 పండ్లకు ఎంత చెల్లించేది వివరాలు చెబుతారా?

Sri V. B. Raju:— I want notice.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:—అధ్యక్షా! యే రాష్ట్రం కూడా యంత over draft చేయలేదు. ఈ రాష్ట్రం చేయడంవల్ల Central Government చేసిన చాలా strictures కు గురి అయినది. అందుకు మంత్రిగారు ఏమి సమాధానం చెబుతారు?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—Stricture కు గురికావడం నిజమే. మన ఆదాయం కన్నా ఎక్కువ ఖర్చు పెడితే ఈ మాట ఎవరైనా అంటారు. అవసరం కొద్దీ ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టటం కాబట్టి, అది చెడ్డ పద్ధతి మాత్రం కాదు. It is a progressive effort ఉన్న రూపాయలో ఒక అణా దాచిపెట్టుకుంటే ముందుకు వెళ్ళడానికి అవకాశం లేదు. Over draft తీర్చుకొనడానికి ఈ అవసరాలకు committed expenditure లో అప్పు తీసుకోవడంలో తప్పలేదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి (పర్కాల్):—విద్యుచ్ఛక్తి వారు వసూలు చేసిన రుణాలు కూడా యిందులో యిమిడి వున్నాయా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—ఇందులో అన్ని రుణాలు వున్నాయండి

ఒక గౌరవ సభ్యుడు:—Over draft తీసుకుని ఖర్చు పెట్టడం progressive budgeting కు ఒక పద్ధతి అవుతున్నారు. అదేవిధంగా ఈ సంవత్సరం ఆ principle ను ఎందుక అమలులో పెట్టడం లేదో చెబుతారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—Over draft తీసుకోవడం ఒక progressive పద్ధతి అని నేను అనలేదు. Growing economy లో developing economy లో అవసరం అయిన వాటికి ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టడం సహజం, సంభవం. It is a normal feature.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—Growing economy లో ఖర్చు పెట్టడం చాలా సంవత్సరాల విషయమే కాని over draft తీసుకుని, Central Government నుంచి loans తీసుకుని repayments లో యిబ్బందులు పడుతున్నాయి. అలాంటప్పుడు financial policy ని reorientate చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా serious గా అలోచిస్తుందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—ఈ సంవత్సరం అదే ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. Reserve Bank నుంచి, Government of India లోనుకు నోక్ న్నా రాష్ట్రం లోనే సేకరించాలనే ప్రయత్నం జరుగుతున్నది.

డాక్టర్ టి. వి. యస్. చలపతిరావు:—ఈ ఏడాది సంవత్సరమేనా ఇంత over draft అయిందా? గత సంవత్సరాల్లో కూడా over draft exceed అయినారా? ఏ ఏ ఏ ఏ exceed అయినారు? దానికి కారణాలు యేమేటివి?

Sri V B Raju.—I want further time, Sir. It is a separate question

శ్రీ కె. మునుస్వామి.— అవసరమైన loans తీసుకోవడం అలవాటన్నారు. ఇంకా ఎక్కువ loans తీసుకుని ఈ 10 per cent retrenchment ను తీసివేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — ఎక్కువ over draft అంటే Reserve Bank వారు, కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ఒప్పుకోవాలి. ఎక్కువ తీసుకోవడానికి యిచ్చే వారు కూడా కావాలి. మనకు తిరిగి యిచ్చే repayment శక్తి కూడా చూసుకోవాలి కదా!

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— అధ్యక్షా, మనకు Central Government grants, loans యిస్తుంది. వాటిని reimburse చేసిన తరువాత ఘనం compliance certificate పంపాలి అది పంపకపోతే డబ్బు మిగులుతుంది. ఇప్పుడు over drafts తీసుకుంటున్నాం అప్పుల పాలవుతున్నాం. Grants పోతున్నాయి. అవిధంగా పెద్ద మొత్తాలు పోతున్నాయి. ఎంత పోయింది? దానికోసం యేమేమి adjustments చేశారు?

Sri V B Raju — I understood the question, Sir. తెలియకాదు. అసలు అటువంటి presumption correct అవునా కాదా? Government of India క్రింద వున్న schemes కు మనం ముందు బర్నెట్ రిపోర్టు వాళ్ళకు report చేసి వెంటనే తీసుకోకుండా మనం ఆలస్యం చేస్తున్నామనే విషయం ఎంతవరకు కరెక్ట్ నేను చెప్పలేను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— లేదంటారా? మీరే చెప్పండి.

Sri V B Raju — It is a separate question. I cannot make a wrong answer here

శ్రీ జి. శివయ్య — ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితుల్లో, మనం అప్పుతీర్చే పద్ధతిలో లేము. కేంద్ర ప్రభుత్వం యిక మీదట అప్పు యిస్తుందని నమ్మకం లేదు. అటువంటప్పుడు ఈ అప్పులను మాఫ్ చేయాలని కోరడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తోంది.

శ్రీ పి. బి. రాజు.— ఈ presumptions correct కాదా? మనకు తిరిగి యిచ్చే శక్తి లేదనిగా, కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు అప్పు యివ్వడానికి సిద్ధంగా లేదని గాని ఈ రెండు presumptions సరియైనవి కావు. ఈ సమస్య ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌నికే కాదు మొత్తం భారత దేశానికి సంబంధించినటువంటిది. ఇతర states తో పాటు మనంకూడా concession కోరవచ్చు. అది భవిష్యత్తులో సంభవమే

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల్ రెడ్డి.— Annual State Plan 1967-68 కోట్లు అయితే రూ. 155 కోట్లు ఎందుకు అప్పు తీసుకోవాలని వచ్చింది? ఏ ఏ కార్యక్రమాల క్రింద తీసుకున్నారు? సవివరంగా చెప్పగలరా?

శ్రీ పి. బి. రాజు.— అధ్యక్షా! మనం రూ. 155 కోట్లు, 25-శాతం తీసుకున్నాం. ఆ ప్రశ్నలో మనం యిబ్బంది ఎంత అని అడగలేదు. అందుకే

ఆ సమాధానం అప్పుడు చెప్పలేదు. మనం బిరి కోట్లు, 99 లక్షలు చెల్లించినా, over draft తీర్చడానికి Government of India వారు బిరిగి అప్పుయిచ్చారు. ఆ అప్పు తీసుకొని Reserve Bank లో మనం చెల్లించినాం. ఇది adjustment of accounts వ్యవహారం. మొత్తం రూ. బిరి కోట్లు తీసివేస్తే నికరంగా 119 కోట్లు లేక 118 కోట్లు మనం తీసుకున్నాం అన్నమాట. దాని క్రింద పెద్ద list వుంది. చదవమంటే చదువుతాను.

Mr Speaker —Next question.

SUB-TREASURIES

166—

* 777 Q—Sarvasri K. Butchiah, M Ch Nagaiah —Will hon. the Chief Minister be pleased to state .

(a) the number of Sub-Treasuries established during 1966-67 ,

(b) the places where they have been established , and

(c) when a Sub-Treasury will be established at Chilakaluripet in Guntur District ?

Sri V. B. Raju .—(a) One (b) Cumbum in Kurnool District

(c) There is no proposal pending in this office for opening of a Sub-Treasury at Chilakaluripet The District Treasury Officer, Guntur has reported that he has not also received any representation either from the Public or through the Collector or from anybody for opening a Sub-Treasury at Chilakaluripet Thus the question of opening a Sub-Treasury at Chilakaluripet may not arise.

సబ్ ట్రెజరీ

(B) కంభం, కర్నూలుజిల్లా.

(C) చిలకలూరిపేటలో సబ్-ట్రెజరీ తెరిచేందుకు ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం వద్ద యేర్పాట్లు లేవు.

శ్రీ సి. హెచ్. నాగయ్య —చిలకలూరిపేట వ్యాపార కేంద్రం. కనుక అక్కడ వుండాలని ధరభాస్తులు పెట్టడం జరిగింది, దానిని ధైర్యవ్యక్త యేర్పాటు చేస్తారు ?

Sri V. B. Raju —The District Treasury Officer, Guntur has reported that he has not received any representation either from the public or from the Collector to open a Sub-Treasury at Chilakalurpet. అక్కడ ప్రభుత్వం దరఖాస్తులు పెట్టారని చెప్పారు. అక్కడి Treasury Officer రాలేదని చెప్పారు. ఇప్పుడున్నటువంటి ఆర్థిక యిబ్బందులవలన అటువంటి సూచన వలన ప్రయోజనంలేదు.

శ్రీ సి. హెచ్. నాగయ్య :— ధరభాస్తులు పెట్టి సంపించినతో యెంత వరకు రేపటి చేయగలరు ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — ఈ సంవత్సరమున్న ఆర్థిక యిబ్బందులవలన అటు వంటిది యేర్పాటు చేయడం జరుగదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి — సమితి head-quarters లో సబ్-ట్రెజరీ లేదని కలెక్టరునుండి proposals రావడం, పరిపత్తుకూడా తీర్మానాలు చేసి పంపించింది Proposals వచ్చినవాటిలో ఒకటి చేపట్టి మిగిలినవాటిని చేపట్టకపోవుటకు గల కారణమేమిటి?

శ్రీ వి. బి. రాజు — అలాంటిదేమీ ప్రభుత్వం వద్ద లేదు.

PUBLIC DEBT

167—

* 536 Sarvasri A. Bhagavantha Rao (Kuchinapudi) T C. Rajan (Palamaner) — Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the nature and extent of Public Debt of our State, and

(b) the interest we pay annually thereon?

Sri V. B. Raju. — (a) Rs 553 34 crores at the end of 1966-67.

The debt comprises of Permanent debt, Floating debt, loans received from the Central Government and other autonomous bodies.

(b) Rs 27.15 crores paid during 1966-67.

శ్రీ వి. బి. రాజు — వడ్డీ తరువాత తీసుకొనవలసినదిగా ప్రభుత్వం గట్టి ప్రయత్నం చేసినది. చెల్లించినది ఒక సంవత్సరమునకు కాదు. Arrears వడ్డీ 7 కోట్ల 20 లక్షల రూ.లు చెల్లించక తప్పదని వారన్నారు. దానిని మినహాయించుకొన్నారు. జాతీయ ప్రాజెక్టుగా చేయాలనే విషయంలో శాసనసభ చర్చలలో ప్రభుత్వము మాట్లాడడం జరిగింది. దానిపై యింకా నిర్ణయమేమీ లేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు — వడ్డీ తరువాత తీసుకొనవలసినదిగా ప్రభుత్వం గట్టి ప్రయత్నం చేసినది. చెల్లించినది ఒక సంవత్సరమునకు కాదు. Arrears వడ్డీ 7 కోట్ల 20 లక్షల రూ.లు చెల్లించక తప్పదని వారన్నారు. దానిని మినహాయించుకొన్నారు. జాతీయ ప్రాజెక్టుగా చేయాలనే విషయంలో శాసనసభ చర్చలలో ప్రభుత్వము మాట్లాడడం జరిగింది. దానిపై యింకా నిర్ణయమేమీ లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (అనంతపూరు) — ఆంధ్రలో floating debt ఎంత? దానిని చేయుటకు గల కారణములేవి?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ముఖ్యంగా అర్ధిక దృక్పథం వల్ల 1966-67 లో 181 కోట్ల 84 లక్షల రూ.లు తీసుకొనడం జరిగింది. 1966-67 లో repayments 168 కోట్ల 84 లక్షల రూ.లు చేయడం జరిగింది. మన వై. జి. డి. డి. కి 1 కోట్ల 11 లక్షల రూ.లు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — Floating debt ఎక్కువగా తీసుకొనటకు కారణమేమిటి?

Sri V. B. Raju. — Only the ways and means position of the State refers to State over-draft

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట). — Budget graph లో public debt 500 కోట్లు, ఇతర Central loans 437 కోట్లు రూ. అని చెప్పినారు. ఇప్పుడిచ్చిన సమాధానంలో Public loans, permanent floating debts మరియు Central loans అన్నారు. ఈ variations explain చేయగలరా?

Sri V. B. Raju — Public Debt outstanding on 31st March, 1967- 77 crores 16 lakhs floating Debt outstanding 7 crores 11 lakhs, loans from Central Government 451 crores 86 lakhs, Other loans received from autonomous bodies like L I C, Central Warehousing Corporation etc. 17 crores 81 lakhs. The total Debt outstanding—Rs. 553 crores 31 lakhs

శ్రీ సి. వి. కె. రావు — ఇంతడబ్బు అప్పు క్రింద తీసుకొనడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక వ్యవస్థకు తీరని నష్టంకాదా? ఈ సంవత్సరములో ప్రభుత్వం రాష్ట్రాన్ని దివాలా తీయించదలచిందా? లేనిచో దానికి సమాధానమేమిటి?

శ్రీ బి. వి. రాజు. — వారి presumption correct కాదు దివాలా తీయడం, అప్పుతీసుకొనడమనేది కాదు. భాగ్యవంశమైన దేశమన్న అమెరికా ప్రభుత్వం కూడా బాకేవుంది. అయితే అది దివాలా తీయడంకాదు. మనది శక్తికి మించిన అప్పుకూడా కాదు. మన development economy లో యితర సహాయం లేకుండా, పున్నటువంటి వనర్లపై ఆధారపడి చేయడం కష్టం. మనకు డబ్బు రావాలంటే ఐస్సులు వేయాలి, చందాలు వసూలు చేయాలి, అప్పుతీసుకోవాలి లేనిచో లాభాలు రావాలి, చందాలివ్వరు. పన్నులు అధికం చేయనివ్వరు. రాబడి యిప్పుడిప్పుడే యెక్కువవుతున్నది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు. — దొంగతనం మరొకటివుంది.

శ్రీ జి. తిమ్మరెడ్డి — ప్రజలకు అప్పలిచ్చినప్పుడు demands చేసి, జప్తులు చేసి ప్రభుత్వం వసూలు చేస్తున్నది. అలాగే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు యివ్వవలసిన బాకీల నిమిత్తం demands, notices ఇవ్వడం జరిగిందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు. — కేంద్ర ప్రభుత్వం గట్టిగా వొట్టిడి చేస్తూనేవున్నది. ఇస్తున్నాము అలాగే ప్రజలకు బాకీవుంటే అది వెంటనే చెల్లించబడుతున్నది.

శ్రీ జి. అచ్చన్న. — ఇందులో వాగార్థవసాగర్ గురించి తెచ్చిన మొత్తం మొత్తానికి చట్టాలు తీర్చడానికి మనం సిద్ధున్నా అప్పు ఎంతో చెప్పగలరా?

Sri V. B. Raju. — Sir, I want a separate question.

శ్రీ జి. అచ్చన్న. — ఇంట్లో తీర్చుటకు రాదు చేస్తున్నాము విషయంలో కూడా తమ వద్ద భోగట్టా లేదా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — 50కి కోట్ల రూ.ల విషయం లేదండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — రేపుగాని ఎల్లండిగాని యిప్పించగలరా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — తప్పకుండా తెలియజేయగలము.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి — 27 కోట్ల 50 లక్షల రూ.లు యీ సంవత్సరం చెల్లిస్తున్నామన్నారు. Local గా require చేసిన loans కు, floating loans, కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్ద తెచ్చిన loans కు యెంతెంత వడ్డీ చెల్లించడం జరుగుతున్నది ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — Permanent debts కు రూ. 189 లక్షలు floating debts కు రూ. 154 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వం loans కు 29 కోట్ల 9 లక్షలు. అందులో 7 కోట్ల 40 లక్షలు నాగార్జునసాగర్ కు సంబంధించిన వడ్డీ అని చెప్పాను. Other loans, autonomous bodies నుండి 62 లక్షల రూపాయల వడ్డీ చెల్లించుతున్నాము.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి — Capital loans, వడ్డీ కడుతున్నామా ? లేక వడ్డీ మాత్రమే కడుతున్నారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — ఇప్పుడు నేను చెప్పింది వడ్డీ మాత్రమే

TAKEING OVER OF R. T. C. BY THE GOVERNMENT

168—

* 1294 Q—Sarasri P. O Satyanarayana Raju, (Yemmiganur) G. Sivarah, A Madhava Rao —Will hon. the Chief Minister be pleased to state

(a) whether it is a fact that the Government is contemplating to take over the Road Transport Corporation ; and

(b) if so, when ?

Sri V. B. Raju —(a) No, Sir

(b) Does not arise

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ముఖ్యమంత్రిగారికి వీరికి difference వచ్చింది. ముఖ్యమంత్రిగారు House లో ఆలోచనలోవుందాని చెప్పారు. వీరు లేదని చెబుతున్నారు కనుక ముఖ్యమంత్రిగారు జవాబు చెప్పాలని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker — All those things were considered when the R T C. employees were on strike Now. I think, perhaps the Government have given up that idea.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — 'ముఖ్యమంత్రిగారు' మొన్న 'ఓడ' చెప్పారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు — 'Whether it is a fact that the Government is contemplating to take over' అనేది ప్రశ్న. The Government is not contemplating to take over అనేది జవాబు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఆలోచనలోవుందా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — "Contemplating" అనే పదానికి అర్థం— ఆలోచన, పునరాలోచన మొదలగునవన్నీ వస్తాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ముఖ్యమంత్రిగారు యిక్కడనే చెప్పారు

శ్రీ వి. బి. రాజు — నాకు జ్ఞాపకం ఉన్నంతవరకు Chief Minister గారు సెలవిచ్చిందేమిటంటే, అనేక వద్దకులున్నాయి, అనేక అభిప్రాయాలు వస్తున్నాయి, అనేక వ్యవహారాలు వస్తున్నాయి, శాసనసభలోనుంచి వచ్చినాయి. బయటనుంచి వచ్చినాయి, పత్రికా ముఖం నుంచి వచ్చినాయి అని చెప్పారు. కానీ ప్రభుత్వం దగ్గర ఏ proposal ఉన్నది అనేది, అటువంటిదేమీ లేదండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఆ విషయం కూడా మేము అలోచిస్తున్నామని అన్నారు. కావాలంటే చూడండి proceedings లో.

శ్రీ వి. బి. రాజు — అటువంటిదేమీలేదండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — నేను మనవి చేసేది, అధ్యక్షా. దీనికి time చాలదు, ఇది చాలా vital issue అందువల్ల దీనికి అరగంటవరకు ఇవ్వాలని.

శ్రీ వి. బి. రాజు — నేను, భేదం ఆ పై పుట్టి కి కూడా, vital issue అంటే ఏదో.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — లేకపోతే దీని administration గురించి అయినా ఆలోచించుకోవాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— గోపాలకృష్ణయ్య గారి అభిప్రాయము, ఇదిచేయ మంటారా !

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Government

Sri V B Raju :— That big IF is very doubtful thing.

Mr. Speaker :— There is no proposal.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Chief Minister గారు ఇక్కడ

ఏమి చెప్పారంటే, అది కూడా ఆలోచన చేస్తున్నాము అన్నారు ఎందుంటే ఆలోచన చేస్తున్నాము.

Sri V. B. Raju ; That is exactly the answer. గవర్నమెంట్ ఆలోచన చేస్తున్నాము. ఆలోచన in the proper form, in the proper method and in the proper channel అటువంటి దేమీ ఒక scheme గాని, ఒక proposal గాని

గవర్నమెంటు దగ్గర ఇప్పుడు చర్చలో లేదు అనేక సూచనలు అనేక levels లో, శాసనసభ level లో, ప్రజా రంగము level లో నుంచి వస్తూవుంటాయి అన్ని చోట్ల ఆలోచనలు అవుతూ వుంటాయి కాని future విషయంలో ఏమి ఉండాలని అదేక్షణంలో ఆలోచించరు కదా! అది ఎప్పుడో నిర్ణయం తీసుకోవాలి. పది సంవత్సరముల నుంచి ఆలోచనలు అవుతూ ఉంటాయి కాని there is no proper proposal before the Government for such a thing

శ్రీ జి. శివయ్య — ప్రస్తుతము R T C buses లేకుండా private buses నడుపుతున్నారే ఆ buses అన్నీ ప్రభుత్వము జాతీయం చేస్తుందా. జాతీయం చేయకుండా పోతే కనీసం private buses మీద taxes పెంచుతారా, A & B class routes ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — జాతీయంలో చేసేటటువంటి విధానం గురించి ఇదివరకు ఈ విషయంలో చెప్పబడింది ఏవైన R T C Board వారు జాతీయం చేయాలని చెప్పి వారు గనుక ఒక దరఖాస్తు రూపములో ప్రభుత్వం ముందు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వము నిర్ణయం తీసుకొంటుంది. కాని initiative ఆ Board దగ్గర నుంచి రావాలి. కనుక ప్రభుత్వం వెనుక నుంచి ఏ policy వస్తుందో దానిని ఏమీ మార్చలేదు ఇక పోగా ఈ మధ్య వచ్చిన చర్చలలో బయటబడిన విషయం ఏమిటంటే ఏవైన uneconomic routes, feeder routes, small routes అటువంటి వేవైన ఉన్నట్లయితే వాటిని private enterprise కు మార్చి చేయవచ్చు. ఇప్పుడు private buses నడుపుతున్నటువంటి routesను ఎట్లా తీసుకోవాలి ఆ routes ను ~~అనేక phased programme మార్పుగా వస్తుంది~~ గాని ఒక రోజులో జరిగేది కాదు.

శ్రీ జి. శివయ్య — తీసుకోకపోతే, taxes వేస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — Taxes విషయంలో మొన్న opposition వారు కూడా motor cars మీద కూడా వేస్తారా అని walk out చేశారు కనుక ఆ taxation వేసేది ఏమో మొన్నవరకు అయిపోయింది. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా సెలవిచ్చారు. ఈ Cars మీద, private cars మీద వీటిమీద ఇంక ఈ రెండు సంవత్సరాలదాకా మళ్ళీ పెంచమని. కనుక, అటువంటి సమస్య మళ్ళీ ఉత్పన్నమైంది అంటే ఆశ్చర్యంగానే ఉంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఒక చిన్న మనవి, అధ్యక్షా, ఇప్పుడు వారు కొత్త కొత్త సమస్య తీసుకు వచ్చారు. చిన్న bus routes విషయం మేము ఆలోచిస్తున్నామని చెప్పారు. అదేమైనా Corporation చేస్తుంది. మేము ఏదైనా అడగటానికి అవకాశం లేదు, కాస్తా time ఇస్తే కనీసం మా అభిప్రాయాలు చెప్పుకోడానికి అవకాశం వుంటుంది.

Mr. Speaker — I will consider about it.

R. T. C. CHAIRMAN

169—

* 925 Q.—Sri S. Jagannadham : Will hon' the Chief Minister be pleased to state :

430—5

(a) the name of the Chairman of the Andhra Pradesh State Road Transport Corporation, and

(b) the basis on which the appointment is made?

SRI V B RAJU —(a) The post of Chairman of the Andhra Pradesh State Road Transport Corporation is vacant at present.

(b) Under section 5 (i) of the Road Transport Corporation Act, 1950 read with rule 3 (ii) of the Andhra Pradesh State Road Transport Corporation Rules, 1958, the State Government shall appoint one member of the Corporation as chairman

శ్రీ జి లచ్చన్న :—ఇప్పుడు, ప్రస్తుతానికి vacant అన్నారు ఏ వై నా పేర్లు consideration లో ఉన్నాయి? తరువాత ఈ Chairman appointment basis అడిగితే, వదో G O చదువుతున్నారు. ఆ G.O లో చెప్పబడినటువంటి చాంట్లో ఏ వై నా qualifications ఉన్నాయి? ఉంటే నెలవిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఎవరి పేర్లు consideration లో ఉన్నది అనేదాన్ని గురించి భోగట్టాలేదండి. ఎవరిని నియమించకూడదు అనేది మాత్రం స్పష్టంగా ఉన్నది. ఎవరిని నియమించాలి అనే విషయంలో conditions లేవు

శ్రీ సి వి కె. రావు :—దీనికి Chairman గా ఒక మంచి ఓడిపోయిన కాంగ్రెసు వారిని పెట్టకూడదా అని నా సూచన.

Mr. Speaker :—Question 170

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు దీంట్లో ఒక చిక్కు వస్తున్నది మేము ఒక దృష్టితో questions పంపించాము భగవంతురావు గారు ఒక దృష్టిలో question పంపి రెండు club చేస్తే Interests వైదొలగినా clash అవుతాయి. వాళ్ళు ఏదైనా National Trade Union కు సంబంధించి పంపించారు. మేము ఏమైనా R.T.C. Workers గురించి పంపించాము. ఈ రెండు club అయ్యేటప్పటికి ఏమవుతుందంటే, demands లో తేడా వస్తున్నది. భగవంతురావు question లో మా పేరు కూడా add చేశారు న్యాయమే కాని interests clash అవుతున్నాయి అందువల్ల office instructions ఇచ్చి రెండూ. కలిపి subject గా పెడితే మాట్లాడడానికి పీలుగా ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు దీనిని గురించి మాట్లాడుతున్నారు?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Question 170 గురించే, ఇప్పుడు తీసుకునే టటువంటి ప్రశ్న గురించి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అయితే అది యింకొకసారి పంపించండి మీడి చేరుగా.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది ఇంక రాదండి.

Mr. Speaker :—We will see about it.

R T C EMPLOYEES UNION

170—

* 531 Q—Sarasri A Bhagavantha Rao, Vavilala Gopalakrishnaiah, K Govinda Rao —Will the hon. Minister for Information, Public Relations and Labour be pleased to state

(a) whether the conciliation efforts between National Workers Union and Road Transport Corporation on the issue of D A. and other demands have failed, and

(b) if so, the reasons therefor?

The Minister for Information, Public Relations and Labour (Sri Konda Lakshman Babuji) —(a) Yes, Sir.

(b) The Corporation explained that as per the agreement which took place between the Corporation and its employees, the employees were not entitled to demand any enhancement in the D A till the end of June, 1967. Yet because of unexpected increase in living index due to the devaluation of rupee, it took a sympathetic view of its employees' demand and wanted to pay some interim D A, inspite of its weak paying capacity. Under the given circumstances, it offered certain interim D A in addition to the 4% Bonus which offer was more than its paying capacity. The Unions insisted for a substantial increase in the said offer. The Corporation took the stand that any further increase in the offer would not at all be possible in view of the financial stringency and pointed out that shortly Pay Committee's recommendations were to be finalised and meanwhile efforts would be made to improve its paying capacity. The Unions did not agree to accept offer of the Corporation.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇప్పుడు అన్నింటిలోకి పోవడంలేదు. Latest గా ఒక adjustment వచ్చిందని చెప్పారు, Chief Minister గారు అదేదైనా final గా అయిందా, అదేదైనా చెప్పేటట్లు అయితే పాతదానికి పోకుండా, latest దానిమీద ఆడగటానికి వీలవుతుంది ఇప్పుడు, R. T C strike వాటిమీద Chief Minister గారు intervene అయినందున వారి సలహాలు ప్రకారం ఒక agreement వచ్చిందని అన్నారు. Technical గా పూర్తికాలేదు, కాగానే చెప్పి తానని అన్నారు. Technical గా ఈ పూట అయిపోతుందని అన్నారు, మరి final గా ఏమి agreement కు వచ్చారు. ఆ wages వాటినిగురించి, అది తెలియజేస్తే మాకు ముందుకు discussion కు ఉపయోగంగావుంటుంది.

శ్రీ కె లక్ష్మన్ బాపూజీ — ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చిన సలహాల గురించి management మరి employees వాళ్లు ఇద్దరు ఒకటేచిస్తున్నారు. మా Department కు మాత్రం ఏమి intimation ఉభయవతాలనుంచి రాలేదండీ.

శ్రీ సి.హెచ్.రాజేశ్వర్ రావు:—తరువాత, పోజిషన్ తో మార్పువచ్చిందీ, బిఫ్ మినిష్టరుగారు అసెంబ్లీలో చెప్పారు. కొన్ని లక్షలు కమిట్మెంట్ లేస్తూ, ఆ విషయం సెలవిస్తారా?

శ్రీ కె లక్ష్మన్ బాపూజీ — ఏ కేటగిరికి ఎంతయిస్తే బాగుంటుందని చీఫ్ మినిష్టరుగారు చెప్పారు 24 లక్షల కమిట్ మెంట్ — ex-gratia 4 %, బోనస్ 10 లక్షలు-30, 40 లక్షల కమిట్ మెంట్

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య. — చీఫ్ మినిష్టరుగారు అన్నది — అది టెక్నికల్ గా తేలుతుందన్నారు అది తరువాత మీవద్దకు రాలేదా?

శ్రీ కె లక్ష్మన్ బాపూజీ — ఉభయ రిజర్వేషన్ అయిన తరువాత మాకు intimation వస్తే వస్తుంది లేకుంటే R T C Portfolio ఉన్న ముఖ్యమంత్రిగారికి రావచ్చును. కాని ఉభయలు understanding కు రాలేదేమో అనుకుంటున్నాను

WARANGAL AND KAKINADA MEDICAL COLLEGES

171—

* 634 Q — Sri Ch Rajeswara Rao — Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) whether it is a fact that the State Government had taken a decision to take over the Warangal and Kakinada Medical Colleges with effect from November, 1966,

(b) if so whether the Government have taken them over, and

(c) if not, what are the reasons therefor?

The Minister for Health and Medical (Sri P. V. Narasimha Rao) — (a) No, Sir

(b) Does not arise

(c) In view of the emergency and shortage of funds, it was decided to consider the question of taking over of these private Medical Colleges by the Government only after 1968-69.

శ్రీ సిపెచ్. రాజేశ్వరరావు — Financial stringency అవన్నీ ఉన్నవి. కాని కొన్ని సంధర్భాలలో వాటిని inevitable గా తీసుకొంటేగాని improve చేసే అవకాశం ఉండదు అది ఆలోచిస్తారా.

శ్రీ వి. వి. నరసింహారావు — ఇప్పుడు తీసుకోవంత మాత్రాన వరంగల్ కాలేజీగాని, కాకినాడ కాలేజీగాని improve కావడం లేదనికాదు, బాగా improve అవుతున్నది, బాగావనిచేస్తున్నది ఇప్పుడు recurring, non-recurring లెక్కవేస్తే వరంగల్ కాలేజీకి 28 లక్షల non-recurring, కాకినాడ కాలేజీకి 15, 16 లక్షలు non-recurring కావలసివస్తుంది ఇప్పుడు అంతభారం ప్రభుత్వం వహించే పరిస్థితిలో లేదు, 1938-39 లో అప్పుడు ఆలోచిద్దామనుకున్నాము.

శ్రీ డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి (వరంగల్) — డాక్టర్ కాలేజీకి అనేక విద్యార్థులు వచ్చి అవుతోంది. అయినప్పటికీ పబ్లిక్ నుంచి డొనేషన్స్ రావడానికి ప్రయత్నిస్తే కాకినాడ వరంగల్ కాలేజీలు నడుపుతుంటే, డబ్బు లేనప్పుడు ప్రభుత్వమే తీసుకొని వాటిని నడిపితే బాగుంటుంది కదా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు. — కొద్దిగా అయినా సహాయం చేయండి అంటేనే ప్రభుత్వానికి ఆ పరిస్థితిలేదుకదా. కాలేజీచే అమాంతంగా తీసుకోండి అంటే — taken over గురించి యిప్పుడు అవకాశం లేదు ఇప్పుడువీరుకాదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు — రెండు సంవత్సరాలక్రితం ముఖ్యమంత్రిగారు కాకినాడ మెడికల్ కాలేజీ annual Conference లో మాట్లాడుతూ యీ సంస్థలను ప్రభుత్వం నడుపుతుంది, నడిపితేనే బాగుపడుతాయని అన్నారు ఇప్పుడు కాకినాడ మెడికల్ కాలేజీకర్షకంగా నడవడానికి వీలులేదని మూసేస్తామంటున్నారు. 8 వేల రూపాయలు ప్రతివిద్యార్థినుంచి దోపిడీచేసి, శదువరి మూసేస్తామని అంటున్నారు. అది బయటివారు మేనేజ్ చేయగాలేనది, గవర్న మెంటుతీసుకొని మేనేజ్ చేయలేదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ — జాగ్రత్తగా మాట్లాడండి. 8 వేలు దోపిడీ అంటున్నారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు — దోపిడీ అంటే exploitation I say it is exploitation.

Mr. Speaker — Please try to curtail.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — కాకినాడ మెడికల్ కాలేజీ మూసేస్తారనే భోగట్టాలేదు. అక్కడ యిదివరకే 8 వేలు, 7 వేలు, 6 వేలు — capitation fees తీసుకొంటున్నారు. దానివల్ల కొంతవరకు వారే ఖర్చు భరించే అవకాశం ఉన్నది, వారే నడవడం సులభం గవర్న మెంటు తీసుకొంటే అడబ్బు గవర్న మెంటు పెట్టాల్సివస్తుంది అది 1968-69 లో ఆలోచిద్దామనుకుంటున్నాము; shelve చేయలేదు, ఆలోచన ప్రస్తుతానికి లేదు. రంగరాయ మెడికల్ కాలేజీ మూసేస్తున్నారన్నది సరైనది కాదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) — ప్రభుత్వం ఈ రెండు కాలేజీలకు సహాయం చేస్తున్నదా? చేస్తుంటే ఎంతచేస్తున్నది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — Adhoc గా చేస్తున్నారు. రీజియనల్ కమిటీముందు ప్రపోజల్ ఉన్నది. వరంగల్ కాలేజీకి సహాయం చేయాలని యింకా నిర్ణయం జరగలేదు — non-recurring గురించి రంగరాయ మెడికల్ కాలేజీ కావాలంటే హాస్పటల్ కు యీ సంవత్సరం 3 లక్షలు మంజూరుచేశాము

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — పెద్ద పెద్ద మొత్తం వసూలు చేయడంవల్ల విద్యార్థుల అడ్మిషన్ కు సంబంధించి చాల small category of people కు మాత్రమే కాలేజీలు ఉపయోగపడుతున్నవని ప్రభుత్వానికి కూడ తెలుసు. ఆయినప్పుడు తక్షణమే వారిలో సగము వీట్సు అయినా సరే ఆ fees వసూలు చేయడానికి వీలులేకుండా యివ్వాలని, విద్యార్థులకు రిశ్చేషన్ అయిపో చేయించి నేర వారు అందులో జేరడానికి అవకాశం కలిగిస్తారా? లేక డబ్బు యివ్వగలిగిన వారే చేరండి అనే నిర్ణయం ప్రభుత్వం ఆమోదిస్తుందా?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహ రావు — ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో 1 వెయ్యికి వైగా సీట్లు ఉన్నవి—గవర్నమెంటు కాలేజీలు, ప్రైవేటు కాలేజీలలో కలిపి వరంగల్, కాకినాడలో మొత్తం 250 సీట్లు ఉన్నవి—Capitation fees మీద వచ్చేవి. Capitation fees కట్టారనే కాదు—standard of marks చూచి నచ్చటికీ బాగాఉన్నవి ఇతరులకు తీసిపోయారనిలేదు అయినా నాగిరెడ్డి గారు చెప్పిన పాయింట్ ఉన్నది Social injustice జరిగితే తీసివేయడం వాంఛనీయమే అనుకుంటున్నాను—అందువల్ల 1968-69 లో పరిస్థితి బాగుంటే అప్పుడు తీసుకుంటే బాగుంటుందనే ఉద్దేశం ఉన్నది. కొన్ని సీట్లు శ్రీ పి. వి. జి. రాజుగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వరంగల్ కాలేజీలో తీసుకొనడం జరిగింది. ఇప్పుడు అది సాధ్యం కాదని ఏకంగా 68-69 లో తీసుకుంటే బాగుంటుందను కొన్నాము—

(శ్రీ) సి. జంగారెడ్డి —ఆ కాలేజీలు ప్రభుత్వం తీసుకోవలసి ఉన్నదన్నారు—సంతోషం. కాని బీద విద్యార్థులకు 50%, 25% సీట్లు రిజర్వు చేయించి కనీసం నాలుగు లక్షలు, మూడు లక్షలు డొనేషన్ ప్రభుత్వమే కట్టించి గతం చేసినట్లు యిప్పుడు కూడ చేస్తే బాగుంటుంది. ఈ సంవత్సరం కాక తీయ మెడికల్ కాలేజీలో 6 వేలు ఉన్న డొనేషన్ 7 వేలు చేశారు. బీద వారికి యిబ్బందిగా ఉన్నది కనీసం 25 సీట్లుకైనా ప్రభుత్వమే గతంలోవలె కట్టడానికి ఆలోచిస్తుందా?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహ రావు —ఇప్పుడున్న సీట్లు—more than 75 to 80%—they are open—subject to certain reservations—constitutional and legal మెరిట్ మీదనే యిస్తున్నారు. ఈ రెండు కాలేజీలలో చాల వరకు మెరిట్ మీద వచ్చే వారు వస్తున్నారు. కొన్ని marginal seats మాత్రం—Capitation fees లేకపోతే రావు అనే విద్యార్థులకు కొంత వరకు వస్తున్నవి—only marginal seats కనుక ఇప్పుడు అది మార్చాల్సిన అవసరం తక్షణమే ఉన్నదని ప్రభుత్వం అనుకోవడంలేదు

(శ్రీ) పి. గోవర్ధనరెడ్డి (మంగోడ్): — సోషలిస్టు సమాజం స్థాపిస్తామనే యీ రోజులలో Capitation fees కట్టిన వారికే వైద్య విద్య యిస్తాము అనడం బాగుంజలేదు ఆ పద్ధతి లేకుండా చేస్తారా?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహ రావు —ప్రభుత్వం కూడ అదే అనుకుంటోంది. అందుకనే 1968-69 నాటికి వాయిదా.

AYURVEDIC DOCTORS IN GOVERNMENT DISPENSARIES

172—

* 410 Q.—SRI T. C. RAJAN —Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) the number of Ayurvedic Doctors in Government Dispensaries in Chittoor District,

(b) whether any retrenchment is going to be made among them? If so why; and

(c) what are their pay scales and whether there is any proposal to increase their salaries?

Sri P. V. Narasimha Rao —(a) There are 4 Doctors in four Government Ayurvedic Dispensaries in Chittoor District

(b) No, Sir

(c) The pay scale of Junior Vaid is Rs 180-10-320 Holders of G C I. M. qualification will start at Rs 210/- per memsem in that scale. A proposal to revise the scales of pay of all Ayurvedic Doctors along with others is under consideration of the Pay Commission.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ — అలోపతి, ఆయుర్వేదములను సరిసమానంగా చూడడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహా రావు — సరి సమానంగా చూపే విషయం, స్కెల్స్ రివైజ్ చేయడం ఇవన్నీ పే కమిషన్ వారు ఆలోచిస్తున్నారు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న — ఆయుర్వేద డిస్పెన్సరీలు ఎక్కువగా ప్రారంభిస్తున్నారు. కాని మందులు మార్కెటులోకి పోతన్నాయి. ఆయుర్వేద డిస్పెన్సరీలలోకి మందులు వెళుతున్నాయా లేదా అని చూడటానికి ఇన్స్పెక్టింగ్ అధికారిస్ ఎవరైనా ఉన్నారా? వుంటే జిల్లాకు ఉన్నారా లేక స్టేటు మొత్తానికి ఉన్నారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహా రావు — గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన మాట వాస్తవమే. ఇన్స్పెక్టర్స్ భాద్యులే. అధికారులు లేరు కాని స్పెషల్ ఆఫీసర్ ఉన్నారా. దానిని జప్తుడు ఆలోచిస్తున్నాము. ఇన్స్పెక్టర్స్ను పే సరిగా అమలు జరపటానికి కట్టుదిట్టంగా జరపడానికి ఏర్పాటు చేస్తున్నాము.

Mr. Speaker —Answers for the other questions will be placed on the Table of the House

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

ADDITIONAL E. N. T. UNITS

173—

* 425 Q —Sri Pragada Kotaiah (Chirala).—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) whether the Indian Medical Council has been urging for the provision of additional E. N. T. Units in the Government General Hospitals at Guntur and Visakhapatnam, and

(b) if so, the action taken thereon?

A —

(a) No.

(b) Does not arise.

POWERLOOMS AND HANDLOOMS

174—

* 1 Q — Sri P. Gunnayya — Will the hon Minister for Industries be pleased to state

- (a) the District-wise number of powerlooms in the State
- (b) whether the Government have provided any aid by way of cess or in any other form during the years 1965-66 and 1966-67, and
- (c) if so, the total amount of the said aid?

A —

(a) A statement showing the District-wise number of powerlooms and handlooms in the State is placed on the Table of the House.

(b) No aid was provided during the years 1965-66 and 1966-67 to power looms. But aid was provided during the above period to handlooms

(c) The details of aid given for the development of handloom industry during 1965-66 and 1966-67 are

Handloom development schemes (financed by All India Handlooms Board)

		Rs in lakhs
	Grant	Loan
1965-66	47-41	7-59 Excluding State participation in Spinning Mills.
1966-67	39-15	2-95 -do-
	From State Funds (Short term loans to apex Societies)	
1965-66	Nil	10.00
1966-67	Nil	10.00
	Assistance made available under Reserve Bank of India Scheme.	
1965-66	Nil	149-34
1966-67	Nil	146-22
	Grant	Loan

(Statement.)

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE
[Vide answer to Clause (a) of L A Q 174 (*1)]
STATEMENT SHOWING THE NUMBER OF POWERLOOMS AND HANDLOOMS (DISTRICT-WISE IN THE STATE)

S No.	Name of the District	No. of Powerlooms	No. of Handlooms		Total
			In the Co-operative Sector	Outside the Co-operative Sector	
1	Srikakulam	Nil	11,237	5,559	16,796
2	Visakhapatnam	2	9,618	6,806	16,424
3	East Godavari	35	31,103	11,549	42,652
4	West Godavari	Nil	14,360	7,165	21,525
5	Krishna	5	7,587	10,438	18,025
6	Guntur	22	22,710	21,860	44,570
7	Nellore	Nil	7,563	12,999	20,562
8	Chittoor	55	6,293	9,588	15,881
9	Anantapur	168 (including the powerlooms Unit of 153 looms of M/s Jayanti Rama Chandrappasetti Mills, Rayadurg)	3,710	14,603	18,313
10.	Cuddapah	Nil	13,518	37,774	51,292
11.	Kurnool	11	16,527	21,848	38,375
12.	Hyderabad	199	5,681	703	6,384
13.	Medak	4	14,416	3,516	17,932
14.	Nizamabad	Nil	10,748	1,432	12,180
15.	Warangal	8	27,325	5,221	32,546
16.	Khammam	Nil	3,380	1,079	4,459
17.	Nalgonda	20	20,067	4,633	24,700
18.	Adilabad	480 (These looms pertain to M/s Sir Silk Ltd., Sir P. S.)	2,582	2,222	4,804
19.	Mahabubnagar	40	22,964	3,709	26,673
20.	Karimnagar	56	28,926	38,347	67,273

Written Answers to Questions.

1st July, 1967.

41

LACE INDUSTRIES

175—

*651 Q — Sri R. Satyanarayana Raju (Narsapur):— Will the hon. Minister for Industries be pleased to state

(a) the amount of expenditure incurred by the Government during 1966-67 towards the Lace Industries in Narsapuram, West Godavari District, and

(b) whether the particulars of the results thereof be placed on the Table of the House?

A:—

(a) Rs. 5,888.34

(b) A note is placed on the Table of the House.

NOTE PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(VIDE ANSWER TO CLAUSE (b) OF THE L. A. Q. No 175(*651)

A scheme for the development of Crochet Lace Industry at Narsapur is being implemented since 1960-61. This is not a manufacturing unit. But, it aims to provide design assistance to the local individual artisans and also to assist the individual units, engaged in manufacturing and marketing the lace goods, by finding new avenues for marketing in and outside the country. Financial assistance has not been provided to the individual artisans or units by the Industries Department. The staff working under the scheme consists of one Manager, one Designer-cum-Storekeeper and one peon. With the active assistance of the staff, 94 artisans were imparted training during 1966-67 and 24 exporters contacted during that year. Exports from April to December 1966 are estimated at Rs. 9 lakhs. During the financial year ending 31st March 1967, it is estimated that the exports would come to Rs. 13 lakhs, which would be more than the previous year.

2. With a view to give wide publicity in foreign countries to the various types of lace goods manufactured at Narsapur, a brochure on "Crochet Lace Industry at Narsapur" was prepared and made available for supply to the intending importers abroad.

3. A Cloth panel with 25 designs introduced under this scheme was prepared and displayed in the Special Exhibition of A. P. Handicrafts held in November 1966 at New Delhi. Although the exporters are receiving very good number of enquiries from U. S. A. very recently, no business is yet finalised. A very good business can be expected in the near future from this country.

4. The Honkong and China laces are being banned in West Germany from 1-1-1967 and this may lead to more business with West Germany in Indian laces very shortly.

5 The Manager secured orders worth Rs. 1872 and 500 respectively in favour of the All India Crochet Lace Exporters' Association and the Northern Circars Industrial, Narsapur, who are interested in large scale export of these goods to foreign countries. Besides this, the Manager secured orders to an extent of Rs 1,50,000 in favour of M/s. Northern-Circars Industrials, Narsapur for various products like Crochet Lace goods, Ivory, Ebony, Imitation Jewellery, Rosewood handicrafts and Handwoven silk-sarees. During the year, it is expected to get the orders from foreign countries for export of lace products etc. worth Rs 4,00,000

6 The industry has been fairly well established and the Association of the lace Manufacturers is able to look after the needs of industry and also to assist the manufacturers in exporting the goods,

AID TO HANDLOOM WEAVERS

176—

*31 Q — Sarvasri P. Gunnayya and G. Sivarah.— Will the hon. Minister for Industries be pleased to state

the amount of aid given by the Central Government during the Third Five-Year Plan for the Handloom Weavers' in Andhra Pradesh by way of subsidy and rebate respectively?

A —

The amount of aid given by the Government of India during the Third Five Year Plan for the Handloom Weavers in Andhra Pradesh by way of subsidy and rebate is Rs. 60.58 lakhs and Rs. 213.17 lakhs respectively

EMPLOYMENT TO GOLDSMITHS

177—

* 317 Q.— Sri P. Gunnayya.— Will the hon. Minister for Industries be pleased to state

(a) the block-wise number of industries established in Srikakulam district to provide employment to the Goldsmiths during 1965-66 and 1966-67 respectively, and

(b) the amount of aid granted by the Government during the said period?

A — (a) A statement of block-wise number of industries established in Srikakulam district to provide employment to the Goldsmiths during 1965-67 and 1966-67 is placed on the Table of the House

(b) Government have sanctioned and disbursed a sum of Rs 2,45,631/- during the year 1965-66 and a sum of Rs, 1 lakh during the year 1966-67. The details for the amounts are given in the statement.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE

[Vide answer to L A Q No 177 (*3177)]

STATEMENT SHOWING THE BLOCKWISE NUMBER OF INDUSTRIES ESTABLISHED IN SRIKAKULAM DISTRICT TO PROVIDE EMPLOYMENT TO THE GOLDSMITHS DURING 1965-66 AND 1966-67

1965-66 (Societies)

Sl No.	Block	Industry	No. of Goldsmiths	Amount sanctioned.
1	Srikakulam Town	Non-edible Oil Industry	20 Nos	18,900
2.	Talavaram, Veeragattam Block.	Blacksmithy Industry	15 „	15,000
3.	Parvatipuram.	Non-edible Oil	20 „	18,900
4.	Ravivalasa, Parvatipuram.	Carpentry cum Blacksmithy Industry	17 „	17,000
5.	Kailam, Tallur Block	Carpentry cum Blacksmithy Industry	13 „	12,300
6	Kasibugga.	Hand-made Paper Industry.	16 „	14,400
7.	Kothapalli, Parvathipuram Block	Carpentry-cum-Blacksmithy Industry.	20 „	20,000
8.	Kotturu	Carpentry-cum-Blacksmithy Industry.	12 „	10,800
			<u>133 Nos.</u>	<u>127,300</u>

II Partnership Concerns (1965-66)

1.	Srikakulam Town	General Stores.	6 „	18,000
2.	Veeraghattam	Cycle Shop.	5 „	5,000
3.	Peddabuddidi, Parvathipuram Block.	Cycle and Mike Shop.	5 „	5,000
4.	Keravada, Parvathipuram Block	General and Provisions Stores.	5 „	15,000
5.	Kallakaviti, Palakonda Taluk.	Brass and Bell Metal Works	2 „	4,000

1	2	3	4	5
6	Regidi-(Amadalavalasa) Palakonda Taluk	Agricultural implements and builders hardware shop	4 „	12,000
7	Kurupam Block.			
	a) Jiyammavalasa	Cloth Stores	5 „	5,000
	b) Jiyammavalasa.	Cloth Stores.	3 „	3,000
	c) Ankavaram.	Cloth Stores	4 „	4,000
	d) Jiyammavalasa.	Cloth Stores	5 „	5,000
	e) Peddabuddidi.	Tobacco Indus- try	4 „	6,700
		Total.	48 „	82,700

II. 1965-66 (Individuals for different trades).

1	Rajam Block	Hardware, Kerosene Shop, and cycle hiring and repairing shop.	4 „	Rs. 333 each
2.	Saribujjili	Carpentry Industry.	1 „	Rs. 333/- each
3.	Narasannapeta.	Kerosene shop,	3 „	Rs 999/-do-
4	Kotabommali	Aluminium utensils shop, Kerosene and Kirana shop.	6 „	Rs. 1,998-do-
5.	Saluru	Kirana Shop.	7 „	Rs. 2,331/- -do-
6	Patapatnam	Kerosene and Bangle and Glass Shop.	2 „	Rs. 666/-do-
7.	Bobbili.	Kirana, Cycle repairs Rice, Tobacco and Readymade Cloth shop and Trade.	27 „	Rs. 5,001/-do-
8.	Ichapuram.	Cycle repairing and hiring shop.	1 „	Rs. 333/-do-

1	2	3	4	5
9	Gara	Manufacture of Silver Jewellery	1 „ „	333/-do-
10	Veeraghattam	Kirana Shop	2 „ „	666/-do-
11	Badangi.	Kerosene, Kirana.	22 „ „	7326-do-
12	Parvatipuram and Kurupam.	Kirana	5 „ „	1665-do-
13	Veeraghattam.	Kirana	4 „ „	1332-do-
14	Bhadragiri	Kirana & Cycle shop	2 „ „	666-do-
15	Kasibugga.	Kirana Shops.	4 „ „	1332-do-
16	Polakonda.	Fancy, Cycle hiring and repairing hardware trade. Stationery and Fancy goods Trade etc.	6 „ „	1998-do-
17	Shermahammadpuram.	Dairy farming. Kirana and Carpentry trade	8 „ „	2664-do- at Rs. 336 each
18	Ranastalam.	Kirana Fancy, Aluminium utensils and German silver articles manufacturing.	6 „ „	1998/-do-
19	Cheepurpalli.	Kirana shop, Cycle repairing and German Silver Shops.	6 „ „	1998/-do-
			107	36

IV. 1966-67 (Partnership concern).

1	Sharmahammadapuram	General Stores	2 Nos.	Rs. 2,000
2	Polaki Narasannapeta Block.	General provision stores.	4 „ „	1,110
3	Pedana, Tekkali Taluk.	General provision Stores.	2 „ „	5,571

1	2	3	4	5
4	<i>Parvathipuram Block.</i>			
	a) Narasipuram	Cycle Rikshaw Workshop.	4 „ „	4,000
	b) Parajapadu	Cloth Shop	4 „ „	4,000
	c) Parvatipuram Town	Timber firm.	3 „ „	8,325
5	<i>Bobbili Block</i>			
	a) Ponukupeta	Cloth Stores	3 „ „	5,000
	b) Nemalam	Kirana Stores	3 „ „	3,000
	c) Pakki.	Alluminium Stores.	3 „ „	3,000
	d) Bobbili Town	Alluminium Shop	3 „ „	3,000
	e) Chitrakota Boddavalasa	Kirana Stores	3 „ „	3,000
	f) Vegganna	Kirana Stores	3 „ „	3,000
	g) Guddaluppi	Cloth Stores	4 „ „	4,000
	h) Palateru	Cycle and Mike Shop.	5 „ „	5,000
	i) Narayanapuram	Cloth Stores	5 „ „	5,000
		Total :	53	69,000

IV. 1966-67 (Societies).

1	Ravivalasa, Parvathipuram Block (Additional membership)	Carpentry-cum-Blacksmithy	2 „ „	2,000
2	Bobbili Block.	Hand made paper Industry	31 „ „	29,000
		Total	33	31,000

PULLARI ON CATTLE GRAZING

178—

* 499 Q.—SRI N. PENCHALIAH (Kodur).—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state .

(a) whether it is a fact that the Government have removed the collection of Pullari on cattle grazing in forest areas last year, and

(b) if so, will the Government consider to issue similar orders to the Forest Department to discontinue the collection of tax (Pullari)

48 1st July, 1967.

Leave of Absence to
Sri G Mahalakshmi, M.L.A.

on obtaining dry leaves and manuring leaves for purposes of cultivation by ryots in Rayalaseema, a chronic famine area?

A:—

(a) Yes, Sir

(b) No, Sir.

ABOLITION OF SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

179—

* 1231 Q —SARVASRI P Subbaiah (Yerragondipalem), **M.B. Raja Rao** (Madakasira), V C Kesava Rao (Santanuthalapad):— Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether the Social Welfare Department is going to be abolished during 1967-68, and

(b) whether the Government has taken a decision to that effect?

A —

(a) and (b) No, Sir

TAPPERS CO-OPERATIVE SOCIETIES

180—

* 564 Q —SRI A Bhagavantha Rao:—Will the hon Minister for Excise and Prohibition be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to organise or revitalise the Tappers Co-operative Societies in erstwhile Andhra area and entrust sweet neera shops to the societies on an average rental, and

(b) if so, the details thereof?

A —

(a) Yes.

(b) The matter is still under consideration of the Government

LEAVE OF ABSENCE TO SRI G. MAHALAKSHMI, M.L.A.

Sri Sagi Suryanarayana Raju:—Sir, I beg to move

“That under Rule 265 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, leave of absence be granted for this Session to Sri G. Mahalakshmi as he is ill”

Mr Speaker —Motion moved

(Pause)

Mr. Speaker:—The question is

“That under Rule 265 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, leave of absence be granted for this Session to Sri G. Mahalakshmi as he is ill”

The motion was adopted.

PAPERS LAID ON THE TABLE

G O (Ps) No. 1285, Health dated the 29th June, 1967 relating to integration of Medical and Public Health Departments

Sri P V Narasimha Rao —With your permission, Sir, I beg to place on the Table of the House a copy of G O (Ps) No 1285, Health, dated the 29th June 1967, relating to Medical and Public Health Departments, integration at the State and District levels, with effect from 1-7-1967

The G. O is coming into effect from today, Sir, and before releasing it to the Press, I am placing it on the Table of the House.

Mr. Speaker —Paper placed on the Table.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —పే కమిషన్ రిపోర్టు నిన్న గవర్నమెంటుకు సమర్పించి వుండాలి. అలా సమర్పిస్తే ఒక కాపీ మాకు ఇప్పిస్తారా? అసలు సబ్మిట్ చేసిందా?

Sri V B Raju —I have no information

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —నిన్నటితో కమిషన్ కు ఇచ్చిన సమయం అయింది.

Sri V B Raju —I don't know Sir.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ముఖ్య మంత్రిగారిక్కడ లేరు. వారు వచ్చాక అడగండి.

Dr T V.S Chalapathi Rao (Vijayawada-East) —The G O which the hon Minister is placing on the Table of the House now is going to have far-reaching effects Will you kindly be pleased to allow half-an-hour discussion or some more information to be given to the members regarding the principles on which the integration is carried, how it is going to be effected so suddenly, etc Health is a very important branch of public administration If it is so suddenly brought to the notice of the members,—the integration of the two departments of Medical and Public Health—how is it going to be implemented? Members must have an opportunity to know and discuss the matter

Sri P V Narasimha Rao — It is precisely why I have placed the G O now on the Table of the House fifteen days before the matter, demand on Health, will come up, in connection with the Demands for Grants The Demand is coming up on the 14th or 15th July Therefore, I want the hon Members to study this G O, and give their valuable suggestions to us The integration process has just begun In that process, any suggestion from the hon members will be welcome and we will certainly take note of it

Mr. Speaker— Is it coming into force from 1-7-1967, today?

Sri P V Narasimha Rao.— Yes, Sir. The principle of integration has been accepted, it was urged by members in the past, and it was accepted by the Government. Details of integration at the State and District level are given in the G. O. Because the House is

in session, I thought it proper that it should come before the House before it goes to the press

శ్రీవావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య - ఇస్కూన్ చేసిన జి. వో. ఎప్పుడైతే అమలులోకి వస్తుందో ఆ రోజే టేబుల్ మీద పెట్టామంటే ఎలా? ఇది ఈ రోజు నుండే అమలులోకి వస్తుంది.

Sri C V K Rao - I have given notice of a question on this matter, asking for clarification. Before that could be done, an order like this to be placed in the House does not give us any opportunity at all. It appears that has been over-shadowed now, and if there is any means of keeping the order in abeyance till the House will have discussion over this matter, that would help, Sir

Sri P V Narasimha Rao - No, Sir. This is an administrative decision already taken. Since the House is in session, I wanted to place it before the House so that discussion on this Demand on 15th or 14th of this month, so far as this point is concerned would be facilitated.

Mr Speaker - It is coming into effect from today. Could it not be prepared and placed before the House a week before?

Sri P V Narasimha Rao - No, Sir

Mr Speaker - The hon Minister is giving an opportunity for the other side to criticise the acts of the Government

Sri P. V. Narasimha Rao - It has been accepted in principle, and there is nothing else to be done

Mr Speaker - That is true

Sri P. V. Narasimha Rao - What the G. O. says is that the Government has accepted in principle the amalgamation of the Medical and Public Health Departments in the State at all levels.

Mr Speaker - As Sri Chalapathi Rao said, since this G. O. is going to have far-reaching consequences, could it not be placed before the House about a week before?

Sri P. V. Narasimha Rao - It was not possible, because we had to complete all the arrangements in record time; otherwise, it was coming in October or September.

Mr. Speaker - I am not myself satisfied with the way things are being done on behalf of the Government. I want every Minister to make note that in future whenever they want to place any papers on the Table of the House, to bring forwards any motion or order or Bill whatever it may be, to give sufficient time to members by circulating them in advance, if possible.

Sri P V Narasimha Rao - My submission is, this G. O. has been brought before the House only because the House is in session. There was no need to bring it before the House

Mr Speaker-If there was no need to bring it, the hon Minister need not have come forward before the House and invite criticism at all,

Sri P V Narasimha Rao - It would have amounted to something wrong on my part if I had taken the press into confidence without bringing it before the House when the House is in session

Mr Speaker - He should have come earlier

Sri P. V. Narasimha Rao.- All I want to submit is, there is the time factor

Mr Speaker - Try to avoid such criticism More than this, I do not want to say

డాక్టర్ టి వి యస్. చలపతిరావు - అన్ని విషయాలను ప్రత్యేకంగా చర్చించడానికి దీని గురించి అరగంట చర్చకు అవకాశం ఇస్తే బాగుంటుంది

Sri P V Narasimha Rao - I have no objection You can give half-an-hour discussion

Mr Speaker — Half-an-hour discussion arises only when there is no sufficient time for allowing supplementaries during question Hour. Now, the question is whether I can allow one hour or two hours discussion That will be considered if it is a very serious thing

Dr T V S Chalapathi Rao — A two-hour discussion may be quite reasonable, Sir

Mr Speaker — If there is time, I can think of it But where is the time?

POINT OF INFORMATION

re —Fast by Sri P Venkataratnam.

(శ్రీ) జి లచ్చన్న — అధ్యక్షా, మన గేటు దగ్గర పరచూరు వెంకటరత్నం అనే ఆయన 7వ తేది నుంచి చేనేత కార్మికులకు జరుగుతున్న అన్యాయం గురించి ప్రభుత్వ హామీ కావాలని నిరసనోద్యమం చేస్తున్నారు. రాత్రి వర్షంతో కూడ అక్కడే పడుకుని ఉంటున్నాడు ఆయన దానిని గురించి ప్రభుత్వం నోటిసు చేసినట్లుగాలేదు. గేటు దగ్గర జరుగుతున్నది

మిస్టర్ స్పీకర్ — Rule 74 క్రింద భగవంతురావుగారు ఆ విషయమై handloom weavers గురించి notice యిచ్చినట్లు ఉన్నది. మీరు కూడ Rule 74 క్రింద notice యివ్వండి. You can give notice under Rule 74 If there is no satisfactory statement coming from the Government then we will have to look to other things. తరువాత ఏమి చేయవలసిందో విషయం ఆలోచిద్దాము

శ్రీ జి. లచ్చన్న — వర్షంలోను, ఎండలోను పడి ఉంటున్నాడు ఆయన

మిస్టర్ స్పీకర్ — మనం ఎంత వరకు చేయగలము. We can only focus the attention of the Government

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఇండస్ట్రీస్ మినిష్టర్ గారు యిక్కడ ఉన్నారు దాని సంగతి ఏదైనా ఆలోచిస్తారా? మనం notice యిచ్చి పట్టెట్టుకుంటే 4 రోజులు పడుతుంది రేపు ఆదివారము. Serious గా death and life struggle ఉన్నది. 17వ తేది నుండి ఉపవాసం ప్రారంభించారు.

Mr Speaker — It is a big problem. Number of them are on strike and all that. Perhaps they may resort to indefinite fast

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — వరచూరు వెంకటరత్నంగారు మన అసెంబ్లీలో 17వ తారీఖు నుంచి, handloom weavers సమస్య తేలలేదు. శాఖ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడానికి ఉపవాసం చేస్తున్నారని అది తమకు ఘనవి చేస్తున్నాను.

(పరిశ్రమల శాఖా మంత్రి) శ్రీ వి. వి. గురుమూర్తి — ఇది ఒక periodical fasting అవుతున్నది. ప్రత్యేకంగా ఫోకస్ చేయడానికి వారు చేస్తున్నారు, అంటే వారిని గురించి ఎవరూ నాకు ప్రత్యేకంగా చెప్పలేదు. Handloom Weavers' question వచ్చినప్పుడు నేను సమగ్రంగా సమాధానాలు చెబుతాను.

Mr Speaker — Please give notice under Rule 74.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — తమరు తెలియజేసేట్లు notice యిస్తాము. నా నోటీసుకు తేలేదు అని మంత్రిగారు అంటున్నారు. పోలీసులు తీసుకు వెళ్ళడం లాకురావడం యివన్నీ జరుగుతున్నాయి రోజు అక్కడపడి ఉంటున్నాడు. మన అందరి దృష్టిలోను ఉంటున్నదే.

మిస్టర్ స్పీకర్ — నా దగ్గరకువచ్చి ఆ విషయాన్ని ప్రస్తావించలేదు అని గురుమూర్తిగారు అంటున్నారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — మారుమూల చూస్తూ ఉండగా యింకా ఎవరోవచ్చి చెబుతారు అనేదోరణి అంత సబబా?

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ పి. గున్నయ్య — ఆద్యక్షా, ముఖ్యమైన విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. మహాత్మాగాంధీ హరిజన శాలాశాఖ అధ్యక్షుడు డాక్టర్ బి. పి. శివరావుగారు 200 సంవత్సరాల తైరత్వంగా, మహాత్మాగాంధీ జయంతి సందర్భంగా 20-వేల విద్యార్థులకు యివ్వడం నిర్ణయం కలుగుతున్నది. మంత్రిగారు యిక్కడ ఉన్నారు. వారు వెంటనే దీని తెప్పించుకొని

order వేయించే పర్వాటు చేయండి. లేకపోతే విద్యార్థులకు నష్టం కలుగుతుంది? 20వ తేది నుంచి school నడుస్తున్నది 10 మైళ్ళ దూరం నుంచి పిల్లలు వస్తున్నారు. తిండిలేక, బాధపడుతున్నారు.

శ్రీ బి హెచ్. విజయకుమార్ రాజు (భీమవరం).—అధ్యక్షా, నాది ఒక చిన్న విజ్ఞప్తి, నన్ను మెన్నమాడ నేను చీటి పంపించాను. కాని జనరల్ discussion లో స్వతంత్ర అభ్యర్థులను చూస్తున్నట్లు కనబడడంలేదు. మేము అంత అనాధులముకాము. మేము వీరందరికీ ఎన్నికైన వాళ్ళమే. ఇదేమి proportionate గా elect అయినటువంటి వారుకాదు.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET). FOR 1967-68

GENERAL DISCUSSION.

శ్రీ టి పురుషోత్తమరావు (వరదన్నపేట) —అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఈ నాడు ఉన్నటువంటి ఆర్థిక పరిస్థితులలో సక్రమమైన పరిపాలన కొనసాగాలి అంటే పంచాయితీ సమితి జిల్లా పరిషత్ లను పటిష్టంగా ఉంచడం అవసరం. అనే విషయం ధృష్టిలో ఉంచుకోవలసి ఉన్నది. అయితే ఈ పంచాయితీ సమితి జిల్లా పరిషత్ పరిపాలన గురించి జాస్త వంగా జరుగుతున్న విషయాలను గమనించ వలసి ఉన్నదని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో, వాటిని గురించి, పెద్ద ముహూరం వేస్తున్నది. అందుమాత్రం లేవడంలో జాస్త వంగా వాటిపై విధివేయడం, బాధ్యత ఉన్నది. ఆ బాధ్యతను సక్రమంగా నిర్వహించకపోవడానికి కారణాలు ఏమిటి అని ఆలోచించవలసిన ప్రభుత్వం ఇదొక అవకాశంగా తీసుకొని, ఆర్థికంగా ఈ నాడు వచ్చినటువంటి విధానాలవల్ల రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి క్లిష్ట పరిస్థితులను కప్పిపుచ్చుకోవడానికి, తమ పరువును కాపాడుకోవడానికి, తమముడి గృహస్థాని, ముఖించడంకోరకు. దీనికి ఒక political colour, యిచ్చి, పంచాయితీ సమితి, జిల్లా పరిషత్తులు సక్రమంగా నడవడంలేదు. పరిపాలన సామర్థ్యం అవసరం అని ఒక statement యిచ్చి powers కొన్ని కత్తర్లకు, యిస్తామని, మరేమో యిస్తామని పంచాయితీ సమితి జిల్లా పరిషత్ లకు గొడ్డలిపెట్టులాంటి మర్పును తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ఈ సందర్భంలో నేను ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను దీనికి సంబంధించిన మంత్రులను అడుగుతున్నాను మార్పులను తీసుకువచ్చే మంత్రులను అడుగుతున్నాను. అసలు పంచాయితీ సమితి జిల్లా పరిషత్ లలో, జరుగుతున్న పరిపాటు ఏమిటి? రంగాలవారిగా development పర్యటన తీసుకొని మాట్లాడుతూ ఉంటే Engineers, Supervisors, పక్కముక్క వున్నారేమిటా లేదా? Department లో వున్న Engineers, Supervisors, తీసుకువచ్చి వారికి భేదం ఏమిటి? ఇక్కడ ఉన్న Engineers ఏమిటి? ఇక్కడ ఉన్న Supervisors ఏమిటి? అని జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకోవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను. Discussion Officers, Secretaries గురించి ఆలోచించి

నప్పుడు ముందుగా schools గురించే ఆలోచించండి. ఇదివరకు డిపార్టుమెంట్ లో ఉన్నప్పుడు schools పరిస్థితి ఏమిటి? ఈ నాడు ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటి? ఆ నాడు ఉన్న attendance ఏమిటి? పంచాయితీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్ లకు వచ్చిన తరువాత schools యొక్క administration ఏమిటి, strength ఏమిటి? average attendance ఏమిటి? Academic గా జరుగుతున్నది ఏమిటి అని ఒక comparative statement clear గా try చేసి ఆలోచించండి. Revenue Department అనాది నుండి వస్తున్నటువంటి డిపార్టుమెంట్లు, ఆ department తో ఏ డిపార్టుమెంట్లు సరిపోవు అనే ఆలోచనకు అవకాశం యిస్తూ అదే పద్ధతిన ప్రచారం చేస్తున్నారు Revenue Department తహశీల్దార్ జరుగుతున్న జాప్యాన్ని files pending జాగ్రత్తగా గమనించి పంచాయితీ

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

సమితికి ఉన్న తహశీల్ కు పోల్చుచూడండి. వీటన్నింటిని విస్తరించి పంచాయితీ ఇల్లు పరిషత్ లోనేది జరగడం లేదు అని చెప్పడం సబబుకాదు. వాటికి releases ముప్పుకు వస్తున్నవి. ప్రభుత్వం February లో release యిచ్చి మార్చిలో kapas చేస్తామని అంటున్నారు. ఖర్చు పెట్టడానికి time కూడా యివ్వడంలేదు. జిల్లా పరిషత్, పంచాయితీ సమితులు చూస్తున్నప్పుడు ఏమైన పక్షపాత దృష్టి అవలంబిస్తున్నారా. అనినేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు రాష్ట్రంలో జరుగుతున్నటువంటి labour strikes, lock outs వల్ల ఎంతోనష్టం కలుగుతున్నది. వీళ్ళ report లో యిచ్చిన figure చూస్తే 5 లక్షల పైచిలుకు మనకు man power losses అవుతున్నది. మంత్రుల చెంబడి ఉంటూ, brokers అంటారేమో. చూస్తూ ఉన్నప్పుడు వంటి strikes వల్ల జరుగుతున్న నష్టం ఏమిటి? అసలు న్యాయంగా reasonable గా జరుగుతున్న strikes ఏమిటి? ఇది జాగ్రత్తగా extraordinary committee ద్వారా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. వీటన్నింటిని జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలసిన కోరుతున్నాను, Welfare of Scheduled Tribes committee 18 లక్షలు పురతే 11 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు ఒక వైపు Super Minister అని మరొక వైపు అధునాతన విధానాలలో, దయనీయమైన పరిస్థితులలో ఉన్నవారికి అందకుండా, ఖర్చుపెట్టే స్కిమ్స్ తీసుకువస్తూ పారిజనులకు అంద చేలననాదానితో రెండు లక్షలు ఖర్చుపెట్టకుండా ఉండడం అన్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సారి రెవెన్యూ బిల్లు తీసుకువస్తున్నారు. దానిని జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. ఇది తెలంగాణావారికి మాత్రం గొడ్డలిపెట్టులాంటిది. దీనివల్ల ఈ అసెంబ్లీ ఉరుకుతుంది. ఆలోచించకుండా రెవెన్యూ-పాశు చేస్తే చాలా ప్రమాదకరమైతే పరిస్థితులను ఏదుర్కోవలసి వస్తుందని హెచ్చరిస్తున్నాను. శ్రీ అల్లూరి శృష్టిమూర్తు (శా.దె.బిల్లి గుడి):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి శాశ్వత ప్రజాశాసన కమిటీలో నున్న సభ్యులను బలహీనులైన తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి ఒక్కొక్క దూకులు చేయడం చేశామని మనవి చేస్తున్నాను. వీళ్ళు గోదావరి జిల్లాలో, మెట్ట ప్రాంతాల్లో బిల్లులను అనేకంగా అమలు చేశారు. ప్రజాశాసన కమిటీ వారు ముఖ్యమంత్రి ఆశయం మరల మరల చెబుతున్నారు. అలాగే వల్ల

చాలా సాగుజరుగుతున్నది. సాగుజరుగడమే కాకుండా ఆ కాలవ మురుగుచల్ల చాలా గ్రామాలకు వంటనీళ్లు అయిపోతుంది ప్రకాశం పంతులుగారి మంత్రి వర్గం నుంచికూడ ఆ ఎర్రకాలవకోసం కోటి రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి మురుగు లేకుండా చేసి, దానిక్రింద భూమిని సాగులోకి తీసుకురావాలనే ప్రయత్నం ఉన్నప్పటికీ, అప్పటినుంచి అందోళన చేస్తున్నప్పటికీనీ ఇంతవరకు ఏరీధిమైన మరమ్మత్తులూకూడా జరగలేదు. ఎర్రకాలవకు మరమ్మత్తులకోసం ఏలూరులో ఒక స్పెషల్ సబ్ డివిజను పెట్టారు. ఆ స్పెషల్ సబ్ డివిజనువల్ల మరమ్మత్తు పని కొద్దిగా జరుగుతున్నప్పటికీని ఎర్రకాలవకు సుబింధించినంతవరకూ ఆ స్పెషల్ సబ్ డివిజనుకూడ తీసేయాలనే విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచనలో వున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఆ ఎర్రకాలవ వల్ల 50-60 గ్రామాలకు నదుపాయం జరుగుతున్న స్థితిలో యీ స్పెషల్ సబ్ డివిజను తీసేయడం అంటే ఆ ఎర్రకాలవ హిస్టరీ ఇంతటిని చెప్పడానికి వీలుండదు. 1965-66 లో కేంద్ర ఇరిగేషను మంత్రి శ్రీ కె. ఎల్. రావుగారు ఆ ఎర్రకాలవ దగ్గరకువచ్చి పరిశీలించి అనుమోలు లంక దగ్గర ఒక డాము కట్టడానికి, దానివల్ల సుమారు 40 గ్రామాలకు మురుగు లేకుండా చేయడానికి 40-50 వేల ఎకరాలు సాగుకావడానికి ప్రిలుగా యీ మధ్యనే ఇన్వెస్టిగేషను చేయించారు. అయినచాలా పట్టుదలగా ఉన్నారా అనుమోలు లంక ప్రాజెక్టు పూర్తిఖరీదంతాబిసి. రెండుసార్లు డిల్లీనుంచి వారు వచ్చి పరిశీలిస్తామన్నారు. ఈ మధ్యనే డాము విషయముతో ఇన్వెస్టిగేషను పూర్తి అయిపోయింది. సుమారు రెండుకోట్ల రూపాయలు ఖర్చువుతుంది, సుమారు 40-50 వేల ఎకరాల భూమి సాగువుతుంది. అని తెలిసింది ఈ మధ్య కె. ఎల్. రావుతో నేను ఈవిషయం రివజెంటుచేయగా మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక కోటి రూపాయలు ఇచ్చేటట్లుయితే నేను కేంద్రంనుంచి ఒక కోటిరూపాయలు యిప్పించే ఏర్పాటు చేస్తాను కాబట్టి మీరు మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వముతో సంప్రదించవలసిందిగా నాకు సెలవిచ్చారు. నున రాష్ట్ర ఇరిగేషను శాఖ మంత్రిగారుకూడ ఆ ఎర్రకాలవదగ్గరకు వచ్చి చూచి తగిన ఏర్పాటుచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మా ఆప్టోలాండ్ పరియోలో విద్యుచ్ఛక్తి అవసరం చాలా ఎక్కువగా ఉంది. 1966-67 వ సంవత్సరములో 900 గ్రామాలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేస్తుందని శాంక్షను చేశారు. శాక్షను చేసినప్పటికీకూడ అప్ లాండ్ పరియోలో సుమారు 200-300 గ్రామాలకుంటే విద్యుచ్ఛక్తి రాలేదు. ఇప్పుడు మిగతా 700 గ్రామాలకు శాక్షను యిదివరకే ఉన్నప్పటికీకూడ, ఇప్పుడు కొత్త శాక్షను కావాలి. డబ్బులేదనేమాటలు వినవస్తున్నాయి ప్రతి సంవత్సరం అప్ లాండ్ గ్రామాలకు 900 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి యిస్తారు కాబట్టి యీ నాలుగవ ప్లానులో 4-5 సంవత్సరాలలోకూడ ప్రతి సంవత్సరం 900 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి వస్తుందని ఆశించాము ఈ సంవత్సరము విద్యుచ్ఛక్తి కోసం 900 కోట్లు యిచ్చామని చెబుతున్నారు. కాని, గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి ఒక్కటి, రెండు కోట్ల రూపాయలే వస్తుందని ఆఫీసరులు చెబుతున్నాడు. నాలుగవ ప్లాను కాలంలో ఎక్కువ గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేసినట్లుంటే ఎక్కువ వంటల తగ్గించడానికి అధికాంశం ఉంటుందని అప్ లాండ్ పరియోలో విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా

అయిన గ్రామాలలో సంవత్సరానికి మూడు పంటలైనా పండిస్తున్నారు. అందువల్ల, నాలుగవ ప్లానులోకొడ ప్రతి సంవత్సరం, అప్పుచేసి అయినానరే, 10-15 కోట్ల రూపాయలు విద్యుచ్ఛక్తి ఖర్చుచేసి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరావిషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకుంటారని మనవి చేస్తున్నాను. అవ్ లాండ్స్ లో రెవిన్యూ 75 పర్సెంట్ పెంచుతున్నట్లు రెవిన్యూ మంత్రిగారు యీ మధ్యన ఒక ప్రకటన చేశారు. డెల్టా ప్రాంతాలలో 50 పర్సెంట్, అవ్ లాండ్ ఏరియాకు 75 పర్సెంట్ అధికం చేస్తున్నట్లు ప్రకటించారు కాని, అవ్ లాండ్స్ లో 75 పర్సెంట్ పెంచడం చాల అన్యాయం అవ్ లాండ్స్ లో పూర్తిగా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేసినప్పుడు ఖచ్చితంగా 75 పర్సెంట్ పెంచినా ఫరవాలేదు కాని 50 లో పెంచినప్పుడు ఏ పన్నులు ఉన్నాయో ఆ పన్నులే వుంచి, 75 పర్సెంట్ పెంచడం చాల అన్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను. అవ్ లాండ్స్ లో యీ సంవత్సరం వర్షాలులేక మంచినీటికి చాల యిబ్బంది వడ్డారు. ఏలూరు కాలువ మూసేసిన తరువాత తాడేపల్లిగూడెం మునిసిపాలిటీలో మంచినీరు దొరకక చాల కటకట వడ్డారు కుట్లనీరుకూడా త్రాగడానికి దొరకని స్థితి ఏర్పడింది. తాడేపల్లిగూడెం మునిసిపాలిటీలో ప్రాటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ్ కి తొందరగా ఏర్పాటు చేయించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. తాడేపల్లి గూడెములో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం గురించి తొగడ ఒకటి, ఒకటిన్నర సంవత్సరాలక్రితం రోడ్స్ అండ్ బ్రిడ్జింగ్స్ మంత్రిగారు రాసువులుగారు ఫౌండేషను వేశారు. టెండర్లు పిలుస్తాము, స్వీదలో పని ప్రారంభిస్తాము అని చెప్పారు. కాని, యంతవరకు ఆ పని ఏమీ మొదలుపెట్టలేదు. ఆ పనికి రైల్వేవారుకూడ అంగీకరించినట్లు తెలుస్తోంది. అది కూడ త్వరలో ఏర్పాటు చేయించవలసిందని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమహమ్మద్ రహంతుల్లా (కడప) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను బలపరుస్తున్నాను వ్యవధితక్కువకావడంవల్ల నేను కొన్ని అంశాలమీదనే మాట్లాడదలచుకున్నాను. నాగార్జునసాగర్, ఘోషంపాడు, శ్రీకైలం మున్నగువాటి గురించి మాట్లాడాలంటే మైము ఎక్కువ కావలసి వుంటుంది కాబట్టి వాటిని వదలిపెట్టి మిగతా విషయాలగురించి చెబుతాను. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు రెండవ దశలో 120 లక్షల రూపాయలు కేటాయించి, రాయలసీమ అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం యిచ్చిన ముఖ్య మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను కడప నియోజక వర్గములో కొత్తగా సిద్ధపటం తాలూకా ఒకటి కలిసింది. ఆ ప్రాంతానికి మొదటినుంచికూడ, ఏలాంటి అభివృద్ధిలేదు. కడప నియోజక వర్గములో మూడు ఫిర్యాదులు వున్నాయి కుండూరు ఫిర్యాదు ఒకటి వుంది, ఆళ్ళాడ నందివల్లి స్కీమును ఎన్నో ఏండ్లకు ముందు తయారుచేశారు. అది చాల చిన్న స్కీము. దానివల్ల 18-14 చెరువులకు నీటి సప్లయ్ అవుతుంది. దానికి కోలత్తలై, సర్వే అయిపోయి ఇంతవరకు పని జరగలేదు. నీటి పారుదల మంత్రిగారు ఇక్కడే ఉన్నారు. దాని విషయం కొంత ఆలోచన చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. సిద్ధపటం ఫిర్యాదులో

వద్దిమదుగు కాలువస్కీము అని ఉన్నది. అది 16 గ్రామాలకు ఉపయోగించే కాలువ. మేము ఎన్నిసార్లు చెప్పినా, ఎన్ని పిటిషన్లు పెట్టినా పరిశీలనానికి రాకుండా పోతున్నది, దాని విషయమై శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు కమర్షియల్ డిపార్టుమెంటు, దీనికి 10% cut లేకుండా ఉండాలి అభివృద్ధి చేయడానికి current ఉండిపోయే స్టాక్ ఉండి పోయింది. ఎందుకు 10 % cut పెడుతున్నారో అర్థం కాకుండా ఉన్నది. వంటిమిట్ట ఫిర్యాకు ప్రక్కనే ఉంటున్న ఉప్పరవల్లి, మాధవరం Weavers' Centres అక్కడ కరెంట్ ఇస్తే ఎంతో అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం ఉంది. కరెంటు లేకపోవడంవల్ల అక్కడ వీవర్లు రి. 7 గంటలు కాగానే చమురు బుడ్లు పెట్టుకుని పనిచేయాలి కాబట్టి పని జరుగక ఎంతో పని నిలిచిపోతోంది. కరెంటు ఇస్తే ఇంకా 25% అధికంగా పనిచేయడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. కడప మునిసిపాలిటీ గురించి కొంతం చెప్పదలచుకున్నాను అక్కడ మురుగునీటి పారుదల స్కీము 1986 వ సంవత్సరంలో రు. 3,800 లకు తయారుచేసి పెట్టారు ఎక్కడ 1986, ఎక్కడ 1987 అపుడు మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉండేవారము. నాలుగవ దశ ఉంది అంటున్నారు ఇప్పుడు ఏ దశలో ఉన్నదో అర్థంకాకుండా ఉంది. మురుగు నీరువల్ల అక్కడ అంతా మరీరియా ఉండే స్థలం. కడప జిల్లాకు మురుగునీటి పారుదల స్కీము తీసుకుని పూర్తిచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను పరిశ్రమల ఎంప్లొయిగర్స్ ఇక్కడే ఉన్నారై మైనింగ్ విషయంలో కనీసం టెక్నాలజీ చాలా ఛైరైటీస్ ఉందని ప్రభుత్వం వారు ఒప్పుకొంటున్నారు. సర్వే చేస్తున్నాము, అబ్జర్వేషన్లు చేస్తే ఛైరైటీస్, ఆప్టైమైస్ చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి ఇండియాలోనే కాక best of the World అని కూడా అన్నారు. కడపలో రంగుల ఫాస్ఫరీ పెడితే కోట్లరూపాయలు సంపాదించవచ్చును దానిని తప్పుకుండా చేయాలి అప్టైమైస్ పీటుకు ఒక ప్లాంటు ఏర్పాటుచేస్తే చాలా ఘనస్థాయిగా ఉంటుంది. 70 % ముడి వదార్థం అక్కడ ఉన్నది అక్కడనుంచి అలాకాక్సులైంట్ కావడం. కలకత్తా నుంచి తిరిగి ఆంధ్రకు రావడం జరుగుతోందో? ఏదో 120 టన్నులు రైల్వే freight అవుతుంది అక్కడే ట్రాన్స్ కూడా 120 అడుగుల లోతువరకు పోయింది. మైనింగ్ కార్యచేపకీ వేరే కాలా డబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నారు అక్కడ మైనింగ్ వర్కర్లకు కావలసిన మెషిన్ల సరఫరాచేసి అభివృద్ధిచేస్తే శాగుంటుంది ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు వారు 7 1/2 లక్షలు ఖర్చుచేసి పులివెందుల వద్ద ఒక సబ్ స్టేషన్ పూర్తిచేశారు అంతా పూర్తిచేసి డబ్బులేదు అంటున్నారు Wire పూర్తిగా లాగాయి. Staff Quarters పూర్తిచేశారు ఇప్పుడు కావలసిన పేటలన్నా 10 మంది Watchmen ను పెట్టాలి. ఆ ఖర్చుతోనే పని పూర్తి అవుతుంది. 'ట్రాన్స్ మిషన్' అనే పూర్తి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. 'కడప పట్టణాభివృద్ధి' అనుకావేదన్న పత్రికలో కూడా కర్నూలు సోకర్స్ లేకుండా ఉండే, పరిశోధన పట్టణం అవుతున్నారని కూడా చెబుతూ ఉంది. 'కడప పట్టణాభివృద్ధి' పూర్తిచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం కోరుకున్న 'కడప పట్టణాభివృద్ధి' కార్యక్రమం పూర్తిచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. 'కడప పట్టణాభివృద్ధి' కార్యక్రమం పూర్తిచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను ఇది ప్రభుత్వం వాస్తవిక దృష్టిలో రూపొందించిన చిట్టచివరి బడ్జెటు అన్నింటినీమించి పది రూపాయలు లోపు శిస్తు చెల్లించే మెట్ట రైతులకు శిస్తు మినహాయింపు చేయడం ఒక మహాశ్రమమైన నిర్ణయం. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుకు ఈ financial year లో 8 కోట్ల 60 లక్షలు ప్రభుత్వం కేటాయించినట్లు కనిపిస్తుంది. ఈ కేటాయింపు మామూలుగా ఏ మూలకు చాలదు. యావత్తు దేశానికి ఆహార స్వయం సమృద్ధిని సాధించడానికి ఉపయోగించే ఇటువంటి నేషనల్ ప్రాజెక్టుకు కనీసం మరొక 10 కోట్లు అయినా కేంద్రం ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది మాజిల్లాలో గుంటూరు ఛానెలు స్కీము అని ఒకటి గత సంవత్సరం ప్రారంభించారు, దాని ఆయకట్టు 28 వేల ఎకరాలు, ఈ ఛానెలు excavation దాదాపు 80 మైళ్లు పూర్తి అయినది. ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో 30 లక్షలు కేటాయించారు. చాలా సంతోషించదగిన విషయం సరియైన ఫలితాలు రావడానికి జూన్ 88 లోపల పంట వండించడానికి అనువుగా ఉన్న developed ఆయకట్టు రైతులు సిద్ధంగా ఉన్నారు, reclaim చేయవలసిన ఆయకట్టు కాదు. Developed ఆయకట్టు, మరొక 30 లక్షలు సర్దుబాటుచేస్తే ఫలితాలు త్వరగా వస్తాయి, మంగళగిరి నా నియోజకవర్గం G N T రోడ్డు మీద ఉన్న కూడలి ప్రదేశం అది sub-taluk, దాదాపు 80 గ్రామాలున్నాయి. లాండ్ రివెన్యూ 20 లక్షలు వరకు వస్తోంది అది చేతకా కేంద్రం. ఎన్నో విధాల అభివృద్ధి కావలసిన అవకాశం కలిగిన ప్రదేశం వ్యాపార కేంద్రము. There is also the prospect of its becoming the Taluk Centre. Proposals, if serious, are pending అక్కడ మునుపటి 11 మూలకాల్లో కొద్దిగాని అభివృద్ధి వస్తున్నది, యెడలైనా నెలకొల్పవలసినదని. మిథ్యా రాశ్రీభూమిని అభివృద్ధి చేస్తూ, మన దేశం వ్యవసాయ దేశం. చేనేత పరిశ్రమ చాలా ముఖ్యమైనది, మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 6 లక్షల చేమగ్గాలున్నాయి. వీటిమీద దీనికి సంబంధించిన ఉపవృత్తులు వారు దాదాపు 80 లక్షలుమంది చేమగ్గాలమీద ఆధారపడి ఉన్నారు. మన రాష్ట్రంలో చేనేత పరిశ్రమ యిటీవల చాలా క్లిష్టపరిస్థితులలో వడిందనే విషయం ఆందరికీ తెలిసిన విషయము. ఈ పరిశ్రమకు కావలసిన ముడి సరుకులు నూలు, రసాయనిక రంగులు వగైరాల ధరలు విపరీతంగా పెరిగి పోయాయి. వాటి ధరలను చేనేత పరిశ్రమకు రక్షణ కల్పించే దృష్ట్యా తగ్గించవలసి ఉంటుంది. నూలు మీద సెంట్రీలు గవర్నమెంటు యెక్స్ యిజు డ్యూటీ ఫ్లేట్ గవర్నమెంటు సేల్సు టాక్సు 5 వర్సెంటు వరకు ఉన్నదని తెలుస్తున్నది. అది చాలా యెక్కువ. అది కూడా తగ్గించ వలసిన అవసరముంది. చేనేత పరిశ్రమ క్లిష్ట పరిస్థితులలో పడడానికి ఒక కారణం మిల్లు క్లాకు కట్టు పీసెసు విరివిగా ఘోరైట్టులోకి రావడం, వాటి మీద పన్నులు లేకపోవడం ఒక కారణం. కాబట్టి కట్టు పీసెసు మీద సేల్సు టాక్సుగాని యెక్స్ యిజు డ్యూటీ గాని వస్తే చేనేత పరిశ్రమకు కొంత రక్షణ కలుగుతుందని ఒక విశ్వాసం. చేనేత బట్టలు చాలా నిలవలున్నాయి. మంగళగిరి చేనేత కేంద్రంలో విడుదల లేక నిలువలు మాస్తరు పీవర్సు, యితర పెట్టుబడి ధార్మలు కొంత సాగించాలంటే డబ్బు లేక ధనాభావం ఉంది వస్త్రాల నిలువల్ని

[illegible]

శాస్త్రము చేకూర్చవలసినదని మనవిచేస్తున్నాను ఈ అవకాశం యిచ్చిన తమకు పరిచయములు అర్పిస్తూకలవు తీసుకుంటున్నాను

شری حواجه نظام الدین (یافو بورہ) - حساب اسپیکر صاحب - میں 'آب سے حواہس کرونگے کہ مجھے وقت دیا جائے۔ میں وقت مانگا تھا مجھے وقت نہیں دیا گیا۔ وقت ملیگا یا نہیں اس سے مطلع کیجئے۔

مسٹر ڈپٹی اسپیکر - آب شامل کیجئے۔ ممبرسب کے مطابق موقع دیا جائے گا۔
- آج آپ کا نام بلایا جائے گا تو اپنے تاثرات بیان کیجئے۔

شری حواجه نظام الدین - تین روز ہو گئے۔ میں چٹھی بھیجا تھا۔
- میں چاہتا ہوں کہ مجھے معلوم کریں کہ مجھے وقت دیا جائے گا یا نہیں۔

శ్రీ శ్రీ వి. కె. రావు - అధ్యక్షా! ఈ సభకు మన రాష్ట్రం యొక్క అర్థిక స్వయంపాన్ని ప్రతిబింబింపచేస్తున్నదని; యూనైటెడ్ స్టేట్స్ లో టుబ్బడెటు శివ మొదలైతే గానీ కానననన ముందు చేట్టారు దానికి నేను అభ్యంతరం చెప్పను; రాష్ట్రం అర్థిక విషయంలో లోటు బడ్జెటు అనునంత మాత్రాన చెడ్డది అనడం కాదు. కాని అసలు యా బడ్జెటు యొక్క మూల విధానం అంతా కూడా ఒకటి క్రింద కనబడుతున్నాడని నేనెడి అని నేను విమర్శించవలసి ఉంటుంది ఎక్కువగా పన్నులు ప్రజలపైన విధించడానికి అంతే కాకుండా సామాన్య ప్రజలయొక్క పరిస్థితిని బాగు చేయడానికి యెటువంటి తలంపు లేకుండా విధానముగా ఉన్నది. ప్రభుత్వం యే బడ్జెటు యొక్క ఉద్దేశం తీసుకు వచ్చినప్పుడు కూడా అది యెంతవరకు వాహనం ప్రజల యొక్క జీవితాన్ని బాగు చేస్తుందో దానిపైనే ఆధారం ఉంటుంది గుర్తుంచుకోండి ఈ నాడు మన ఒక డెమోక్రాటిక్కు సిస్టం లో ఉన్నామనే విషయం పూర్తిగా అధిపతులు మరచిపోయారేమో నీది నా తీవ్రమైన విషయం. ఈ నాడు కాననననలో సుమారు రే కోట్ల 80 లక్షలు ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే ఈ కాననననలో అధిపత్యం వహించే పాలక వర్గం బాధ్యతారహితంగా ఉన్నాడు. బడ్జెట్ వచ్చిందన్నప్పుడు దానిని తీవ్ర విమర్శకు ప్రతి సభ్యుడు ప్రతిబింబింపచేసి ఉన్నాడు. ఇప్పుడు ఇప్పుడు కూడా చేశారనేది నిరీక్షించాలి. ప్రభుత్వం అలా చింతించినట్లు ఉంటే ఒక మూల బడ్జెట్ యొక్క ఉద్దేశం మరచిపోగా వెరుగుతూ ఉన్నట్లు అంటే అధిపతులతో సామాన్య ప్రజలకు తేడా ఏమిటో అనేకుండా ఉన్నది. ఆ బడ్జెట్ యొక్క ఫలితం ఏమిటి? ఒక ముఖ్యమంత్రి భోజనం రూపాయ పావులతో ఉంటున్నాడు. ప్రభుత్వం యొక్క రూపాయలు అంతా ప్రజల నుంచి వస్తున్నావేమో అంటున్నాడు. దాని ప్రధాన లక్ష్యం లేకుండా వేసి యొక్క విధముగా లోటు వచ్చింది; యా విధముగా ఉన్నామని తగ్గిస్తున్నామని, పన్నులు చెప్తున్నామని చెప్పడమేనా? సామాన్య ప్రజలకు ఉపయోగం ఉన్నది అంటే ఉంటుంది. ఒక పూట తనదానికై నా లేకుండా వేవలం తన రూపాయ మాత్రమే ఉన్న పరిస్థితులలో ఆ ఒక్క అంశం వేవలం నే ప్రభుత్వం కోర్కె చేర 'త' వు తుం ద ని వే ము ర్భ స్తు న్నా ను. అయితే

ఇది ఎట్లా మార్పు చేయాలి. ఈ మార్పు చేస్తుందా లేదా అనే సమస్య
పైన నిజానికి మన మాత్రము ప్రజాస్వామిక విధానాన్ని విడిచిపెట్టారు. ఇక్కడ
శాసన సభలో నేను కొత్త సభ్యుణ్ని అయినప్పటికి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు తన
ఆధిపత్యమును కొన్ని సంవత్సరాలుగా సాగిస్తూ వస్తున్నారు సాగించేటప్పుడు
ప్రజాప్రాతినిధ్యము వహించిన శాసన సభ్యులు చేసిన విమర్శలు, సామాన్య
ప్రజలయొక్క కష్టసుఖాలను చూపించేటప్పుడు ఏమైన చర్య తీసుకొన్నారంటే
లేదు అనే చెప్పవలసి వుంటుంది. బ్యూరోక్రసేని సంతృప్తిపరచి బ్యూరోక్రసేని
తీసుకునేవచ్చే విధానాలకు ముద్దవేసే విధంగా వున్నది దానికి ప్రతిపక్షములో
వున్న పుటికాసిగ్వదతున్నాను ఇది డెమోక్రటిక్ విధానము కానేకాదు డెమోక్రటిక్
విధానము పాలకవర్గము ఏ పార్టీకి, ఏ వర్గానికి చెందినప్పటికి దేశములో వున్న
ఆర్థిక విధానము ప్రజల హక్కులు గమనించాలని మనవిచేయవలసి వుంటుంది,
ఆ విధముగా చేయని పరిస్థితులలో అటువంటి ప్రభుత్వాన్ని దారిలో పెట్టడానికి
ఏ పార్టీకి చెందినప్పటికి సభ్యులందరూ ఒక గ్రీవముగా గట్టిగా కృషి చేయవలసి
వుంటుంది. ఒక మూల తమలో వున్న ఉత్తలు దుగ్గులు దీనిని మార్చుకోడానికి ఆధి
పత్యాన్ని నిలిపేట్టుకోవడమే విధానము అనే ధోరణిలో బ్యూరోక్రసేని దానికొక
ముద్ద వేసే విధానము అవలంబిస్తే రికోల్ట్ ప్రజానీకానికి ప్రాతినిధ్యము వహించే
కానీ సభలో ఇటువంటి జడలు మలుపుగా వెళ్ళినప్పుడేము మంచిదికావని నా
అభిప్రాయము. ఈ కనుక ఇది పూర్తిగా ప్రజానీకానికి స్వదాయకమైన ఆర్థిక
విధానము. కొంతమంది సభ్యులు-విమర్శనూ ప్రతిపక్షమునారు వమ్మలకు వత్తి
ఈ కనుక అనే ధోరణిలో చేరుతూవచ్చారు ప్రతిపక్షము వన్నలకు వత్తి రేకము కానే
కాదు. ఇదిచోక బారులయినవిమర్శ ప్రతిపక్షము దేశాన్ని దినాలాకోరు విధానానికి
తీసుకుని వెళ్లవద్దు అంటున్నది దేశములో ప్రజల జీవిత పరిస్థితిని బాగు చేయాలని
అంటున్నది సామాన్య తరగతి ప్రజానీకము కొన్నికొట్ల ధూపాదులు వన్నుల
దొంగముగా చెల్లిస్తున్నారు దీనిని సర్వనియోగము చేయాలని అంటున్నది.
ఈ పన్నులను అదనముగా ప్రజలపై వేసేటప్పుడు ప్రజలనుంచి వచ్చిన
పన్నును సర్వనియోగము చేయాలని అంటున్నారు. ఆ డబ్బును దుర్వినియోగము
చేసి, సరియైన అదుపులో పెట్టలేకుండా ప్రజలపైన అట్లావుంచి అదనపు పన్నులు
వేస్తాము అంటే అంగీకరించడానికి వీలులేదు ఏ సూత్రముపైన ఆలోచించినప్పటికి
ఈ పన్నులు సమరనియముకాదు ప్రతిపక్షము పన్నులు వేయడానికి వత్తి రేకము
అనేది చోక బారు నినాదము ఒక మూల చేస్తూవుండగా వేరొక మూల ప్రభుత్వ
నిబ్బరదని తొలగించడముపై తీవ్రమైన ఆక్షేపణగా నేను ఈ House ముందుకు
తీసుకునివస్తున్నాను. ఈ కనుక కింద వున్న నిబ్బరని తెచ్చుకున్నప్పుడు ప్రజల
ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో ఒక్కరే, అదనపు పన్నులు వేయడానికి అనుమతి
సర్దిబెట్టాము. కింద నిబ్బరని వేసినది ప్రజలపై పన్నుల తీవ్రమైన ఆక్షేపణగా
వరిచాలానా యంత్రాంగములో ఒక భాగమైనప్పుడు వేలకొలిది వున్న చెన్న
ఉత్తర ప్రదేశ్ లోని పన్నులపై సర్వనియోగము చేయాలని అంటున్నది. ప్రజలపై
పన్నులను వేసినది అనే పన్ను వేయడాన్ని అదనపు పన్నుల వేయడాన్ని
పన్నుల వేయడాన్ని నిబ్బరదని వేసినది అనేక చాలాకీ అందరినీ

చేస్తున్నారు. ఇంకొకమూల సామాన్య పౌరుల జీవనపరిస్థితిని ఏ విధంగాపూడ బాగుచేయడములేదు నేటుబడ్డెటు మన జాత్యంత అనేటప్పుడు ఎక్కువ డబ్బు కావాలి. సరిదిద్దాలి. సవరణచేయాలి అనేటప్పుడు సామాన్య పౌరుని బడ్డెటును గమనిస్తున్నారా అంటున్నాను. ప్రభుత్వము సహితము ఎంత అచేతన పద్ధతిలోవుంది అంటే సామాన్యపౌరునికి కావలసిన ఆహారపదార్థాల ధరలు పెరగకుండా కాపాడ లేని ఈ ప్రభుత్వము ప్రజలు చెల్లించిన కొన్ని కోట్లరూపాయల బడ్డెటును సద్వినియోగము చేస్తుందని ఎక్కా చెప్పడానికి వీలు ఆవుతుంది. బియ్యము ధర ప్రభుత్వము నిర్ణయించినది కిలో 78 పైసలుంటే ఇప్పుడు 120 పైసలకు blackmarket లో అమ్ముతున్నారు. కనుక ఇటువంటి చిన్న విషయాలను అమలుతో పెట్టలేకుండా ఆధిపత్యము చలాయించే ఈ అధిపతులు ఏ విధముగా ఈనాడు పరిపాలనకు తగుదురని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన ధర చక్కరకు 147 పైసలు అయితే blackmarket లో 8.50 పైసల నుంచి 4 రూపాయల వరకు అమ్ముబడుతున్నది. Groundnut oil మార్కెటులో 4.25 పైసల నుంచి 4.50 పైసల వరకు అమ్ముబడుతోంది నిజానికి ప్రభుత్వము ప్రజలను విడిచి పెట్టి లెక్కల గారడీ చేస్తున్నది. ఇటువంటి బడ్డెటు ఎక్కడకు దారి తీస్తున్నది అని ప్రశ్నిస్తున్నాను ఇటువంటి బడ్డెటు కలిగిన వారికి మేలుచేసే కలుగచేసే విధానాలలోకి దారి తీస్తున్నది. ఎప్పుడైతే పరిపాలనా విధానములో సామాన్య పౌరుల జీవిత పరిస్థితి బాగు చేయడో, తన నిబ్బందిని కాపాడ లేదో ఆ పరిపాలనా యంత్రాంగము అంతా కలిగిన వర్గాల, ధనిక వర్గాల చేతులలోకి తీసుకుని పోతున్నది. ఈ రాష్ట్రము దివాలా విచ్చాస్తానికి గురి కాబడుతోంది. దీనిని ఈ ప్రభుత్వము మార్చుకొంటుందా లేదా అనే సమస్య పాలక వర్గానికి తన సంతృప్తి వరకు లెము వుంది. ఇల్లము, పొండ్ల వన్ను ఏ పార్టీ పరిపాలిస్తున్నది అనే సమస్య కాదు ఏ పార్టీ ఈ దేశములోగాని ఈ రాష్ట్రములోగాని ఏ వర్గానికి ప్రాతినిధ్యము వహించి ఏ వర్గానికి లాభాలు కలుగ చేసే విధంగా ఏ ప్రజల నుంచి దోపిడీ చేస్తున్నది అనేది సమస్య అన్న మాట. అనేక మంది మిత్రులు బడ్డెటును సమర్థించినా, సమర్థించక పోయిన వన్నటికి ఒక మాట మాత్రము చెబుతున్నారు ఈ పాలక వర్గ విధానము సామాన్య పౌరుని దోపిడీచేస్తున్నది పాలక విధానము కలిగిన వర్గానికి, పెట్టుబడిదారులకు కోటికొలుకు పెద్ద భూస్వాములకు మేలును కలుగ చేసే విధానము క్రింద వున్నది. కనుక దీనిని నిరసించాలి. ఈ విధముగా ఒక పార్టీని విమర్శిస్తున్నామని కాదు. ఇది అందరికీ తెలియజేయడం కోసం.

An hon. Member : Sir, On a Point of Order. The use of the word 'Dopidi' is unparliamentary.

Mr Deputy Speaker : I will verify first and then give a decision.

Sri C V. K. Rao : Till you verify and give a decision, I have a right to use that word 'Dopidi'. అందుకే ఇప్పుడు నేను ఒకరిని విమర్శించాలని కాని, ఒకరిపైన నొందవేయాలని కాని కానే కాదు. ఎంతరిత మంది

తిండిలేకుండా మలమలమాడి పోతున్నారో గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ఎంత
మంది సామాన్య పౌరులు మనకు ట్రట్టు వేయడము ద్వారా ఈ శాసన సభలో
అన్ని కోట్ల ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించి శాసన సభలో ఈ విషయాలను
చర్చిస్తున్నామో అందరికీ తెలిసిన విషయమే ఆటువంటి సమయములో
నిర్దాక్షిణ్యముగా నిర్మోహమాటముగా పాలక విధానాలను తొలగి దోయాలని
కాని, పాలక విధానాలలో మరొకరు ఆక్రమించాలనే సమస్యకానేకాదు.
సమస్య అంతా పాలక విధానము సామాన్య పౌరుని వైపు పోయి పని చేసే
విధానముగా చూడవలసి వుంటుంది Retrenched personnel ను పనిలో పెట్టు
కొంటాము అని, ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన ధరలకు ప్రతి వ్యక్తికి సక్రమముగా
సరుకులు అందుబాటులో వుండేటట్లు చూస్తాము అని కనీసమైన వాగ్దానము చేసే
శక్తి సామర్థ్యాలు పాలక వర్గానికి వున్నవా అని సవాలు చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ఎస్. నారాయణ (సికింద్రాబాదు) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి
గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను మన రాష్ట్రం ఆర్థికంగా కిష్ట
పరిస్థితిలో వుందన్న విషయం ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు ఇటువంటి కిష్ట సమ
యంలో ఈ రాజ్యభారాన్ని నడవటానికి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవాలనే విష
యంపై ఈ రోజు సభవారు ఆలోచిస్తున్నారు. జనరల్ ఎన్నికల తర్వాత ఇది
మొదటి బడ్జెటు సమావేశంగా మనం జరుపుకొంటున్నాము జనరల్ ఎలక్షన్ లో
ఏ విధంగా రీజర్వ్ వచ్చాయి, ఏలాంటి పరిణామాలు వచ్చాయి, వాటివల్ల మనం
ఎలాంటి గుణపాఠం నేర్చుకోవాలనేది పరిశీలింపాలి ప్రతిచోటా కాంగ్రెసు బలం
క్షీణించింది, కోన్ని రాష్ట్రాలలో కాంగ్రెసు మైనారిటీగా కూడా వచ్చింది. దీనివల్ల
ప్రజలు పరిపాలనపట్ల సంతృప్తి గాలేరని తెలుతున్నది. అందువల్ల మన ప్రజలకు
మన పరిపాలన ఎంత దూరమైనదో అంత దగ్గరగా తీసుకురావడానికి మనం ఏమి
చేయాలనేది ముఖ్యముగా ఆలోచించాలి మనం ఈ నాడు ఏ వర్గాన్ని సంతృప్తి
పరుస్తున్నామనే విషయం ఒకటి వుంది. మనం వేస్తున్న ప్లాన్, మనం చేస్తున్న
ఎక్స్ పేజీస్, మన బడియల్స్, మన అబ్జెక్టివ్స్ లో ఎవరికీ తగదాలేదు.
అప్పజేసేటటువంటి వుందని నేను అనుకోను. కాని ఇంప్లిమెంటేషన్ విషయం
వచ్చేసరికి మనం వెనక్కుపోతున్నాము మనం అనుకొనేది ఒకటైతే
అయ్యేది మరొకటి అవుతున్నది. ఎక్కువ దుబారా అవుతున్నది దీని
వల్ల ప్రజలలో అసంతృప్తి కలుగుతున్నది 18 కోట్లకు పైన లోటువున్నప్పుడు
కొత్త నన్నులు వేయడం సమంజసమే. కొత్త పన్నులు వేయబోయేముందు
మనం కొన్ని చర్యలు తీసుకోవాలి. టాక్స్ ఎవేజన్ జరుగుతున్నది, స్పెషల్ వారు,
శ్రీమంతులు కాపెటలిస్ట్ వరం తాలూకూ టాక్స్ పోతున్నది. ఆ లూప్ హోల్డ్స్ ను
ప్లగ్ చేయటానికి ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకోవాలి. మనపద్ధతున్న ధనాన్ని, ఇకముందు
టాక్స్ ద్వారా వచ్చే ధనాన్ని కూడా ఒక పెసాకూడా వృధాకాకుండా చూస్తే
భార్యత్ ప్రభుత్వం మీద వుంది. ప్రజలు కష్టపడడానికి సిద్ధంగావున్నారు ఇంకా
కష్టాలు క్షుర్రుకోడానికి సిద్ధంగావున్నారు టాక్స్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగావున్నాము.
పుష్కలకాలాన్ని సభ్యులందరూ బుద్ధిపెడుతున్నాము, ఆ దుబ్బు, మామదకూ అందు

తున్నది అనే అభిప్రాయం వారిలోకల్గితే కాని అలాంటి భాద్యతను ప్రభుత్వం గుర్తించిందా అంటే కొంత అనుమానాస్పదంగావుంది దీని విషయంలో చాలా శ్రద్ధతీసుకోవాల్సివుంది ఆఫీసర్స్ వది తీసుకువచ్చిపెడితే దానిని మంజూరు చేయడం ముణంగా చూడకపోవడంవల్ల ఇది జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వంవారు వది రూపాంగులతోపు డ్రైలాండ్స్ మీద టాక్స్ వున్నదానికి ఎగ్జెమన్ ఇచ్చారు. ఇది మంచి పైవ్ ఇందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని, సీనియర్ సెలక్షన్ మినిస్టరుగారిని అభినందిస్తున్నాను దానివల్ల లక్షలాది ప్రజానీకానికి మేలుకలుగుతుంది ఇక ధరల విషయంలో ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు ఇందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు తమ బజ్జెటు స్పీచ్ లో కొన్ని పల్స్, అయిల్స్, టామరిన్, ప్రభుత్వం పెద్ద ఎత్తున కొనడానికి వస్తుఉదవిచెప్పారు అన్ని వస్తువుల ధరలు 200 పర్సెంటు, 400 పెరిగినా ప్రభుత్వస్థానిక అడుగుతున్నది నుడెంచబోతున్నామని. దరలను ప్రభుత్వం అదుపులో పెట్టకపోతే వారు చాలా ఇబ్బందికి గురిఅవుతారు. దానికి కావలసినది సాహసమే. లాండ్ లార్స్ దగ్గరకు ప్రభుత్వంపోవడానికి ఇంకుతున్నదేమో నోటిస్తున్నది ఈ పట్టణంలో రేషనింగ్ వుంది ఇక్కడ ఎటువంటి బియ్యం, సప్లయ్ చేస్తున్నాము? 72 పైసలకు కోర్సు బియ్యం, 92 పైసలకు కిచిడి బియ్యం ఇస్తున్నారు ఆ డబ్బుకు తగిన రైస్ ఇస్తున్నామా? హైదరాబాదులో సప్లయ్ చేసే బియ్యం వెల్లూరు నుండితెచ్చి మొదలకొలకలు అంటున్నాము. గోదావరి నుంచి తెచ్చి బంగారుతీగలు అంటున్నాము ఈ బియ్యం తినలేని ప్రజలు బ్లాక్ మార్కెట్టులో కొనుక్కోలేక బాధపడుతున్నారు. వారికి కావలసిన బియ్యం సప్లయ్ చేయలేని సిస్టమ్ లో ప్రభుత్వంవున్నదా అని ఇడుగుతున్నాము. మనం అధికారాలమీద వదిలిపెడుతున్నాము, అంతా సోకమంగానే జరుగుతున్నదని అనుకుంటున్నారు కాని ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఇతర గమనించాలని కోరుతున్నాము. ఇక ప్రొహిబిషన్ వుంది మనకు ప్రొహిబిషన్ పోతుందా? మళ్ళీ మళ్ళీగా సరళిపూర్వేవున్నాము. ఇంధ్రలో షిఫ్ట్ లు పెట్టాము. డిస్ థిర్ట్ పెడుతున్నాము, ప్రొహిబిషన్ తీసేసి మన ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగైన పేదవ అమలు పరచగలిగిన శక్తి ఉన్నప్పుడు ఇంపోజ్ చేయవచ్చుకదా. ఈ నాడు ప్రాగుడుమాన్ వస్తున్నారు ఇలిస్ట్ డిస్ రిషన్ త్రాగి ఆర్ గ్యాలు చెడకొట్టు కొంటున్నారు. ఇక్కడ తిర్మానాలు చేయడంకన్నా బిచ్చిత్వంగా అమలుచేయడం ప్రయత్నం వుంది. నిరుద్యోగ సమస్యవుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు తమ బజ్జెటులో దీనిగూర్చి చెప్పారు. వది పర్సెంటు రిటైన్ చేస్తున్నారు. పేదవారిని చేస్తున్నారా? చేస్తున్నారని చెబుతున్నారా? ఒక్కోకో డిస్టర్బు మంట్టులో పేదవారు ఎక్జిజిట్ డెరెక్ట్, జాయింట్ డెరెక్ట్ వున్నారు. వేల రూపాయలు తీతం తీసుకోరట్లున్నవారువున్నారు. పదిమంది తీసేస్తే రూపాయలు నీవ్ చేయడంకన్నా షిఫ్ట్ పెట్టడం ఎలావీసే 10 వేల అదాచేయవచ్చుకదా. ప్రభుత్వం కూడ తన బర్జువాకొత్త శక్తిని ప్రయోగిస్తా. ఈ విధంగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను తీవ్రత ఇంకా తక్కువ గురించి ఇంకా ప్రభుత్వంలో పట్టాడుతున్నాము. తెలంగాణ రాష్ట్రంపై వేసే పన్నుకొత్త ప్రాంతానను అభివృద్ధిపాలికి దా. సూతాకు తగ్గి ట్యాక్స్ తగ్గిస్తే తెలంగాణ బాగు

హాసింగ్ బోర్డు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 119 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఇండ్లు కట్టారు. మన జెంటిల్ మన్స్ ఎగ్రిమెంట్ ప్రకారం రెండూ ఇస్తూ ఒకటిలో ఖర్చుపరిచాలి. 80 పర్సెంటు ఆండ్రెసిజియన్ నుండి వచ్చిన వారికి ఎలాట చేశారు. మొత్తం 110 లక్షలు తెలంగాణా ఎక్స్కాంట్ లో చూపించారు. ఈ విధంగా ఎన్నో ఎక్స్కాంట్స్ వున్నాయి, ఇది ఏ విధముగా వ్యాయం అని అడుగుతున్నాను. తెలంగాణాలో చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతాలువున్నాయి నా దగ్గర డిటైల్స్ వున్నాయి కాని సమయంలేదు కనుక ఆ వివరాలలోనికి పోవడంలేదు. ఇక్కడ ఈ ఇంజాలెన్స్ తీసేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

రైల్వే జోను కావాలని శికింద్రాబాదులో పెట్టుకొన్నాము. కాని దానివల్ల రైల్వేలో పనిచేసే ఉద్యోగస్తులకు చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. ఇక్కడ ఉన్నవారిని, ఈ జోనుకు సంబంధించినవారు కాదని, foreign రైల్వే, వాళ్లని ఎక్కడకు transfers చేస్తున్నారు ఎక్కడనుంచో, కొందరిని తెచ్చి యిక్కడకు పంపుతున్నారు. ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను

తెలంగాణా imbalances గురించి ఒక గౌరవ సభ్యుడు మాట్లాడుతూ, దానికి శ్రీ వి. బి. రాజుగారే బాధ్యులు అన్నట్లుగా మాట్లాడారు. ఆ మాట కష్టముగా ఉన్నది ఆ గౌరవు సభ్యులు అలా అని ఉండకూడదు. ఒక్క వి. బి. రాజుగారేకాదు, తెలంగాణా మంత్రులు అంతా ఈ imbalances కు కారణలే అని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (కొల్లాపూర్) :—అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను సమర్థిస్తున్నాను. వారి ప్రసంగంలో మన రాష్ట్రం ఎట్టి కిష్ట పరిస్థితిలో ఉన్నదీ, 1966-67 సంవత్సరం నుంచి మన రాష్ట్రం పడే యిబ్బందులను గురించి, అన్నిటిని విపులంగా facts తో వివరించారు మన రాష్ట్రం, ఆభివృద్ధి గురించి ప్లానింగును ఆవలంబించిన తరువాత మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక నుంచి నేటివరకు, అంతకుముందు అంటే స్వాతంత్ర్యం రాక ముందు కూడా బ్రిటిష్ కాలమునుంచి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రము పారిశ్రామిక రంగంలో, ప్రాజెక్టుల రంగంలో, అన్ని రంగములలోను చిన్నచూపు చూడబడి ఇప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వంకూడ చిన్నచూపు చూస్తున్నట్లు వాస్తవంగా నవపడుతోంది under-developed ప్రాంతాలను ఆభివృద్ధి చేయుటకు ప్లానింగును ఒక సాధనంగా కొంతమంది అంగీకరించగా, కొంతమంది అది సాధనం కాదని అంటున్నవారుకూడ ఉన్నారు ప్లానింగును రద్దు చేయాలని అనేవారుకూడ ఉన్నారు. ప్లానింగు వల్ల ఉపయోగమా, కాదా అనే చర్చ యిప్పుడు, యిక్కడ అనవసరము. కాని మనం under developed areas ను ఆభివృద్ధి చేయుటకు Planning నే సాధనంగా తీసుకొన్నాము. Planning ద్వారానే ఆభివృద్ధిని కొనసాగించాలని, మనం దృఢముగా ఉన్నాము. మొదట ప్రణాళిక గురించి చూస్తే, ప్లానింగు కమిషన్ గాని, కేంద్ర ప్రభుత్వంగాని, అలాగే ముందుగా రాష్ట్ర పరిషత్తుగా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తన ఆధీనంలో, పరిషత్తుగా

తెక్కలు రుజువు చేస్తున్నాయి మొదటి ప్రణాళికా కాలమునుంచి, మూడవ ప్రణాళిక వరకు, రాను రాను మన expenditure targetsను reach అవడానికి ప్రయత్నం చేయ గలిగాము ముఖ్యంగా మూడవ ప్రణాళికలో మనము అద నంగా, రాష్ట్ర ఆదాయాన్ని పెంచుకోవడానికి, స్టానింగు కమిషన్ కు, 3rd Finance Commission 4th Finance Commission అకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నివేదికలు అర్పించడం జరిగింది మన రాష్ట్రం పారిశ్రామికంగా వెనుకబడి ఉన్నప్పటికిని, పారిశ్రామికంగా రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేయుటకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పని చేస్తూనే ఉంది కేంద్ర ప్రభుత్వం సహాయం రాష్ట్రానికి లేకపోయినప్పటికి, మనం కేంద్రంపై ఒత్తిడి తెస్తున్నాము Second Finance Commission వారు Income tax ఆదాయం గురించి చెప్పారు పాపులరైజ్ పద్ధతిమీద 90 % అన్ని రాష్ట్రాలకు పంచి పెట్టాలని తీర్పు ఇచ్చారు Excise duty గురించి చెబుతూ, 10 % కంటే ఎక్కువగా ఇచ్చాలని నివేదిక ఇచ్చారు Third Finance Commission వారు అధికంగా చేసిన మార్పులతో మన రాష్ట్రానికి నష్టం వచ్చింది. 20 % collection basis పెట్టి పాపులరైజ్ మీద ఇచ్చాలని చెప్పారు. అలాగే Excise కూడ 20 % చేయడంవలన మన రాష్ట్రానికి నష్టం కలిగింది. మూడవ ప్రణాళిక మొదట 305 కోట్లు అనుకొని 312 కోట్లు ప్రణాళిక వేసుకొన్నాము బడ్జెటు వేసుకొన్న electricity targetsను reach అవడానికి ప్రయత్నం చేశాము Heavy industries స్థాపించడానికి కృషి చేశాము నాగార్జున సాగర్ కు ఎక్కువగా మంజూరు చేసినా సరే లేక దానిని national levelలో తీసుకొని, కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా భావించాలని ఒత్తిడి తెస్తున్నాము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎడల కేంద్రం వైఖరి బాగా లేదు. అయినప్పటికీ కేంద్రం కను సహాయం చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. మన targetsను మన reach అవడానికి, మనం చేసిన ప్రయత్నాలు గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ముఖ్యంగా మూడవ ప్రణాళికలో మనం చేసిన కృషిని, అదే విధంగా ఆ టెంపోను 4వ ప్రణాళికలో కూడ maintain చేయడానికి, ఇప్పుడు 200 కోట్ల రూపాయలు spill over schemes ఉన్నప్పుడు అదనంగా tempo maintain చేయడానికి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టడానికి, అదనంగా పన్నులు వేయకుండా ఎక్సాస్పర్జర్స్ అధికంగా రాష్ట్ర ఆదాయాన్ని పెంచుకొనడానికి కృషిచేస్తామి. ఈ 1967 బెంజర్లములో 47 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా సంతాపించడానికి రిపోర్ట్ ఉన్నప్పటికీ అదిచాలబయట ఉన్నమాట వాస్తవమే. మన నాల్గవ షరతున్న ప్రణాళికలో బొంబాయిని వివస్థించు ముందు ఆరు వందల కోట్ల రూపాయలని అంచనా. అది తిరిగి 622 కోట్లకు మాత్రమే తగ్గింది. మన state తరపున resources 242 కోట్లు ఏర్పాటు చేసుకొనే అవసరం వుంది. అధికంగా tax సేయకుండా ఇప్పుడు ఉండే resources gear up చేసి, ట్యాక్సేసే savings ఏర్పాటు చేసి, టెంపోను ఏర్పాటు చేసుకుంటే మన లక్ష్యాన్ని, లక్ష్యాన్ని, లక్ష్యాన్ని పదాలని, ఎంతైనా కష్టపడవలసిన అవసరం వుంటుందని మన చేస్తున్నాము. ఈ ఒత్తిడి ప్రసంగంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ముఖ్యంగా వ్యవసాయాభివృద్ధి, ముఖ్యంగా power స్థితిని బాగుపరచాలని దాదాపుగా 74 కోట్ల plan లో

64 కోట్లు వ్యవసాయానికి సంబంధించి Irrigation కు, Power కు సంబంధించి కేటాయించినందుకు వారిని అభినందించుచున్నాను. ఆంధ్ర రాష్ట్రం అంటే యావత్ భారత దేశంలో National level లో grannery గా పేరువుంది agriculture పైన వారు ప్రాముఖ్యం చూపించినందుకు వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. Plan expenditure ను ఆలోచించి plan method గా ఖర్చుపెట్టకుండా వుంటే రాష్ట్రానికి దేశానికి నష్టం జౌతుందని అనుకుంటున్నాను. ఇంగ్లీషులో అంటువుంటూ a penny saved is a penny gotten ఇదివరకు చేస్తే expenditure ను ముఖ్యంగా పొదుపు చేస్తే దుబారా ఖర్చు అయ్యేవోట్ల సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టకుండావుంటే మన రాష్ట్రానికి నష్టంవస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. Irrigation schemes మీద ఇంత ఖర్చుపెట్టినా పోచంపాడుకు 1 కోటి 60 లక్షలు కేటాయింపు జరిగింది దానివల్ల పోచంపాడుకు అయ్యేది ఏమిటి? అందులో 50% Administrative Charges కింద పోతోంది. Phased Programme ప్రకారం తొందరగా Medium Projects, చిన్న తరహా projects కానియ్యండి ఇంత డబ్బు వృధాగా పోచంపాడుకు project మీద సంవత్సరానికి ఊరికే 2 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి ఏ ఫలితం పొందకుండా వుండే బదులు Medium Projects వున్నాయి వాటిమీద ఖర్చుచేసి వుండవలసింది. స్వర్ణా ప్రాజెక్టు అదిలాబాద్ జిల్లాలోవుంది 60, 70 లక్షలు ఖర్చుపెడితే తూర్పు 12 వేల ఎకరాల భూమి సాగులోనికి వస్తుంది. అసలు పోచంపాడుకు ఖర్చుపెట్టడం అనికాదు. వచ్చే సంవత్సరం ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి speedy work చేసి తొందరగా అయ్యేట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. Over head charges, administrative charges ఎక్కువ పెడితే బాగుండదు అని మనవిచేస్తున్నాను మన కార్యక్రమంలో వున్న pilot projects అన్ని schemes అక్కడక్కడ రాష్ట్రంలో తీసుకొంటున్నాం ఆ schemes లో ముఖ్యంగా ఒక package schemes pilot schemes కు ఖర్చుగానియ్యండి, agriculture గురించిగాని చిన్న నీటివనరులను కానియ్యండి, అధికంగా ఖర్చు పెడుతున్నాం. దీనితో ఈ వ్యవసాయం గురించి, fertilizer కానియ్యండి. యితర సౌకర్యాలకు కూడా కొన్ని areas లో concentrate అయి యితర areas కు ఫలితంకాకుండా పోతోంది Subsidy schemes idially, socially బాగుంటున్నప్పటికీ అందరికీ అందుబాటులో లేకుండా పోతున్నాయి Subsidy schemes package schemes, under-developed areas ను ముఖ్యంగా తెలంగాణా, రాయలసీమ areas కు అదనంగా ఖర్చుపెట్టి త్వరలో ప్రజానీకానికి సౌకర్యం కలుగచేసే ప్రయత్నాలు చేస్తారని భావిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

H 12

శ్రీ బి. హెచ్. విజయకుమార రాజు. — అధ్యక్షా! ఈ బడ్జెటును విమర్శించాలనిగానీ, దీన్ని బలపరచాలనిగానీ ప్రత్యేక మైనటువంటి ఉద్దేశం గాని ఉద్దేశ్యంగానీ లేదు. ఎందువల్లనంటే ఇది మెకానికల్ గా తయారైన బడ్జెటు. ఇది మంచిభావాలతో తయారుచేసినటువంటి బడ్జెటు కాదని, పాతను భవంతో జతగీత తొన్ని యదార్థ విషయాలను చెప్పకాను. వ్యవసాయానికి

సంబంధించినటువంటి విషయంలో కొన్ని వేల ఎకరాల బంజరు భూముల విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకొనక పోవడం చాలా అన్యాయం. మా జిల్లాలో చాలా బంజరులు వున్నాయి అవి ఎవ్వరికి వ్యవసాయం నిమిత్తం యివ్వకుండా వుంచారు ఇతర విషయాలు ఏమిటంటే రైతుకు ఎరువుయివ్వక పోవడం మేలు రకం విత్తనాలు supply చేయక పోవడం యిటువంటి కారణంగా రైతులు పంటను అధికంగా పండించలేక పోతున్నారు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకుంటే అధికంగా పంట పండించుటగుతాం. అక్కడ చాలా గ్రామాలలో 'హల్లర్లు' ఎక్కువగా వున్నాయి Official గాను un-official గాను చాలా మంది పెట్టుకుంటున్నారు అటువంటి 'హల్లర్' వల్ల చాలా నష్టం వస్తోంది. ఎందువల్లనంటే పెద్దమిల్లులలో ఆడినటువంటి ధాన్యం 100కి 75 బస్తాలు వస్తే 'హల్లర్'లో 50, 55 కన్నా ఎక్కువ రావడంలేదు. ఆ percentage లో చాలా నష్టం వస్తోంది-పారుపోతోంది. ఆ విధంగా ప్రాథమిక చర్యలు తీసుకుంటే కొంత వరకు success కాగలగుతాం. Education లో శిశుుల మంచి English ప్రారంభించాలని వుంది. ఇంగ్లీషు చెప్పగలిగిన ఉపాధ్యాయులు లేరు. Higher grade ఉపాధ్యాయులను పెంచుతున్నారు. Higher grade ఉపాధ్యాయులు అంటే ఇంగ్లీషు రానటువంటి వారు. ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవలసిన సమయంలో చెప్పడానికి పిలువేసి పరిస్థితులు కల్పించడం న్యాయంకాదు ఇది ప్రాథమిక హక్కు ప్రశ్నిస్తే రాల సమయంలో కూడా చెప్పాను తెలుగు పండితుల కొరత ఎక్కువగా వుందని దొంగ నర్టిఫికేట్లతో వచ్చిన వారున్నారు. సరిగా తెలుగు తెలిసినటువంటి వారు లేరు. ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి దీని కొరకు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు చేసి encourage చేయడం మంచిది. తెలుగు నేర్చుకోనుటకు తగు సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా విద్యాకాఖ మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. Education కూడా చాలా పాడై పోయింది. ఎందువల్లనంటే Education Inspectors D. E O. క్రింద పనిచేసేవారు ఎంత తప్పుడు పనులకు పోల్పడుతున్నారు అంటే-లాబాలు తిన్నటువంటి ఒక్క Inspector కూడా లేడు. ప్రతి స్కూలుకు visit కు వెళ్ళడం, school లో, 30, 40 మంది వుండవలసింది, ముగ్గురు నల్లరు వున్నప్పటికీ వారి దగ్గర అయిదో పదో రూపాయలు తీసుకొని బాగా పేలలు వస్తున్నారని ప్రవాసి పోవడం అట్లా ఎన్నో చేస్తున్నారు. 'ఇక సబ్సిడీలో 400 మంది ఉపాధ్యాయులు వున్నారు. అంటే నిజంగా పిల్లలనుబట్టి 'ఉపాధ్యాయులు' వుంటే 100, 150 మంది ఉపాధ్యాయులు చాలును. అటువంటి పరిస్థితులతో 400 మంది ఉపాధ్యాయులు వుంటున్నారు అంటే ఎంత డబ్బు దుర్వినియోగం జరుగుతోందో చూడండి. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో set up లో తప్పువుంది అది సరిచేస్తే నేగాని ఇటువంటి లోపమును సరిదిద్దవచ్చు. ఇక పెద్ద Problem drains ఇంధుల్లో అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి. వీటికి ఒక చర్య తీయాలి. P. W. D వారు Estimates వేస్తున్నారు. సమితి వారు nomination చేస్తారు. Work చేసే వారొకరు, check measure చేసేవారొకరు అటువంటి difficulties లో వారు అణచి పని చేయడంలేదు కాబట్టి మేము వీని కనబడుతోంది. ఏ drain లోను 40% work జరగడంలేదు. ఇది

మంది నీళ్ళు వదలి వెయ్యడం. నీళ్ళలో కలిసిపోవడం ఏదో approximate గా చెయ్యడమే తప్ప నిజంగా జరిగే పని తక్కువ-కాగితం మీద మాత్రం కనబడుతోంది కొన్ని లక్షల రూపాయలు డిర్టినియోగం జరుగుతుంది యివన్నీ కూడా ప్రభుత్వ దృష్టిలోకి తీసుకొని జాగ్రత్తగా చూడవలసిన శాధ్యత ప్రభుత్వం వారి మీద వుంది.

Social Welfare Department వారు ఎన్నో hostels కు grants యిస్తున్నారు. కాని వాటి పరిస్థితులు చూస్తే చాల హృదయవిదారకంగా వున్నాయి. నేను సమితి president గా వున్నప్పుడు కొన్ని hostels ను visit చేశాను ఈ hostels-లో పిల్లలు లేకపోయినా grants వారు తింటున్నారు. Inspecting Officers వస్తే రోడ్లమీద ఆడుకునే పిల్లలకు బిళ్ళలు యిచ్చి అక్కడే వదులుతున్నామని చెప్పిస్తున్నారు నిజంగా వాటికి grants వృధా అని నేను చెబుతున్నాను వారికి న్యాయం చేకూర్చాలంటే మరో విధంగా యివ్వడం మంచిది. ఈ hostels-లో industrial classes పెట్టారు. అక్కడ కూటికి గతి లేని, నిరాధారంగా వున్న బాలికలు వదులుతుంటే managements వారిని స్వీచ్ చేశారు. ప్రోత్సహిస్తున్నారు అధికారులకు పిల్లల నప్పగించి, డబ్బు తాకాలంటే డబ్బు యిచ్చి వారిని బదులుకుని grants పొందుతున్నాను. వారిని దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. ఎక్కడ విషయాలు అలాంటివి వుంటే వారు బదులుకుని తీసుకుంటారు. అది డబ్బు అవుతుంది. ఎక్కడ అలాంటివి వుంటే వారు బదులుకుని తీసుకుంటారు. ఇక, అక్కడ పెట్టే అమోలం సంగతి చెబుతాను. ఒకరోజు నేను చూచినాను గూకల జావ కాచి పెట్టారు. అందులో ఉప్పు, తప్ప కూరగాని మరొకటిగాని లేదు ప్రతి పిల్లవానికి 15, 20 రూపాయలు యిస్తావుంటే వారు సరిగా ఖర్చు పెట్టకపోవడమే కాకుండా, పిల్లల చేత యింటి వద్ద చెరులు కూడా చేయించుకుంటున్నారు. ఒక్క రూపాయి కూడా వారికి దక్కటం లేదు.

Prohibition Department వుంది. దానిని అతడు విమర్శించడం పరిపాటి అయిపోయింది. అయితే ఒక యధార్థ విషయాన్ని చెబుతాను అధ్యక్షా మా శీమవరం శాలాకాలో రూ 12 లక్షలు లంచాలు ప్రతి సంవత్సరం Prohibition Inspectors కు యిస్తున్నారు. ఒక Prohibition Inspector మా వూరు రావాలంటే రూ 10 వేలు లంచం యిస్తున్నాడని అక్కడ ప్రజలు చెప్పుకుంటున్నారు ఇది పనికిరాని విషయం. అవలు Prohibition Department వాళ్ళు బ్రతకడానికి ఈ prohibition పెట్టింది అని నేను అడుగుతున్నాను. మన ప్రభుత్వం కూటికి గతిలేని ఉద్యోగులను తీసివేయడానికి దిగామే అలాంటివన్నీ మనం prestige కోసం, అభిమానం కోసం యేనాడో అనుకున్నట్టు వంటి విషయం కోసం. ఈనాడు మనం రూ 15, 16 కోట్ల రూపాయల ఆదాయాన్ని పొందలేకపోతున్నాము. అది మన దురదృష్టం అని నేను భావిస్తున్నాను. కాలాన్ని బట్టి సమాజం, సమాజాన్ని బట్టి మనము మార్పు తీసుకుంటామని ప్రహరారు చెబుతున్నారేమారు. ఇది మన ప్రభుత్వం

పోతున్నాం. ప్రస్తుతం వున్న ఆర్థిక దుర్బిణంలో యదార్థమైన, నిజమైన పరిస్థితులను గ్రహించలేక, ఎప్పుడో అనుకున్న విషయాలను ఈనాడు అమలు జరుపుకోవడం న్యాయం కాదు. భారతంలో వేదవ్యాసునికి దృశరాష్ట్రం, పాండురాజు పుట్టినారు. పాండురాజుకు పుట్టిన పాంశవులు అన్యమార్గంలో పుట్టినటువంటి వారమనుకుని భారతం అంతా రంకు అని అనుకుంటే సరిపోతుందా? ఈనాడు మన సామాజిక పరిస్థితులను ఒట్టి మన పద్ధతులను మార్చుకోవాలి. అందువల్ల ఈ పరిస్థితుల్లో ఈ Prohibition Department ను ఎత్తివేయడం మంచిదని నా మనవి.

ఇక R T C విషయం వుంది. అందులో లాభం రాకపోవడం ఏమిటి? Private Owners బస్సులను పెట్టుకొని ఎంతో లాభాలు గడిస్తున్నారు. ఓక్క bus వున్నవాడు 50 ఎకరాలు కొంటున్నాడు. అటువంటప్పుడు మొత్తం బస్సు routes ను జాతీయం చేసినప్పుడు లాభంలేక పోవడం ఏమిటి? లాభాలు వస్తాయి. అయితే అవి ఎట్లా పోతున్నాయో చెబుతాను. Local Depot Manager కి local purchase కి రూ 40 వేలు యిస్తున్నారు. ఈ local purchase లో వారు ఏమి చేస్తున్నారో పరిశీలిస్తున్నారా? వారు కొనివేసే సామానులను ఎవరైనా చూస్తున్నారా? ఆ సామానులు అన్నీ మరల బజారుకే పోతున్నాయి. అధ్యక్షా! అసలు కొనకుండా bills పుట్టించినటువంటి పరిస్థితులు కూడా వున్నాయి. అట్లాగే land acquire చేయడంలో, buildings construction విషయం పెట్టుబడల రూపంలోను ఎంతో డబ్బు అనేక విధాలుగా పోతున్నది. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా లాభం రావడం లేదని చెప్పడం న్యాయం కాదు. వీటన్నింటినీ జాగ్రత్తగా చూస్తే R.T.C. లో వచ్చే లాభం చేరికీ రాదు మేము ప్రైడరాజాదు రావాలంటే 2.5 రోజులు ముందు Bus ticket book కనుకోవాలి అటువంటప్పుడు నష్టం వస్తున్నదని అంటే చాలా అన్యాయమైన విషయం.

ఇక Police Department వున్నది. అసలు ప్రజలకు protection లేదు అధ్యక్షా! మా ఫీమవరంలో ఈమధ్య నడివీధిలో పట్టవగలు రెండు murders జరిగాయి వెంటనే action తీసుకోకుండా అక్కడ వున్నటువంటి Sub-Inspector, Constable నుంచి promote అయినవారు—Direct recruits కారు—అందువల్ల న్యాయం చేయాలని వారికి వుండదు. Scene of offence కు వెళ్ళకుండా ఎవరైతే murder చేశారో వారిని కలవడం scene of offence లో వున్నవాటిని సరిచేసుకోమని చెప్పడం. సలహాలు యివ్వడం, చికిత్స పోగలంతులకు ఏమి చెయ్యాలి చెప్పి, వారివద్ద డబ్బు తీసుకుంటున్నారు. ఈనాడు మానవుడికి protection వున్నదా అని నేను అడుగుతున్నాను మానవులను మానవులు తినే పరిస్థితికి మనం పోవడమేనా, అంతకన్నా వేరే మార్గం వున్నదా అని నేను అడుగుతున్నాను. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించామనే దృష్టి కాదు. యదార్థమైన విషయాలను మీ దృష్టికి తీసుకురావాలనే ఉద్దేశంతో చెబుతున్నాను. అక్కడ ఒక వ్యక్తిని కొడితే ఆ వ్యక్తిని స్వయంగా D.S.P కి చూపించి,

hospitalలో join చేయించి తిరిగి వచ్చేలోపల డబ్బు యిస్తే certificate యిస్తానని doctor చెప్పినాడుట అతనికి. చచ్చిపోయినవాడికి certificate యివ్వడానికి రూ 100 ల డబ్బు యివ్వాలిట అధ్యక్షా! ఇటువంటి పరిస్థితులు మన ఎదురుగా ఉరుగుతూవుంటే మనం ఏమీ చేయలేని స్థితిలో వుంటున్నాం ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో తప్పులుంటే ఈ set up లో తప్పువుంటే వాటిని వెంటనే సవరించడం కోసం పెద్దలు ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. పాపిరెడ్డి (ఆలూరు). — అధ్యక్షా! శ్రీ కామ ప్రహ్లాదనందరెడ్డి గారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు చూస్తే అందులో కానూ లేదు, ఆనందమూ లేదు, బ్రహ్మాంగారి తత్వం మాత్రం కాస్త బోధపడుతుంది వారు Budget speech లో వర్గాలు కురిస్తే కొంచెం రాష్ట్రం శాగువడవచ్చునని చెప్పివున్నారు దీనిని బట్టి అది కేవలం భగవంతుని మీద భారం వేసిన బడ్జెటులా కనిపిస్తున్నది మరి వారి శిష్యులు శ్రీ సిద్ధయ్యగారు ప్రవేశపెట్టిన irrigation budget చూస్తే ఏడవాలో నవ్వాలో అర్థం కాకుండా వుంది. ఎంచుచేతనంటే స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత కనుపూరు కాలువకు foundation stone వేశారు దానికి యిప్పటికే దాదాపు కోటి రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారు ఈ సంవత్సరం దానికి 20 లక్షలు grant యిచ్చారు. Last year చేసిన పనులకే రూ 28 లక్షలు contractors కు ఇవ్వవలసివుంది. అటువంటిప్పుడు ఈ రూ 20 లక్షల రూపాయలతో వచ్చే సంవత్సరం ఏమిచేస్తారో అర్థం కావడంలేదు. అంటే ఈ సంవత్సరం ఏమీలేదన్న మాట... బోయిన సంవత్సరం పనికి యిచ్చిన మొత్తం అది తరువాత బోగెరు ఆనకట్ట scheme అని ఆత్మకూరు area లో దూరి లక్షలతో ఒక scheme ప్రారంభించారు బోయిన సంవత్సరం దానికి ప్రారంభోత్సవం చేశారు దానిమీద రూ 5 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు ఇంకా రూ 3 లక్షలు ఖర్చుపెడితే దాదాపు ఆ పని పూర్తి అవుతుంది రెండువేల ఎకరాలు సాగుఅవుతుంది. కాని ఈ సంవత్సరం రూ 3 లక్షలకు బదులు, రూ 20 వేలు మాత్రమే ఈ project కు కేటాయించారు, ప్రతివారు కేంద్రప్రభుత్వ attitude గురించి మాట్లాడినారు. అదేతెల్పుకొంటే శాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మన agitation approaches బాగా లేవని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మిగిలినది ఒక్క అమృతరావు approach లాంటిది అది కూడా దాదాపుగా fail అయినదని అనుకోంటున్నారు. అదీ కానిచో గాంధీగారు ప్రవేశపెట్టిన Non-co-operation approach వారికి కావలసినంత బియ్యం యివ్వడం వల్ల వారి యిష్టం వచ్చినట్లు చేస్తున్నారు బియ్యం యివ్వడానికి వీలు లేదని చెబితే శాగుంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం మన మాట వినాలంటే అందరం కలిసి ఒక opposition party యేర్పాటు చేస్తే శాగుంటుంది. బోధన్ చక్రే గారి ఫ్యాక్టరీలో 40 లక్షలకు నష్టం వచ్చిందన్నారు అందులో 19 లక్షల గ్యాలియన్ల ఆల్కహోల్ తయారుచేస్తున్నట్లు, దానిని బిల్లాలకు యిచ్చేట్లుగా agreement చేసుకొన్నాము. అది 1953-54 నడలో జరిగింది. నర్ సింహుకు నష్టం వచ్చినంత వరకు ఆ ఆల్కహోలు వారికి యివ్వడానికి agreement తో అంగీకరించినాము. దానికి తాత్పర్యం.

వచ్చేట్లుగా లేవు బోధన్ లో తయారుచేయబడ్డ ఆల్కహోలు గ్యాలను 3 రూ. లకు కొన్నచో అది మహారాష్ట్రకు పోయేనరికి 70 రూ. ల వరకు ధర వస్తుంది, Loop holes check చేస్తే జాగుంటుంది. సర్ సెల్కు కంపెనీ లెక్కలు check చేయడం జరిగిందా? నష్టమెప్పుడై నా వచ్చిందో, లేదో తేల్చుకొంటే మంచిదను కొంటాను. Regional imbalances తొలగించుటకుగాను central sector లో Industries పెడుతున్నారు. హెవి ఎలక్ట్రికల్సులో గాని, సింథటిక్ డ్రగ్సులో వున్నటువంటి ఆఫీసర్సు యితర ప్రాంతముల నుండి వచ్చినవారు అలాంటి వారు మన రాష్ట్రంలో లేకుండా పోయారా అని అడుగుతున్నాను, అలాంటి విషయంలో మనలను సంప్రదించి కేంద్రం చేస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను పూర్వము కూడా మైసూరు నుండి తీసుకొని రావడం జరిగింది మన Irrigation projects కేంద్రంపై ఆధారపడివున్నాయి కేంద్రం నాగార్జునసాగర్ తీసుకొంటే తప్ప మనం బియ్యం యివ్వడానికి వీలు లేదని చెప్పాలి గోదావరి బ్యాంకీ కొట్టుకొని పోతుందంటున్నారు. అది పోయే వరకు ప్రభుత్వం కదిలే టట్లు లేదు. పెన్న నదిపై సోమశిల ప్రాజెక్టుకు 10 కోట్ల రూ లు ఖర్చుచేస్తే 8 లక్షల ఎకరాల భూమి సాగవుతుంది. మద్రాసుకు కూడ కొంత నీరు తీసు పోవుటకు వీలుంటుందని శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డిగారు కూడ చెప్పడం జరిగింది. రాష్ట్రానికి ఖర్చులేకుండా అక్కడున్నటువంటి స్థానికరైతు సంఘమునకో లేక Representation body కో అధికారమిస్తే తాము వసూలు చేసుకొంటామనీ, కొంత మద్రాసు ప్రభుత్వం కూడ సగం యిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నదని చెప్పడం జరిగింది. అలాంటి విషయం కేంద్రంలో మాట్లాడి clearance certificate తీసు కొని వస్తే స్థానిక రైతాంగం నిర్మించుకొన గలదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అవకాశాన్ని సమీక్షించి అధ్యక్షుల వారికి ధన్యవాదాలర్పిస్తూ. తెలుగు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి పాపారావు (నాగరికటకం) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటును పూర్తిగా జలవరుస్తున్నాను దేశం కిష్ట పరిస్థితిలో నున్నదని చెప్పటకు యేలాంటి ఆభిప్రాయ బేధాలు లేవు. ఈ రోజున ఆధికారంలో వుండవచ్చు లేవు మరొకటి వుండవచ్చు కాని ప్రతిపక్షాలు కూడా ముఖ్యంగా శ్రీ లచ్చన్న గారు మాట్లాడిన విషయాలు చూస్తే చాలా ఆశ్చర్యకరంగా వున్నాయి వన్నలను గురించి మాట్లాడుతూ, వన్నలు వేయరాదు, జీతాలు పెంచాలంటున్నారు. వన్నలు కావాలి, ధరలు పెరగరాదంటున్నారు. Planning వుండరాదు, దేశపురోభివృద్ధి వుండరాదనే వాదం ఎక్కడ నుంచి వచ్చిందో అర్థం కావడంలేదు. Democracy లో ఆధికారంలో వున్న పార్టీని మైనారిటీ పార్టీ విమర్శ చేస్తూ ప్రభుత్వాన్ని సుపరిశాలన చేయవలసిన అవసరమెంతైనా వున్నది అదే అవలెన. ప్రజాసామ్యం, అయితే వారు యీ రోజు సమైక్య చేయించడం, అభివృద్ధి విరోధకంగా ప్రజలను రెచ్చగొడుతుండడమే పనిగా పెట్టుకొన్నట్లుగా వుంది. దేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని ఎక్కడకు, తీసుకొని పోతారో అర్థం కాకుండా వుంది. దేశం

సురక్షితంగా వుండడం ప్రజలందరికీ అవసరం. చెనా-పాకిస్తాన్ శత్రువులుగా పొంచి వున్నారు. మనలో అభిప్రాయ భేదాలు, అంధోళనలు తెచ్చి దేశాన్ని ముక్కలు చేసి దేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని ఖగ్గుంచేసి ఆకాశమించుకొనుటకు సిద్ధంగా వున్నాయి. అలాంటి సమయంలో ప్రతి వజాలవారు, అధికార పక్షంలోనివారు అందరూ కలిసి ఒక త్రాటిపై నడచి దేశ పటిష్టతను కాపాడుకొనుటకు ప్రయత్నించాలి. ఇతర పరిస్థితులతో పాటు ఆహార సమస్యకూడా క్లిష్ట పరిస్థితిలో వున్నప్పుడు, ఆహార ధాన్యాలు సప్లయ చేయాలన్న పరిస్థితులలో కూడ వంశధార ప్రాజెక్టు విషయం బడ్జెట్‌లో లేదంటే చాలా విచారకరమైన Budget గా వుంది. ఇక మీదట నేనా దానికి తగిన స్థానం యిప్పించాలని మరచి చేస్తున్నాను. దేశంలో వస్తువుల ధరలు పెరిగి రైతుల కొనుగోలు శక్తి తగ్గిపోతున్నది. లేబరుకూడా పెరిగిపోతున్నది ఆహారం ముఖ్యమైనదాని. ధరలు తగ్గించాలనే వాటితోపాటు రైతులు కూడా అదే పాట పాడాలి కాని ఉత్పత్తి ధరలు పెంచాలనేప్పటికి వారు భయపడవలసి వస్తున్నది, ఎందువల్లనంటే రైతులకు నోరు లేదు. ధరలను అదుపులో పెట్టుని, రైతు జీవించుటకు అవకాశం కల్పించాలి. లేనిచో వారికి ఉత్పత్తి ధరలు పెంచి రైతు నిలబడడానికి అవకాశం వుండేట్లు చేయాలి. ఎరువులు సప్లయ సరిగాలేదు. కాని వంటలు యెక్కువగా పండించాలని కోరుతుంటారు. యెరువుల సప్లయ ఎందువలన సరిగాలేదో అలోచించేవారు లేరు. Depot ల నుండి రైతులకు సరిగా చేరుతున్నదో లేదో అనే దానిని విచారించడం లేదు. రైతులకు ఎరువులు సకాలంలో సక్రమంగా అందేట్లు యేర్పాటు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఇక పోతే మన ఆర్థిక పరిస్థితి చాలా క్లిష్టంగా ఉన్నదని అందరికీ తెలుసు. అటువంటప్పుడు, పన్నులు వేయకుండా దేశముయొక్క అభివృద్ధిని సాధించడం కష్టము అయితే ఆ పన్నులు కూడా కొంచెము హద్దులో వేసి రైతు మోయలేనంత క్లిరువు కాకుండా కొంచెం తగ్గించి వేయాలి. ఆదాయము రాబట్టడానికి ముగ్గురు యిండ్ల కొట్టి ఇతర మార్గాలు ఉన్నాయి. ఖనిజములు, mines లాంటివి తీసుకోవడానికి అవకాశము ఉన్నది. తర్జునాత ప్రభావీరంలో త్రాగుదును ఆరికట్టి, ఒకనీటిని పెంపొందించడానికి మనం ఇంతవరకు ఎంతో ప్రయత్నం చేశాము ఎందుకొరకే మనము prohibition పెట్టాము. కాని అది fail అయిందని మనకందరికీ తెలుసు. ప్రతి ఊర్లోను ఈ కాపు సారా అనేది ఒక cottage industry, కుటీర పరిశ్రమ మాదిరి తయారయింది. ఈ ఆమోనియా విటన్నిటితో కాపు సారాయి తయారు చేస్తున్నారు అది త్రాగి ప్రతి వాడు ఊయ మొదలగు రోగాలకు గురి అవుతున్నారు. దానివలన ఊదాక యేర్పాడుతున్నది అంతే గాక అది మనకు మోయలేని burden గా వున్నది. దానివలన మనకు income తగ్గి పోతున్నది. మరొక వైపు ప్రజలలో అవినీతి పెరుగుతూ, ఆరోగ్యము పాడై పోతున్నది. కమ్యూనికేషన్ మనము ఈ prestige కు పాటుపడాలో ఆర్థిక కావడం లేదు.

ఇది ఒకసారి సింహావ లోకనం చేసుకొని దాన్ని గురించి prestige చూడకుండా పునరాలోచన చేయవలసిందని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం):— ఈ budget గురించి ఎక్కువగా చెప్పవలసింది కూడా యేమీ లేదు. ఇది ఒక insolvency petition లాగా ఉన్నది. మొత్తం మీద 12 సంవత్సరాలు స్వాతంత్ర్యానంతరము మనము ఈ రోజు కూడా దేనికి ముందు పెట్టుబడి పెడితే లాభము వస్తుందో, దేనికి పెడితే రాదో ఈరోజు కూడా నిర్ణయించుకోలేక ఎప్పుడో పూర్వపు పద్ధతిలోనే మనము budget ను తయారుచేసుకుంటూ పోతున్నాము. ముఖ్యంగా వ్యవసాయంలో వచ్చిన ఒడుదుడుకులవల్ల మనలో లోటువస్తున్నది రాష్ట్రముయొక్క ఆదాయ పరిస్థితి చెబ్బి తింటున్నదని చెప్పబడినది. అయితే మామూన్ లో వచ్చిన vategories వల్ల వ్యవసాయం చెబ్బి తినకుండా ఉన్నది steady గా కనీసం పడిపోకుండా ఉండేదానికి మనము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము అంటే చేయడం లేదని చెప్పాలి. ముఖ్యంగా క్రిష్ణా గోదావరి డెల్టాలో ఉన్నటువంటి లక్షలాది existing ఆయకట్టుకు సమైనా మనము నిరంతరం పంట ఇచ్చేదానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామా అంటే ఇంతవరకు చేయడం లేదు. ఇటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు, Food and Agriculture Department వారు ఒక ప్రకటన చేశారు. Krishna - Godavari Delta లో ఉన్న existing canal system ను drainage system ను పరిష్కారం చేసేటట్లు మనకు ఎక్కువగా పంట పండుతుంది అని. మరి నేను ఇటీవల ఒక మంత్రిగర్ల సభ్యులను విజయవాడలో కలుసుకొని ఈ మురుగు సమస్య తీర్చడానికి మీరు డబ్బు లేదని చెప్పవద్దు, దీనికి మనము ఎంత ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుపెడితే అంత సత్వరంగా ఫలితాలు వస్తాయి అని చెప్పినప్పుడు వారు ఒక లక్ష ఎకరాలే కదా చెబ్బితివేది అన్నారు. కాని వారం రోజుల క్రితమే కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు investigate చేసి వారు ప్రకటించింది ఏమిటంటే ఒక ఆంధ్ర దేశంలోనే 84 లక్షల ఎకరాలు భూమిలో యావత్తు కూడా ఈ పంట నాశనం అయిపోతున్నదని వారు చెప్పారు. మరి నేను బడ్జెట్టు సందర్భంలో గత 1961 సంవత్సరం నుంచి చెప్పకూడంబో కూడా యేమాత్రం దీనిమీద డబ్బు ఖర్చు పెట్టినట్లులేదు. కాబట్టి ఈ విధంగా మనము ఈ existing ఆయకట్టును improve చేయలేక పోతే ఎప్పటికీకూడా మనము అభివృద్ధి సాధించలేము. ఇకపోతే పరిపాలనలో ఖర్చులు విషయంలో మరి ఈనాడు పంచాయతీ రాజ్ శాఖ ఉన్నది. సమితులు ఉన్నాయి. ముందు అనేక మైన శాఖలు దానితో కలిపినారు. ఇప్పుడు ఒక్కొక్కటి తీసివేయడం ప్రారంభించినారు అందుచేత ఈ పంచాయతీరాజ్ సంస్థలకు 1, 2, 3 subjects అంటే Agriculture, Works, Health. ఈ మూడు మాత్రం ఇచ్చి, తక్కిన సిబ్బందిని యావత్తు cut చేస్తే, వారు ఆ పనుల మీద concentrate చేసి మనము అనుకొన్న results తీసుకరావడానికి వీలు అవుతుంది అంటేగాని. వారికి అనేక శాఖలు, అనేక పనులు ఇచ్చి అన్నీ చేయమంటే, చివరకు వారు ఏది చేయలేక పోతున్నారు. కాబట్టి సాధ్యమైనంత వరకు ఇప్పుడు ఉన్నట్లున్నట్టి ఈ సంస్థలకు కొన్ని శాఖలు

తీసివేస్తూ కొన్ని మాత్రమే ఇచ్చినట్లయితే, వారు ఆ పనులు మీద ఎక్కువఖర్చు పెట్టి పనిచేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. తరువాత క్రిష్ణా-గోదావరి సర్కారు జిల్లాలలో ఇది వరకు బంజరు భూమి సమర్థ పరిష్కారం కాలేదు. అది కూడా పరిష్కారం చేసి ఆ భూమి కూడా సాగులోకి రావడానికి అవకాశాలు కల్పిస్తే చాలవరకు అసంపూర్ణం వంట పడుతుంది. అంతేగాక, బీదవారికి బంజరుభూములు ఇస్తామని, ఇది వరకు చెప్పుచుండడమే జరుగుచున్నది గాని ఇంత వరకు ఆ ప్రయత్నం జరగలేదు. ఎక్కడో ఒకచోట ఇవ్వడం జరిగిందని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని అది చాలా కొద్దిగా జరిగింది. విస్తృతంగా ఇవ్వలేదు. కనుక బంజరు భూములను బీదవారికి పంపకం చేయాలి. అలాగే కాలుదార్లకు యే విధంగానైనా రక్షణ యిచ్చాగూ అంటే లేదు. అనేకచోట్ల కాలు చేస్తున్నటువంటి రైతులను తొలగించడం జరిగింది. దేవాలయ భూములను చేస్తున్న రైతులకు కూడా నోటీసులు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. దానిఫలితంగా భూమిని సమ్మొ కొని ఉన్నటువంటి రైతు కాను ఆ భూమినుండి తొలగించబడతాడు. అనే టటువంటి అభిప్రాయంతో దానిమీద పెట్టుబడి పెట్టి ఆ విధంగా పండించడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. కాబట్టి రైతుకు భూమిమీద కొంత హక్కు, రక్షణ ఉంటుందని చెప్పితేనే గాని అశను ఎక్కువ పండించడానికి సాధ్యపడదు. తరువాత, ముఖ్యంగా, ఈ రోజున కేరళలో మద్యపాన నిషేధాన్ని, రద్దు చేశారు. వారు దైర్ఘ్యంగా ఆ పని చేశారు. అందుకు నేను వారినే అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. కాంగ్రెసు పార్టీలో కూడా అందరు చెప్పుతున్నారు. 'ఈ మద్య పాన నిషేధాన్ని రద్దుచేయాలి. కనీసం డబ్బుకోసం కాకపోయినా, దేశంలో నీతి పెరగడానికి, ఉద్యోగస్థులలో అవినీతిని తొలగించడానికైనా దాన్ని రద్దు చేయడం అనేది దోహదం చేస్తుంది'.

శ్రీ టి. చంద్రశేఖర రెడ్డి (అలంపూర్) — అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు మన దగ్గర ముఖ్యమంత్రి గారిచే ప్రవేశ పెట్టబడింది. Opposition Members ఇంకా ఆతర పెద్దలుకొందరు ఈ విషయంలో చాలాపేపు ప్రసంగించారు. ఈ బడ్జెటు ఏదైతే తయారు చేయబడిందో, దానికి సంబంధించిన అధికారులు వాటిని పూర్తి చేశారు. బహుశా ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా వాటన్నింటిని కొంత వరకు పరిశీలించ గలిగితే బాగానే ఉన్నదనే అభిప్రాయముతో ప్రవేశ పెట్టారు. మనదేశంలో వ్యవసాయం కొరకు ఎంత ద్రవ్యం కేటాయించవలసి యున్నదో అంతా కేటాయించలేకపోయినందుకు విచారముగా ఉన్నది. ప్రాజెక్టు లో - ముఖ్యంగా రాజోలిబండ డైవర్షన్ స్కీముకు యంతవరకు అవసరమైన డబ్బు బడ్జెటులో కేటాయించలేకపోయినారు. దానికి కారణం ఆర్థిక పరిస్థితి సక్రమంగాలేదని చెప్పబడుతుంది, కాని ఆర్థిక యిబ్బందిని తొలగించాలంటే దేశాన్ని వృద్ధికి తేవాలంటే యితర ఐటమ్ములో తగ్గించినా బాగుంటుంది గాని యిటువంటి ప్రాజెక్టులోని తగ్గించడం సమంజసం కాదు; కావలసిన నిధులను పూర్తిగా యివ్వడం అవసరమని అనుకొంటున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టును సంపూర్ణ స్థితికి తీసుక తాతేంతవరకు మనదేశాన్ని బాగుపరచలేము. 'మనం నిర్మాణాత్మక

మైన పనులు చేస్తున్నప్పుడు లోపాలు ఎక్కడ జరుగుతున్నవో, ఎందుకు జరుగుతున్నవో, అప్పోజిషన్ మెంబర్స్ ఎందుకు విమర్శ చేస్తున్నారో అనే విషయాలు సమగ్రంగా ఆలోచించాలి. మనవద్ద లోపం లేనంతవరకు అప్పోజిషన్ మెంబర్స్ విమర్శించేందుకు ముందుకురారు. ముఖ్యంగా సునస్కీమ్స్ అసెంబ్లీలో పెట్టి ప్యాస్ చేసిన తరువాత అవి ఎట్లా అమలు జరపాలనేది ముఖ్యమైన విషయం. రెవిన్యూ పరిస్థితి చూస్తే ఎంతో బడ్జెటు ఆశాఖకు ప్యాస్ చేస్తున్నాము - కాని క్రింది లెవెల్స్ లో చూస్తే ప్రజలు ఎన్నో యిబ్బందులు పడుతున్నారు. ముఖ్యంగా పరిశ్రమలకు తహసీల్దారుల వద్దకు పోవాలంటే పేదవారు కూడరు. 50 లు ఖర్చు పెట్టే వరకు స్టాఫ్ కేట్ వచ్చే పరిస్థితి లేకుండా ఉన్నది. ప్రభుత్వం పైన అధికారులకు విశ్వాసం లేకనో, అధికారులపైన ప్రభుత్వానికి విశ్వాసం లేకనో, అనే రెండు ఉత్పన్నం అవుతోంది. లంచం యివ్వనంతవరకు - శేక మామూళ్ళు అనండి - అవి అధికారులకు ముట్టజేప్పేవరకు పనులు జరిగే స్థితి లేదు. రేషనింగు పరిస్థితి చూడండి. తాసిల్దారుకు పూర్తి అధికారాలు యిచ్చారు. క్లారా మాస్టర్స్ పరిస్థితులు చెబుతున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు మనవి చేశారు - సెంట్రల్ గవర్న మెంటు నుంచి 2 అక్షల టన్నుల మైదో, గోధుమలు వస్తున్నవంటున్నారు. వాస్తవంగా యిది కీద ప్రజానీకానికి అదీధరలకు ముట్టజేపుతున్నామా అంటే, పరిస్థితులు చూస్తే అట్లా జరగడం లేదు. వాటిధరలు మనం నిర్ణయించిన ప్రకారం అందు బాటులో లేవు. ఒకటి రెండు మూడు రోజులు మాత్రం రేషన్ షాపులోకి చూపిస్తున్నారని తరువాత ధాన్యం, తదితర ఆహార పదార్థాలు - బ్లాకు మార్కెటింగ్ పేర అనుకోండి - ఆ రేషనింగు షాపులో విపరీతం ఎక్కువ ధరలకు అమ్ముతున్నారు. అధికారులు కూడ చూసి చూడనట్లు పోతుంటే దానిలో భాగం ఉన్నదని అనుకోవలసివస్తోంది.

పోలీసు విషయం చూస్తే - వాగిరెడ్డిగారు చెప్పారు. వాస్తవమే, అది కాదనికాదు. హైదరాబాదులో అసెంబ్లీలో కూర్చున్న మనం, అసెంబ్లీ క్వార్టర్స్ లో బాధలు అనుభవిస్తున్నాము - అక్కడ ఏమీ రక్షణలేని పరిస్థితి ఉన్నది. ప్రతిరోజు అక్కడ క్వార్టర్స్ లో దొంగతనాలు? పరీశంగా జరుగుతున్నవి అంటే ఎట్లా జరుగుతున్నవి? మెషవరీది తప్ప, శేక అనధికారాలిది తప్ప? - అర్థం కావడం లేదు. ప్రతిరోజు వింటాము - అసెంబ్లీ క్వార్టర్స్ లో తాళాలు తలుపులు పగులగొట్టి, గుడ్డలతో పహా ఎత్తక పోతున్నారు. పల్లెటూళ్లలో, సబ్ ఇన్స్ పెక్టర్ వద్దకు, ఒక మనిషి యితరులచేత హింసించబడి కేసు రిజిస్టరు చేయడానికి పోలీసు స్టేషను పోతే అక్కడ రెండు మూడు వందలు డబ్బులు స్వీకరిస్తే వస్తోంది. ఆ అట్లా యిస్తేనే కేసు రిజిస్టరు చేయబడుతుంది. చేసిన తరువాత అది పూర్తి అవుతుందో? ఇతర పార్టీలు వచ్చి ద్రవ్యం యిస్తే, సాక్ష్యం లేదనో, లేక వై అధికారులు వప్పు కొలేదనో ఆకేసు తోసివేయబడుతుంది. మనం పోలీసు శాఖకోసం బడ్జెటులో యిస్తున్నట్లు కేటాయించినా ప్రయోజనం అది ప్రజలకు అందుబాటు తేని పరిస్థితి జరుగుతుంది. ఏదైనప్పటికీ ముఖ్యమంత్రిగారు, కేబినెట్ మినిస్టర్స్ సరైన ఉద్దేశంతోనే చేసియుండవచ్చును - దానిని సక్రమంగా అమలు జరపవలసింది.

ముఖ్యం. ఈనాడు పల్లెటూళ్లలో మామూలు ప్రజానీకానికి రక్షణ లేకుండా ఉన్నది. మేము ప్రకాశినిధులమై వచ్చి కూడా రక్షణ యివ్వలేకండా ఉన్నాము, వారికి సమాధానం చెప్పే పరిస్థితిలో కూడా లేము - కళ్లెదుట ఒరుగుతున్న పరిస్థితులు చూస్తున్నాం ఎట్లానివారించాలో, యిప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారుంటే ఆలోచించేవారేమో, ఇవి ముఖ్యమంత్రిగారిదృష్టికి తీసుకరావాలని సవినయంగా అభ్యకులవారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇక్కడ కూర్చోని అన్నీ సవ్యంగా జగుగుతున్నవని అనుకొంటున్నాను. లేదు. అక్కడకూడా ద్రవ్యం ఖర్చు పెట్టితేనే పల్లెటూళ్లలో రక్షణ ఒరుగుతోంది. మామూలుమనిషికి రక్షణ లేకుండా ఉన్నది. పార్ట్ విషయంలో కొన్ని లక్షల ద్రవ్యం కేటాయించారు - కాని వాస్తవానికి యిది ప్రజానీకానికి ఎంతవరకు అందుబాటులో ఉన్నది ఆలోచించాలి. మంత్రులు హాస్పటల్సుకు పోతే సర్జన్సు, ఫిజిషియన్సు తిసుకుపోయి తేర్చుకుంటారు - యం. యల్ ఏస్ ముఖాడపోతే చేర్చుకుంటారు - లేకపోతే మేము రేపు యిక్కడవచ్చి చెబుతామేమోనని కాని మామూలు ప్రజల విషయంలో గవర్నమెంటు జనరల్ హాస్పటల్ పరిస్థితి చూస్తే అర్థం అవుతుంది. మొదట ఫిజిషియన్ వద్దకు పోయి యింటివద్ద consultation fee యివ్వాలి; అడ్మినిస్ట్రేషన్ డబ్బు ఖర్చుపెట్టితేనే bed దొరుకుతుంది. మరికేటాయించిన బెడ్లు ఎవరికోసం? ఇంకా ప్రజానీకం కోసంలేకపోతే డిగ్రీలో కొంత ద్రవ్యం పోతేనే కేటాయించుస్తామో? ఈ విషయం మనంగా ఆలోచించాలి. ప్రతి డిగ్రీలోనూ డిగ్రీదేవర్సిటీకి R.T.C విషయంలో మంత్రులు చాలమంది చూట్టాడు తున్నారు. నేను స్వానుభవంతో చెబుతున్నాను - ప్రతివై వెటు బస్ నడిపేవారు ఒక్కొక్క బస్ కు కనీసం ప్రతి సంవత్సరం 25 నుంచి 30 వేల వరకు డిప్లీస్ మెంట్ పోయినతరువాత ఆదాయం మిగులుతుందనే ఆశతో నడుపుతూ వచ్చారు. అట్లాగే వచ్చింది. మన ప్రభుత్వానికికూడా యిన్నికోట్లు వెచ్చించిన తరువాత ఎంతో ఆదాయంరావాలి? ప్రజానీకానికి సౌకర్యం కలుగుతోందంటే, లేదు 10 బస్సులు నడిపాల్సినదోట మూడు నాలుగు కంటేలేపు ఎప్పుడు ప్రజలు క్యూలో నిల్చొని ఉంటారు ఆదాయం గురించి చూస్తే యీనాడు ముఖ్యమంత్రిగారినివేదిక ప్రకారం 2 వేల చిల్లర బస్సులు R.T.C కింద నడుస్తున్నాయని 15 లక్షలు ఆదాయం వచ్చినందుకు మనవిచేశారు ఇది విచారకరమైన విషయం. హీనంగా 4 కోట్లు అయినా రావాలి మనం సగం నడిపే స్థితిలో లేనప్పుడు prestige అని కూర్చోని ఒక వైపు ప్రజలను జాదించి, రెండోవైపు ప్రభుత్వానికి నష్టం చేసి, పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టుకు డబ్బు లేదంటూ సెంటర్ ముందుకుగాని ప్రజలముందుకుగాని లోనుకోసం వెళ్ళేదానికంటే యిటువంటి పొరపాట్లు సవరించుకోవాలంటే ప్రజాస్థలకు ఇవ్వడంతో తప్పులేదు. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలుకూడా కొంతవరకు ఫెయిల్ అయిన పరిస్థితులు కనబడుతున్నవి. అటువంటప్పుడు అవి కొంతమంది వ్యక్తులకు ఇన్వెస్టు - ట్, టి. సి. బస్సుల నమస్తే తీరుతుందని నేను అనుకొంటున్నాను. ప్రాజెక్టివ్ గురించి నువ్వం చాలా తీవ్రంగా ఆలోచన చేయాలి. అక్కడ సెంటర్ గవర్నమెంట్ కమిటీ ఒక తీర్మానం చేసింది కాబట్టి దానిని మనం చ. అప్పకుండా ముందు

అనేది మనం ఒక సమస్యగా పెట్టుకొన్నాము కాని, ప్రొహిబిషన్ ఎట్లా అమలు జరుగుతున్నదో ఇక్కడి సభ్యులందరికీ తెలుసు. ఈనాడు పెట్ ఫీరియా అయిన తెలంగాణా ఫీరియాలో రై సెస్ట్స్ పావ్స్ మూసివేసిన తర్వాత డ్రింక్ దొరకని పరిస్థితి కొంతవరకు ఉంటుంది కాని, ఆంధ్ర ఫీరియాలో అట్లాకాదు. ఆంధ్రలో ఏ ప్రాంతంలో, ఏ గ్రామంలో ఎప్పుడు కావాలన్నా కొన్ని లారీల లోడ్ మద్యం కావాలన్నా దొరుకుతుంది ఇది ప్రభుత్వానికి, ఎం ఎల్ ఏలకు కూడ తెలుసు అధికారులకు కూడ తెలుసు. తెలిసినప్పటికీ — మనం కట్ట మూసుకొని కోట్ల రు. ల ఆదాయం ఏగొట్టకొని ఒక మూడవ ట్టుదలతో ప్రొహిబిషన్ నడిపించుకొనే పరిస్థితి సక్రమమైన పద్ధతికాదు. అందుచేత ప్రొహిబిషన్ ఎత్తివేసి, తద్వారా ఆదాయాన్ని యీ ప్రాజెక్టుల కొరకు సమకూర్చుకోవాలని ఉంది ఎలక్ట్రిసిటీకి కేటాయింపబడిన ద్రవ్యం ఉంది కాని, ఎలక్ట్రిసిటీ కొన్నిచోట్ల మాత్రమే ఇవ్వబడుతోంది. వ్యవసాయ ఆభివృద్ధికి మూడుమూల గ్రామాలలోకూడ ఎంతవరకు వీలవుతుందో అంతవరకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వటానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలి. పది రు ల వరకు లాండ్ రెవిన్యూ తొలగించామని చెబుతున్నారు అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారికి, కేబినెట్ వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. కేవలం 10 రు ల శీస్తు తొలగించటం పెద్ద విషయంగా ఉండదు. రైతుకు కావలసిన సౌకర్యాలు ప్రభుత్వం కలుగజేస్తే, రైతు పసి రు. లే కాదు, ఇంకా ఎక్కువ ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉంటాడు. కాబట్టి రైతుకు అవసరమైన సౌకర్యాలు ప్రభుత్వం కలుగజేయాలి, అధికారులు అనధికారులు—అన్న సమస్య ఉత్పన్నం అవుతున్నది అధికారులు అనధికారుల మధ్య సఖ్యతకు, సమన్వయమునకు ఏర్పాటు చేయాలి వీరందరూ కలిసి ప్రభుత్వం బండిని ఎక్కి లాగగలుగుతాం అన్నది ఆలోచన చేయాలి. “మేము ఏదో పెద్ద చదువుకొన్నవారం, మాకన్నా తెలిసినవారు ఎవరులేరు, మా ఇష్టం ఏచ్చినట్లు నడిపినా, ఎవరు ఏమి చేయలేరు అనే స్థితిలో వారు ఉన్నారు. మనము ఆ పరిస్థితిలో లేము. మన అపోజిషన్ మిస్ట్రులు విమర్శ చేస్తున్నారు. చాలా మంచిదే, విమర్శ చేయండి. కాని మేము వారు అందరం కలిసి యీ రథాన్ని ఎట్లా లాగాలి, యీ బడ్జెట్ ను ఎట్లా అమలుజరపాలి అన్నది కొంచెం మంచి హృదయంతో దీర్ఘంగా ఆలోచనచేస్తే మంచిది. రేపు వారు పవర్ లోకి రావచ్చును, ఇంకొకరు రావచ్చును. ఎవరు వచ్చినప్పటికీ ఒకరినొకరు చెడు అడ కొనే బదులు అందరు కలిసి పని చేసుకొంటే చాలా బాగుంటుంది. మరొక సారి రాజులబండ స్కిము అమలుజరపాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ వస్తుందని ప్రకటన చేస్తే చాలా సంతోషించాము. కాని ఇవాళ మన చెన్నారెడ్డిగారు చేసిన ప్రకటనతోటి ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ తుక్కు తుక్కు అయినది మళ్ళీ వస్తుందనే ఆశ లేకుండా ప్రకటన జరిగింది. మన ఆర్థిక విధానానికి, మన మంత్రులయొక్క విధానానికి ఇది ఒక తార్కాణం. కృష్ణా జలాల విషయంలో మేమూరు మహారాష్ట్రవారు ప్రతి నిమిషం రెండవ ఘడియే

కాదు, అసలు దీనినికూడ నడవనివ్వకుండా ఉండే స్థితిలో ఉన్నారు. దాని మన ప్రభుత్వం ఏమి వైఖరి తీసుకొంటుందో తెలియకుండా మనం ఇంత ఖర్చుపెట్టి ఇప్పుడు ఏమవుతామో బోధపడకుండా ఉంది. మన మందరం దానికి ప్రొటెస్ట్ చూపించి—దానిని అమలు జరపవలసిఉంది శ్రీశ్రీలం ప్రాజెక్టు పునాదుల పని వెంటనే పూర్తి చేయ పోతే లాభంలేదు. నాగార్జునసాగర్ లో పూర్తిగా నీరువస్తే, 560 అడుగుల లెవెల్ కు నీరు వచ్చినప్పుడు ఇక శ్రీశ్రీలం ప్రాజెక్టును ముట్టుకోటానికి వీలులేదు ఎన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తయ్యేలోగా శ్రీశ్రీలం ప్రాజెక్టు పునాదులు పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఉంది దానికి ప్రభుత్వం చూసుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు తమ ప్రసంగంలో గతసంవత్సరంలో ఆర్థికపరిస్థితి ఏమంత తృప్తిరంగా లేదని కేంద్ర ప్రభుత్వంవైపు ఎదురు చూస్తున్నామని అన్నారు ఈ సంవత్సరం నేను ఇబ్బందిగా ఉన్నానని మన ముఖ్యమంత్రిగారు అంటే, కేంద్ర ఆర్థికమంత్రి మొరార్జీదేశాయ్ గారు ఏమి చెప్పారంటే “Aggregate production of goods and services in Indian economy has been virtually at a standstill for the past two years” అన్నారు. ఈ సంవత్సరం నాది దివాళాకోరు కంపిసి అంటే, మూడు సంవత్సరాలక్రితమే మేము దివాళా తీశామని సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ చెప్పింది. ఇది నేను ఎకానమి రిపోర్టునుండి చదివాను. ఇవాళ మన ఆర్థిక విధానం ఆ విధంగా ఉంది. 20 సంవత్సరాలక్రితం మనకు స్వరాజ్యం వచ్చిందని సంతోషించాము. తేను 18 సం. నుండి శాసనసభ్యునిగా ఉన్నాను. ఇవాళ ప్రజలు మాకు ఏమీ అక్కరలేదు; మాకు బ్రతకటానికి రాళ్లులేకుండా తిండిగింజలు ఇవ్వండి అంటున్నారు మీకు తిండిగింజలు రావుకదా, మీకు రేపు ఎండ్రీక్ వస్తుంది—అని చెప్పే దురదృష్టస్థితిలోకి వస్తున్నాము. నాలుగవ ప్రణాళికకు ముందు—రీ పాయింట్స్ పెరిగిందని నాలుగవ ప్లాన్ మెమోరాండంలో చెప్పారు ఈ ఒక సంవత్సరంలో ఎన్ని పాయింట్స్ పెరిగాయో చూడండి. గవర్నమెంట్ లెక్కల ప్రకారం 11-రి-రిన 198 పాయింట్స్ వుండే ఉంటే ఇప్పుడు 229 పాయింట్స్ ఉండి అంటే 48 పాయింట్స్ పెరిగాయి ఇవి గవర్నమెంట్ లెక్కల ప్రకారం. ఒక జీవిత లెక్కలు ప్రకారం చూస్తే—సంవత్సరం క్రిందట 1966 జనవరిలో జనగణన 91 రు ఉంటే ఇప్పుడు 127 రు లకు పెరిగింది. కాని అది దొరకదు. మినవప్పు కిలో 1 రు ఉంటే, ఇప్పుడు రు. 2 రి అయిందని పెరవపప్పు 95 పై ఉంటే ఇప్పుడు రు. 195 ఒక సంవత్సరంలో అయింది. కందిరప్పు 60 పై లు ఉంటే ఇప్పుడు రు. 190 అయింది. కొబ్బరికాయ 24 పై ఇప్పుడు 50 పై. అయింది చింతపడు కిలో రు. 175 ఉంటే యీవాడు రు. 450 ఉంది. మిర్చి రు. 2 ఉంటే. ఇవాళ రు. 4 ఉంది. ఇవాళ పాశున్య మానవునికి జీవితంలో ఉన్నటువంటి బాధ ఇది. ప్రభుత్వంవారు మేము అన్నీ అందుబాటు చేశాము అంటున్నారు ఇవాళ మధ్య తరగతి ఉద్యోగస్తులు ఎవరు రెండు పూటలా భోజనం చేసే యోగ్యతలేదు. ఆ భోజనంకూడ పట్టి బియ్యం తప్ప వచ్చు వగైరా తినటంలేదు. 20 సంవత్సరముల స్వరాజ్యం తర్వాత యీ స్థితికి వచ్చాము. సోషలిస్టులతో తిరుగుబాటు తీవ్రంగా ఉన్న మొదటి యువకు తెలుసు.

ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్‌చేంజ్‌లో పేర్లు నమోదు చేసుకొన్నవారిలో పది వర్సెంట్ కాదు, 8 వర్సెంట్ కూడా ఉద్యోగాలు దొరకటంలేదు. వ్యవసాయ కూలీలు కూడా తీవ్రమైన పరిస్థితిలో ఉన్నారు ఇండస్ట్రియల్ కూలీలకూడా ధరలు పెరిగాయని బాధపడుతున్నారు ఇవాళ గవర్నమెంట్ ఉద్యోగులను రిట్రెంచ్ చేసి, వారిని బజారు లో ఉండమంటున్నారు ఆరు సంవత్సరములనుండి ఉద్యోగంచేస్తూ భార్య ఆరుగురు బిడ్డలతో బ్రతుకుతుంటే ఉద్యోగికి ఇవాళ ఉద్యోగం లేక ఇల్లులేక ఏ సీటిలో ఉన్నాడో ఆలోచించినట్లయితే స్వరాజ్యం ఆంధ్రరాష్ట్రం ఎందుకు వచ్చింది, మనం ఏమయినాం అన్నది ఆలోచించవలసి ఉన్నది మనం బడ్జెట్‌ను సపోర్టు చేయటమంటే మనం దివాళా అయినామని ఒప్పుకోవాలి ఇది దివాళాకోరు బడ్జెట్. ఇది ముఖ్యమంత్రిగారియొక్కనో, ఎవరియొక్కనో పరిణామం కాకుండా గత 20 సంవత్సరములయొక్క ఎకానమీలో ఉన్నటువంటి ఉద్యోగం అంతా ఇవాళ వచ్చిపడింది. ఇది మినిస్టర్స్ అందరూ చేసినటువంటిది, కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసినటువంటిది ఇవాళ మన పరిస్థితి ఎట్లా ఉన్నది? ఎకానమీ అంతా మార్చాము. ఆంధ్రలో బియ్యంలేవు కావాలంటే వస్తుంది అంటారు ఇతర రాష్ట్రాలు అడిగితే మన ప్రభుత్వం వెంటనే పంపుతారు. అలాగే కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక విధానం ఎట్లా ఉన్నదంటే-మనకు ఫారెన్ ఎక్స్‌చేంజ్ లేదు గనుక ఉన్నటువంటి ఒరియంటేషన్ ఆఫ్ డెవలప్ మెంట్ అంతా ఇండస్ట్రీ అంతా పరాయిదేశాలకు పంపటానికి చేస్తున్నామని అంటున్నారు. అమెరికావారు మన రూపాయి డివేల్పుమెంట్ చేశాం అన్నారు. మనం డివేల్పుమెంట్ సగతి మరచిపోతామేమోనని-మన ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పెన్సిల్ వై డివేల్పుమెంట్ 1966 ఆంధ్రప్రదేశ్ అని వ్రాశారు గవర్నమెంట్ ఆఫీసులలో అవే పెన్సిల్స్ ఉన్నవి. ఇవాళ మనం చాలా విషాద పరిస్థితిలో ఉన్నాము. యీ విషాద పరిస్థితిలోనుండి బయటపడటానికి సలహాలు చెప్పమంటున్నారు ఇవాళ మనం దివాళా పరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడు ఇంకా దానిని అనుభవించమని చెప్పమంటారా? ఇది భారతదేశపుస్థితి. ఆంధ్రదేశపుస్థితి అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నది. Administration చూద్దామా అధికారుల యొక్క నిరంకుశత్వం చెప్పతరంగా కుండా ఉన్నది. ప్రతిదానికి మనం ఒక అధికారిని వేస్తున్నాము. చాక్కు పమి అనుకుంటున్నారు? మేము, యిందుకే పుట్టాము అనుకుంటున్నారు. పోలీసు రాజ్యంలో ఉన్న అధికారము Socialistic pattern కు పోయే దానిలో Welfare state లోను ఉంచితే చాక్కులెంబాలు తింటున్నారు. Nationalism పోయింది. Administration లో గాని elections లో గాని లేనితోనై చా సరే కులతత్వం తప్పితే రెండోది లేదు అని చెప్పుతున్నాను. ఏ ఆఫీసుకు అయినా పొండి కోటరీ తయారు అవుతుంది ఒకమంత్రి ఉంటే ఆమంత్రి కులం అంతా ఆఫీసులో ఉంటుంది రెండో రకం వాళ్ళకు ఏ కులం అయినా ఒకటే. ఆ కులం, ఈ కులం కాకులం అని సిద్ధయ్యగారు చెప్పినదే అవునవున ఉన్నది Nationalism పోయింది. స్వార్థపరత్వం పెరిగింది. ప్రభుత్వంగా

మనిషికి కావలసింది తిండి, గుడ్డ, యిల్లు చదువు తిండి సంగతి మనవి చేశాను. ఎవడికి ఏమి దొరకదు ఇల్లు సంగతి చూద్దాము ధరలు పెరిగి పోయినాయి. అందువల్ల మునిసిపాలిటీ వారు మళ్ళీ పన్నులు పెంచాము అంటున్నారు. అదైతే పెరిగి పోయి వాళ్ళు చస్తుంటే పన్నులు పెంచాము అంటున్నారు ఇల్లు అయింది. గుడ్డ నేసినవాడు, చేనేత పారిశ్రామికమగు తిండి లేకుండా బాధపడు తున్నాడు కొనలేకుండా మనం బాధపడుతున్నాము ధరలు పెరిగినాయి, లాభాలు సంపాదిస్తున్నారు చదువు చూద్దామా, చదువు చాల తక్కువ అయిపోయింది జీతాలు ఎక్కువ చేశాము అని అంటున్నారు ఆశ్చర్యం చేసినది ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం వైస్ ఛాన్సలర్ శెలవిచ్చారు. ఇది మీమీద పడదు మీ తల్లి తండ్రుల మీద పడుతుంది అన్నారు. ఇవ్వాళ చదువు ఖర్చు అంతా వీళ్లు పెడుతున్నారా, తండ్రి పెడుతున్నారా? చదువుకు పెట్టేది అంతా తండ్రి పెడతాడుగాని కొడుకు పెట్టడు. ఇది అమెరికా కాదు part time work చేసే చదువు కోడానికి. ఇండియాలో ఈ economy అంతా తండ్రి నెత్తిన పడుతుంది. ఉద్యోగంలేదు, జీతం పెరగలేదు, ధరలు పెరిగినాయి, గుడ్డలేదు ఇంక ఏమైపోవాలి? పిల్లలు పుడుతున్నారని planning ప్రారంభించారు. Planning ప్రారంభిస్తే రేపు పుట్టడు. ఇవ్వాళ పుట్టిన వాడి గతి ఏమి కావాలి? ఈ economy అంతా ముందు వెనుకలు చూసేటట్లుగానే ఏ ఏర్పాట్లతోనో పోతున్నామో తెలియదు. వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేశాము అంటున్నారు. మింగిపోయాము. కానీ ఈ దబ్బు అంతా ఎక్కడికి పోయింది. అయితే మనం దరిద్రంలోలేవు. దరిద్రము భాగ్యము సంతోషం. పాపానికి పంచబడ్డది? సామాన్యుడికి consumer కు దరిద్రంపంచివారు. గవర్నర్ మెంటును ఆనుకొని ఉన్నటువంటి దళారీలు, క్రొత్తగా సృష్టించబడ్డారు. అభివృద్ధిని యిచ్చే సౌకర్యాలు ఏ వైతే ఉన్నాయో అవన్నీ వారికి యిస్తున్నారు. పన్నులు వేసి అమాయకుల మీద వసూలు చేస్తున్నారు. పెద్దవాళ్ళను వదలి పెట్టుతున్నారు. కాలిఫోర్నియాలో 1956 వ సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం Indian Economy మీద, taxation మీద report ప్రచురించారు. అందులో ఒకటి చెప్పారు Evasion of taxation వల్లే అది economy మీద పడుతుందనేది జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి అని చెప్పారు ఇవ్వాళ మొత్తం economy మీద taxation అంతా పోతున్నది. ఇవ్వాళ ప్రభుత్వాన్ని నడిపే వాళ్ళు ముగ్గురు ఉన్నారు. అహంకారం కలిగిన లంచగొండి అధికారులు ఎక్కువ లాభం కోరే వ్యవసాయదారులు, దాచిపెట్టుకొన్నటువంటి mill owners వీళ్ళు ముగ్గురు కలిపి ప్రజానీకం మీద పెద్ద కుట్రవన్ని వీళ్ళను నడుపుతూఉంటే వాళ్ళకు ఒక నిధంగా కాకపోతే యింకోవిధంగా నైవాసరే సంపూర్ణ సహకారం యిచ్చి ఈ ప్రభుత్వం వాళ్ళను వెంటచేసుకువస్తున్నది. వాళ్ళు యివ్వాళ ప్రభుత్వానికి మూలస్థంబా లుగా ఉన్నారు. అది economic policy అయితే దానికి political policy సహకారం అని చేసు చెబుతున్నారు. నమస్కారం.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన Budget ప్రతి పాఠశాలను మనస్ఫూర్తిగా సవరిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారిని తప్పకుండా అభినందించవలసియున్నది. ఆరున శక్తి వంచన లేకుండా మనకు అదుపులో ఉన్న ఆర్థిక వనరులన్నీటిని సమకూర్చి ఏ ఏ పద్దు క్రింద ఏమి ఏమి చేయాలి? అని అధంగా చేసి మనరాష్ట్ర పురోభివృద్ధికి దోహదం చేసే విధంగా వాటిని పొందుపరిచారు. కాబట్టి ఆయనను అభినందించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు పలు మారు budget ను తీవ్రంగా విమర్శించడం చాల విచారకరంగా కనిపిస్తున్నది. ఏ ఏని చేసినా ఈ విధంగా విమర్శించడం ఎంతో సమంజసంగా కనబడదు. వారు కూడా ఎప్పుడైనా ప్రభుత్వ స్థానాలలోకి రావలసి యుంటుంది. వారు వస్తే మేము సంతోషిస్తాము మాకు కొన్ని దినములు ఈ బాధ్యత లేకుండా opposition benches లో కూర్చోవాలని కోరిక ఉన్నది. ఈ సంవత్సరమే వచ్చి ఉంటే సంతోషించే వాళ్ళము నాగిరెడ్డిగారుగాని లచ్చన్నగారుగాని ఎప్పుడైనా ఈ ప్రక్కకు వస్తే చాల సంతోషిస్తాము. దురదృష్టవశాత్తు ప్రజలు వారిపైన విశ్వాసం ఉంచకపోతున్నారు. వారు గుక్కడికి రాలేకపోతున్నారు. విమర్శలకే బాధ్యత వహిస్తున్నారని రాష్ట్రపరిపాలనలో ఏ విధంగా జరుగుతోందో తగు సూచనలు చేయడంలో శ్రద్ధ వహించడం లేదు. Destructive criticism ప్రతిది బాగాలేదని చెప్పడమే పరిపాటి అవుతున్నది. ప్రభుత్వం ఏ ఏధంగా పని చేయాలనే తీరు సరిగా సూచించినట్లులేదు. మన ఆర్థిక పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నదనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. పాకిస్తాన్ యుద్ధం వల్ల, చైనా యుద్ధం వల్ల, తరువాత రెండు సంవత్సరాలుగా దేశంలో సరిగా వర్షాలు పడిక పోవడం వల్ల ఆర్థిక పరిస్థితి, ఒక రాష్ట్రంకాదు మొత్తం దేశంపైన చాల దిగజారి పోయిందనే విషయం అందరికీ తెలుసు. ఆ పరిస్థితులలో మనం ఏమి చేయాలి అనేది గొప్ప సమస్యగా ఉన్నది. భూమిశిస్తు విధానం supreme court రద్దు చేయడం వల్ల, ఆదాయం పోవడం వల్ల మరి కిష్టమైపోయింది. ఈ దినం economy measures కూడా introduce చేశారు అనివార్యం అయిపోయింది. అయితే economy measures వల్ల వాళ్ళు చూపే లాభం 5 కోట్లు గానే కనబడుతున్నది. నేను యింకా ఏదో 10 కోట్లు, 18 కోట్లు వస్తుందని అనుకుంటున్నాను. చాల తక్కువ కనబడుతున్నది. ఈ economy measures ఒక విధంగా మొత్తం engineering శాఖకు వర్తించినట్లు కనబడుతున్నది. మైనర్ ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పతూ 1,200 Junior Engineersను తీసి వేశారని, యింకా 400 మంది వరకు ఒక్క Irrigation branch లోనే తీసివేయవలసి వస్తుందని, యింకా కొంతకాలం అట్టిపెట్టి ఉన్నాము. యితర departments లో absorb చేసేదానికి పీలు ఉంటుందేమోనని కామగొని ఉన్నాము అని చెప్పినారు. ముమారు 2000 మంది వరకు Junior Engineer ను retrench చేయడం జరిగింది. Irrigation Department, Roads and Building Department, Panchayat Raj Department, Electricity Board. అక్కడ కూడా

300, 400 మంది retrench జరిగినట్లు కనబడుతున్నది. మొత్తంపైన 2,500 వరకు retrenchment జరిగినట్లు ఉన్నది ఏడువేలు, ఎనిమిదివేలకంటె ఎక్కువ ఉండరు. ముమారు 30 % retrenchment జరిగింది వీళ్ళ ఆదాయం రు. 250,350 చొప్పున లెక్కకడితే యివే 2 కోట్ల వరకు ఉండేట్లు ఉన్నది. మొత్తం economy measures అంతా ఒక్క Engineering Department లోనే జరిగినట్లు కనబడుతున్నది ఇది చాలా దారుణంగా ఉన్నది. ఒక్క డిపార్టుమెంటు వరకే ఎందుకు పరిమిశం చేయవలసి వచ్చింది. ఇంతకు మునుపు యింత అభ్యాసంగా ఎందుకు పెంచి ఉన్నారు? great human problem గా తయారై పోయింది ఏ విధంగా వాళ్ళకు సహాయం చేయగలుగాము అనేది ఒక సమస్య అయిపోయింది. Centrally sponsored schemes ఉన్నాయి. మిగతా ఎన్నో departments ఉన్నాయి. వీలు అయితే యితర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలలో ఎక్కడైనా vacancies ఉన్నాయేమో సంప్రదించి, ఈ retrench చేయబడిన ఉద్యోగస్తులందరికీ ఎక్కడైనా ఉద్యోగ అవకాశాలు కల్పించే దానికి ప్రయత్నం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను ఇది చాల గొప్ప సమస్య అయి పోయింది ఈ economy measures ను మేము సచ్చారిగా support చేయడం జరిగింది ఇప్పుడు ఒక ప్రక్క తగ్గిస్తూ Information Department ను ఎందుకు పెంచుతున్నారో అర్థం కాకుండా ఉన్నది. దీని అత్యవసరం ఏమి వచ్చింది? ఈ Information Department ప్రతి పల్లెలో ఉన్నదని ఎవరికీ తెలియదు. దీని కార్యక్రమం కూడ తెలియదు ఇటువంటి Department ను యిప్పుడు అత్యవసరంగా పెంచవలసిన అవసరం ఏమి ఉన్నది? ఉద్యోగస్తులస్థాయి పెంచడం యిదింతా జరుగుతున్నది దీనికి దుబారా ఖర్చు ఎందుకు చేయవలసి వచ్చినదో అర్థం కాకుండా ఉన్నది. Health and Medical Department ను merge చేసినారు. సంతోషంగా ఉన్నది. Education department లో క్రొత్తగా రెండు directorates చేసినారు వారు చేసే అదనపు కార్యక్రమాలు ఏమిటో తెలియలేదు రెండు డైరెక్టరేట్లుగా ఉన్నందువల్ల మనకు ప్రత్యేకంగా వచ్చే సౌకర్యాలు ఏమిటో అర్థం కాకండా ఉన్నది Health and Medical services రెండు కలిపినట్లుగా Education Directorates రెండూ కలిపి యింకా కొంచెం economy effect చేస్తే బాగా ఉంటుందని కోరుతున్నాను Education Department లోనే ప్రతి జిల్లాలో D. E Os యింతకు ముందు తక్కువ స్థాయిలో ఉంటే యిప్పుడు కెడ్డ పెడ్డ పనులు చేయాలని, వాళ్ళ స్థాయిని పెంచడం అనవసరంగా కనబడుతున్నది. ఎందుకు పెంచవలసి వచ్చిందో నాకేమి అర్థం కావడంలేదు. రు. 300, 400 జీతం వచ్చే జీతగాణ్ణి ఒకే తూరు రు. 300, 700 చేసి, ఎక్కువ జీతం యిస్తే వారు మనకు ఏ విధమైన సౌకర్యాలు కలిగిస్తారో అర్థం కాకండా ఉన్నది ఈ విధంగా యింకా ఎన్నో అవకాశాలు ఉన్నాయి. Economy measures effect చేసి యింకా కొంచెం ఆదాయం తెచ్చుకొనేదానికి ఈ పరిస్థితులు ఉన్నాయి. అదంతా ఆలోచించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. గవర్నమెంటు ఖర్చు చేసే డబ్బులో ముఖ్యంగా ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటుతో చాలా దుర్బురగా వుండనేమాట ఎన్నోచోనాలనుంచి ప్రతి సభ్యుడు

చెబుతున్నాడు. అయినా, ఆ దుబారా తగ్గించడానికి ఏ విధమైన ఏర్పాటుకూడా చేయలేదు నిన్న చలవతిరావుగారు విపులంగా చెప్పారు. అది అత్యవసరం గవర్నమెంటు ఖర్చుచేసే డబ్బులో 90 వర్సంటు ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటులే ఖర్చు చేస్తున్నాయి. అక్కడే ఎక్కువ దుబారా వుందని అందరికీ తెలుసు ఆ దుబారా తగ్గించి అదనంగా ఏమైనా పనులు చేయడానికి వీలుందేమో ప్రభుత్వం పరిశీలించి తగు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను బడ్జెటు ప్రపోజ్చులో ఇరిగేషను వనర్లకోసం డబ్బు కేటాయించారు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వుంది, అది మొదటి నుంచీకూడ దురదృష్టకరమైన ప్రాజెక్టుగా వుంది. దానికి ఎనిమిదిన్నర కోట్ల రూపాయలు మాత్రం కేటాయించారు. దానికి యింకా ఫస్ట్ ఫేజ్ కంప్లీట్ కావలసివుంది. ఈ విధంగానే చేస్తే ఇంకా అయిదారు సంవత్సరాలు పట్టేట్లు వుంది ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో జరిగే అలస్యాలవల్ల ఎన్నో కోట్ల రూపాయల నష్టం వస్తోంది, దానివల్ల మనకు వచ్చే ప్రయోజనాలుకూడా అలస్యమవుతున్నాయి. చై గా 120—130 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేసిన యీ ప్రాజెక్టు—ఇందులో పెట్టిన డబ్బుంతా ఐడిల్ గా వుంటోంది ఈ ప్రాజెక్టు విషయంలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఎందువల్లనోగాని శ్రద్ధ తీసుకోలేకపోతోంది సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు చై నీస్ అగ్రెషను, పాకిస్తాన్ అగ్రెషను అని అందువల్ల డిఫెన్సుకు ఖర్చు చేస్తున్నాము అంటారు ఇది డిఫెన్సుకంటే పెద్ద సమస్యకదా, దరిద్రం యుద్ధం కంటే ఎక్కువ సమస్యలను తెచ్చిపెడుతోంది కాబట్టి దీని వార్ ఫుటింగ్ మీద తీసుకొని ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో ఎందుకు పూర్తిచేయ కూడదో అర్థం కావడంలేదు ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నమెంటు మళ్లా గట్టిగా ప్రయత్నం చేసి తొందరగా పూర్తిచేయకపోతే తీవ్రమైన అనర్థాలకు గురవుతామని షాచ్చరిస్తున్నాను మొరార్జీదేశాయిగారు తేపు యిక్కడకు రాబోతున్నారు గా మొరార్జీదేశాయి గారికి మనం గట్టిగా సచ్చచెప్పి ఒకటి రెడడు సంవత్సరాలలో పూర్తిచేయకపోతే మన ఆర్థిక పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా దిగజారి పోతుందని చెబుతున్నాను వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుగతి అధ్వాన్నంగా వుందని ఇప్పుడే చెప్పారు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తిఅయితే అక్కడ పని చేయడానికీకూడా వీలులేదని చెబుతున్నారు. అందువల్ల శత్రుత్వం దీనినికూడ పూర్తి చేయడానికి ఎక్కడ రూపాయి బాకీతెచ్చి, పూర్తి చేయాలని చెబుతున్నాను, ప్రభుత్వం అట్లా చేయడంలేదు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు పన్నులు వేయవద్దు అంటారు కాని ఆవసరమైతే వారికీకూడ నచ్చచెప్పి పన్నులు వేసి ఈ సవాలు చేయవలసివుంటుంది శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు మన స్టేటులో పవర్ పోటెన్షియల్ విషయంలో మనరాష్ట్ర స్వరూపాన్ని మార్చే ప్రాజెక్టు కాబట్టి తగు శ్రద్ధ చూపాం ఈ రెండు ప్రాజెక్టుల విషయంలో కూడ తగు శ్రద్ధ చూపలేదని చెబుతున్నారు. రాయలసీమలో ఎన్నో తరాలుగా మూలపడిపోయిన హైలెవల్ కెనాల్ స్కీముకు 150 లక్షలు యిచ్చారు అంటున్నారు ఇదేమీ పెద్దగా యిచ్చి నట్లుగాదు సంవత్సరానికి, 120-150 లక్షలు యిస్తే పడేండ్లు పట్టుతుంది. డబ్బు తేదు, ఇన్ని ప్రాజెక్టులు కావాలంటున్నారు అని వారు అనవచ్చు. కాని డబ్బు మన్నగా వుంది. ఇప్పుడు కొత్తగా పది రూపాయలతోవారికి శిస్తు మినహా

యింపు అనేది తెచ్చారు యుద్ధం వచ్చిందని ప్రతి ఒక్కరి దగ్గర నుంచి టెల్లిగ్రాఫ్ కూడ అడిగినట్లు అవసరమైనంతవరకు డబ్బు సేకరించి యిటువంటి పనులు చేయాలి కదా, పని రూపాయలలోపువారికి మినహాయింపువల్ల ఎవరికి సౌకర్యం కలుగుతుంది. 50 లక్షల స్కాల్ హోల్డింగుస్సు పున్నాయంటున్నారు. మంత్రులు వాటివల్ల 5, 6 కోట్ల అదాయం వస్తుంది ఈ నివాదాలకు ఎందుకు లోబడా ఈ పదిరూపాయలు కూడ వసూలు చేయడానికి ప్రతిపక్ష సభ్యులు కూడ వాలో పీఠవిస్తారనుకుంటాను. ఇప్పుడు దీనిని అంగీకరించి, అవసరమైతే, మన ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడి నప్పుడు, మనం ఉచ్చస్థితిలో వున్నప్పుడు యిటువంటి మినహాయింపులు చేసుకోవచ్చు ఇప్పుడు మాత్రం ఖచ్చితంగా అవసరమని నేను అనుకుంటున్నాను ప్రభుత్వంకూడ గట్టిగా ఆలోచించి యీ మినహాయింపును వదలాలని కోరుతున్నాను బస్ రూట్స్ విషయంలో శివయ్యగారు మంచి సూచన చేశారు దానివల్ల కనీసం 2-4 కోట్ల రూపాయల అదాయం వస్తుంది అదనంగా శాసన సభ్యులు చాలకాలం నుంచి యీ బస్ రూట్స్ వ్యవహారం గురించి చెబుతున్నారు ప్రభుత్వం ఇంతవరకు అంగీకరించడంలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం అడ్డం పస్తోంది, కేంద్ర శాసనం క్రింద జరుగుతున్నాయి అంటున్నారు అవసరమైతే కేంద్ర ప్రభుత్వాన్నికూడ ఒప్పించాలి బస్ రూట్స్ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకొని అదనమైన ఆదాయాలు కల్పించి సౌకర్యాలు కలుగజేయాలి రాయలసీమ శాశ్వతంగా కరువుకు గురయిన ప్రాంతమని అందరికీ తెలుసు. దీనికి సుదీర్ఘమైన చరిత్ర వుంది. ప్రభుత్వాలు వస్తున్నాయి, పోతున్నాయి, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలే అనకోండి, ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో తెలియదు సదరన్ స్టేట్స్ ముఖ్యమంత్రులు అంతా తిరుపతిలో సమావేశమైనారు. ప్రధానమంత్రి గారు కూడ 40 కోట్ల రూపాయలు ప్రాధమిక పరిశీలనకు సదరన్ స్టేట్స్ కు యిచ్చావని చెప్పారు. ఆ విషయంలో ఏమి చర్యలు జరుగుతున్నాయో అర్థం కావడంలేదు. ఈ సంవత్సరంకూడ రాయలసీమ కరువుకు గురయ్యే ప్రమాదం వుంది ఒకటి, రెండు వర్షాలు తక్కువ అయినా రాయలసీమలో ఊమం సంభవిస్తోంది. తాత్కాలిక చర్యలకు 10-20 లక్షలు ఖర్చుచేస్తున్నాము. మొత్తం వైన ప్రభుత్వం రాయలసీమ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని చెబుతున్నాను. తెలంగాణా సభ్యులు తెలంగాణా వెనుకబడిందని చెబుతూవుంటారు వాస్తవమే. కాని మనకువున్న థిరిగేషను ఫిగర్సును బట్టికూడ రాయలసీమ తెలంగాణాకంటె వెనుకబడివున్నట్లు తెలుస్తుంది నేను ప్రత్యేకంగా దురభిమానముతో మాట్లాడడం లేదు. రాయలసీమకూడా వెనుకపడివుందని గుర్తుచేయడానికి ఒక చిన్న విషయం చెబుతున్నాను. ఇరిగేషన్ ఫెసిలిటీస్ ఆంధ్రలో 47 వర్సంటు. రాయలసీమలో 15 వర్సంటు వుంది తెలంగాణా లో 18 వర్సంటువుంది దీనినిబట్టి రాయలసీమ తెలంగాణాకంటెకూడ వెనుకబడి వున్నట్లు తెలుస్తుంది. నేను తెలంగాణా సభ్యులనుకూడ కోరుతున్నాను. మా ప్రాంతంమీద కనికరించి మా విషయాలను కూడ ప్రభుత్వానికి చెప్పువలసిందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి శేషావతారం — అధ్యక్షా, గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజల పెట్టిన బడ్జటు ప్రజలకు ఆమోదయోగ్యంగా కాక భారంగా వుందని మనవి చేస్తున్నాను. రైతులకు యీ నాడు చాలయిక్కట్లు వున్నాయి వివరీతమైన పన్నుల భారంతో కృంగి కృశించిపోతున్న యీ తరుణంలో కనీసం మారిటోరియం వైనా ప్రకటిస్తే కాగుంటుందిని మనవి చేస్తున్నాను మొట్టమొదట ప్రభుత్వం వారు భూసంస్కరణలు పెడుతున్నామని తెలియజేశారు. ఆ భూసంస్కరణలు ఉపయోగం లేకుండా పోయాయని మనవి చేస్తున్నాను పుట్టబోయే పిల్లలకు కూడ భూమి పంచుతునే పరిస్థితిలో భూసంస్కరణలు జరిగాయి. కౌలుదారి సమస్య కూడ అట్లాగే వుంది భూస్వాముల దగ్గరనుంచి కౌలుదారులు ఫలితాలు పొంద లేకుండా వున్నారు భూస్వాములు కౌలుదారులను కూలివారుగానే వుంచు తున్నారు తప్ప కౌలుదారుగా చూపించడం లేదు రైతుకు సౌకర్యాలు కలుగ జేయాలంటే — విత్తనాలు, రుణాలు సకాలంలో అందజేయాలి రోజురోజుకు రైతులపై పన్నుల భారం పెంచుతున్నారు స్టాంపు డ్యూటీ పెంచారు. రవాణా వాహనాలమీద పన్ను పెంచడానికి నిర్ణయించారు. రైతులు నానాబాధలు పడే యీ టైములో యీ విధంగా వివరీతమైన పన్నుల భారం వేయడం తగదని మనవి చేస్తున్నాను. గోదావరి జిల్లా విషయమై యీ బడ్జటులో ప్రసంగించలేదు. ఉభయ గోదావరి జిల్లాలకు గోదావరి జిల్లాలు ముఖ్యవనసరం ఆ జిల్లా నిగ్మిస్తే కొన్ని లక్షల ఎకరాలు అదనంగా సాగులోకి తెచ్చి ఆహార ధాన్యాలు అదనంగా సప్లయచేసే పరిస్థితి వస్తుంది. గోదావరి జిల్లా విషయంలో తగు క్రెడ్ట్ తీసు కోవాలి. మా ప్రాంతములో కొంతరు డ్రైయిన్ వుంది తిరుగుతూ తాలూకా, భీమవరం తాలూకా, నరసాపురం తాలూకా నుంచి ఎచ్చే నీరు ఎర్షాకాలంలో కొప్పురు, అల్లవరం, తుండు గ్రామాల మీదుగా పల్లి ప్రథమ పంటను దెబ్బ తీస్తోందని మనవి చేస్తున్నాను. వెంటనే గొంతేరు drain ను మరమ్మత్తు చేయించే ఏర్పాటు శీఘ్రమే ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. చేనేత వారి సమస్యలున్నాయి చేనేత కార్మికుల పరిస్థితులు చాలా కష్టస్థురంగాను హీనాతి హీనంగాను ఉన్నాయి. వారి కోరికలను తీర్చవలసిందని కోరుతున్నాను. వారికి రెండు లక్షలు వరకు రిజేటు ఇవ్వవలసి ఉన్నది. దానికి ఇవ్వకుండా కాలయాపన చేస్తున్నారా హరిజనులకు బంజరు భూములను పంచుతామని అంటున్నారు కొద్దిగా పంపారుతప్ప చాలా పరియ్యంలో చాలా మిగిలి ఉన్నాయి. వాటిని వెంటనే పంచి పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు వెంటనే ఇవ్వించి వారి సమస్యలను తీర్చాలని మనవి చేస్తున్నాను. దువ్వారా ఎట్లా జరుగుతున్నదో ఒక్క ఉదాహరణ చెబుతాను, పంచాయతీరాజ్ లో సమితులు చాలా అనవసరంగా ఉంటున్నాయి. పంచాయతీ సమితులను ఎత్తి వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను, మొదట్లో పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థ నిర్మించినపుడు అక్కడ సమితులకు సీమ పండులను ఇచ్చి చాలా డబ్బు వ్యయం చేశారు. కోళ్లకు కొక్కిరాయిలకు లక్షలు ఖర్చు చేసి దుర్భిణియోగం చేసారని మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయతీ సమితులను ఎత్తి

వేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మరొక్క విషయం ఈ మధ్య మా పరియాలో ఒక అన్ని ప్రమాదం సంభవించింది లంకలకోడేరులో 12 ఇండ్లు, దొడ్డిపట్ల వద్ద 18 ఇండ్లు, కొమ్ముచిక్కాలలో 12 ఇండ్లు అగ్ని ప్రమాదానికి గురై దహనమైన సంగతి మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. పాలకొల్లు వెళ్లి అగ్నిమాపక దళాల వారిని అడిగితే యంత్రాలు work చేయడం లేదని చెప్పారు. భీమవరంలో అడిగితే అట్లాగే చెప్పారు మే, జూన్ నెలల్లో వివరీతంగా అగ్ని ప్రమాదాలు జరిగే కాలంలో మరిపొళ్ళులలో ఉన్నాయంటున్నారంటే చాలా విచారకమైన విషయం ఇండ్లు కాలి పోయిన కుటుంబాలకు నష్టపరిహారం ఇచ్చే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం చేస్తారని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక ప్రొహిబిషన్ విషయం—గ్రామ గ్రామాన ఇంటింటికి బట్టీలున్నాయని అంటున్నారు. ప్రొహి బిషన్ ను ఎత్తివేస్తే బజ్జెటులోటు కూడా పూడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి విషయం—మా పరియాలో 1962 లో కొవ్వర్ల వద్ద 95 వేలకు శాంప్లన్ అయినది. ఇంతవరకు పరిష్కారం లేదు. అట్లాగే దొడ్డిపట్ల వద్ద 81 లక్షలవరకు శాంప్లన్ అయినది ఇంతవరకు ఈ బజ్జెటులో ఆ ప్రపత్తి లేకపోవడం విచారకరం పీటిని సాధ్యమైనంత త్వరలో పనిచేయించాలి. ఈ బజ్జెటు ధనవంతులకు కాని పేద వారికి గానీ రైతులకు ఉపయోగకరంగా లేవని మనవిచేస్తున్నాను. 10% cut వల్ల ఎన్ జి వోలు, ఉపాధ్యాయులు చాలా వివరీతంగా వాదలకు గురి అవుతున్నారు. చాలా మంది పనులు లేక వాదలకు తోను అవుతున్నారు. ఈ cut ను తీసివేయాలని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె ప్రభాకరరావు (ఆనులాపురం) —అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బజ్జెటులో గోదావరి బరాడ్ విషయం లేకపోవడం ఉభయ గోదావరులలోని ప్రజానీకానికి కానన సభ్యులకు ఎంతో విచారాన్ని కలిగిస్తుంది. ప్రస్తుతం ఉన్న ధవళేశ్వరం ఆనకట్టవల్ల సుమారు 10 లక్షల ఎకరాలలో ప్రథమ పంట, నాలుగు లక్షల ఎకరాలలో రెండవ పంట పండుతుంది రేపు ప్రొద్దుట పల్లెవా ఆనకట్టకు ప్రమాదం సంభవిస్తే—May God forbid that—దానివల్ల వచ్చే నష్టం రాష్ట్రానికి అంత ఇంత కాదని చెబుతున్నాను. ఆంధ్ర దేశానికి ధాన్యాగారం అనే పేరు రావడానికి ఈ ఉభయ గోదావరుల పాత్ర చాలా ఉంది. ఎందుచేతనో ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ బరాడ్ విషయం mention చేయకపోవడం విచారకరం ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఇతర రాష్ట్రాలకు ధాన్యం ఎక్కువగా సరఫరా చేస్తోంది అంటే ప్రస్తుతం ఉండే క్లిష్ట పరిస్థితులలో మన అవసరాలను పూర్తిగా తీర్చుకుండా వై రాష్ట్రాలకు ఎక్కువగా సరఫరా చేస్తున్నారు. ఈ బరాడ్ విషయమై ముఖ్యమంత్రిగారు తమ దృష్టిలో పెట్టుకోకపోయినందుకు తీవ్రమైన నిరసన తెలియజేస్తున్నాను. ఈ ఆనకట్టను నిర్మించిన ఇంజనీరు సర్ ఆర్థర్ కాటన్ దీని life 100 సంవత్సరాలు అని చెప్పారు. మరణించేవరకు దయవల్ల 100 సంవత్సరాలకు మించే ఉన్నది. 1953, 1958 లో వచ్చిన వరదలు వంటివి మరలా వస్తే దీని పరిస్థితి తీవ్రంగా ఉంటుందో చూపించలేము. ప్రభుత్వం ప్రపథమంగా ధవళేశ్వరం వద్ద బరాడ్ విషయమై శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. రెండవ విషయం ప్రొద్దుట పల్లె—ఇది utter failure అనడానికి

ఏ మాత్రం సంచేసాం లేదు ప్రతివత సభ్యులే కాకుండా కాంగ్రెసు సభ్యులు కూడా తీవ్రంగా విమర్శిస్తున్నారు. గాంధీగారి పేరు చెప్పి ఏనాడో పెద్దలు చెప్పిన సిద్ధాంతం అమలు చేస్తున్నాము అనుకోడం విచారక మైన విషయం. ఈ ప్రొహిబిషన్ వల్ల ప్రజలకు చట్టమన్నా law and order అన్నా గౌరవం లేకుండా ఉంది. ఏ ఆఫీసుకు పోయినా లంచం ఇస్తే పనులు చేయించుకోవచ్చును. ప్రొహిబిషన్ ఉద్యోగులు మాదిరిగానే అనే నిర్లక్ష్య భావం ప్రజలలో ఏర్పడింది ప్రొహిబిషన్ డిపార్టుమెంటు ఒక కాన్స్ట్రక్షన్ సెల్లు వంటిది. మిగతా డిపార్టుమెంటులకు కూడా corrupt చేస్తుంది. వీరు పోలీసు డిపార్టుమెంటుకు లంచాలు ముస్తున్నాగు, Anti-corruption Bureau వారికి కూడా లంచాలు ఇస్తున్నారనే సంగతి అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ప్రభుత్వం వెంటనే శ్రద్ధ తీసుకుని ప్రొహిబిషన్ ను scrap చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఒక ప్రక్క ప్రొహిబిషన్ success అంటున్నారు. మరొక ప్రక్క బ్రాండ్ లు, పీస్ లు త్రాగడానికి వల్లసీటి allow చేస్తున్నారు Drink Behive brandy; drink Biscuit brandy అని బ్రహ్మాండమైన banners ఎక్కడ చూచినా కనిపిస్తున్నాయి. Dry area లో వల వున్న ఆంధ్ర జ్యోతివంటి పత్రికలలో కూడా రుచికరమైన బీహైవ్ బ్రాండ్ త్రాగండి అని పడుతున్నాయి Dry areas లో కూడా ఇటు. వంటి publicity ని allow చేయడం ప్రభుత్వ పాలిలో పొరపాటు. నేను అనేక మంది కష్టజీవులకు పొలంమీద పనిచేసే వర్కర్లను రిక్విరీ కార్మికులను స్వయంగా అడిగి చూచాను ఎందుకు త్రాగుతారు, అడబ్బుతో ఎందుకు సుఖంగా ఉండి కూడదు అంటే పాలంతా కష్టపడి పని చేసిన తరువాత సాయంకాలం సారాయి త్రాగి పడుకుంటే తప్ప ఆరోజు కష్టం మరునాటికి తీరదు, అప్పుడే మరునాడు పని చేయగలమని ప్రతి ఒక్కడు చెప్పాడు. It is a matter of practical survey, గదిలో fan క్రింద కూర్చుని చెబుతున్న మాటలు కావు అందువల్ల ప్రొహిబిషన్ ను వెంటనే scrap చేయాలని కోరుతున్నాను. Backward classes కు ఇచ్చిన concessions చెల్లనేరవు అని హైకోర్టు తీర్పు ఇచ్చారు. Backward classes ఎక్కువగా ఉన్న ఆంధ్రదేశంలో వారికి concessions చూపకుండా ఉండడం వ్యాయంకాదు సుప్రీం కోర్టుకు అప్పీలు చేయడానికి ప్రభుత్వం వారు ఎందుకు జాప్యం చేస్తున్నారో తెలియదు. వెంటనే సుప్రీంకోర్టుకు leave to appeal అడగాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత ఫిజులు స్టాండర్డు ఆఫ్ ది వెజెంటు జనరేషను విద్యార్థులని యెక్కువగా డేటుడే డిజనరేటు అవుతోంది. ఆరోగ్యవంతమైన యువతరాన్ని తయారుచేయడానికి స్కూలులో, కాలేజీలలో జమీన్ ద్వారా యిన్ స్టిట్యూట్స్ పెట్టారు. మంత్రివర్గంలో ప్రత్యేకంగా పోర్టు పోర్టుఫోలియోను క్రియేటు చేయాలి. యెందుచేతనంటే పార్టీ మెండ్ ఇన్ ఎ పార్టీబాడీ అన్నారు. ప్రతి కాలేజీలోను, ప్రతి స్కూలులోను ఫేమస్ ఫుట్బాల్, హాకీ టీమ్స్ ను పెట్టింది. టెన్నిస్ ను మ్యాచెసు ఆడించి స్పోర్ట్స్ సెన్సు కలిగించాలి. స్పోర్టు పోర్టుఫోలియోలో శ్రీ రామచంద్రారెడ్డిగారిలాంటి పెద్దలను తీసుకుని స్పోర్టును

గేమును చెవలపు చేయడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను నా నియోజకవర్గం అయిన అమలాపురంకు కావలసిన వసతి గురించి చెబుతున్నాను. బ్రిడ్జును వైలాబిడేతుడు కండిషనులో ఉన్నాయి. యే రోజు కూలిపోతాయోనని భయంగా ఉన్నది యెక్కు చక్కరు పరిస్థితి మెరుగైన తరువాతనైనా ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి బ్రిడ్జును బాగుచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. క్రెయినేజీ స్కీము కూడా మంచి పరిస్థితిలో లేదు, ఇండాక మిత్రులు శ్రీ విజయం మారరాజుగారు చెప్పినట్లు డబ్బు దుర్వినియోగం చేయడం జరుగుచున్నది కాని సద్వినియోగం చేయడం లేదు. మెన్యూర్ను విషయంలో చాలా సోస్యాలిస్టుదంగా ఉన్నది. యెకరానికి 2 కేజీల అమ్మోనియం యిస్తే యెలా సరిపోతుంది కనీసం 50 కిలోలయినా యిస్తేగాని పండించడానికి అవకాశం లేదు. రొంప పట్టినవాడికి వాసన చూడడానికి యిచ్చినట్లు అంత కొంచెం యిస్తే యెట్లా పండుతుంది? మా మునిసిపాలిటీకి వాటరు సప్లయ స్కీమును అమలుపరచవలసినదిగా కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ పి సారాయణమూర్తి (పెద్దాపురం) — ఈ బడ్జెటులో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు యేమీ లేవు కొత్త వన్నలు, రాష్ట్ర అభివృద్ధికి, ప్రజా సౌకర్యాలకు సంబంధించిన వాటిమీద కోత, అధిక ధరలు, రిట్రెంచిమెంటు, యివి యిలా బడ్జెటు యొక్క ప్రత్యేకత ఇక 20 సంవత్సరాల ముందే పరిపాలనలో ఉన్న కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం దేశంలో ఉన్న కనీస అవసరం ముడిచివేసి కొరత తీర్చలేకపోయింది అనేక గ్రామాలలో మంచినీరు లేక బాధపడుతున్న విషయం అనేకమంది సభ్యులు మాట్లాడారు. ఆఖరుకు పట్టణాలలో కూడా మంచినీటి సౌకర్యం సరిగా లేదు సామర్లకోటలో ఒక రిజర్వాయరు ఉన్నది. అది కాకినాడకు సరఫరా అవుతున్నది సామర్లకోట మంచి పెద్దాపురం సరఫరా అవుతుంది. మధ్యనున్న సామర్లకోటకు మంచినీరు లేకుండా పోతున్నది. మంత్రులు యెన్నికల ట్రైములో అనేక వాగ్దానాలు చేశారు, నాలుగవ ప్రణాళికలో తప్పకుండా సామర్లకోట మంచినీటి సరఫరా స్కీము పూర్తి అవుతుందని చెప్పారు. అయినా నాలుగవ ప్రణాళికలో గాని బడ్జెటులో గాని యీ వాటరు సప్లయ స్కీము గురించి యేమీలేదు 1965 లో మునిసిపలు కాళి మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు అక్కడ రెండు మంచినీటి చెరువులు నీరులేక యెంకి పోయి ఉంటే చూపించారు కూడా ప్రజలు అక్కడకు అక్కడకు వెళ్ళారు. మునిసిపలు కాళి మంత్రిగారు అవర ఖర్గరట్టుడు వచ్చారని పొగడ్తలు పొగిడారు. అయినా దానిగురించి యింతవరకు తలపెట్టలేదు అసలు సామర్లకోట చాలా ముఖ్యమైన కూడలి ప్రదేశము. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో కాకినాడ రాజమండ్రి తరువాత జనాభాలో సామర్లకోట ముఖ్యమైనది. తెలంగాణలో ముగ్గురు ఫ్యాక్టరీ, ఇండస్ట్రీయలు యెప్పటికీ అగ్నికల్పరు ఫోరం ఉన్న ముఖ్యమైన ప్రదేశమైన సామర్లకోటకు లేకుండా సామర్లకోట ముఖ్యమంత్రి పెద్దాపురానికి లెక్క పెట్టుకుంటున్నాడు. సామర్లకోట మంచినీటి మెక్కు దశాకంలో ఉన్న బాధాపడుతుంది. శ్రీమంత్రిగారు తీసుకొనిపోతున్నామని సామర్లకోట ప్రజలకు మంచినీరు

లేదంటే చాలా విచారకరమైన విషయం. పోయిన సంవత్సరం పెద్దాపురానికి పోయినటువంటి స్కీము నుంచి 25 టాపు తీసుకొని తెంపరగిగా కాంక్రెటు చేశారు. ఒక యేరియాలో మాత్రమే చేయబడినవి. పట్టణ ప్రజలకు ఉపయోగ పడేట్లు లేదు ఈ సంవత్సరం మళ్ళీ 20 టాపు కాంక్రెటు చేయాలంటే కాంక్రెటు కాలేదు. పెద్దాపురం ప్రజలు మా వాటరు సప్లయ స్కీము నుంచి సామర్లకోటకు యిచ్చినందు వల్ల వాటరు రావడం లేదు. ప్రజలు తగ్గిపోతుందని వారు అక్కడ ఆందోళన చేస్తున్నారు. అందువల్ల యీ విషయంలో సత్వర చర్య తీసుకుని సామర్లకోటకు మంచినీటి సప్లయ పథకం అమలు జరపాలని మనవి చేస్తున్నాను. సామర్లకోట వోవరు బ్రిడ్జి విషయం జిల్లాలో చాలా ముఖ్యమైనది. జిల్లాపాడ్ క్వార్టర్స్ నుంచి కాకినాడకు పోయే ప్రతి బస్సు సామర్లకోట మీద నుంచి పోవలసిన అవసరముంది. అనేక సంవత్సరాల నుంచి ఆందోళన జరుగుతున్నది. అఖిల భారత ఫిరంగి నెలలో వోవరు బ్రిడ్జి తెండరు కూడా పిలిచారు తరువాత యేమిచేశారంటే ప్రభుత్వం తెండరును కాన్సెల్ చేసి కాంట్రాక్టునుకు డిపాజిటు డబ్బు కూడా రిఫండు చేశారు అని తెలుస్తున్నది. అందువల్ల యెన్నో సంవత్సరాల నుంచి ఆందోళన జరిగిన పనికి తెండరు పిలిచిన తరువాత వీని నిలుపుదల చేయడం చాలా విచారకరం. వోవరు బ్రిడ్జి పనిని సత్వరంగా నెరవేర్చాలని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత ఆహార సమస్య విషయం. తూర్పుగోదావరి జిల్లాను విశాఖపట్టణం జిల్లాతో కలిపారు దానివల్ల విశాఖపట్టణం బాగుపడలేదు సరికదా తూర్పుగోదావరి జిల్లా చెడిపోయింది. అక్కడ ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి జిల్లా అవసరాలకు సరిపడిన ధాన్యాన్ని అక్కడ ఉంచి మిగతా ధాన్యాన్ని విశాఖపట్టణానికి అవసరమైతే సరఫరా చేయడానికి బాధ్యత వహిస్తే బాగుంటుంది. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో బియ్యం దొరకడం లేదు. అక్కడ దాళవా బియ్యం, నాసిరకం బియ్యం సరఫరా చేసినందువల్ల ప్రజలు దిబ్బాలో బియ్యం కొనడానికి వీలులేకుండా బయట కిలో రూపాయి యరవై పైసలు, రూపాయి పావలా పెట్టి కొని తినవలసిన పరిస్థితులు వచ్చాయి. అక్కడ ప్రజలు అక్కుళ్ళు తినడానికి అలవాటుపడినారు. ఆ బియ్యం యితర ప్రదేశాలకు పంపించేసి స్థానికంగా దాళవాలాంటి బియ్యం నాసిరకం బియ్యం అమ్మేటవానికి వీలులేని పరిస్థితి యేర్పడింది. దీనివల్ల జ్ఞాకు మార్కెట్టులో కొనుక్కుని అధిపతి అయిన పరిస్థితిలో పడ్డారు. ఇదికాక చక్కెర విషయం చూస్తే సామర్లకోటలో హంబడార ఫ్యాక్టరీ ఉన్నది. ఆ ఫ్యాక్టరీ నుంచి వందదాకా సరఫరా చేయడానికి బదులు కిరి మైక్రోడూరంలో ఉన్న పావురక రావు పేట నుంచి సామర్లకోటకు వరిచదాత సరఫరా చేస్తున్నారు. సామర్లకోట ఫ్యాక్టరీ నుంచి యింతకొక చోటికి చేస్తున్నారు. ఇదేమి సరఫరా విధానము? దీనివల్ల ప్రజలకు పోర్టు ఖర్చులు పెరుగుతున్నవి. సామర్లకోట ఫ్యాక్టరీ స్టోర్సుకి యింతకొక ఫ్యాక్టరీ నుంచి సరఫరా చేస్తున్నారంటే అర్థం లేకుండా ఉన్నది. అందువల్ల హంబకాపు విధానం సక్రమంగా లేదు. దీనిని కూడా సరిచేయాలని కోరుతున్నాను. ధరలు తగ్గించాలని అంటున్నారు యీ విధముగా తగ్గించాలనేదానికి సరియైన సూచనలు లేవు. ప్రభుత్వం ధరలు తగ్గించుతామని అంతవరకు మాటలు

మొదలైన అవసరమైనవస్తువులను పర్సెంటు చేస్తుందని బడ్జెటు ఉపన్యాసములో ఉంది. ఇప్పటికీ ఫుడ్ కార్పొరేషను ఉన్నది. అది వచ్చిన తరువాత ధరలు యెన్నో రెట్లు పెరిగాయని తెలిసిన విషయమే. అదే విధముగా రూపాయ మారకపు విలువ తగ్గించడానికి ముందు క్వింటాలు ధర 67 రూపాయలున్నది. రూపాయ మారకపు విలువ తగ్గించిన తరువాత 102 చిల్లరకు పెరిగిందని రాజ్యసభలో మంత్రిగారు

చెప్పారు. దాళతాధాన్యానికిరు 4 లు పెంచినప్పటికీ సరుకుపున్నవారెవరూ విడుదలచేయడములేదు అందువల్ల మిల్లర్సుకు, పెద్ద భూస్వాములకు నచ్చచెప్పవలసినది కలెక్టర్సుకు ఆదేశము పంపాము అని బడ్జెటు ఉపన్యాసములో వున్నది. ప్రభుత్వము మిల్లర్సుకు పెద్దభూస్వాములకు నచ్చచెప్పడముద్వారా ధాన్యమును సేకరించాలి అంటే అది అమలుజరుగుతుందేమో ఆలోచించాలని కోరుచున్నాను. వారు అనుకొన్న ధర వచ్చినప్పుడు కావలసిన ధర వున్నది ఫరవాలేదని అనుకొన్నప్పుడు మాత్రమే ధాన్యాన్ని విడుదల చేస్తారు కాని నచ్చచెప్పడముద్వారాను, విజ్ఞప్తిలు చేయడము ద్వారాను ధాన్య సేకరణ విధానము ప్రభుత్వముపాగిస్తే అమలుజరిగే దేమో ఆలోచించాలి. ఇంక ధరల పరిస్థితి ప్రభుత్వము ప్రకటించిన Economic trends అనే review లో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కొన్ని selected centres తీసుకొన్నారు 1965 లో ఏలూరులో 618 పాయింట్సు విశాఖపట్టణములో 506 పాయింట్సు వున్నది 1966 వచ్చేసరికి ఏలూరులో 688 పాయింట్సుకు పెరిగింది విశాఖపట్టణములో 636 పాయింట్సుకు పెరిగింది అంటే ప్రభుత్వము ప్రకటించిన index ప్రకారముగా ఏలూరులో 85 పాయింట్సు, విశాఖలో 89 పాయింట్సు పెరిగినది వారు ప్రకటించినవి తప్పుడు లెక్కలు. విశాఖపట్టణములో index 6 నెలలుగా ప్రకటించడములేదు తప్పుడు లెక్కల ప్రకారము చూపిన పుటికూడ ధరలు పెరిగినవి ఆమెరకు జీతాలు పెంచాలనికోరితే జీతాలను పెంచడములేదు Minimum Wages Committees 18 వేశారు. ఆ కమిటీల రిపోర్టులు ప్రభుత్వము దగ్గర వున్నవి వాటిని ప్రభుత్వము ప్రకటించలేదు. వాటి రికమెండేషన్సును అమలు జరుపరు. సంవత్సరాలతరబడి నానవేస్తున్నారు. దానివల్ల ప్రయోజనము కల్గడములేదు రిట్రెంచ్ మెంటుచూస్తే చాలి విపరీతముగా వుంది ప్రభుత్వోద్యోగులను, ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యముక్రింద వున్న పరిశ్రమలలోని వేలకొలది ఉద్యోగులను నిరుద్యోగులను చేస్తున్నారు. ఇది పొదుపు విధానము కాదు. సామార్లకోట మునిసిపాలిటీలో 65 మంది సిబ్బందివుంటే అందులో మే నెల 25 తారీఖునుంచి 25 మందిని తగ్గించివేశారు. ఎవరిని తీసివేశారు అంటే స్వీపర్సు తోటీలు, drain cleaners public health సిబ్బందిని తగ్గిస్తే 10% cut పవిధంగా అయినదో అర్థము కావడములేదు. మున్సిపాలిటీల చట్టము ప్రకారము drainage tax, scavenging tax వసూలు చేస్తూన్నారు అవన్నీ కలెక్టు చేస్తున్నప్పుడు సదుపాయాలను ప్రజలకు కలుగ చేయవలసిన అవసరంవుండగా ఈ సిబ్బందిని retrench చేస్తే ఈ పొదుపు విధానము ఎంత వక్రముగా పోతున్నదో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ పి వెంకటేశన్ (ధర్మనరం) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటు సామాన్య ప్రజలకు అనుగుణ్యముగా లేదు. కాబట్టి దానితో నేను ఏకీభవించను. వెలలు ఎక్కువ అయినవని చెప్పుచున్నారు. వర్షాభావముచే అచ్చటచ్చట పంటలులేనందువల్ల ధరలు ఎక్కువ అగుచున్నవని చెప్పుచున్నారు. అయితే కొంతమాత్రము నిజముకావచ్చు కాని ప్రభుత్వ విధానాలే ఈ ధరలు ఎక్కువ కావడానికి కారణమని చెప్పవలసిఉన్నది. రూపాయ మారకము తగ్గింపుతో దిగుమతి అయిన ముడిపదార్థాల వెలలు ఎక్కువయి, ఆ పదార్థాలతో తయారు చేసిన వస్తువులు ధరల ఎక్కువ అవడముతో వెలలు పెరిగే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది.

చేనేత పరిశ్రమకు మూడి తెప్పించుకోడానికి 'స్టెరిలింగ్' నిలువలు తక్కువగా వుండే దానినుంచి దూది తెప్పించుకొనుట తగ్గించబడినది. ఉండేదూది ధరజూస్తే అవడముతో నూలు ధర జూస్తే అయినది దానివల్ల గుడ్డధర ఎక్కువ అయ్యే పరిస్థితి వస్తున్నది. ఆ దేమాదిరి spare parts తెప్పించడమువల్ల ధరలు పెరుగుతున్నవి. Devaluation వల్ల కొంత ధరలు పెరిగిపోయినవని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము ఈ ప్రచారకాలంలో తాము targets reach కావాలని, ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగు పరచాలని కరెన్సీని ఎక్కువ కొట్టడము, దానితోపాటు fake notes side by side ముద్రకొట్టడముతో ధరలు ఎక్కువ అవుతున్నవి అని గమనించవలసివున్నది. Inflation తగ్గిస్తున్నామని కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పారు దానికి మన ముక్తజ్ఞత చెప్పవలసివుంటుంది. మన రాష్ట్రములోని చేనేత పరిశ్రమను గురించి చెప్పవలసివుంటుంది. చేనేత పరిశ్రమలో ఎక్కువ గుడ్డ నిల్వ వున్నది ఖర్చుకాని పరిస్థితివున్నది. ఈ బడ్జెటు యందు ప్రభుత్వము ఏమీ సహాయము చేయడానికి పథకము రూపొందించనందువల్ల పరిణామము వెలిబుచ్చుతున్నాను. 1వ తేదీనుంచి రిజేటు నిలుపుదల చేశారు. రిజేటు నిలుపుదల చేసినదానికి పత్యామ్నాయముగా ఏమీ సహాయపడడానికి ఈ బడ్జెటులో రూపొందించ లేదు. సూపైటీలలో నిల్వపడివున్న గుడ్డలను ఖర్చుపెట్టుటకు మార్కెటింగ్ ఫెసిలిటీస్ ఏమీ రూపొందించలేదు. ఈ విషయ పరిస్థితినుంచి చేనేత పరిశ్రమను గట్టెక్కించవలసిన అవసరము వుంటుంది.

అనంతపురం జిల్లా ఊమ వీడిత ప్రాంతమని ప్రభుత్వము గుర్తెరిగివున్నది. అక్కడ ఇర్రిగేషన్ ఫెసిలిటీస్ ఏమీలేవు. బావులద్వారా సేద్యము ఎక్కువగా వుంటుంది. రాగులసీమ రాళ్ల సీమ కాబట్టి బావులు త్రవ్వటప్పుడు రాళ్లు పడుటచేత త్రవ్వకానికి ప్లాస్టింగ్ మెషిన్ రీ 1, 2 మాత్రమే ఆ జిల్లాకు సరైనవిగా ఉన్నవి. యింకా ఎక్కువగా ప్లాస్టింగు మెషిన్ రీని సరైనవిగా ఉన్నవి మనవి చేస్తున్నాను.

Electricity ఆ జిల్లాలో చాలా తక్కువగా విస్తరణ జరిగింది. అనేక గ్రామాలవారు ఎలక్ట్రిసిటీ కావాలని కోరుతున్నాగాని బడ్జెటులో ఏమీ provide చేయలేదు. డబ్బులేదని చెప్పుచున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అర్థించి అయినా ఎలక్ట్రిసిటీ విస్తరణకు తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను.

మెడికల్, ఇంజనీరింగ్ గ్రాడ్యుయేట్లు ప్రతి సంవత్సరము pass అయి వస్తున్నారు వారికి ఉద్యోగాలు చూపించలేని పరిస్థితి కనిపిస్తున్నది. ఇప్పుడు waiting list లో వున్న వారికి ఉద్యోగాలు లేని పరిస్థితి వున్నది. వచ్చే 5 సంవత్సరాలలోను pass అయ్యే విద్యార్థులకు ఉద్యోగములు ఎట్లా అనేది ప్రభుత్వము గుర్తు ఎత్తినదా? అందువల్ల విద్యా విధానమును మార్పు చేసి సాంకేతిక విద్యను ఎక్కువగా అభివృద్ధి చేయవలసివుంటుంది సైకిలు స్పీర్ పార్కు చేయడమువంటి కృషి చదువు కొనెటప్పుడే నేర్పు కొనే పద్ధతిలో వధ కాన్ని రూపొందించవలసివుంటుంది. Technical education కి ఈ బడ్జెటులో చాల తక్కువ కేటాయించారు. Technical education ని అభివృద్ధి చేయడానికి కృషి చేయాలని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి (నల్లమడ) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెట్ ను దుడ్డుంగా, పరిశీలిస్తే, ఇప్పుడు దేశంలోవున్న ఆర్థికమంద్యం ఇబ్బందుల దృష్ట్యా ఇంతకంటే మెరుగుగా ఉన్న బడ్జెట్ ను రూపొందించటం కష్ట సాధ్యమని తోస్తుంది. టాక్సేషన్ క్రింది తరగతులవారిపై తక్కువ వడెట్లు, ఎక్కువ టాక్సేషన్ పై తరగతులవారు భరించేటట్లు ఈ బడ్జెట్ రూపొందించినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారు అభినందనీయులు. కొన్ని ప్రాంతాలలో ఉన్న ప్రత్యేక పరిస్థితులను ఆధారం చేసుకొని ఆ ప్రాంతాల అవసరాలకు అనుగుణ్యంగా బడ్జెట్ రూపొందించినందువల్ల, ఈ బడ్జెట్ వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ఏ మాత్రం ఉపయోగంలేకుండా ఉన్నది. ఈ బడ్జెట్ రాయలసీమ ప్రజలకు చాలా నిరాశాజనకంగా ఉన్నట్లు తోస్తుంది ఒకానొక కాలంలో పాడివంటలతో కలకలలాడే ఝల్లటూళ్లతో సంతోషంతో వెల్లివిరిసే ప్రజానీకంతో సస్యకామలమైన ఎంతో అభివృద్ధిచెంది రత్నాలసీమ అని కవులచే కీర్తించబడిన ఈ రాయలసీమ ఇప్పుడు ప్రతి సంవత్సరం కరువుతో బాధపడే ప్రదేశంగా మారింది. ఈ 20 ఏండ్ల ప్రజాప్రభుత్వంలో రాయలసీమ—ఎండిపోయిన బావులతో వండని భూములతో సృశాన సదృశ్యమైపోయి, నడయాడే జీవన కంకాళలను తలపించజేసే ప్రజానీకంతో, ఎక్కడచూసినా దురవస్థతో తమ గోడును చెప్పుకొని ఏడ్చే రైతాంగంతో నిండి, నిఖిడికృతమై, సృశాన సదృశ్యంగా తోస్తుందంటే దానికి కారణం పూర్తిగా నేచర్ లోపమని అని నెట్టటానికి వీలులేదు. ఇందుకు ప్రభుత్వ బాధ్యతకూడ చాలా ఉంది ఈ కరువు రాయలసీమలో అకస్మాత్తుగా 4 ఒక సంవత్సరమో, రెండు సంవత్సరాలో వచ్చిందికాదు ప్రతి సంవత్సరం కరువు రాయలసీమలో ఏదో ఒక భాగంలో ఉంటున్నది ప్రతి సంవత్సరం రాయలసీమలో ఏదో ఒక ప్రాంతం ఈ కరువు రాక్షసి కరాళ నృత్యానికి చాలా నలిగి వనివాడిపోవుట సంభవిస్తున్నది 1947 లో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చినప్పటినుండి రాయలసీమలో కరువు ఏదో ఒకచోట ఉంటున్నది. కరువు అక్కడి ప్రజలను దుర్భర కష్టాలకు గురిచేస్తున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం దానివైపు ఏ మాత్రం అలోచించకపోవటం నిజంగా తోచనీయమైన విషయము. ఈ 20 సం.లు గా రాయలసీమలో ప్రతిచోట కరువు వచ్చినపుడు ప్రభుత్వం ఏదో కొన్ని

అక్షర రూ. ఖర్చుపెట్టి తాత్కాలిక ఉపశమనాన్ని కలుగజేస్తున్నదేకాని శాశ్వతంగా కరువురాకుండా నివారించటానికి నిర్దుష్టంగా ఒక పథకం వేసి అమలు జరిపే ప్రయత్నం చేయవలసివల్ల ఒకనాడు రత్నాలసీమగా పరిగణింపబడిన రాయలసీమ నేడు రాళ్ల సీమగా మారిపోయింది దీనికి కారణం మన ప్రానింగ్ విధానంలో ఉన్న లోటుపాట్లని నేను మనవిచేస్తున్నాను. మనం భారీ ప్రాజెక్టుల భారీ పరిశ్రమల మోజులో పడి స్కాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్ను, మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్కులను నిర్లక్ష్యం చేయడంవల్ల గ్రామీణ ఆర్థిక విధానం బాగా దెబ్బతిని రైతు బొత్తిగా కోలుకోలేని పరిస్థితికి వచ్చినాడు. పెద్ద ప్రాజెక్టులకు విరుద్ధంగా మాట్లాడుతున్నాననికాని, అవి ఉండకూడదనికాని కాదు. పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టవలసినదే కాని కట్టవలసిన సమయం ఏదీకాదు. ఇంకా దేశం అభివృద్ధి అయి, ఆర్థికంగా బాగుపడినపుడు పెద్ద ప్రాజెక్టులు తీసుకొంటే బాగుండేది. ఇప్పుడు పెద్ద ప్రాజెక్టులకు, భారీ పరిశ్రమలకు కేటాయించిన మొత్తాల్లో కొంత భాగమైన మైనర్ ఇరిగేషన్కు స్కాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీకు కేటాయించినట్లయితే ఈ దేశం ఎంతో సంపన్నమై అభివృద్ధి గాంచిఉండేది. పెద్ద ప్రాజెక్టులవల్ల రిటరన్ 10, 20 ఏండ్లకు వస్తే, స్కాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్ మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్కుల వల్ల రిటరన్ చాలా సులభంగా వస్తుంది, మనం పెద్ద ప్రాజెక్టుల మోజులో పడి ఈ గ్రామసీమలను నిర్లక్ష్యం చేశామని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమను అభివృద్ధిచేయటానికి ప్రభుత్వం ఏ విధంగాను పూనుకోలేదు. అభివృద్ధిచేయటానికి ఎన్నో విళ్లు ఉన్నవి రాయలసీమలో వ్యవసాయం పొచ్చు వర్షంమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అట్టి పరిస్థితిలో అక్కడ లిప్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా సేద్యం చేసుకొనే పీలుఉన్నది. ఈ ప్రాంతంలో ప్రజలు లిప్ట్ ఇరిగేషన్ వల్ల లాభం పొందుతూ వచ్చినారు. కాని ఐర్లం లేకపోయినందు వల్ల చాటర్ లెవెల్ చాలా తగ్గిపోయి బావులలో నీరు లేకపోవడంవల్ల బావులు చాటావరకు నిరుపయోగం అయిపోయాయి. ప్రభుత్వం ఒక సమగ్రమైన పథకం వేసి తగిన మొత్తం కేటాయించి బావులు అభివృద్ధిచేసి ఉంటే, బావులనుండి సేద్యం చేసుకొనటానికి లిప్ట్ ఇరిగేషన్ చేసుకొనటానికి ప్రతి గ్రామానికి ఎలక్ట్రిసిటీ ఇచ్చి ఉంటే. రాయలసీమ పరిస్థితి ఇంత దుర్లభం ఈ నాడు లోనై ఉండేది కాదు రాయలసీమలో ప్రతి సంవత్సరం వచ్చే ఫామిన్ ఆరికట్టటానికి ప్రభుత్వం ఒక పథకాన్ని వేసి వార్ పుటింగ్ పైన కేకిల్ చేయవలసి ఉండెను. రాయలసీమలో ఫామిన్ ఎరాడికేషన్కు ఒక పోర్టిఫోలియోను సృష్టించి, రాయలసీమ స్థితిగతులను బాగా అర్థం చేసుకొన్న బాగా అనుభవం ఉన్న ఒక మంత్రి గారికి అది ఇస్తే బాగుంటుంది ఆ విధంగా చేసి రాయలసీమ రైతుల కడగండలను రూపుమాపటానికి ప్రభుత్వం చురుకైన వేయాలని కోరుతున్నాను. మన ప్రభుత్వం భారీ ప్రాజెక్టులు, భారీ పరిశ్రమలు కొన్ని ప్రాంతాల్లో శెలకొల్పారు అదే ప్రాంతంలో ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వటం, మైనర్ ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు కలుగజేయటంవల్ల అభివృద్ధిచెందిన ప్రాంతం మరింత అభివృద్ధి చెందుతున్నది. వెనుకబడిన ప్రాంతం చాలా వెనుకబడిపోతున్నది. పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టిన ప్రాంతంలో మైనర్ ఇరిగేషన్కు, స్కాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీకు

श्री के वि मगावर (निजामाबाद) :—अध्यक्ष महोदय । हमारे मुख्यमंत्रीजी ने जो बजट पेश किया है खासकर जिले निजामाबाद के ताल्लुक से देखा जाये तो बजट में संतोषजनक और सतृप्तिकारक कोई विषय इसमें नहीं है । मुख्यमंत्रीजी ने जो बजट पेश किया है उसमें हमारे जिले के लिये कोई कार्यक्रम नहीं है । कम से कम हमारे जिले में जो ३०, ३५ साल पहले एक प्रोजेक्ट बना है जिससे उत्पन्न होता है बड़ी इंडस्ट्री चलती है उसके सुधार के लिये भी एक पैसा नहीं रखा गया है और न एक सब्ज हो उसके लिये कहा गया है । इसलिये मैं इस बजट को सतृप्तिकारक नहीं मानता । अध्यक्षजी आपको मालूम है हमारे जिले में सन् १९३१ में एक निजामसागर प्रोजेक्ट बना था जिससे लगभग दो लाख ७५ हजार एकड़ भूमि दो तीन ताल्लुको की सेराब होती है और हमारा देश सद्यः श्यामल होता रहा । अगर दुर्भाग्य की बात है कि १९६२, १९६३ से इस प्रोजेक्ट में रेंती और मिट्टी आने के कारण पानी कम होता जा रहा है और इससे सेराब होने वाला रकबा केवल हजारों में आ गया है । निजाम सागर से अधिक उत्पन्न के कारण केवल निजाम सागर फेक्टरी ही नहीं बल्कि निजामाबाद में एक सहकार सुगर फेक्टरी भी चलती थी । १९६२, ६३ से पहले तक त्रिस्र कोटि रुपये ६ लाख टन से अधिक की अब बहलमस्तार गिरती जा रही है और वो फेक्टरी बन्द करके यह जून तक चलती थी अब वह छेद दो महीने ही चलकर उनकी फेक्टरी बन्द रह गई है । इसका मतलब

केवल यही है कि हमारे इरिगेशन के इंजीनियर्स और राज्य सरकार के अधिकारी इस में कोई दिलचस्पी नहीं ले रहे हैं। हालांकि निजामाबाद जिले की जानिब से कई बार मुख्य मंत्रीजी को सेवा में और इरिगेशन के अधिकारियों के ध्यान में यह बात लायी गई। इसका परिणाम यह हुआ कि एशिया खंड में निजाम शुगर फेक्टरी और सहकार शुगर फेक्टरी से सब से अधिक उत्पत्ति होती थी और जिससे भारतवर्ष और खासकर आंध्र प्रदेश को काफी शर्कर मिलती थी अब शर्कर के लिये तरसता पड़ रहा है। एक तरफ तो हम नये नये प्राजेक्ट्स की बातें करने हैं, नये नये प्लान्स होते हैं और दूसरी तरफ हमारे पास जो इतना बड़ा बना बनाया प्राजेक्ट है और जो खत्म होता जा रहा है उसपर विचार नहीं करने। इस लिये मैं अध्यक्षजी से प्रार्थना करता हूँ कि निजाम सागर के सुधार के लिये कुछ रख रखा। निजाम सागर से दो लाख ७५ हजार एकर भूमि काबू होती थी और अब जो आप नये प्राजेक्ट बनाने की बात कर रहे हैं उनके तहत जमीनो को सेराब होने के लिये १०, १५ साल लगेंगे। मगर निजाम सागर के तहत ३०, ३५ साल से बना बनाया प्राजेक्ट है वहाँ की भूमि उपजाऊ है। इसलिये क्यों न हम इसी प्राजेक्ट को और डेवलप करें और उसी भूमि को इस्तेमाल करें। यहाँ एक आल्टरनेटिव देवनूर प्राजेक्ट भी है लेकिन उस पर भी सरकार ने कोई ध्यान नहीं दिया इस लिये जब तक कि यह देवनूर प्राजेक्ट न बने जबतक कि वहाँ रेजरवायेर निर्माण न हो निजाम-सागर ही परिस्थिति को ठीक करने के लिये उसके दरवाजों को खोलने या उसकी हाइट ऊँची करने या रेती निकालने का प्रबन्ध करना आवश्यक है वरना निजाम-सागर के तहत जो इतनी बड़ी डस्ट्री चलती है उसका चलना मुश्किल है। इसी निजाम-सागर से केन्द्रीय सरकार को लगभग दो करोड़ रुपये की आय होती है और राज्य सरकार को लगभग २० लाख रुपये प्रतिवर्ष आय होती है। इसी तरीके से हमारे स्टेट को इससे प्रतिवर्ष ५८ लाख रुपये मालगुजारी प्राप्त होती है। यदि दस साल पहले हो तो निजाम सागर को ओर ध्यान दिया जाता तो आज यह परिस्थिति न होती। अब कुछ भी कहा जाय तो यह कहा जाता है कि हमारे पास पैसा नहीं है। लेकिन क्या प्लेनिंग नहीं हो रही है। क्या कार्यक्रम नहीं चल रहे हैं। १७ साल से सरकार के टेक्नीकल लोपो न हज़ारों क्यों ध्यान नहीं दिया। क्या जानबूझ कर ऐसा किया जा रहा है इसपर विचार करना चाहिये। इसके जिम्मेदार कौन लोग हैं इसके क्या कारण हैं यह देखना पड़ेगा।

इसी के साथ साथ हमारे जिले में दो तीन शुगर फेक्ट्रिया हैं। शुगर फेक्टरी जो बोधन में है उसको कृषिग केपेसिटी रोजाना १५५० टन है और जो दो और फेक्ट्रिया हैं वे रोजाना १४५० टन कृषिग करती हैं। इस अक्टूबर नवंबर से मई, जून तक रोजाना ४,२०० टन कृषिग होती थी। इसके बावजूद यहाँ के अधिक उत्पादन के कारण दो सहकार फेक्ट्रीज बनी हैं वे दैनिक लगभग एक हजार टन कृषिग करती हैं। इस अक्टूबर वहाँ रोजाना कृषिग केपेसिटी ५,२०० टन है। यह इतनी बड़ी डस्ट्री है, इसमें हजारों टेक्नीकल मजदूर और आम मजदूर काम करते हैं, यह सब ध्यान में लेना चाहिये।

हमारे पास सरकार की ओर से व्योमाय के मन्त्र में एगगिकलचर डिपार्टमेंट आई ईलड और हार्डब्रिड के काश्नकारो में बहुत ही प्रचार करता है। और यह कहता है कि अधिक धान और ज़ादा फ़सल पैदा करो। धान दिया जाता है लेकिन इस के लिये खाद बरवक्त नहीं मिलती और न काश्नकारो को तकावी दी जाती है। इसमें ज़िले में एक अजीब वातावरण पैदा होगया है। सरकार की ओर से एमोनियम सलफेट मिलना है तो मारकेट में सुपर फ़ासफेट नहीं मिलता यह दोनों चीज़ें आई ईलड और हार्डब्रिड तुल्य के लिये लाज़मी हैं पहले जब नागर कश की जाती है तो ज़मीन में सुपर फ़ासफेट डालना लाज़मी है। निज़ामाबाद मारकेट की विचित्र अवस्था है वहाँ सुपर फ़ासफेट मिलना असम्भव होगया है। यह बात समझ में नहीं आती जब एगगिकलचर डिपार्टमेंट के लोग जनता के सामने कोअी फ़ारमोला लाते हैं तो उसको सफ़र बनाने के लिये प्रयत्न भी करना चाहिये। बीज के साथ ही सुपर फ़ासफेट या अमोनिया क्यो सपलाइ नहीं किया जाता इसका परिणाम यह होता है कि जो लोन या बीज दिया जाता है उसका भी कोअी लाभ नहीं मिलता। हमारे बड़े बड़े प्लानो का यही परिणाम हो रहा है। यही कारण है कि आज हमारी पैदावार कम होती जा रही है।

यही हाल इंडस्ट्रीज का है। निज़ामाबाद के नजदीक लाखों रूपया खर्च करके ७, ८ गोदाम बनाये गये हैं। लेकिन आज तक उनका प्रारम्भ नहीं हुआ। कारण यह बतलाया जाता है कि हमारे पास एलेक्ट्रिसिटी बराबर नहीं है वाटर सोर्स बराबर नहीं है। हम उत्पत्ति बढ़ाने के लिये लाखों कड़ो रूपया खर्च करते हैं। लेकिन वह केवल बिल्डिंग और मिट्टी की शकल में डाल दे तो क्या पैदावार बढ़ जायेगी। हुकूमत को और सब लोगो को मालूम है कि हमारे पास पबलिक की जानिब से मिरिराज कालेज बना, और वीनस कालेज भी पबलिक डोनेशन से बना। चार साल पहले नगर म्युनिस्पालिटी की ओर से बच्चो के हाइस्कूल के लिये ज़मीन दी गई और डिपार्टमेंट की ओर से इसपर बिल्डिंग का निर्माण करता था। लेकिन आज तक इसका निर्माण नहीं हुआ। इसके बादजुद वहाँ एजुकेशन सूसाइटी की तरफ से एक लाख या दो लाख रूपया खर्च करके बिल्डिंग बनाने के लिये तैयार है। म्युनिस्पालिटी नेज़ो मुफ़त ज़मीन दी थी उसको काम में नहीं लाया गया और सरकार वहाँ बिल्डिंग नहीं बनासकी। म्युनिस्पालिटी की ओर से जो ज़मीन दी गई थी उसपर हाईस्कूल की बिल्डिंग बनाने तो अच्छा होता। हमारे पास बच्चो के लिये हाई स्कूल नहीं है। यह बात भी सुनने में आई है कि हमारे पास तेलगाना रीजन के जो लाखों रूपये हैं वह लेप हो गये हैं। या दूसरे प्रान्तो पर खर्च हो रहे हैं। वहीं पैसा हम अपने पास बिल्डिंग बनाने के लिये दिया जाय या इंडस्ट्रीज पर खर्च करसकते थे इसमें निज़ामाबाद वरगल और तेलगाना के दूसरे पिछड़े हुये इलाखो की हालत को सुधारने में और उनको आगे बढ़ाने में मदद मिल सकती थी . . .

Mr. Deputy Speaker.—Members will kindly note that there are a number of speakers willing to participate in the discussion. The Leader of the House and the Opposition Leaders have been consulted

and it has been decided that we should meet from 4 P.M. to 7 P.M. to-day. If the House has no objection, I will announce that we are meeting again at 4 p.m. today. Now we will continue discussion till 1-30 p.m.

श्री के वि गगावर —अध्यक्ष जी। इसी तरीके से हमारे निजामाबाद नगर में वाटर वर्क का निर्माण हुआ। इसपर २२ लाख रुपये खर्च किये गये। यह काम राज्य सरकार की निगरानी में हुआ। और इसके लिये म्युनिसिपल को नगर सरकार में रुज भी लिया लेकिन इसका कार्य समाप्त होजाने के बावजूद आज भी जनता को बराबर पानी नहीं मिल रहा है। इसका कारण यही है कि सरकार की निगरानी में काम हुआ जिसमें इस काम में कई त्रुटियां रह गई हैं। मैं अध्यक्ष जी से विनती करता हू कि इसकी जांच की जाये कि कौन कौन इनजीनियरिंग इसके जिम्मेदार हैं। २२, २३ लाख के खर्च से इस काम का निर्माण होता है, इसमें त्रुटियां रहने के क्या कारण हैं। मान आठ साल में बड़ा लोग पानी के लिये तरस रहे हैं। अगर अब भी यह इसी तरह रहे तो निजामाबाद के नागरिकों को पानी के लिये तड़पना पड़ेगा।

(శ్రీ) తె. పల్లె రెడ్డి (జగ్గెళ్ళాల్) :—అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి బడ్జెట్టు ఆర్థిక క్షిప్త పరిస్థితులలో ప్రవేశ పెట్టబడిందని వారు చెబుతూ వచ్చారు. వెనుక మన ఆర్థిక ప్రణాళికలలో మన ప్రభుత్వం చేసిన తప్పలను మందర పెడుతూ, ఇది పొదుపు బడ్జెట్టు కాదని స్పష్టంగా చెప్పవలసివస్తోంది. తెలంగాణ శాసనం 1950 లో pass అయినా ఒక కోటి 80 లక్షల రూపాయలవరకు రావలసింది రాకుండా పోయింది. Stamps and registration పన్ను ఆగిపోయిందన్నారు. Prohibition చూడండి. గాంధీమహాత్ముడు పుండగా prohibition అన్నారు. గాంధీజీ దూరం డౌతున్నకొద్దీ prohibition నిడలించాం అన్నారు. అయితే prohibition పెట్టిన కారణంగా దానికి convenience అయి తప్పు చేసింది. మనం పొదుపు చెయ్యాలి. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో పొదుపు చేశామని అనేక పనులు ఆపుచేస్తూ ఒకవైపున un-employment పెరుగుతోంది. Land కి పన్ను వేసే విషయం రెవెన్యూమంత్రిగారు policy statement చేశారు. ఆ సందర్భంలో ఒక విషయం మనవి చేస్తున్నాను. Dry lands పై పన్ను వుండకూడదు దానికి కారణం ఏమిటంటే ప్రభుత్వంవారు charge గాని, service గాని dry lands పైన లేవు అదేవిధంగా నదీ జలాలు వాటిపైన ఆనకట్టలు లేవు. ప్రభుత్వం సర్వీసు లేదు. ఈ irrigation channels పైన అసలు పన్నులు వుండకూడదు. 10 రూ॥లు శిస్తు కట్టే రైతుకు పన్ను మాఫీ వుండడానికి ఏ కారణాలు అయితే చూపిస్తున్నారో dry lands కు ఆ సిద్ధాంతంపైన మాఫీ వుండాలి. Irrigation Projects కట్టించి అప్పుడు పన్నులు వేయండి. Dry lands కు పన్ను, వనరులు చూపించి, దానికి అధికంగా వనరులు వున్నాయని చూపించి అప్పుడు పన్నులు వేయడం సమంజసం. నదీజలాలమీద ఎక్కువగా irrigation channels వుంటున్నాయి ఆనకట్టలు లేవు రైతులు స్వయంగా కష్టపడి మైలుదూరంమంచి నీళ్లు తెచ్చుకొని పొరించుకొనే భూములకు పన్నులు వేయడం అన్యాయం. Policy

statement లో వాటికికూడా పేస్తాం అని చెప్పారు అదనపు భూమిని ఉత్పత్తిలో ఈ పన్ను వుండదు. మానవుడు పీల్చుకునే గాలికి, ప్రతీతినిద్ధంగా పోతే నదీ జలాలపైన పన్ను వేయకూడదు. Dry lands పైన, పరకాలవలపైన నదీజలాల పైన పన్ను సిద్ధాంతరీత్యాకూడా వేయకూడదని మనవిచేస్తున్నాను Regional imbalances ను గురించి అనేకమంది సభ్యులు చెప్పారు. రాయలసీమతోగానీ, సర్కారు జిల్లాలతోగానీ, ఆంధ్రలో ఏయితర ప్రాంతంతోగానీ తెలంగాణా సరి తూగదు తెలంగాణాకు సంబంధించినంతవరకు చాలా imbalanced గా వుంది. కరీంనగర్ జిల్లాలోని మానేరు ప్రాంతాన్ని పథకం తయారు చేశారుగానీ అది చెయ్యలేదు. ఈ విధంగా చేసినప్పుడు development పట్లా జరుగుతుంది. Developments activities కాకుండా పన్నుల విషయం చూస్తే మనదగ్గర తెలంగాణా ఆదాయం ప్రభుత్వంవారి లెక్కలప్రకారం చెప్పతున్నాను. ఆదాయం promotion గా ఖర్చు తక్కువ ఆంధ్రలో ఆదాయానికి ఖర్చు ఎక్కువ. ఈ దృష్టితో మనం బడ్జెటు అంకెను పరిశీలించాలని మనవిచేస్తున్నాను. రైతులను గురించి ఒకవైపున బజారులో ధరలు పెరుగుతున్నాయి Consumers కి చాలా నష్టం జౌతోంది చింతపండు మిర్చి, నూవె ధరలు చూడండి ఆహార ధాన్యాలకు black-market జరుగుతోంది. రైతుకు గిట్టుబాటు ధరలు ఇచ్చే బాధ్యత ప్రభుత్వానికి వుందా లేదా? కేవలం consumers నే దృష్టిలో పెట్టుకొని రైతును మర్చిపోతే రైతు అప్పులపాలై పంటలు పండించలేడు. దీన్నికూడా ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొని consumer goods కి subsidy ఇవ్వడం మంచిది. రైతులకు గిట్టుబాటు ధరలు ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. Un-employment గురించి తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఇదివరకు ఉద్యోగాలలో చేర్చుకున్నవాళ్లు ఒకవైపు దాంతోబాటు మన రాష్ట్రంలో దినదినం పెరుగుతున్నటువంటి skilled, un-skilled లలో un-employment పెరుగుతోంది ఏ దేశంలో అయినా, మన దేశంలో అయినా స్థానిక పరిశీలన చేస్తే క్లిష్ట పరిస్థితులలో un-employment పెరగకుండా చేస్తారు 'డెఫిసిట్' బడ్జెటులోకూడా, ఇంగ్లీషు చరిత్ర చూస్తే వాళ్లు డెఫిసిట్ బడ్జెటులోకూడా un-employment పెరగకుండా చూడటం ఒరిగింది ఒకసారి un-employment పెరిగితే అదే 'క్రాసిక్' గా అయిపోతుంది ప్రభుత్వం అదుపులో పెట్టాలి. మానవుడు బ్రతకడానికి—తిండి, గృహవసతి, కట్టుకునేందుకు గుడ్డ అవునరం. Public Works Schemes కు యెంత డబ్బు పెట్టారు. Irrigation మంత్రిగారు, ఉత్సాహంగా పని చెయ్యాలని Public Works శాఖ ఉత్సాహంగా పని చేస్తోందని చెప్పితే ఎలా? Un-employment పోగొట్టడానికి తగినంత అప్పు తెచ్చుకొని పనులు చేయించకూడదా? ఆ విషయాన్ని పునఃపరిశీలన చెయ్యాలని మనవిచేస్తున్నాను పశు సంపద అలోచన చేసుకుంటే పోతోంది పశు సంపదను గురించిగానీ, పశువుల ఆరోగ్యం గురించిగానీ, వాటి దవాఖానాల విషయములోగానీ శ్రద్ధ తీసుకోవడము లేదు. వీటికి buildings కట్టడంలేదు. మందులకు కావలసిన డబ్బు కూడా ఇవ్వడం లేదు. ఆ విధంగా పశుసంపద, పెరగడంజేదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక Excise Department వున్నది. ఈ department లో reform రావాలి. ప్రొహిబిషన్ తీసివేస్తామన్నారు కాని నేను మాత్రం convince కాను నాకు మాత్రం కొన్ని ideas వున్నాయి. మీరు ideas వస్తున్నాయి, పోతున్నాయి మన Excise Department కు చెట్టు పన్ను మీద ఆదాయం వస్తున్నది మనకు ఆదాయం తెచ్చేది చెట్టు. Auction పద్ధతి, Societies కు యిచ్చే పద్ధతి చూస్తే ఒక గ్రామంలో ఒక విధంగా, యింకో గ్రామంలో మరో విధంగా జరుగుతున్నది ఒక గ్రామంలో రూ. 40 ల పన్ను పడితే, యింకో గ్రామంలో రూ. 50 లు పన్ను పడుతోంది. మనం భూమిమీద పన్ను సమానంగా వుండాలి అంటున్నాం Excise Department లో చెట్టుపన్ను పాలిసీని కూడా మనం సడలించాలి. ఒకచోట auction చేయడం, మామూలుగా యివ్వడం అనే పద్ధతి వుండకూడదు ఆ tax పద్ధతి excise లో రావాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను అనేక సూచనలు చేయవలసి వున్నది కాని తమరు తక్కువ time యిచ్చినందువల్ల శలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ జి తిమ్మారెడ్డి — అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును నేను సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను. కాని ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదనల్లో చాలా కష్టాలతో కూడుకుని వున్నది. రైతులకు సంబంధించినంతవరకు ఈ బడ్జెటులో ఎక్కువగా ఏమీ పొందుపరచలేదు. రైతు వెన్నెముక అంటున్నాం. కాని రైతుకు చేస్తున్న మేలు ఈ బడ్జెటులోగాని, ప్రభుత్వ నడకలోగాని ఎక్కడా కనిపించడంలేదు మనం రైతుకు ఏమీ యిచ్చినా, మైనర్ ఇరిగేషన్ విషయంలో, ప్రాజెక్టు పిషయంలో చూచినప్పటికీ మనకు return వచ్చే విధంగా పనులు జరుగుతున్నాయి. Return రానిచే యే పని కూడా తీసుకోవడం లేదు. అంటే రైతుమీద పెట్టే ఖర్చు, తిరిగి ప్రభుత్వానికి కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత అయినా వడ్డీతోనహో వచ్చే ప్రతిపాదనలు జరుగుతున్నాయి. Electricity లో return యింత అని పెట్టారు. Return వస్తేనే ఆపని చేస్తున్నారు, లేకపోతే లేదు. కాని ఆవిధంగా చూస్తే ఎన్నో departments లో ఎన్నో కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాం. కాని పైసకూడా return రావడంలేదు. అట్లా ఖర్చు పెట్టే వాటిని తగ్గించి ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుకు, ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుకు యివ్వాలి. వాటి మీద return వస్తుంది కాబట్టి వాటిమీద ఎక్కువ ధనం వెచ్చించాలి ఆ విధంగాచేసి, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను, అధిక ఆహారోత్పత్తిని పెంచితే జాగుంటుంది. యిప్పుడు ఎలక్ట్రిసిటీకి, ఇరిగేషన్ కు డబ్బులేదని, ధనాభావంవల్ల చాలా మొత్తాలు తగ్గించారు. శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు క్రింద ఈ సంవత్సరం రూ 4 కోట్ల 20 లక్షలు బడ్జెటులో కేటాయించారు. పోయిన సంవత్సరం రూ 4 రో 4 కోట్లు యిచ్చారు. ఈ ప్రాతిపదికపైన ఆలోచిస్తే ఎప్పటికీ ఈ ప్రాజెక్టు complete అవుతుంది? నాగార్జునసాగర్ complete అయితే ఈ ప్రాజెక్టు పని చేసేదానికి వీలుకాదని ఒక వైపున చెబుతూ ప్రతి సంవత్సరం ఈ విధంగా తగ్గిస్తూ వుంటే ఈ ప్రాజెక్టు ఏ విధంగా complete చేయగలుగుతారు? ఏ విధంగా ప్రజలకు ఉపయోగంగా వుంటుందో ఆలోచించాలి. కాబట్టి

ముఖ్యమైన ఈ ప్రాజెక్టుకు ఎక్కువ కేటాయించి, మిగిలినవాటికి తగ్గించి నిధానంగా చేసుకుని, వీటికి ఎక్కువ అవకాశం యిచ్చి త్వరగా complete చేసే దానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా! ఇక కె.సి. కెనాల్ విషయం వుంది. అది సుమారు వంద సంవత్సరాల క్రితం త్రవ్వినారు. దానిని రూ. 7 లేక 10 కోట్లపెట్టి అభివృద్ధిచేశారు. ఆ మొత్తం సరిగా ఖర్చుపెట్టలేదని, అసెంబ్లీలో కొంతమంది సభ్యులుచెప్పారు అక్కడ ప్రజలుగూడా అట్లాగే విమర్శించారు. ఆ మొత్తాన్ని complete గా వాపసు యిచ్చేదానికి, Betterment tax క్రింద వసూలు చేసేదానికి notice లు యిచ్చారు. దుష్ప్రయోగం అయినమొత్తంలో సహా సమూలుచేసేదానికి ప్రజలకు notice లు యిచ్చినప్పుడు ప్రజలకు కావలసిన సౌకర్యాలు ఏమైనా చేస్తున్నారా అంటే లేదనిచెప్పాలి. ప్రతి సంవత్సరం రైతులు agitate చేసి, మంత్రులవద్దకు వెళ్లి, ఉద్యోగిస్తుల వద్దకు వెళ్లి వారి దయా దాక్షిణ్యాల మీద నీరు పారించుకోవలసివస్తుంది. గాని యింతవరకు ఒక శాశ్వత పరిష్కార ప్రాతిపదిక ఏమాత్రంలేదు. మీ తాలూకా కోయిలకుంట్ల తాలూకా నుంచి, మంత్రులవద్దకు రాయబారం వెళ్ళాం. స్పీకరుగారు, విజయ బాస్కరరెడ్డిగారు, తిమ్మారెడ్డిగారు, సిద్ధారెడ్డిగారు కూర్చుని ఒక పరిష్కార మార్గాన్ని చెబుతారు. అదే శాశ్వత పరిష్కారమార్గం అని అన్నారు. అదే పరిష్కార మార్గం అయితే తప్పకుండా నేను ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. అట్లాగే K. C. కెనాల్ క్రింద వుండే రైతులకు అర్హివిధాల ప్రోత్సాహం యిచ్చి, రైతుల పంటకుకూడా నీరు యిచ్చి, అధికాహారోత్పత్తి కొరకు, దానికి శాశ్వత ప్రతిపాదనలు తయారుచేయాలని కోరుతున్నాను. ఆహార దాన్యాల రవాణా విషయంలో zones పెట్టారు కాని ఒకటోనులో ఒక చోటునుండి యింకోచోటికి తీసుకుపోతూవుంటే పట్టుకున్నారని చెబితే మంత్రులు లేదని చెప్పారు. కాని బడ్జెటు ప్రతిపాదనతరువాత నేను మాడారు పోయివచ్చాను ఆళ్ళగడ్డ తాలూకాలో, జీవుగుంట గ్రామంలో ఎడ్లబండిపైన పోతూవుంటే, నాలుగు బండలను తహసీలుదారుగారు పట్టుకున్నారు. ఆ గ్రామం కాలిపోయిందంటే నేను వెళ్ళాను. ఎండుకు పట్టుకొన్నారని తహసీలుదారుగారిని అడిగాను. అట్లా పట్టుకోడానికి rules వున్నాయని వారు చెప్పారు. పోనీ control rate ప్రకారం డబ్బుయివ్వండి అని అడిగితే లేదు S D O గారు prosecution చేయమన్నారని చెప్పారు. అటువంటప్పుడు తహసీలుదారుగారు చెప్పింది నిజమనుకోవాలనా అసెంబ్లీలో మంత్రులు చెప్పింది నిజమనుకోవాలా? కాబట్టి అటువంటివి ఏమీ లేకుండా సరియైన instructions ను అధికారులకు యివ్వాలని మంత్రులగారిని కోరుతున్నాను. అట్లాగే జిల్లాలవారిగా Zone పెట్టుకుండా, రాష్ట్రం జిల్లాలుగా ఒక Zone పెడితే బాగుంటుంది. free గా తెచ్చుకోడానికి నిలవుతుంది. ధరలు పెరగకుండా జిల్లాలనుంచి check-post ను జీపి యితర రాష్ట్రాలకు మన రాష్ట్రానికి వున్న borders లో వాటిని పెట్టి యితర రాష్ట్రాలకు పంపడానికి మన రాష్ట్రానికి ఉపయోగంగా ఉంటుందని నేనుచెబుతున్నాను.

Land revenue సురించి కూడా కొద్దిగా చెప్పవలసి ఉంటుంది. Supreme Court వారు యిచ్చిన తీర్పు అందరికీ తెలిసినదే. దానికి తిరిగి మన revenue మంత్రిగారు ఒక నివేదిక assembly లో చదివారు. దాని ప్రకారం 1962 సంవత్సరం నుంచి తిరుగదోడడం జరుగుతుంది. దానిని 1962 నుంచి తిరుగతోడేబట్టా ఈ సంవత్సరం నుంచి కావలసినట్లే రూపాయి బదులు రెండు రూపాయలు వేస్తే రైతులు సంతోషిస్తారు. ఎందుకంటే Supreme Court తీర్పు యిచ్చేదానిని ప్రభుత్వం తిరుగుతోడు తోందని అనుకొంటారు. Court ఇచ్చినదానిని కాదనేట్టా ఆ విధంగా చేస్తే బాగుంటుంది అట్లాగా అధికపన్నులు వేసేదాట్లా సస్పెన్షన్ లని యింకా ఎన్నో రకాలు వేస్తున్నారు. దానికి ఒకటి రెండు చేయండి లేకపోతే మూడు చేయండి ఎందుచేతనంటే రైతు పన్నుకు భయపడడు. మీరు పొలాలపైన రెట్టింపైనా పెంచండి, రెండు రెట్టియినా పెంచండి కాని ఈ సెస్సులు, ఈ లెక్కలు వెనక్కు తిరుగతోడడం కాని లేకుండా చేస్తే బాగుంటుందని నేను రెవిన్యూ మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఆళ్లగడ్డ తాలూకాలో సగం వరకు కె. సి. కెనాల్ నీరు లభిస్తుంది. మిగిలిన సగము చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఈ ప్రాంతంలో P W D. ప్లెనర్ యిరిగేషన్ చెరువులున్నాయి. ఇవి వర్షాలపై ఆధారపడినవి. వర్షాలు లేనిచో ఆ ప్రాంతం కరువుకు లోను కావలసివస్తుంది. క్రిందటి సంవత్సరం ఆ విధంగా జరగడం తటస్థించింది. మిగిలిన గ్రామాలకు కూడా బావులు త్రవ్వకొనే నిమిత్తం subsidy లు యివ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. Power drills, నాటికి కావలసిన current అన్ని గ్రామాలకు సప్లయ్ చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపైన వున్నది. ఈ సౌకర్యములు కలుగ చేసిన నాడే ఆ ప్రాంతము వెనుకబడిన తనం నుండి బయట పడగలదు. వ్యవసాయాభివృద్ధి యెంతో తోడ్పడగలదు తాలూకా Headquarters Hospitals లో Lady doctors వుండడం ఎంతో అపుసరం. Taluk headquarters లోని Hospitals up-grade చేయుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

شری خواجہ نظام الدین (یا قوب پور): جناب اسپیکر صاحب - میں وقت زیادہ لئے بغیر چند ایک باتیں ایوان کے گوش گزار کرنا چاہتا ہوں۔ آج ہم بجٹ پر بحث کر رہے ہیں اور عام بحث ہے۔ خسارہ بجٹ کا چرچا ہے۔ لیکن میں آپکو بتانا چاہتا ہوں (خسارہ بجٹ کے تعلق سے) کہ اسکا منبع کہاں ہے۔ محض کرپس کی وجہ سے آج ہمارے بجٹ پر یہ اثر پڑ رہا ہے۔ محکمہ تعلیمات حوثیقہ قوم کے معارون کا محکمہ ہے قوم کے معارون کا ادارہ ہے یہاں تک کرپشن پہنچ چکا ہے۔ جہاں دستور ہند نے ہمیں اسباب کی ضمانت دی تھی کہ تعلیم عام ہوگی۔ ملک میں تعلیم بھیلانی جائیگی۔ لیکن آج فیسوں میں اضافہ ہوا ہے اور کتابوں کے دام زیادہ ہو گئے ہیں۔ یہ ایسے اسباب ہیں جنکی وجہ سے تعلیم نہیں پاسکتے۔ اور تعلیم نہ

دینے کا ذبحہ ہے کہ ملک ترقی کی راہ میں آگے نہیں بڑھ سکتا۔ میں
آب کے علم میں ایک باب لانا چاہتا ہوں۔ ملٹی پریز ہائی اسکول جینل گوڑہ
کا واقعہ ہے۔ جہاں کے اور بپشمار واقعہ ہیں لیکن میں ثبوت میں ایک
ہی واقعہ پیش کرنا چاہتا ہوں اور ایوان سے میری درخواست ہے کہ
کم از کم ایسے معاملات میں ہمارا ایوان اور معزز ممبران توجہ دیں اور
خاص طور سے منسٹر صاحب تعلیم اس طرف توجہ دیں۔ ملٹی پریز ہائی
اسکول جینل گوڑہ میں تقریباً آٹھ سال سے طلبہ تعلیم پا رہے ہیں اور وہ
مستقل ترقی کرتے ہوئے آگے جہانوں میں بڑھتے جا رہے ہیں۔ لیکن
بد قسمتی سے یہ سال ایسا آیا کہ تلگو میڈیم کے طلبہ کے ساتھ وہاں کی
پرنسپل صاحبہ نے نہایت ہی ناسانستہ حرکت شروع کر دی ہے۔ انہوں نے
ٹوٹس دیا ہے کہ وہ ٹی۔ سی لیکر کسی اور مدرسہ میں سریک ہو جائیں۔
یہ اس بات کا ثبوت ہے کہ وہاں کرنش زیادہ ہے۔ وہ اپنے کسی دوسرے
لوگوں کو اس اسکول میں سریک کرنا چاہتی ہیں ورنہ کوئی وجہ نہیں
ہیکہ جو طلبہ وہاں پڑھ رہے ہیں انہیں ٹی۔ سی لیکر دوسرے مدرسہ میں
شریک ہونے کی ہدایہ کیجائے۔ جب انکے سرپرست جا کر ملنا چاہتے
ہیں تو فرعونیت کا یہ عالم ہے کہ پرنسپل صاحبہ یہ کہتی ہیں کہ
میں کسی سے ملنا نہیں چاہتی۔ اب کو چراسی کے درجہ نکال دیا جائیگا۔
اگر قوم کے معماروں کی یہ حالت ہے تو ملک کیا ترقی کر سکتا ہے اور
یہاں تعلیم کسے عام ہو سکتی ہے۔ متعلقہ منسٹر صاحب سے میری یہ
گزارش ہے کہ وہ اس اہم معاملہ کی طرف توجہ دیں اور وہ طلبہ جو
ہراساں ہو کر در بدر کی ٹھوکریں کھا رہے ہیں انکے ساتھ نا انصافی نہ
کیجائے۔ میں آپکے علم میں یہ باب اسلئے لا رہا ہوں کہ اگر طلبہ
کو شرکت نہ دی گئی تو یہ مسئلہ نہایت سنگین صورت اختیار کریگا۔

منسٹر ڈپٹی اسپیکر۔ بہتر یہ ہوگا کہ انگلش یا تلگو میں رپریزنٹیشن
بھیج دیں تاکہ وہ اس مسئلہ کو حل کر دیں۔

شری خواجہ نظام الدین۔ میں رپریزنٹیشن تو کروں گا۔ کیا انگلش
ہی میں دینا پڑیگا۔ میں آپکے توسط سے ایوان کے علم میں یہ باب لانا
چاہتا تھا تاکہ یہ چیز عام ہو جائے۔

Mr Deputy Speaker —He could represent to the Hon'ble
Minister if not here, later on, so that he could take some action.

Sri T. V. Raghavulu —Certainly I shall look into the matter

شری حواہ نظام الدین - چونکہ میں عام طور پر ایوان کے علم میں لانا چاہتا تھا اس لئے کہا ہے - یہ تو ہوگا کہ ریورینڈس کرنا ہی بڑیگا - دوسری طرف میں آپ سے یہ گزارش کرنا چاہتا تھا کہ اس جمہوریت کے دور میں حریب رائے کا احترام لازمی ہے - مختلف شکایات ہماری طرف سے ایوان تک بھی پہنچتی ہیں اور محکمہ جاب تک بھی نہیں جاتی ہیں - لیکن کوئی عمل نہیں ہوتا - لیکن آج ایسا محسوس ہوتا ہے کہ عوامی شکایت پر ہمارے ایک سسٹر صاحب نے فور ہاسٹل کا احاطہ کر کے اسات کا ثبوت دے رکھے ہیں کہ واقعی عوام کو شکایت کرتے ہیں وہ بجا ہوتی ہے - چنانچہ یہ چیز عوام کے سامنے بھی آگئی کہ فور ہاسٹل میں کس قدر دھاندلی چائی جا رہی ہے -

اس کے بعد میں آپ کی نوجھ اسباب کی طرف مبدول کرنا چاہتا ہوں کہ آج حیدرآباد میں ایک عرصہ کے بعد کچھ سکوں سا محسوس ہو رہا تھا - پولیس نے پھر سے ایک مکدر سی فضا پیدا کرنے کی کوشش شروع کر دی ہے - آپ یہ جان کر حیران ہو جائیگے کہ درائے شہر میں جہاں انتہا سے زیادہ قحطہ جائے - حوئے جائے اور مختلف جیریں حرافات کی ہیں اور جن سے پولیس کو راسب طور پر معمولات ہیں لیکن معمولات بد ہو جانے کے خوف سے حکمہ عوام شکایت کرتے ہیں مختلف طریقوں سے ان پر الزام عائد کئے جاتے ہیں - یہ عریب لوگ جب پولیس میں شکایت کرتے ہیں تو انکی یہ شکایت معلوم ہونے کے بعد انہیں یہ کہہ کر پریشان کیا جا رہا ہے کہ یہ مجلس کے لوگ ہیں - گھروں میں کمیشان کرتے ہیں - اس طرح انکو پریشان کیا جا رہا ہے - یہ بھی کوئی مناسب بات نہیں ہے -

دوسری طرف میں آپ سے یہ عرض کرنا چاہتا ہوں (اور یہ عام باتیں ہیں) کہ مسلم وقف بورڈ کے تعلق سے توجہ دی جائے - آج برس ہا برس سے عوام خصوصاً مسلمان چیخ رہے ہیں کہ مسلم وقف بورڈ کا انتظام بہت خراب ہے - وہاں بد عنوانیاں بہت بڑھتی چڑھتی ہیں - آپ کو یہ بھی سن کر حیرانی ہوگی کہ جب کسی مسئلہ سے متعلق تحقیقات کیجاتی ہے - کسی مدرسہ - کسی قبرستان یا کسی مسجد کے تعلق سے کہ یہاں نا جائز قبضہ ہے اور یہ بات یا یہ ثبوت کو پہنچ چکی ہے کہ واقعی نا جائز قبضہ ہے لیکن اسکے باوجود مسلم وقف بورڈ ایوانچ نہ ہوا ہے اسکو کوئی اختیار نہیں ہے کہ ان قصوں کو برخواس کیا جاسکے - یہی نہیں بلکہ یہ بھی ہوتا ہے کہ عام طور پر کلکٹر صاحبان کو لکھا جاتا ہے کہ اوقاف کی رقم جو وصول طلب ہیں وہ وصول کر کے بھیجی جائیں لیکن اوقاف ہی

ایک ایسا بد نصیب محکمہ ہے کہ اس طرف کوئی کلکٹر توجہ نہیں دیتا۔ یہ ایک ایسا مسئلہ ہے جس پر خاص طور سے توجہ کرنے کی ضرورت ہے۔ اور میں مسٹر صاحب سے یہ خواہش کروں گا کہ اوقات کا محکمہ حویہاں کے مسلم طبقے کیلئے بہت ضروری ہے اور وہ اس سے کچھ فائدہ اٹھا سکتے ہیں اس محکمہ کی بد عنوانیوں کو دور کرنے کی طرف توجہ دیجائے۔ میں آپکا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ آپ نے مجھے موقع دیا۔

ANNOUNCEMENT

re.— CHANGE IN PARTY AFFILIATION.

Mr Deputy Speaker —I am to announce to the House that the following members have written to me that they are willing to remain as Independents in the House

Sri C. Buchi Krishnam Raju.

Sri Narayana Appalanaidu

Sri P Sambasiva Raju.

Sri B Rajayya

Sri Vijayakumar Raju -

(The House now stands adjourned till four p. m. to-day.)

(The House then adjourned for Lunch till Four of the Clock.)

(The House re-assembled after Lunch at Four of the Clock.)

(Mr Deputy Speaker in the Chair)

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1967-68 GENERAL DISCUSSION

శ్రీ జి విష్ణుమూర్తి (చింతలపూడి):— అధ్యక్షా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని చింతలపూడి తాలూకా మెట్ట ప్రాంతం. నాకు కొద్దిగా పరిచయం ఉన్న మంత్రి వర్మల వద్దకు వెళ్ళినప్పుడు—పశ్చిమగోదావరిజిల్లా చారు మీశేమి, అనడం జరిగింది. అయితే ధాన్యగారమని, అప్పుపూర్ణ అని పేరు గాంచినటు వంటి పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో కూడ సగం మెట్ట తాలూకాలు చింతలపూడి. కొవ్వూరు, పోలవరం, గోపాలపురం, తాడేపల్లిగూడెంలో సగం, ఏలూరులో సగం—మెట్ట ప్రాంతాలనే విషయం చాల మందికి తెలియదు. అయినప్పటికీ చింతలపూడి తాలూకాలో ఉన్న పరిస్థితినిబట్టి రాయలసీమ, తెలంగాణాలకన్న వెనుకబడిన ప్రాంతంకాదుగాని పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి, జిల్లాల్లో ఉన్నటువంటి డెల్టా పరియోకన్న యీ మెట్ట ప్రాంతం వెనుకబడిన ప్రాంతమని తమకు ప్రధానంగా చూసి చేస్తున్నాను. బడ్జెటు విషయాల్లోకిపోయే ముందు ముఖ్యంగా వేసవికాలం రోహిణికార్తీ ఎండలు ప్రారంభమైపోయినప్పుడు ఆంధ్ర దేశంలో నిర్బంధ విద్యా విధానం అమలు జరిగేదనిపించుకుంటే మెట్ట మొదలు తుపాను—ఉపాధ్యాయులను తీసివేయాలనే ఆలోచన ఉపాధ్యాయులలో కూడ నిరుద్యోగం వస్తుందా అనే భయం కలిగించింది. అయితే దానిని విద్యామంత్రి

గారు, ప్రభుత్వం కూడ చక్కగా సవరించి నిర్బంధ విద్యను అమలు జరిపే రోజుల్లో ఉపాధ్యాయులను తగ్గించకుండా ఆ భయోత్పాతాన్నుంచి కాపాడి నందుకు ప్రభుత్వాన్ని మా జిల్లావారైన విద్యామంత్రిగారిని ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తున్నాను. బడ్జెటులో విద్యుచ్ఛక్తికి, వ్యవసాయానికి ట్రాక్టరు కోట్లు కేటాయిస్తూనే ఉన్నారు. అభివృద్ధి ప్రణాళికలు ముందుకు వస్తూనే ఉన్నవి కాని అక్కడక్కడలోపాలు ఉన్నవి, అవి సవరించుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని ప్రతిపక్షస్వపక్ష సభ్యులు కూడ హెచ్చరించిన విషయాలు positive గా ఉన్న సూచనలు ప్రభుత్వం తప్పకుండా అంగీకరిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో per capita 9 గా ఉన్నటువంటిది 27 కు పెరిగిందంటే ఆ రంగులో అభివృద్ధి చెందుతున్నా మనేది సందేహంలేని నిషయం. కొత్త గూడెం ధర్మల్ కేంద్రం కట్టే దానిలో ఒకటి రెండు మూడు దశలలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 20 జిల్లాలకు సరిపడిన విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి అవుతుందంటే సంతోషించ వలసిన విషయం. అయితే పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో—ఏలూరులో 11 kw sub-station ఉన్నది. ఏలూరుకు, చింతలపూడికి సరిపడి ఉన్నది. గ్రామాలలో స్తంభాలు వేశారు; పంప్ నెట్స్ కు కూడ యిచ్చారు. కాని చింతలపూడి మెట్ట తాలూకాకు సబ్ స్టేషన్ పెట్టి భీమడోలునుంచిగాని, కొత్త గూడెం నుంచిగాని 50 మైళ్లలో ఉన్న దానిని 99 kw చేస్తేనే తప్ప అక్కడ మెట్ట ప్రాంతానికి ప్రయోజనం లేదు. చింతలపూడిలో సబ్ స్టేషన్ మంజూరు చేయడానికి రెండు మూడు సంవత్సరాల క్రితం ఒక స్కీము approve అయినది. పశ్చిమ గోదావరికి సంబంధించి 92 లక్షలు—18 లక్షలు నిడదవూలుకు, 18 లక్షలు ఏలూరు డివిజన్ కు యిచ్చారు. కొత్తగా యిచ్చిన ఏలూరు, చింతల పూడి తాలూకాలలో 11 K V Lines సరిపోక పూజాబులూడి రైతులు యిబ్బంది పడుతున్నారు. జిల్లా అధికారులు, బెజవాడ నుండి ఇంజనీర్స్ చూసి రిపోర్టు వ్రాశారు. వాటిని గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరు తున్నాను.

పర్యే నెటిల్ మెంటు, రెవిన్యూ, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు, జాయింటు పట్టాలు విడ దీయడం—రెవిన్యూ మినిస్టరుగారు చాకచక్యంగా చేసినవి ఆ చరణలో ఉద్యోగులూ అమలు జరిపేటప్పుడు వచ్చే కష్టాలు అధిగమించేటటువంటి ఉత్తర్వులు జిల్లా అధికారులకు యిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. పూర్వం జమీందారీ గ్రామాలలో ఉండి తరువాత రిసెటిల్ మెంటు అయిన భూమిలకు జాయింటు పట్టాలు విడదీయడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించిచేస్తారని కోరుతున్నాను—దెల్టా ఏరియాలో ఉన్న మేము మొలకొలుకులుతినవలసినస్తాంది అక్కళ్లు తేక పోవడంవల్ల యిబ్బంది పడుతున్నాము. ప్రభుత్వం తాడేపల్లి గూడెంలో 90 లక్షలు కేంద్రం సహాయంతో మార్కెట్ లో ఫెడరేషన్ రైసుమిల్ పెట్టింది. నూటికి 70, 80, వంతులుదిగుబడిరావడం జరుగుతోంది. కాబట్టి అటువంటి మిల్స్ యింకా కోన్ని జిల్లాలో అధికంగా స్థాపించాల్సి అక్కడ రైతులకు

త్వరగా డబ్బు యివ్వడం కూడ జరుగుతోంది. ప్రైవేటు మిల్లర్లు late చేస్తారు. అది లేకుండా Modern Rice Mill రైతుకు ఎంతో ఉపయోగం.

40 సంవత్సరాల క్రితం చింతలపూడి తాలూకా ధర్మాజిగూడెంకు గాంధీ మహాత్ముని మాగంటి బాపినిడుగూరు తీసుకువచ్చారు. అప్పుడునాకు 10, 12 సంవత్సరాల వయస్సు. గాంధీగారు వస్తే ఏమోతుందని అప్పుడు మేము అడిగితే— తమ్మిలేరు, ఎర్ర కాలవ మీ యిష్టం వచ్చినట్లు కట్టుకోవచ్చునని, జమీందార్లు పోతారని, సుఖ పడవచ్చునని వారు చెప్పిన విషయాలు గుర్తుకు వచ్చినవి. ఆ తమ్మిలేరు ఎర్ర కాలవ, అక్కడ పండే పంటలను ఏ విధంగా పాడుచేస్తున్నావో ఎంత నష్టం జరుగుతోందో అవి పుట్టే ప్రాంతంలో ఉన్న మాకు తెలిసినట్లు ఎవరికీ తెలియదు. ఆ తమ్మిలేరు, ఎర్ర కాలవ ఘెరావో ఉద్యమంగా మమ్ములను ముట్టడించి ఉన్నాయి. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా — అన్నదాత — మీకేమి అంటారేమో— మేము upland area వారము. కొద్దిగా తేడా ఉన్నది. విటివల్ల ఎక్కువ కష్టనష్టాలకు గురి అవుతున్నాము. చిన్నతనంలో కష్టా, తుంగభద్రా, గోదావరి, పెన్న, రాయల మనదోయి అని చెప్పే పాటలు పాడించారు మాగంటి బాపినిడుగూరు. ఆ కవులు వ్రాసిన గానాలను సవరణలు పెట్టే మైసూరు, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క చర్యలను మనం ఐకమత్యంగా ఉండి గట్టిగా విమర్శించవలసిన అవసరం వచ్చింది. నాకు యీ అవకాశం యిచ్చి నందుకు ధన్యవాదములు అర్పిస్తూవిరమిస్తున్నాను.

శ్రీ శి. వి. చంద్రశేఖరరెడ్డి (పిలేరు). — అధ్యక్షా, ఈనాడు దేశంలో అతిక్లిష్టపరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్నాము. ముఖ్యంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రం మరి క్లిష్టమైన పరిస్థితుల్లో ఉన్నది. విటివి దృష్టిలో ఉంచుకొని ముఖ్యమంత్రిగారు యింత కంటే మెరుగైన బడ్జెటును ప్రతిపాదించుట సాధ్యం కాని పని అయినది. 1966-67 లో ప్రణాళికలోని కొరదలా పథకాలను పూర్తి చేయడానికి అప్పటి పథకాల నిర్వహణకు కేవలం 67-68 లో 100 కోట్లు కావాల్సి అంచనా ఉన్నప్పటికీ యీ సంవత్సరం మన బడ్జెటు రు. 74 కోట్ల 87 లక్షలు మాత్రమే ఉన్నవి. అందువల్ల ఎన్నో అభ్యుదయ కార్యక్రమాలు కుంటుపడక తప్పదు. అయితే గౌ. సభ్యులు కొంత మంది ప్రణాళికలవల్ల దేశంలో అభివృద్ధి పెద్దగా సాధించింది లేదని విమర్శచేస్తారు కాని మొదటి ప్రణాళికలో, రెండవ ప్రణాళికలో ఎక్కువ ప్రగతిని సాధించిన విషయం ఆ గౌ. సభ్యులు మరిచి పోయారని మనవి చేస్తున్నాను.

మన ప్రణాళికలవల్ల వివిధ రంగాల్లో ఎంతో అభివృద్ధి సాధించగలిగాము. ఇంకా అభివృద్ధి కుంటుపడటానికి కారణం మనకందరికీ తెలిసిన విషయమే. అకష్టాత్తుగా మన దేశంపై ఒక ప్రక్కనుండి చైనా, మరొక ప్రక్కనుండి పాకిస్తాన్ దాడిన దండయాత్ర వల్ల మనం దేశరక్షణకు ఎక్కువ డబ్బు అప్పుపెట్టుకున్నాం. ప్రపంచం ఏర్పడినప్పుడు మన మూడవ ప్రణాళిక, చార్లమూర్తి, జాబ్స్ ముఖ్యమైనవి. దేశంలో శాంతిభద్రతలు కాపాడటం, పరిపాలనా విధులు మంతరించటం

ప్రభుత్వం యొక్క మొట్టమొదటి కర్తవ్యం కాబట్టి, కేంద్రస్థాయిలో, రాష్ట్ర స్థాయిలో ఎక్కువ డబ్బు వెచ్చించవలసిన ప్రమేయం ఏర్పడినప్పుడు ప్రణాళిక కొంతవరకు తారుమారు అయినదని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల ప్రణాళికా బద్ధంగా దేశాన్ని అభివృద్ధి చేయటానికి వీలులేదని విమర్శ తీసుకురావటం సమంజసమైన విషయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం ఏమీ అభ్యుదయం 'సాధించలేదని ఇంకే ప్రభుత్వం ఉన్నా అభ్యుదయం సాధించి ఉండేదని ఇంకొకరు విమర్శించారు. గౌ. సభ్యులు గ్రామాలకు వెళ్ళి-వది సం॥ల క్రితం గ్రామాలు ఎట్లా ఉన్నాయి, యీనాడు ఎట్లా ఉన్నాయి అన్నది ఒక సారి చూస్తే-మనం సాధించినట్లుంటే అభివృద్ధి వారికి తెలుస్తుంది. ప్రాథమిక స్థాయిలో, మాధ్యమిక స్థాయిలో ఉన్నత స్థాయిలో ఎన్నో పాఠశాలలు మనం స్థాపించుకోగలిగాము. ఎన్నో యూనివర్సిటీలు నెలకొల్పికోన్నాము. ఎన్నో కాలేజీలు స్థాపించుకోటానికి ప్రయత్నాలు జరిపాము. ప్రతి కుగ్రామంలోను త్రాగునీటి బావులు, రోడ్స్ నిర్మాణం-ప్రణాళికలలో మనం సాధించిన లక్ష్యమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాదు-మారుమూల గ్రామాలలో కూడా ప్రజలకు కొంత నాగరికత ఏర్పడటమే కాకుండా-వారి జీవనస్థాయి కూడా పెరిగింది. ఈ సం॥ బడ్జెట్ లో డబ్బు చాలా లోటు ఉండటం మనకు తెలిసిన విషయమే ఎందుకంటే ముఖ్యమైన సమస్య-యీనాడు జనాభా పెరుగుదల. దాంతో బాటు నిరుద్యోగ సమస్య. ఈనాడు బాగా టెక్నిక్ ల్ గా తర్ఫీదుబొందిన డాక్టర్స్, ఇంజనీర్స్ కూడా ఉద్యోగాలు లేకుండా ఉన్నారు. అంటే ఇది దేశంలో చాలా ప్రమాదమైన పరిస్థితి తెచ్చిపెడుతుందని ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. అంతేకాదు, ఆర్ట్స్ సబ్ జెక్ట్స్ పాసైనవారు, బి యస్సి పాసైనవారు; అవివభారం చదివి ఇంకా పై తరగతులకు వెళ్లేవారు-వీరంతా యీనాడు వీధులలో ఉన్నారు. ఐడిల్ మెన్ బ్రయిన్ డెవిల్స్ వర్సెస్ హాప్ అన్నది మీకు తెలుసు. ప్రభుత్వం తన యొక్క భృత్యధమును వారంతా ఏమి చేయాలన్న దానిపైపు మరలించలేదని మనవి చేస్తున్నాను మనం యీ సమస్యను పరిష్కరించలేకపోతే దేశంలో శాంతిభద్రతలు ఉండవనే భయపడవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టటానికి రాష్ట్రాలకు ఎక్కువ డబ్బు ఇవ్వటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒప్పుకొన్నప్పుడు -మన ప్రభుత్వం ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు తీసుకొని జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టటానికి ప్రయత్నాలు చేయాలి. జనాభా పెరుగుదలను తప్పనిసరిగా అరికట్టాలనేది మనమంతా గుర్తుంచుకొని తప్పకుండా దానిని ఇంప్లీ మెంట్ చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇద్దరు ముగ్గురు పిల్లలు ఉన్నటువంటివారంతా (కులమత విచక్షణ లేకుండా) అపరేషన్ చేసుకొనటానికి అవసరమైన లెజిస్లేషన్ మనం పాస్ చేయవలెనని నేను మనవి చేస్తున్నాను. చాలా మంది సభ్యులు ప్యాంటియ అసహనత్వం గురించి, రవాణా సంస్థ గురించి, పొహిషియన్ గురించి చెప్పారు. అవిషయాలన్నీ ప్రభుత్వం గుర్తులో ఉంచుకోవాల్సి కోరుతున్నాను. రాయలసీమ వెనుకబడిన ప్రాంతమని పలువురు గౌ. సభ్యులు చెప్పటం జరిగింది. ఇదివరకు రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ బోర్డు అని ఒకటి ఉండేది. రాయలసీమను ఏవిధంగా అభివృద్ధి చేయాలనేది ఆ బోర్డులో చర్చించి సేకరించిన ఫోగట్టా యీ

నాడు ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నది. మరల రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ బోర్డును పునర్ నిర్మించటానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచన చేస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను. రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ బోర్డు స్థాపించినట్లయితే యీనాడు కరువుతో పాదపడుతున్న ప్రాంతానికి కొంత ముక్తివస్తుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమలో కూడ—అక్కడ ఉండే శాసనసభ్యుల పలుకుబడివల్ల, అక్కడ ఉన్న పెద్దవారి వత్తిడివల్ల కొన్ని తాలుకాలలో 90 పర్సెంట్ వరకు విద్యుచ్ఛక్తి ఉంటే కొన్ని తాలుకాలలో 5 పర్సెంట్ కూడా విద్యుచ్ఛక్తి లేదని మనవిచేస్తున్నాను. చిన్ననీటి వనరుల విషయంలో కూడా ఇలాంటి పరిస్థితి ఉంది. రాయలసీమ ప్రాంతంలో 15% రెవిన్యూ రిటరన్ వచ్చే ప్రాజెక్టులచేతనుకొంటానికి అట్లారాని ప్రాజెక్టులు తీసుకొంటానికి వీలులేదని ప్రభుత్వంయొక్క ఆదేశం ఉన్నది. దానిని 7%కు తగ్గించమని ఎన్నిసార్లు ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకొన్నా, ఇంత వరకు అది కొనసాగలేదు ఈనాడు విద్యుచ్ఛక్తికి డబ్బులేదని అనుకొంటున్నాము. మనకు యీ సంవత్సరం మన అవసరాలకు 425 కోట్ల రూ. కావలసిఉంటే, మనం కేటాయించుకొన్నది 32 కోట్లు మాత్రమే. ఎస్టిమేట్స్ లో నూటికి 20 వంతులు కంట్రీబ్యూషన్ ఇచ్చే గ్రామాలను మొట్టమొదట తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను పోల్సు తీసుకురావటానికి, జల్లి సప్లయ చేయటానికిగాని, గుంతలు త్రవ్వటానికిగాని గ్రామస్థులు ముందుకు వచ్చినప్పుడు 5 పర్సెంట్ కంట్రీబ్యూషన్ ఇవ్వటానికి ఆగ్రామాలు సిద్ధంగా ఉంటే, ఎందుకు ఆ గ్రామాలకు ముందుగా విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వటం జరగలేదని నేను ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ డి అంజనేయులు నాయుడు (చిత్తూరు):— అధ్యక్షా, బడ్జెట్ అమనది శాస్త్రోక్తముగా యుండవలసినదైనను మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి బడ్జెట్ అనేక అంశములలో పునర్ వ్యవస్థీకరించవలసి ఉన్నది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గోదావరి కృష్ణ, పెన్నా నదులకు పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులుకలిగి, విస్తారమైన భూములకు నీటి వసతి కలిగిఉండియు, నాగార్జునసాగర్ నకు అనేక ఎకరాల భూవసతి కలిగిఉండియుకూడ ఆహార సమస్య, ఆహారకొరత తీరుతుందనే నమ్మకం లేదు. ఈ ప్రాజెక్టులవల్ల దేశభద్రతకు—ఒక సమయమున అపాయం కలుగ వచ్చును. భక్తానంగల్ ప్రాజెక్టు బద్దలైన ఎడల ఇంచుమించు బీహారు రాష్ట్రము, పశ్చిమ బెంగాల్ లో కొంత భాగము నాలుగు గంటలలో కొట్టుకొని పోవచ్చును. అంతర్జాతీయ పరిస్థితులవల్ల యుద్ధం ఏర్పడిన ఆయుధ వైయోగమువల్ల ఆహారఉత్పత్తికి ఎంత సప్లము కలుగుననే సంగతి మనం చెప్పవీలులేదు. అయితే యీ ప్రాజెక్టులు నీటి సరఫరా చేయువిస్తారమైన భూములకంటే నీటి వసతి లేని మెట్టభూములు ఎక్కువగా ఉన్నవి. ఈ మెట్ట భూములలో గుండా పారు కాలవలు, వంకలు ఏరులు, కొండకాలవలకు యీ మట్టి డాములు కట్టి నట్లయితే పూర్తిగా మెట్ట భూములు వ్యవసాయమునకు ఆహారఉత్పత్తికి అనుకూలముగా ఉండును. సిమెంట్ తో కట్టుడాముకయ్యే ఖర్చుతో అనేక మట్టి డాములు కట్టవచ్చును. పుద్రాను రాష్ట్రములో భవాని ప్రాజెక్టుకు సాయిల్ కన్సర్వేషన్ శాస్త్రజ్ఞులు మట్టి డాములు కట్టి ఉన్నారు. కాబట్టి యీ మెట్ట

ప్రాంతములో మట్టి డాములు కట్టి ఉన్నారు. కాబట్టి యీ మెట్ట ప్రాంతములో మట్టి డాములు కట్టి యే ప్రాంతమునకు అవసరమైన ఆవారము ఆ ప్రాంతములోనే ఉత్పత్తి కలుగునట్లు ఏర్పాట్లు అయ్యేంతవరకు యీ ఆవార సమస్య తీరుట దుర్లభము. చిత్తూరుజిల్లాలో కాట్వాడి నుండి మెట్టూరు వరకు ఉన్న ఎలక్ట్రిసిటీలైను-1933 సెం. నుండి ఉన్నది. ఇక్కడనుండి 50 మైళ్ళ దూరములో ఉన్న తిరుపతి కాళవ నీటి ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయ చేయుచున్నారు. ఎవరిపాలంలో స్థంభాలు నాటి 1933 నుండి యీ ఎలక్ట్రిసిటీ పవర్ తీసుకొని పోవుచున్నారో, ఆ గ్రామాలకు లేకుండా-50 మైళ్ళు 75 మైళ్ళు దూరములో ఉన్న కాళహస్తికి తిరుపతికి పవర్ సప్లయ చేస్తున్నారు. Electricity Department వారిని అడగగా transforms లేవు అంటున్నారు 50, 60 మైళ్ళ దూరంలో ఉండే వారికి transforms ఉండడం, ఎవరి పాలం మీదనుంచో power తీసుకొని పోవడం జరుగుతున్నది. ఇది సంవత్సరం నుంచి ఆందోళన చేసినా యింతవరకు మోక్షంలేదు. చిత్తూరు ఫిర్యాలో ఎన్ని Electricity schemes sanction అయినవి, ఎన్ని స్కీములు తయారు కానున్నవి, ఎన్ని estimates అయినవి చిత్తూరు, Electrical Divisional Engineer ను రెండు మూడు ఉత్తరములు వ్రాసినా బదులు లేదు. దీనిని గవర్నమెంటు చక్కగా ఆలోచించవలసి యున్నది. చిత్తూరు మునిసిపాలిటీకి యింకా drainage scheme లేదు. 60 వేల జనసంఖ్య ఉన్నది అక్కడ drainage schemes లేవు state అధికారులుగాని మంత్రులుగాని చిత్తూరు పట్టణమునకు వచ్చేటప్పుడు వారి programme ను అనుసరించి ఏ మార్గంలో ఏ రోడ్డుమీద ప్రయాణం చేస్తున్నారో అగ్నెట, travellers బంగళా అలంకారం చేస్తున్నారు గాని పట్టణంలో మూల మూల సందులు ఏ విధంగా ఉన్నవో గమనించడంలేదు. అచ్చటచూచిన సరకము అనేది వేరే ఉండదు. చిత్తూరులో 300 రోజులు పూర్తిగా మళాచికం, మలేరియా, టైఫాయిడ్ జ్వరములు వస్తునే ఉన్నవి. మరియు చిత్తూరు పట్టణానికి Bus stand లేదు. గవర్నమెంటువారి స్వాధీనంలో bus stand కు భూమి ఉన్నది గాని ఇంతవరకు మునిసిపాలిటీవారికి స్వాధీనము చేయలేదు. ఆ పట్టణం అభివృద్ధికి గవర్నమెంటువారు కావలసిన సదుపాయములు చేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. చిత్తూరు head quarters hospital లో sanction అయిన beds 198. ఇప్పుడు admit చేసినవాళ్ళు 309 201 మందిని ఎక్కువగా admit చేసిఉన్నారు. ఎన్నితూరులు గవర్నమెంటు వారిని అర్థించినప్పటికి హాస్పటల్ అభివృద్ధికిగాను తగిన చర్య తీసుకోలేదు. Maternity centre లో 24 beds ఉన్నాయి. హాస్పటల్ లో admit అయిన వారు 23 ఇది విచారకరమైన సంగతి. headquaters hospital లో రోజూ 20, 30 మంది bed లేదని వాపసుపోతూఉంటారు. కానపు కానటు వంటి స్త్రీలను వాపసుపంపించేది ఎలా? 23 కు గాను 93 మందిని admit చేసి ఉన్నారు. దీనిని కూడ అభివృద్ధి చేయక యింత ఘోరంగా hospital ఉన్నది అంటే యింతకంటె విచారకరమైన పరిస్థితి మరొకటిలేదు. ఆహారధాన్యాల్ను

సక్రమంగా, న్యాయంగా, ధర్మంగా కవర్ చేయబడుతున్నాయి. యిచ్చినటువంటి పంప కమునకు సరైన పరిస్థితులు లేక బీదప్రజలకు అందక కష్టపడుచున్నారు. హరి జనులకు యిండ్లు లేక, వ్యవసాయానికి భూమి లేక అనేక కుటుంబములవారు కష్టపడుచున్నారు. Welfare department గాని సమితిగాని ఫీటీ గురించి శ్రద్ధతీసుకొనలేదు. హరిజనులకు assign చేసి ఎంతమందికి యిండ్లు ఉన్నాయి. గ్రామాలలో బీదలు తినుబతు ఒక పూట అన్నము, కట్టుగుడ్డ లేకుండా, ఉండుటకు యిల్లు లేకుండా అవస్థపడేవారు ఎంతో మంది ఉన్నారు. కనీసం బీదలకు ఒక పూట అన్నము, కట్టుటకు గుడ్డ, ఉండుటకు యిల్లు వీటికైన తగిన జాగ్రత్త తీసుకొని కవర్ చేయబడుతున్నాయి. డబ్బు కేటాయింపులను నేను ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ తంగి సత్యనారాయణ (శ్రీ కాకుళము) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు సమర్పించిన budget ను సమర్థించే పోయినందుకు విచారిస్తున్నాను. పరిశీలన చేస్తే యిది ప్రజలకోసం, ప్రజలయొక్క అవసరాలకోసం budget కాదు అనిపిస్తున్నది. సాధారణంగా budget, వచ్చే రెవెన్యూ, ఖర్చుపెట్టే జమలకు సంబంధించిన statement ఆయనప్పటికి ప్రభుత్వంయొక్క పాలసీలు, programmes, ఈ సంవత్సరంలో ఏ ఏ నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమాలు చేస్తారు అనేది స్పష్టంగా యిందులో కన్పించాలి. ఈ budget చూస్తే యిది కేవలం ఆఫీసర్ల యొక్క జీతాలకోసం, భత్యాలకోసం, T. A, D. A ల కోసం తప్పిస్తే ప్రజల యొక్క అవసరాలకు కావలసిన కార్యక్రమాలు అట్టే కన్పించడంలేదు. ఆంధ్ర దేశం ఈనాడు ఆర్థిక సంక్షోభానికి గురి అయింది అనే విషయం స్పష్టంగా ఈ budget తెలియజేస్తుంది. అందుకు ముఖ్యమంత్రిగారి స్టేట్ మెంట్ సాక్ష్యం. ఆర్థిక సంక్షోభానికి గురి అయినాము అని వారు అంగీకరించారు. ఈ పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది, ఎవరు తెచ్చారు ఈనాడు ఆర్థిక సంక్షోభానికి కారణం ఏమిటి? ఒకమారు ప్రభుత్వము పునరాలోచన చేయాలి. గత 19 ఏండ్లుగా పరిపాలన చేస్తూ మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు పూర్తిచేసి నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఉంటూ ఈనాడు మనం నాధించిన ప్రగతి ఏమంటే—దేశంలో ఆర్థిక సంక్షోభం, ఆహార కొరత యింకా అనేక విషయాలు. రాజ్యాంగం రచించుకొన్నప్పుడు అందులో directive principles ఉన్నాయి. పౌరులకు కనీసం తిండి, గుడ్డ, వసతి కలిగించే బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద ఉన్నది. 19 ఏళ్లు అయినాక ప్రభుత్వం సాధించింది ఏమిటి అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఆహారం విషయం తీసుకోండి. ఆంధ్రదేశం అన్నపూర్ణ అని కాంగ్రెసు మిత్రులు ప్రశంసిస్తున్నారు. నిజమే. మరి అలాంటి అన్నపూర్ణ యింటిలో కొరత ఏర్పడింది అంటే యిది ప్రభుత్వ policy యొక్క direct result అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఒక ప్రక్క surplus State అంటూ యింకో ప్రక్క రాష్ట్రంలో జిల్లాజిల్లాకు మధ్య సరఫరా లలో గోడలు పెట్టి movement restrict చేస్తున్నారు. చేయవలసిన కారణం ఏమిటి? శ్రీ కాకుళంజిల్లానుంచి అటు ఆనంతపురంవరకు యిటు ఆదిలాబాద్ వరకు ఆంధ్ర రాష్ట్రం కాదా అని అడుగుతున్నాను. మౌనం ఉన్నచోటనుంచి కొరత జిల్లాలు తెచ్చుకోవడంలో తీవ్ర ఏమి చేస్తుంది? ఎందుకు బుద్ధిపూర్వకంగా

نچس یا ٹریڈری نچس کو کموس نہ کرسکے کہ بھٹ میں حو پروپوزس ہیں وہ عوامی بھٹ کے پروپوزس نہیں ہیں اسدیں عوام کی بھلائی کا خیال نہیں رکھا گیا ۔ بعض ممبرس نے طاہر کیا کہ ٹیکس کے پروپوزس زیادہ پیش کئے گئے ہیں ۔ میں ان ممبرس سے یہ بوجھا چاہتا ہوں کہ کیا کسی جمہوریت میں اور وہ بھی جبکہ سوسلسٹک دائرے آف سوسائٹی کی طرف ہم راعب ہوں تو اسی حکومت کے بھٹ کے لئے نئے ترقیاتی پروگرامس کی ضرورت نہیں ہے ۔ کیا ہمیں ترقیاتی کاموں کو رو عمل لانے کی ضرورت نہیں ہے ۔ اگر ضرورت ہے دو بھر ہمارا بھٹ ۱۸۴ کروڑ کا نہیں بلکہ ۲۰۰ کروڑ کے اوپر چاہئے تھا ۔ جیسا کہ ٹیکس کے تعلق سے کہا گیا خاص طور سے لینڈ ریسو کے اعلان سے یہ کہا جا رہا ہے کہ زمین پر ٹیکس نہ لگایا جائے ۔ نہ بہت تعجب کی بات ہے ۔ زمین پر ٹیکس نہ لگائیں و ان زمینداروں اور مالکوں کی حیثیت رکھنے والوں پر ٹیکس عاید نہ کریں تو کیا عریب عوام پر ۔ سرحدوری کرے والوں پر ٹیکس عاید کریں ۔ حو پراپرٹی رکھا ہے ۔ حو حادثات کا مالک ہے ۔ حو کچھ دے سکتا ہے اس پر ٹیکس لگانا چاہئے ۔ زمین چاہے جسکی ہو یا تری اس پر ٹیکس عاید کر رہے ہیں وہ واجبی ہے ۔ اسکے تعلق سے یہ نہیں کہا گیا کہ اس ٹیکس کے بجائے کوئی دوسرا ٹیکس لگائے ۔ ہمیں منگھدرا ہائی لیول کیمل چاہئے ۔ وسودھارا براہکٹ سریکا کلم چاہئے ۔ یوجیم بھاڑ پراہکٹ چاہئے ۔ ایک طرف ان سارے راجکس کا مطالعہ کیا جائے اور دوسری طرف ٹیکس نہ لگائے جائیں ۔ گورنمنٹ کو فینانس کے بڑھانے کی ضرورت نہیں تو یہ قابل قول بات نہیں ہے ۔ اسی لحاظ سے موٹر وہیکلس پر ٹیکس عاید کیا گیا یہ کہا گیا کہ اس پر بھی ٹیکس عائد نہ کیا جائے یہ تو لکڑی (luxury) کی حس ہے ۔ اس پر صد فیصد کے بجائے ففٹی پرسنٹ ٹیکس لگایا گیا ۔ گویا اپوزیشن کا کہنا ہے کہ ایک طرف ترقیاتی کام رو عمل لانے جائیں انہیں عدلی حابہ پہنایا جائے اور دوسری طرف ٹیکس بھی عاید نہ کئے جائیں ۔ یہ کیسے ممکن ہے ۔

میں ایک چیز حکومت کے علم میں لانا چاہتا ہوں ۔ نئے ٹیکس سے عوام کیوں انکار کرتے ہیں ۔ ہمیں یہ معلوم ہے کہ حکومت عوام کی ہے ۔ میں خاص طور پر کمیونٹ کے لوگوں سے عرض کروں گا کہ آپکا تعلق عوام سے کتنا جا رہا ہے بلکہ آپکا تعلق عوام سے ناکی نہیں رہا ۔ آپ عوام سے دور ہوتے جا رہے ہیں ، انڈسٹریشن پر ایکس گرپ (GDP) اور کنٹرول نہیں ہے جسکی وجہ سے نف نیا کرپشن (corruption) پیدا ہو رہا ہے جسکی

శ్రీ వి. భాస్కరరావు (కంకిపాడు) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఆదాయ వ్యయ పట్టికను సంపూర్ణంగా ఆమోదిస్తున్నాను. ఈ బడ్జెటు రెండు దృష్టాంతాలతో చూచినప్పటికీ యధార్థమైన చిత్రంగా కనిపిస్తుంది. ఈ నాడు ప్రభుత్వానికి ఉండే ఋణవ్యయలు, బాధ్యతలు చూచినప్పుడు కేవలం శాంతి భద్రతలు కాపాడడమే కాకుండా అనేకమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలు జరప వలసిన దాద్యత ప్రభుత్వంపై ఉన్నది ప్రజలు కూడా సమకు కావలసిన ప్రతి కార్యక్రమానికి ప్రభుత్వం వైపు చూచి ప్రభుత్వ సహాయాన్ని అర్జించే స్థితిలో ఉన్నారు ప్రభుత్వానికి ఈ కోరికలు తీర్చడానికి కాని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అమలు చేయడానికి కాని తగిన డబ్బు లేకపోతే ఈ కార్యక్రమాలు నిర్వహణ చాలా కష్టం అవుతుంది, అందువల్ల ఇప్పుడు ఈ సభలో ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు వివరాలు చూస్తే ఈ కోరికలకు రాష్ట్రంలోని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు పెంపుదలకు అవసరమైనంత పెట్టుబడి ప్రభుత్వం వద్ద లేదనేది యధార్థంగా కని పిస్తోంది. పెట్టుబడి లేకపోవడానికి ప్రజల శక్తి సామర్థ్యాలు, వనరులు పరిమితంగా ఉన్నాయనేది మనకందరకు తెలిసిన విషయమే, పరిమితులు పెరిగిన తరువాత ప్రభుత్వ ఆదాయం చేక్యూరి తద్వారా మొత్తం ఆర్థిక ప్రణాళికను పెంపుచేసి కార్యక్రమాలు విస్తృతపరచాలన్నదా, ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలు కార్యక్రమాలు నిర్వహించడమే ప్రధానంగా డిమాండు చేయడమూ ఈ రెండూ కూడా ఒక దానికి ఒకటి సమన్వయ పడే ఉన్నాయి, ప్రభుత్వ బాధ్యత గుర్తించిన ప్రజల మైనపుడు, అదనంగా మనం కోరికలు కోరుతున్నపుడు, ప్రభుత్వం కూడా కొంత దాద్యత తీసుకుంటున్నపుడు దానికి ఆర్థిక బలం ఇచ్చి తద్వారా మన కోరికలు

నెరవేర్చడానికి ప్రయత్నం చేయడం సహజమైనది. చిన్న సామెతలో చెప్పాలంటే బాగాపాలు ఇచ్చి ఆవుకు మేత కూడా వేయాలి, మేత వేయకుండా పాలు ఆశించడం సాధ్యంకాదు. మనకు శక్తి సామర్థ్యాలు లేవు కాబట్టి ప్రభుత్వం వద్ద డబ్బు లేనపుడు మనం కార్యక్రమాలు అడగడంలో విలువ ఉండదు, పాచ్చు కార్యక్రమాలు బల్లలపై ఉంచినపుడు దానికి తగిన శక్తి ఇవ్వడానికి పూనుకోవాలి. ఈ బడ్జెటు ఒక రకమైన యధార్థ చిత్రణగా ఉంది. రాష్ట్రంలోని ప్రజల ఆర్థిక వనరులు, ప్రభుత్వ ఆర్థిక వనరులు సమంగా పోల్చి చూస్తే వరస్పరం ఒకరిపై ఒకరు ఆధారపడినపుడు ఇచ్చి వుచ్చుకునే ధోరణిలో సాగితేనే తప్ప రాష్ట్ర అభివృద్ధి సంపూర్ణం కాదని సంపూర్ణంగా గోచరం అవుతుంది. ఈ పరిస్థితులలో ఆలోచిస్తే మనం ముందు ప్రభుత్వ వనరులను పెంపుచేయడానికి చేసిన ప్రతిపాదనలను కొంత మినహాయింపుతోనైనా అంగీకరించక తప్పని పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నాయి. ఈ స్థితిలో చూస్తే ప్రధానమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఏవో జాబితాను ప్రవేశ పెట్టుకోవచ్చును, వివరం అడుగువచ్చును. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పూర్తిగా వ్యవసాయ రాష్ట్రం, వ్యవసాయ పరిస్థితులను బాగా అభివృద్ధి చేయవలసి ఉన్నది. ఉన్న నీటి వనరులను అభివృద్ధి చేయడమే కాకుండా నీటి వనరులు లేనిచోట అదనంగా ఏర్పాటు చేసుకోవాలి, ప్రాజెక్టులు కడుతున్నాము, భారమైన బాధ్యత వహిస్తున్నాము, వెంటనే సత్వరమే ఫలితాలు ఇవ్వకపోవడం వల్ల కొన్ని ఇబ్బందులకు లోను అవుతున్నాము. అవసరమైనప్పుడల్లా కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ను ధాన్యం అడుగుతూంటారు కేరళకు కావలసినా, పశ్చిమ బెంగాలుకు కావలసినా, కేంద్రం వారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నే డిమాండు చేస్తూంటారు అటువంటి పుడు 150 కోట్లు ఖర్చు కలిగిన నాగార్జున సాగర్ ను జాతీయ ప్రాజెక్టుగా తీసుకుని దానిని పూర్తి చేయడానికి పాచ్చుగా ధనం ఇచ్చి ఆవుడు ఏమైనా ఆశిస్తే ఆజేవణ లేదు. కానీ అవసరమైనపుడు ధాన్యాన్ని అడగడం, నాగార్జున సాగర్ ను జాతీయ ప్రాజెక్టుగా గుర్తించాలంటే మాత్రం వీలుకాదనడం ఆశ్చర్యమైన విషయం. దానిపై మనం కానన సభ ద్వారా వత్తిడి తీసుకు రావలసి ఉన్నది, నాగార్జున సాగర్ నిర్మాణం ప్రతి సంవత్సరం ఒక తలనొప్పిగా తయారైనది, నాగార్జున సాగర్ నిర్మాణాన్ని ఎంత త్వరగా ముగిస్తే అంత త్వరగా ధాన్యాలను సరఫరా చేయగలము. మనకు డబ్బు ఇవ్వకపోతే నాగార్జున సాగర్ ను జాతీయ ప్రాజెక్టుగా పరిగణించకపోతే మనమంచి ఆహార ధాన్యాలను అదనంగా ఆశించడం అవసరమైన విషయంగా భావించవలసి ఉంది. ఒక మాట మాత్రం చెప్పవలసి ఉంది, ఎంతో చెరుకు పండిస్తున్నాము, మనకు పంచదార కరువు అవుతున్నది, ఈ వేళ చెరుకు ధర చాలా తక్కువ ఉన్నది చెరుకు పంటకు పెట్టే పెట్టుబడి ఎకరానికి వెయ్యి రూపాయలు, దానిపై ఫలసాయంచూస్తే చాలా తక్కువ. దానిపై వచ్చే ఆదాయాన్ని ప్రతి వ్యక్తరూపంబలపై వచ్చే ఆదాయానికి పోల్చి చూస్తే ఐహళా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో చెరుకు పండించడం కష్టమయ్యే పరిస్థితి వస్తుందనిపిస్తోంది. చెరుకు ధరను పెంటనే పెంచి ప్రోత్సహించవలసి ఉంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవసరాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా విచారణచేసి చూచినపుడు, మనం ప్రణాళికలద్వారా దేశంలో అవసర కరువుకుండా చేయాలన్నప్పుడు, ఇతరదేశాలనుంచి ధాన్యాలు తెప్పించుకోవడం

అగౌరవం అనుకున్నప్పుడు దేశంలోని వనరులను పంట పండించడానికి అనువైన చోట అభివృద్ధి చేయడానికి కేంద్రం అవకాశం ఇవ్వకపోతే ప్రయోజనంలేదు. ఇంకా చాలా విషయాలన్నాయి. కాంగ్రెసు పక్షంలోనివారికి ఎందువల్లనో బహుపరిమితమైన సమయం ఇస్తున్నారు. కారణం ఏమో తెలియదు రూల్సులో ఏమైనా ఉన్నదా, ప్రతిపక్షంవారు ఏమైనా డిమాండు చేస్తున్నారా, మా మౌనమే కారణమా మాకు తెలియకుండా ఉన్నది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—సంఖ్యా బలమే కారణం.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—తెక్కలు తీస్తే తక్కువరాలేదు; బాగానే వచ్చింది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధికారం కంటే వారికి ఏమికావాలి?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు కావాలంటే మాట్లాడవచ్చును. మాకు ఇచ్చారని ఎందుకు—

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు :—క్రొత్తగా వచ్చిన సభ్యులకు ఇటువైపు కూడా మాట్లాడాలని ఉంటుంది.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—ఇరవై పార్టీల నాయకులు ఇరవై గంటలు తీసుకుంటుంటే మాకు తక్కువ అయిపోతోంది

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు :—మాకు తెలుసు—మీరు ఫిఫ్ విప్ కదా!

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు చెప్పినదానికి మేము objection raise చేస్తున్నాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఎందుకులెండి అదంతా—ఎవరూ ఎక్కువ తీసుకోవడంలేదు, నేను ఎంత ఇస్తే అంత తీసుకుంటున్నారు.

శ్రీ ఆర్. బుచ్చిరామశేషయ్య (శ్రేష్టి (జగ్గయ్యపేట) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన 1967-68 బడ్జెటునునే నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని 40 లక్షల మంది పట్నాదారులకు రెండున్నర కోట్ల ఆదాయం వడలుకుని రు 10 లు లోపు శిస్తును తగ్గించినందుకు ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తున్నాను అయితే నేను కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 20 సంవత్సరాలైన ఏరువాత ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడి కూడా కోటాను కోట్ల పేద ప్రజానీకం తినడానికి తిండి, కట్టడానికి బట్ట లేకుండా బాధలకు లోనవుతున్నారంటే తప్పకుండా అలోచించవలసిన విషయం. స్వతంత్రం వచ్చి 20 సంవత్సరాలు అయినది. పూర్వం బ్రిటిషు ప్రభుత్వ హయాంలో స్వతంత్రం వస్తే రామరాజ్యం వస్తుంది, సామ్యవాద సమాజం నెలకొల్పుతామనే నినాదం ప్రజలకు విసిపించింది ప్రస్తుత పరిస్థితులు యే విధముగా ఉన్నవంటే ఒక ఉదహరణ చెబుతాను. జగ్గయ్యపేట నియోజక వర్గంలో 32 గ్రామాల ప్రజలు హరిజనులు, గిరిజనులు, ముగ్ధులు యింట్లులేక

భూ వనతిలేక ప్రభుత్వానికి అర్జీలు పెట్టుకుంటే యంతవరకు ఒక కుటుంబానికి కూడా యిండ్లుగాని భూవనతిగాని కలిగించలేదంటే విచారకరమైన విషయమే అయితే యిక్కడ ఒక విషయం మాత్రం ఉంది. ఈ సంవత్సరంలో అర్జీపెడితే గత మూడు సంవత్సరాల మార్కెట్టు వాల్యూ యావరేజీచేసి భూమికి ఆ రేటు యిస్తామని గవర్నమెంటు చెబుతారు. అక్కడే ఉంది విషయం. 85 సంవత్సరం, 86 సంవత్సరం, 87 సంవత్సరం. ఈ మూడు సంవత్సరాలలో రేట్లు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి ఏ పోలీస్ కేసు దరఖాస్తు పెడితే ఆ భూమి విలువ వేయి రూపాయలు క్రయంచేస్తే సబు రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో 500 అని ప్రాస్తే దానిమీద మూడు సంవత్సరాల యావరేజీ చేసినప్పుడు అసలురేటు తక్కువ అవుతుంది. అందుచేత యే సంవత్సరం అప్పీకేషను పరిష్కారం చేయడానికి పూనుకుంటారో ఆ సంవత్సరం ఉండే మార్కెట్టు వాల్యూ అని మార్పు చేస్తే తప్పకుండా హరిజనాల సమస్య పరిష్కారం అవడానికి అవకాశం ఉంటుంది ఇప్పుడున్న రేట్లు ప్రకారం ఒక కుటుంబానికి భూమి సౌకర్యం జరగదని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల ఆ సౌకర్యం కలిగించవలసినదిగా ప్రభుత్వం వారికి మనవిచేస్తున్నాను. కొన్ని ఉదాహరణలు చెబుతున్నాను విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా స్కీము. 1964-67 సంవత్సరం బడ్జెటులో ప్రావిజను చూపించబడి శాంక్షను కాబడి, వర్కు ఆర్డరు యిచ్చిన గ్రామాదులలో పోల్సు ఉంటే తీగ ఉండదు, చిన్నతీగ ఉంటే పెద్దతీగ ఉండదు యీ విధముగా 82 రకాలైన పరికరాలు లేవని, డి. ఈ. గారు, యే ఈ. గారు యిక్కడికి వ్రాసిన విషయం మార్చినందునీ సీ ఈ గారికి ముఖ్యమంత్రిగారికి విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు చైర్మను గారికి వెంటనే పంపిస్తే యంతవరకు ఆ విషయాన్ని గురించి ఆలోచించినవారు లేరు. స్కీము శాంక్షనయిన సౌకర్యములేదు. పోలు కనపడుతుంది, రాడ్లు కనపడదు సీమెంటులేదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అభివృద్ధిలోకి రావాలంటే పవరు, వాటరూ ముఖ్యము. ఈ రెండూ లేకపోతే అభివృద్ధిలోకి రావని ఒప్పుకుంటున్నాము. పని ప్రారంభించారు. కొన్ని స్పెల్లోవరు స్కీములుగా పెట్టేశారు అన్నవరం, బలుసుపాలెం, హనుమాను చింతలలో అన్నవరం మాత్రం స్పెల్లోవరు స్కీముగా విడిచిపెట్టడంవల్ల అక్కడ రైతాంగం యెంతో బాధపడుతున్నారు అక్కడ మోటలద్వారా సేద్యంచేసి యెకరానికి 4 పుట్లు, 5 పుట్లు మిర్చి వండించే రైతులు కరెంటులేనందువల్ల విలపిస్తున్నారు. బాధపడుతున్నారు. ఆ విధముగా కృ. ల. గి. పో. తు. న్న రైతాంగానికి కరెంటు సప్లయ చేయకపోతే అభివృద్ధిని సాధించలేము అందుచేత తప్పకుండా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాకు కేటాయించిన దానిలో అదనంగా కేటాయించి మిగిలిన వర్కు పూర్తి చేస్తారని అభిప్రాయపడుతున్నాను. జగ్గయ్య పేట సమీపంలో కొన్ని గ్రామాల్లో 10 సంవత్సరాలనుండి కుష్టువ్యాధి తీవ్రంగా వ్యాపించి ఉన్నది రెండు మూడు వందల ప్రజానీకం కుష్టువ్యాధితో బాధపడుతున్నారు ఆ వ్యాధి యెంత ప్రబలంగా ఉన్నదంటే ఆ గ్రామాల పేరు చెబితేనే అక్కడి వారికి పిల్ల నివ్వడానికి యితర ప్రాంతాలవారు జంటు తున్నారు. అక్కడ అనారోగ్యాన్ని నివారించి ఆరోగ్య సౌకర్యం కలిగించడానికి పూనుకోవలసినదని కోరుతున్నాను. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వానికి

మెమోరాండంలద్వారా విన్నవించడం జరిగింది. అక్కడ ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని యేర్పాటుచేయకపోతే రానురాను ఇతర గ్రామాల ప్రజలకు సోకి యెంత దుర్భరమైన పరిస్థితులు వస్తాయో చెప్పలేను అది అంత భయంకరమైన వ్యాధి కనుక దానిని నివారించకపోతే ప్రమాదానికి దారితీస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక రోడ్ల విషయం కృష్ణాజిల్లా చాలా అభివృద్ధిదాయకమైన జిల్లా అని పేరున్నది కాని కృష్ణా జిల్లాలో తిరువూరు, నందిగామ, జగ్గయ్యపేట ప్రాంతంలో రహదారి సౌకర్యంలేదు. అక్కడ రోడ్లు సౌకర్యంలేదని యిప్పుడున్న అమాత్యశ్రేణులకు చాల మందికి తెలుసును శ్రీ జె. వి. నరసింగ రావు గారు, శ్రీ టి. వి. రాఘవులుగారు, శ్రీ సిద్ధారెడ్డిగారు చూశారు. వారుకూడా చెప్పారు. మా ప్రాంతంకంటే కూడా అన్యాయంగా ఉందని అన్నారు తిరుపతి కొండలలో మోకాలి వర్షతం అని ఒకటి ఉన్నది. దానిమాదిరిగా ఒక గ్రామం ఉన్నది అక్కడికి వెళ్లాలంటే నడిచైనా వెళ్లాలి, లేకపోతే పాలిక్వాటరు మీదనైనా వెళ్లాలి తప్పితే పురోక నడుపాయంలేదు. కాబట్టి ఆ ప్రాంతానికి రహదారి సౌకర్యం యేర్పాటు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటులో కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలున్నాయి దానిలో పొందుపరచడం చూస్తే చాలా విచారకరంగా ఉంది. లాండు రెవిన్యూలో 50% 75% అని చెప్పి యెస్టాన్సుచేసి 82 నుంచి పెంచిన డబ్బు అంచనాల ప్రకారం యెంత అవుతుందని దానిని రెవిన్యూ అక్కౌంట్సులో బడ్జెటులోకి తీసుకునిరాలేదు. సభ్యులకుకూడా యిది న్యాయమైనది కాదని, రిట్రాస్పెక్టివ్ యెఫెక్టు యివ్వడంతో ప్రజానీం చాలా దెబ్బతింటుందని మనవిచేస్తున్నాను ఆ చట్టం అంచనాలను వారు తీసుకునిరాలేదు. వైగా నేషనలు స్పిరిటు డిటీరియంటు చేసిన ప్రోహిబిషనురద్దుచేసి దానివల్ల ఆదాయమును తీసుకొనడానికి ప్రభుత్వం యెందుకు పూనుకొనరాదని చూస్తే చాలా విచారకరమైన విషయము. తరువాత స్టాంపుధ్యుటీ పెంచడంవల్ల యిదివరకే వేయిరూపాయల విలువను 500 రూపాయలకు తగ్గించి చానుకుని రైతాంగం 150 రూపాయలకు మించి రిజిస్టరు చేసుకొనరాని ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను ఇటువంటి విషయాలను ప్రభుత్వం తమ బడ్జెటులోకి తీసుకొనిరాకపోవడం చాలా శోచనీయంగా ఉన్నది యెస్సయిజులో చెట్టుతీరువలు చాలా విపరీతంగా వేస్తున్నారు. తెంకాయ చెట్టుకు 15 రూపాయలు తీడవవేసి దానిని టాడి కాంట్రాక్టర్లకు యివ్వడంవల్ల ట్రీటాకు చాలా యెక్కువని మనవిచేస్తున్నాను. యేరాడికేపను ఆఫ్ రాయలసీమ ఫామినుకోసం రాయలసీమ డెవలప్మెంటుకోసం యిదివరకు పోర్టు ఉండేది రాయలసీమ అభివృద్ధికోసం యేమిచేయాలోని ముఖ్య మంత్రిగారు చాలా మాట్లాడారు అయితే రాయలసీమ డెవలప్మెంటుస్కీములో ఊమ ప్రాంతానికి గురియైన జిల్లాలలో చిత్తూరు జిల్లా ఒకటి చిత్తూరు జిల్లాలో కనిలబావులద్వారా వ్యవసాయం చేసే పద్ధతి ఉన్నది ఎల్మినిటీని అభివృద్ధిచేస్తే తప్ప అక్కడ lift irrigate n కు అవకాశాలు లేవు అని రాయలసీమ అభివృద్ధి మండలి సభలో తెలియచేశాము, ఆ విషయమునుగురించి బడ్జెటు ఉపన్యాసములో

ఏమీ ప్రత్యేకత ఇవ్వలేదు. వ్యవసాయానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని అంటున్నారు. రైతులు పండించే ధాన్యానికి price control పెట్టారు. రైతుకు కావలసిన పరికరాలు సకాలములో controlled rates కు దొరకడములేదు. రైతుకు కావలసిన సౌకర్యాలను కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. ఏదీచూసినా ఎక్కువధరలు. సామాన్య ప్రజానీకము కొనుగోలుచేసే స్థితిలో లేరు. Fair price shops కు కొద్దిపాటి బియ్యాన్నే సరఫరాచేస్తున్నారు. కాని మిగిలిన commodities ను అక్కడకు సరఫరాచేయడములేదు. ఈ విషయములో శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. Broken rice controlled commodity కాదని అంటున్నారు. క్వింటాలు రేటు రూ. 48 లు అని fix చేశారు. మిల్లర్లుద్వారా wholesalers purchase చేసి ఒకటికి రెండింతలు రేటుతో అమ్ముతున్నారు. ఈ broken rice నే వేరే టిండింగులులేక ఎక్కువ డబ్బుఇచ్చి ప్రజలు కొనుక్కోవలసిన అవసరము ఏర్పడినది. Broken rice controlled commodity కాదని, rice controlled commodity అని అంటున్నారు. మిల్లర్లు దగ్గర wholesalers ఏరేటుకు కొంటారో తెలియదు. ప్రభుత్వం నిర్ణయించినధర రూ. 48 లు రూ. 70, 80 లకు బయటలో అమ్ముతున్నారు. ఈ విషయములో శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. Electricity extension, bore wells, well subsidy schemes ను develop చేస్తామని చెప్పిన వాగ్దానాలు దీనిలో ఏమీ కనిపించడము లేదు.

విద్యావిధానము Backward classes కు reservation పెట్టిన దానిని హైకోర్టులో అప్పీలు చేయడముతో reservation of seats నెల్లదని కొట్టివేశారు. సుప్రీమ్కోర్టు అప్పీలు చేసుకోవాలని చూస్తున్నారు. కాని ఇంకా అప్పీలుకు వెళ్లేదు. ఇదివరలోపున్న మాదిరి backward classes చాకి reservation of seats వుంచాలని కోరుతున్నాను. ఏది అడిగినా ప్రభుత్వమువారు డబ్బులేదని అంటున్నారు. కొన్ని సూచనలు మిత్రులు చెప్పారు. Auction of bus routes. Auction చేస్తే ఎక్కువదబ్బు వస్తుందని ప్రభుత్వము ఒప్పుకొంటున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వము ఒప్పుకోదని అనడము ఏ మాత్రము సమంజసముకాదు. ప్రత్యేక మైన శ్రద్ధ తీసుకొని auction చేసే విధానమునుచూడాలి. Scrapping of prohibition Rules ని relax చేస్తామని అని అన్నారు. Distillery units కు పెర్మిట్సు ఇస్తామని అన్నారు. తయారుచేసిన సాకాయి ఏరేతిగా పంపకము జరగాలి? public auction చేస్తారా? పెర్మిట్ సిస్టమ్పైన ఇస్తారా? ఈ రోజు తీవ్రకల్లు మాదిరి public auction పెట్టి ప్రజలకు అందజేస్తారా మనవి చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె విజయనరసింహశాస్త్రి—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును మనస్ఫూర్తిగా బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచు కొన్నాను. గోదావరి అన్నదాత, ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి అన్నదాత అనేవేరు రావడానికి గోదావరికి ధర్మేశ్వరమువద్ద కాటన్ మహాశయుడు కట్టిన ఆనకట్టలే. ఆ ఆనకట్ట వయస్సు 100 సంవత్సరాలు అస్సార్లు, అది అయి యిప్పుడే 10 సంవత్సరాలయినది. ఆనకట్ట చాల ప్రమాద పరిస్థితిలో వున్నది.

ఉభయ గోదావరి జిల్లాల ప్రజలు చాల అందోళన పడుతున్నారు. కాబట్టి జారేజీ నిర్మాణమునకు తొందరలో పూనుకోవాలి, అలా పూనుకోని పక్షములో చాలాఫోరము జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను ఏదైన పొరపాటు జరిగితే మా గోదావరిజిల్లా ప్రజలు ఆన్నదాతలు పోయి పడుకునే దాతలు అవుతారేమో, అది దగ్గరలో వస్తుందేమో అనే ఆందోళన చెందు తున్నాము. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు, ఇతర ప్రాజెక్టులకు రైతులనుంచి ఒక్కపైస కూడ పుచ్చుకొనడములేదు. మమ్ములను అప్పురూపముగానో, ఉచితముగానో డబ్బు ఇవ్వాలని అంటున్నారు. ఎకరానికి రు.50 లు ఇవ్వడానికి రైతులు సిద్ధముగా వున్నారు కాని ఇంకా పునాదిరాయి వడ్డము లేదు. కేంద్రప్రభుత్వానికి ఆంధ్రరాష్ట్రము సహతి బిడ్డలాగ వున్నది. అలాగే గోదావరి జిల్లాలు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి సహతిబిడ్డలలాగ వున్నవేమో అని ఆజిల్లా ప్రజలు తలుస్తున్నార మాజిల్లాలో వెనుకవడ్డ ప్రాంతాలున్నవి నేను అట్టిలి నియోజకవర్గమునుంచి వచ్చాను అది వెనుకవడ్డ ప్రాంతము, ప్రభుత్వ దృష్టిలో ముందువడ్డ ప్రాంతము అయివుండవచ్చు మేము ఎకరానికి రు.30 లు చెల్లించుకొంటున్నాము మాకు కాల్యలు త్రవ్వబడిలేవు రోడ్లు చాల అదృష్టస్థితిలో వున్నవి, మంత్రిగారిని అడిగితే బడ్జెటు లేదని అంటారు మాకు రోడ్లు, కాల్యలు త్రవ్వబడి, ఏమీ సగుపాయాలు లేకపోతే మాదగ్గర వమ్ములు పుచ్చుకొనడము అన్యాయము అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను కాటన్ దొరగారి పైములో జరిగిన పనులేకప్పు ఇప్పుడేమీ పనులు లేవని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్యాక్టరీ మురుగునీరు గురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకుని రావాలి ఆ మురుగునీటివల్ల ఒక్కచేపకూడ బ్రతకలేని పరిస్థితిగావుంది Health Department experts ఈనీటివల్ల ఎమి జబ్బులేదని రిపోర్టు ఇచ్చారట చేవలే చనిపోతున్నపుడు మనుష్యులుతాగే దానికి ఇబ్బంది లేదనడం ఆశ్చర్యము మీరు ఎప్పుడైనా త్రాగారా అని పోలుడిపార్టుమెంటు వారిని అడిగితే వారు త్రాగరట. మేము త్రాగాలట ఫర్లాంగు దూరమునుంచికూడ వాసన భరించలేని పరిస్థితివుంది 5,6 లక్షలు ఖర్చుపెడితే ఆ మురుగునీరు అంతా boil చేయవచ్చు అని చెబితే 5,6 లక్షలు ఖర్చుపెడుకు, ఆక్కరలేదని Health Department experts చెప్పారట. చేవలు చనిపోతున్నవి. మనుష్యులు త్రాగడానికి చాలా జాధ పడుతున్నారు అని మనవిచేస్తున్నాను. నానియోజకవర్గములో 10,12 గ్రామాలలోని రోడ్లు చాల అదృష్టస్థితిలో వున్నవి 5,6 మైళ్ళ దూరములోవున్న హాస్పిటల్కు గర్భిణి స్త్రీలను తీసుకొని వస్తూవుంటే మధ్యలో పురుడువచ్చిన సందర్భాలున్నవి. తడుకు షుగర్ ఫ్యాక్టరీ మురుగు నీటిని పంటకాల్వల ద్వారా వదులు తున్నారు అలా వదలకూడదని లోగడ తె.వి సర్పింగరావు గారు పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగా ఉండగా మనవిచేస్తే వారు చర్చితిరుకొనడానికి ప్రయత్నముచేస్తే.... ..

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — అధ్యక్షా, గోదావరి భారేజ్ గురించి మనవి చేస్తున్నారు ఈ విషయములో నూటికి 70 మంది రైతులు అనుమతి ఇచ్చినట్లు పుటేగానీ ఆ programme take up చేయడానికి వీలుండదు. దానికిసంబంధించిన ప్రాథమిక చర్యలు చురుకుగా సాగుతున్నవి వారిఅనుమతి పొందడానికి కావలసిన కాగితాలు print అవుతున్నవి ప్రత్యేకించి staff ని వేయడానికి ఆలోచనవుంది.

శ్రీ కె. విజయనరసింహరాజు — తమకు మనవిచే సేదేమిటంటే అక్కడి ప్రజలు ప్రభుత్వాన్ని నానాచర్యాలలాడుతున్నారు. మేము వినలేకుండా వున్నాము. దాని గురించి చర్యలు తీసుకోమని మనవి చేస్తున్నాను. చెరకు నుండి బెల్లం తయారు చేస్తున్నారు, చెరకునుండి పంచదార తయారుచేస్తున్నారు చెరకునుండి బెల్లం తీస్తే ఎక్కువ ఆదాయం వస్తున్నది. పంచదార ఫ్యాక్టరీలకు పంపిస్తే నాలుగోవంతుకూడ గిట్టుబాటు కావడం లేదు. పేస ప్రజాసేవకంటే పట్టణ ప్రజాసేవానికి పంచదార చాలా అవసరం. పున్న పరిస్థితుల బట్టి ప్రభుత్వం చెరకు రేటు 80, 90 రూపాయలకు పెంచాలని ఆలోచిస్తున్నారు. ఇంకా మీనమేపాలు లెక్కించడంలోనే వుంది కాని ముందుకు రావడంలేదు బెల్లం తయారు చేస్తున్నంత కాలం పంచదార ఫ్యాక్టరీలకు చెరుకు సప్లయకాదు ప్రజలు బెల్లం వాడుతున్నారు బెల్లం సంగతి తమకు తెలుసు అధ్యక్షా, విమానికి రెండోపేరు బెల్లంవల్ల అనేక వ్యాధులు వస్తాయి. అందువల్ల పంచదార ఎక్కువ ఉత్పత్తి కావటానికి సీలుగా చెరకు ధర 80, 90 రూపాయలు తక్కువ కాకుండా పుండేట్లుగా ప్రభుత్వం త్వరలోనే నిర్ణయం చేయాలని కోరుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. సి. రంగయ్య (సింగనమాల) — అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలను చెప్పదలచుకొన్నాను. అనంతపురంజిల్లా వెనుక బడినజిల్లా. ఆ ప్రాంతంలోని సింగనమల నియోజకవర్గం ఎలాటి సౌకర్యాలూ లేనిది ఆ నియోజకవర్గం అసలు ప్రభుత్వ దృష్టిలో వున్నట్లు లేదు ఈ నియోజకవర్గంలో 192 గ్రామాలు వున్నాయి. ఆ 192 గ్రామాలలో పది గ్రామాలకు మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి వుంది ప్రభుత్వాన్ని అడిగితే డబ్బు లేదంటున్నారు. ప్రభుత్వంవద్ద డబ్బు లేకపోతే పదిహేనువంతులు అప్పుగా ఇవ్వటానికికూడ సిద్ధంగా వున్నారు కనుక ఆ గ్రామాలలో విద్యుచ్ఛక్తి సదుపాయం కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను ఈ నియోజకవర్గంలో ఒక సముద్రం ఫిర్రా వుంది అక్కడ ఎలాటి సౌకర్యాలు లేవు. కెనాల్సుకాని, రోడ్లుకాని, విద్యుచ్ఛక్తికాని లేవు మంత్రిగారు ప్లేమోత్ కార్లలో మైన్ రోడ్లపై ప్రయాణం చేస్తారాకాని ఒకసారి అలాటి ప్రాంతాలు పర్యటిస్తే ప్రజల పరిస్థితి తెలుస్తుంది. నాగసముద్రంఫిర్రాలో పేరు ప్రఖ్యాతులు గాంచిన అమావాస్య మరదిరం అక్కడ వుంది. అక్కడకు చేరాది ప్రజలు వస్తూవుంటారు. కాని అక్కడ ఎలాటి సౌకర్యాలు లేవు. ఆ ప్రాంతంలోయొక్క సౌకర్యాలు గురించి ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అనంతపురం జిల్లాకు 2 వేల

టన్నుల బియ్యం ఇస్తున్నారు. అవి ఏమి సరిపోతాయో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. పాముడి గ్రామంలో 10వేల జనాభా వుంది అక్కడ రి సెలనుండి ఒక్క క్వింటాల్ గోధుమలుకూడ ఇవ్వలేదు. అక్కడి రైతులు ఎంతో కష్టపడి పండిస్తున్నారు 10 వేల జనాభా గల ప్రాంతాలలో కంపల్సరీ రేషనింగ్ ప్రవేశ పెట్టాలని కోరుతున్నాను రెడీమేడ్ బట్టల విషయంలో బొంబాయి సేల్స్ టాక్స్ గూర్చి 1958 ప్రకారం 5 రూపాయలలోపు వుండే దుస్తులకు టాక్స్ తొలగించారు. మన రాష్ట్రంలో చాలామంది 4 అంగుళాల నుండి 12 అంగుళాల పీలికలను కలిపి దుస్తులు కుట్టి రూపాయి రూపాయిన్నరకు మైదరాజాను తీసుకువచ్చి అమ్ముతూ వుంటారు. వాటిపై ఇంతకుముందు ప్రభుత్వం శివర్యంటు టాక్స్ విధించింది. బొంబాయి ప్రభుత్వం చేసినమాదిరి మన ప్రభుత్వంకూడ అయిదురూపాయలలోపువుండే దుస్తులపై సేల్స్ టాక్స్ తొలగించాలనికోరుతూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సత్యనారాయణ (చేవెల్ల) — అధ్యక్షా, డమించండి మాకు అందించే కాగితాలు తెలుగులో అందించమని గత సమావేశంలో మనవిచేశాను. ఇంతవరకు అలా అందించడంలేదు ఇకముందు అయినా దయచేసి తెలుగులో అందించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను దేశం అభివృద్ధికావాలంటే ఆదాయం అవసరం. పాచ్చు మొత్తాలు దుబారాచేస్తూ ఆదాయం సరిపోదని గోలచేయడం ఎంత వ్యభిచారం. మహాత్మాగాంధీగారు ఆశించిన రామరాజ్యం ప్రజలపై వన్నెలపై పన్నులు వేస్తూ, దుబారాపై దుబారా ఖర్చులుచేస్తూ వండి మాగధులను పోషించడమేనా? ప్రణాళికచే ప్రగతి సాధించి ఆశలు కల్పించి గడచిన సంవత్సరాలలో సాధించిన ప్రగతి ఇంతింత అని వర్ణించ ఆదికేమనికీకూడ తరముకాదు. అప్పులపై అప్పులు తెస్తూ వప్పుకూడు తిన్నట్లు కొంతమందికి ఉద్యోగాలు కల్పించడం తప్ప నిర్మాణంలో ఎంత వంతు పెట్టుబడి పెడుతున్నాము? ఉదాహరణకు వంచాయితి సమితి అంచనాలను సమీక్షించండి. అలాగే మంత్రుల ఎలాతెమ్మలు, దినబత్తములు, వసతిసౌకర్యములు, పరివారముపై అయ్యే ఖర్చులు విటికయ్యే ఖర్చు ఎంత నిర్మాణ కార్యక్రమాలపై అయ్యే ఖర్చు ఎంత అనేది సమీక్షించండి. శ్రుతి మించి రాగాన పడినట్లు ప్లానింగ్ అభివృద్ధిని మించి ఫ్యామిలి ప్లానింగ్ లో పడ్డాము. ఆది కూడ 12 రూపాయల ఆశకు మోసపోయిన అమాయకులకే వర్తిస్తున్నది డాక్టర్ చలపతిరావుగారు చెప్పినట్లు ఫ్యామిలి ప్లానింగ్ కు కాననం చేయాలని నుడివిన రీతి అయితేనే ఫ్యామిలి ప్లానింగ్ వుంచండి. లేకపోతే తీసివేయండి. మంత్రులు తమ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి పరచుకొంటున్నారన్న నగ్న సత్యాన్ని అధికారవర్గానికి చెందిన గౌరవ సభ్యులు తమ ప్రాంతం అభివృద్ధి చెందాలంటే ముఖ్యమంత్రి అవ్వాలని చెప్పిన మరుసటి రోజే మా మంత్రులు కొందరు వారి వారి ప్రాంత అభివృద్ధి దృష్ట్యా అధికార వర్గంలో చేరిరి. పరివాలన అంటే పక్షపాతమేనా?

ప్రతిపక్షం విమర్శించడం సామాన్యం కదా! లోకులు పలుగాకులా అని నతూధానం చెబుతే సరిపోతుందా? ఒక్కసారి చరిత్ర చూడండి. కారే రాజులు

గలుగరే - గర్వోన్నతింబొందరే వారే రి సిరి మూటగట్టుకొని పోవరే " అన్నట్లుగా కాశ్యప మైనది ఏమిటో తెలుసుకోవాలి ఈ సభలో పండితులు, విద్యావంతులు, నీతికోవిదులు ఎంతో వుండి కలరు. మనం ఒక్కసారి ఆశ్చర్య పరీక్ష చేసుకోవాలి. అధ్యక్షా! నా నియోజకవర్గం, రాజధానికి వచ్చి మి దిశన కొలది దూరాన ఉన్నది. జంట నగరాల అవసరాలు తీర్చడానికి దగ్గరలోనే ఉన్నది. కనీసం విద్యుచ్ఛక్తి కొరకు తగుడబ్బు ఈ బడ్జెట్ లో కేటాయిస్తారని ఆశిస్తున్నాను

अभी एक मेबर ने कहा कि अपोजीशन मेबर्स किसी तरह का भी टेक्स लगाये तो आडे आते हैं। मगर क्यों आडे आते हैं क्या वह देश की अभीवृद्धि नहीं होना बोलकर आडे आते हैं। देश की तरक्की के लिये टेक्स लगाये तो कौनसा अपोजीशन लीडर या मेबर है जो आडे आये। तरक्की के काम किये जाये तो कोअी भी अपोजीशन मेबर मुखालेफत नहीं करेगा बल्कि दिल से तार्ईद करेगा। आप ही के कुछ भांअी हकीकत को बयान करते हैं किये हैं। महेरबागी करके आज भी उसको सुधारिये और आत्मप्रशीलन कीजिये हम आपके साथ हैं।

శ్రీ డి. పెరుమాళ్లు (అచంట) — అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెట్ ను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి క్లిష్టముగా ఉన్నదని చెప్పడం జరిగింది. అది వాస్తవమే! ఆర్థిక పరిస్థితిని చక్క జేయడానికి, రాష్ట్రంలో పొరుగు ప్రదేశాల్లో, అధిక పన్నులు వేయడానికి తలబెట్టడం మంచికే. పేద ప్రజలు పది రూపాయలు శిస్తు చెల్లించే వారిపై భారం తొలగించడానికి పూనుకొన్నందులకు సంతోషం. ఆనందదాయకమైన విషయము. చాలమంది గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడారు, అందులో కొంతమంది గోదావరి కారేణి గురించి ప్రస్తావించారు దాని ఆయుఃప్రమాణం వంద సంవత్సరాలు చాటి పోయింది. ఆనాడు ఆనకట్ట నిర్మించిన కాటన్ దొరగారు; దాని లైఫ్ వంద సంవత్సరాలు అని చెప్పారు. ఆ లైఫ్ ము చాటి పోయింది. ఏ రోజున, ఏ పరిస్థితులు వస్తుందో అని ప్రజలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఇది తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకే కాకుండా, యావత్ భారత దేశానికి సంబంధించిన విషయం. ముఖ్యమంత్రిగారు దీని గురించి, ఏ విధముగాను, తమ ప్రవేశంతో చెప్పగలిగినదం విచారణ తమైన విషయము. ప్రజలు కూడ ముందుకు వచ్చి విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నారు. ఎకరానికి 50 రూపాయలు చొప్పున బేరేజ్ పెట్టడానికి యిస్తామని ప్రజలు ముందుకు వచ్చారు. అందుచేత ముఖ్యంగా బేరేజ్ నిర్వాహానికి, కట్టుబడికి త్వరలో పూనుకొంటారని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా జిల్లాలో మురుగు కాల్వల ముంపువలన అనేక వందల ఎకరాల భూమికి నష్టంవస్తున్నది నక్కల కాలువ, ఎర్రకాలవ, ఎనమదుర్రు కాల్వ వగైరా కాలువలవల్ల అనేక నేల ఎకరాల భూమి వర్షాకాలంలో నష్టపడుతోంది. అందుకే ముంపుకు నష్ట పడ్డ ప్రాంతాలవారికి శిస్తు రిమిషన్, యివ్వడం

జరుగుతోంది. ఈ మురుగు నివారణోపాయలను కనిపెట్టి డ్రైయింగ్ సౌకర్యాలను కలిగించినట్లయితే ప్రభుత్వానికి సక్రమంగా శిస్తు రావడమేగాక, పంటలుకూడ అధికంగా పండుతాయి. అందు చేత మురుగు నివారణ పథకాలకు ప్రథమ ప్రాధాన్యత యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

స్థానికంగా నర్సాపురం తాలూకా ఆచంట గ్రామము పదివేల జనాభా ఉన్నది. ఆ ఊరుకు మంచినీటి పథకం ఏర్పరచాలని విజ్ఞప్తులు పంపుకొన్నాము. 1963 సంవత్సరంలో డా॥ చెన్నారెడ్డిగారు పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగా వున్నప్పుడు, ఆ స్కీముకు శంకుస్థాపన చేశారు. అప్పటి నుంచి కూడ ఆ స్కీమును చేబట్టక పోవడంవల్ల, అక్కడ ప్రజలు పైలేరియా మొదలైన వ్యాధులతో బాధ పడుతున్నారు. మంచినీటి పథకం అమలు జరిగితే గాని, ఆ వ్యాధులు పోవని డాక్టర్లు అన్నారు విద్యుచ్ఛక్తి కూడ రా నియోజక వర్గంలో చాలా గ్రామాలకు లేవు దొడ్డిపట్ల అనే గ్రామం ఉంది. గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి దొడ్డిపట్ల అండ్ other Villages అని ఒక స్కీము మంజూరు చేశారు. ఇంతవరకు దానిని అమలు జరుప లేదు. పని ప్రారంభించలేదు. ఆ దొడ్డిపట్ల చుట్టుపట్ల తరులవాకులు, చెరకు పంట, వరి వ్యవసాయం మొదలైనవి ఉన్నవి. అక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి చాలా అవసరం. దీనితో పంటలు అధికంగా పండించడానికి వీలు ఉంటుంది. ఆ చెరకును పాలకొల్లు చెరకు ఫ్యాక్టరీకి పంపడానికి వీలు ఉన్నట్లు ఉంది. వెంటనే, ఈ స్కీమును చేబట్టవలసినదిగా కోరుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ రామచంద్రగౌడ్ (గూటి) — అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను. బడ్జెటులో పేద రైతులకు 10 రూ॥ ల సిస్తుకట్టే వారికి మాఫీ చేసినందుకు ప్రభుత్వం వారిని కూడా అభినందిస్తున్నాను. తుంగభద్రా ఎగువ కాలువకు 120 లక్షలు కేటాయించినందుకు ప్రభుత్వం వారికి వా కృతజ్ఞత తెలియజేస్తున్నాను స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 19 సం॥ాలు అయినప్పటికి సామాన్య ప్రజలకు పని చేసుకునేందుకు పని, తినడానికి తిండి, కట్టుకోడానికి బట్ట, వుండడానికి యిల్లు లేక చాలా కష్టపడుతున్నారు ఎక్కడ చూచిన ఆకాంతి, నిస్పృహ, strikes, walk outs కనబడుతున్నాయి యిందుకు కారణం ఏమి? వీటిని నివారించుటకు, ఆర్థిక మాంద్యము తొలగించుటకు, సామాన్య ప్రజలను ఉద్ధరించుటకు తగు పథకాలను రూపొందించాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమలో ప్రతి మూడు సం॥ర ములకు ఊమం వస్తోంది. ప్రజలు చాలా బాధలు పడుచున్నారు ఊమ నివారణను శాశ్వత మార్గాలు కనుగోవాలో కోరుచున్నాను ముఖ్యంగా అనంతపురం జిల్లాలో, బోర్ వెల్పు శ్రేష్ట కొనుటకు subsidy, technical assistance, electricity & machinery supply చెయ్యాలి. Electricity అనంతపురం జిల్లాలో కొరతగా వుండి, వల్లెలలోని వారు ఎంత ప్రాధేయ పడినా యివ్వకుండా వున్నారు. Estimates అయి, sanction అయినా అది కూడా యివ్వకుండా వున్నారు. ప్రభుత్వంవారు గమనించి త్వరగా Electricity supply చెయ్యాలని ప్రార్థించుచున్నాను ఇప్పటికే

గుత్తి Constituency లో బావులు చాలా వున్నాయి. బావుల ద్వారా పంటలు పండించవచ్చు కావున electricity supply చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. బీద విద్యార్థులు High Court Judgement వల్ల Colleges లో seats లేక బాధపడుచున్నారు. కావున నెంటనే Supreme Court కు వెళ్ళి ఆ High Court Judgement ను రద్దుపరచుటకు ప్రయత్నం చెయ్యవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను. మా Constituency లో Hospitals తక్కువగా వున్నాయి 70 బేడ్ల జనసంఖ్య వున్నా గుంతకల్లులో Govt ఆస్పత్రి లేదు. చిన్న Municipal Hospital వుంది. 4 Beds వున్నాయి ఒక డాక్టరు వున్నారు కనీసం Health విషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొని ఒక Govt. Hospital ను నెలకొల్పాలని కోరుతున్నాను. గుంతకల్లులో Co-operative Marketing Society వుంది ప్రభుత్వంవారు 2½ లక్షలు పెట్టుబడి పెట్టారు ప్రజలు 50 వేలు పెట్టుబడి పెట్టారు అప్పులపాలై పోయింది కనీసం ఇప్పుడు 1 లక్షా 50 వేలు సహాయం చేస్తేగాని అది నడవదు. లేకపోతే రైతులకు నష్టం అటు ప్రభుత్వానికి నష్టం వస్తుంది. ప్రభుత్వ వారు ఈ విషయాన్ని గమనించి సహాయం చెయ్యమని కోరుతున్నాను గుత్తి, ఏడకి గ్రామాలకు Water Supply Schemes sanction అయి 5 సం॥ాలు అయినప్పటికి దాన్ని take up చెయ్యకుండా వున్నారు. ఇట్లా జాప్యం చేస్తే పనులు ఎట్లా జరుగుతాయి. ఈ రెండు Schemes ను త్వరగా take up చెయ్యాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను అనంతపురం జిల్లాలో గుత్తి constituency లో 22, 23 High Schools వున్నాయి Pass అయినటువంటి వారు అటు అనంత పురం గాని, కర్నూలు గాని వెళ్ళాలి గుంతకల్లు 15 మైళ్ళలో High School వుంది గానీ, College లేదు. అది విచిత్రంగావుంది కావున ప్రభుత్వం వారు శ్రద్ధ తీసుకొని ఈ సంగతి కాకపోయినా వచ్చే సం॥రం అయినా గుంతకల్లులో College ని స్థాపించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. రామవరెడ్డి (నక్సల్) — అదృష్టా! మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటు ప్రజానుకూలమైనటువంటి బడ్జెటు కాదని చెప్పి ప్రతిపక్షాల వారు చెబుతున్నారు వారికి ఏమీ పని లేదు అని విమర్శించడం తప్ప, వారు నిర్మాణాత్మకమైనటువంటివి ఏమీ చెప్పరు అని చెప్పి విమర్శించడం మినహా అంటూ వుంటారు. ప్రతిపక్షాలవారు ఊరికే విమర్శించడం పనిగా వుండదు. మనం పన్నుల భారం మోయవలసిందే—మేత వెయ్యిందే అవు పాలు యివ్వదు అన్నమాట వాస్తవమే. కానీ మనం వేసిన మేతకంటే కూడా ప్రకృతి సిద్ధంగా చేకూర్చుకున్నటువంటి దానితో కలిసి యింకా కొంచెం అదనంగా ఆదాయం వచ్చినప్పుడు మాత్రమే అవుకు మేత వేస్తాం అనేటువంటి విషయం మనకు తెలుసు. అందుకొరకు మనం చెల్లించుకొన్నటువంటి పన్ను మన సౌకర్యం కొరకు ఎంతవరకు ఖర్చు చెయ్యబడుతోందన్న సమస్య ప్రతిపక్షాలు చేస్తున్న విషయమని తమకు మనవిచేస్తున్నాను. అభివృద్ధి జరిగింది గ్రామాలలో చూడండి అంటున్నారు. బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి అని చెప్పి గౌరవ సభ్యులు కలవిస్తూ

న్నారు. మేము గ్రామాలలో వుంటున్న వాళ్ళమే City లో వుంటుంటేదుకదా ఏమి అభివృద్ధి జరిగిందో మేము కళ్ళారా చూస్తున్నాం ఒక్కొక్క దాన్ని పరిశీలించి చూద్దాం కనీసం Public Health ప్రజారోగ్యం ఏ మేరకు అభివృద్ధి అయింది సం॥రం నల్లగొండ జిల్లాలో Small Pox వల్ల 300 మంది చనిపోయారు 20 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్యం తరువాత కేవలం small-pox వల్ల 300 మంది చనిపోయారంటే అభివృద్ధివంతవరకు జరిగిందో అర్థం చేసుకోవచ్చు యిష్టం అయినవాళ్ళు 100, 200 చల్లించుకొని ఆస్పత్రుల్లో admission తీసుకొంటున్నారు Practical experience తో చెప్పినటువంటిదో గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఆహార కరిస్థితి చూడండి ప్రతి సంవత్సరం పెరెగుతోందని చెబుతున్నారు ప్రతి సమస్యచూడండి. Education పెరిగిందని చెబుతున్నారు. ఒక వైపు Education పెరిగిందని చెబుతూ Schools పెరిగావని చెబుతూ, 3 వేలనంది టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ చదివే వారికి నిరుద్యోగులుగా వున్నారని అంగీకరిస్తున్నాను. దీని అర్థం ఏమిటి? 3 వేల మంది టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ చదివినవాళ్ళు నిరుద్యోగులుగా వుండేవాళ్ళను ఉపయోగించుకోలేని స్థితిలో దేశము ఉన్నప్పుడు అభివృద్ధి చెందిందిఅని చెప్పడం న్యాయమా ఒకసారి వెనక్కుతిరిగి ఆలోచించుకోమనండి అభివృద్ధి చెందిందని చెబుతున్నారు. నల్లగొండ జిల్లా ఫీగర్స్ చెబుతాను. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మొత్తం ఖర్చు అంతాకూడా 1961-62లో వ్యవసాయ ఉత్పత్తి పద్ధతిలో వుండే 1966-67 లో అంతాంటే తగ్గింది. 1967-68లో ఎదోవర్షాలు లేక అటువంటి పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయని చెప్పినా వరుసగా ప్రతి సంవత్సరం figures తీస్తే కూడా తగ్గుదలకనిపిస్తోంది ఈ విధంగా official figures ఉన్నాయి. వీటినిచూచుకుంటే 1961-62 4,18,588 ఎకరాల నేద్యం అయింది. 1966-67 వచ్చేవరకు 1,70,000లకు పడిపోయింది ఆ విధంగా ప్రతిపంచవత్సరం తగ్గుతూ వస్తోంది. జనాభా పెరగడమే ఉత్పత్తితగ్గడానికి కారణమా? జనాభా పెరగడమే cultivation తగ్గడానికి కారణమా? అసలుఏవిధంగా చూచినా ఇది సమర్థ నియముకాదు మనంఖర్చుచేస్తున్నాం అది సద్వినియోగం జౌతుందాలేదా చూసుకోవడంగానీ, నిరుటికంటే ఈ సంవత్సరంలో యెన్నివేలు ఖర్చు పెట్టాం అని చూడడం లేదు ఈ సంవత్సరం నిరుటికంటే ఎంతపెరిగింది. ఎన్ని ఎకరాలు అదనంగా నేద్యంలోనికి వచ్చిందిఅని చూసుకోవలసి వుంది అట్లా చూస్తే తరుగుతూ పోతుంది Cultivation తగ్గడానికి జనాభాయే కారణం అంటున్నారు. Production తగ్గడానికి జనాభాయేకారణమా? ఉత్పత్తి పెరుగుతూవుంటే మన అభివృద్ధి పెరుగుతూవుంటే పెరిగేదానికంటే జనాభా ఎక్కువగా పెరుగుతూ వుంటే దాన్నిగూర్చి ఆలోచించుకోవచ్చుగానీ, ఉత్పత్తి పడిపోతుంది అదాని సంగతిపిమ్మట ఈ కరువువార్షాలు అనుకూలించక వచ్చిందని చెబుతున్నాను ముఖ్యమంత్రిగారు. [Sri V. Palavelli in the Chair] కరువు అనేది ఒక సంవత్సరంరావాలి వర్షాలు అనుకూలించకుండా వుండటం మనకు అత్యంత కష్టం. రానున్నసీమలోగానీ, నల్లగొండజిల్లాలోగానీ, తెలంగాణాలో కొంత ప్రాంతంగానీ కరువు కరువుకు గురిఅవుతూవుంటాయి. ఇక పట్టణాల్లో మామిడుపళ్ళె

కరువు పరిస్థితులు తిరిగి 1965-66 లో 1966-67 లో ప్రతి 5, 10 సంవత్సరము లకు వస్తువుంటాయి. అందువల్ల ప్రజలుగోల చేస్తూవుంటారు నీ లక్షలలో, 4 లక్షలలో ఖర్చుపెట్టి రోడ్లు వేయిస్తారు. Famine relief works అనికెప్పి కేటాయించి కొంతమందికి contractors కు చెల్లేవిధంగా చేసినంత మాత్రాన కరువుపోతుందా? కరువుపోవడానికి శాశ్వత ఏర్పాటు మనం ఏమిచేశాం? ఉత్పత్తిపెంచడానికి శాశ్వత కరువు నివారణకు బడ్జెట్‌లో ఎంత కేటాయించాం వర్షాలు అనుకూలించ లేదు అనికెప్పడంతప్ప, ఏ ఏ జిల్లాలో వర్షాలు అనుకూలించ లేదు ఏ విధమైన permanent measures తీసుకురావాలి. Temporary measures తీసుకుకోవాలా అనేనిషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించడం లేదని తెలియజేస్తున్నాను.

భారం ఎంత అవుతుందో ఆలోచించండి. గౌరవ సభ్యులు కొంతమంది చెబుతున్నారు పన్నులు లేకపోతే ఎట్లాగా అని 1, 2 ఎకరాలు వున్న సామాన్య రైతుకు సంవత్సరానికి ఆదాయం రూ. 200, 300 ల కంటే ఎక్కువ రాదు అదేవిధంగా కూలివారికి సంవత్సర ఆదాయం రూ. 200, 300 ల కంటే ఎక్కువ రాదు ఈ ఒక్క సంవత్సరంలో మొరార్జీ దేశాయి వేసిన పన్నులు చూస్తే భారతదేశం మొత్తం మీద మనిషికి రూ. 3 లు దాదాపు పడుతుంది కుటుంబములో 5 గురు ఉంటే రూ. 15 లు పడుతుంది. మనం యింకో పది రూపాయలు పన్నులు వేస్తే ఈ ఒక్క సంవత్సరంలోనే రూ. 25 లు వారినుంచి మనం లాక్కుంటున్నాం. మొత్తం పన్నులు కలిపితే వారి ఆదాయంలో సగం పన్నులక్రింద పోతున్నది కాని మనం వారికి అభివృద్ధి ఎంత చేస్తున్నామో ఆలోచించాలి. నేను చెప్పేదెమంటే ఒక వేళ పన్నులు వేసినప్పటికీ ఖర్చుపెట్టడం లో జాగ్రత్తగా ఖర్చు పెట్టాలి. మంత్రుల telephones కొరకు ఒక్కొక్క మంత్రిగారికి రూ. 16 వేలు, 20 వేలు, 24 వేలు ఖర్చు పెడుతున్నారు కాని పొదుపు క్రింద రూ. 100 లు తెచ్చుకునే ఉద్యోగిని తీసేసామంటున్నారు ఇటువంటి విషయాలను నేను ప్రధానంగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఈ ప్రతిపక్షాలు విమర్శలు ఊరికే చేస్తున్నాయని అంటే మాత్రం అది సరియైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. పోమ్మేశ్వరరావు (విడుమోలు).—అధ్యక్షా! గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును నేను బలపరుస్తున్నాను. వారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును చూస్తే చాలా తోటు బడ్జెటుగా కనిపిస్తున్నది. ప్రజాస్వామ్యంలో ఏ ప్రభుత్వం వున్నప్పటికీ బడ్జెటులో తోటు, మిగులు అనేది లేకుండా ఉండదు. ఈ బడ్జెటును క్రిందమండి చెడాకా చూస్తే, నూటికి 60, 50 మందిగా ఉన్న బట్టడుగుత ఉన్న కూలీలుగా వున్న వారి హరిజన సాంఘిక సంక్షేమం వద్దక్రింద యేమాత్రం ఖర్చు పెట్టడం లేదుకీ నిజంగా సాతంత్ర్యం వచ్చి 20 సంవత్సరాలు అయివా, ప్రజాప్రభుత్వం పరిపాలన చేస్తున్నప్పటికీ ఎంతోకాళంగా తెనుక బడిన మీద ప్రజలు కష్టం తినడానికి తిండి, ఉండడానికి యిల్లు, కట్టుకోడానికిబట్ట, లేని దుస్థితో వున్నప్పటికీ, వారికి ఈమాట

కేనా సరియైనటువంటి తిండి, యిల్లు బట్ట, విద్య, వైద్య సదుపాయాలు యేర్పాటు చేశామా అని ఆలోచిస్తే చేయలేదు. ఆ విధానాలను అమలుపరచడంలో తాజేలు సడకగా వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు విజయవాడ పట్టణంలో లబ్ధిపేట, గిరిపురాల మధ్య 2 1/2 ఎకరాల కొండ మధ్యవున్న భూమిలో హరిజనుల గుడిసెలు వుంటే, వాటిని పీకించి ఒక పెద్ద రైతుకు కట్ట బెట్టారు ఈ వేళ అది లక్ష 50 వేలు చేస్తుంది. హరిజనులకు యిండ్ల స్థలాలు యివ్వాలని ఒక ప్రక్కన చెబుతూ, అక్కడ వున్నటువంటి హరిజన గుడిసెలు పీకి, డబ్బు వున్న పెద్దమనిషికి ఆ భూమి యివ్వాలని గవర్నమెంటు వారు ఆలోచిస్తున్నారు అంతే కాదు పొదుపు అని చెప్పి సామాన్యమైన చిన్న ఉద్యోగులను, నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులను తీసివేస్తున్నాను కాని వైపున్నటువంటి ఉద్యోగులకు మాత్రం ఏమీ లేదు ఒక్కొక్క department లో ఒక secretary తో వని చేసే చోట, యిద్దరు, ముగ్గురు secretaries ను యేర్పాటు చేశారు అంతే కాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ అన్నపూర్ణ అని, ధాన్యం పండించే రాష్ట్రం అని చెప్పుకున్నప్పటికీ యిక్కడ పల్లె ప్రాంతాలలో వున్నటువంటి ప్రజలు చాలామంది రూ 1 1/2 కూలి తెచ్చుకుని, 3 1/2 రూపాయలు పెట్టి బియ్యం తెచ్చుకుంటూ వుంటే, యిక వారి బిడ్డలకు కావలసిన విద్య, వైద్య సదుపాయాలు ఎటూ సమకూర్చు కుంటారో మనం ఆలోచించాలి. అంతే కాకుండా ఈ రోజున ఎక్కడైనా Government hospitals వుంటే, పన్నెండు ప్రాణాప్రాయమైన జబ్బు వచ్చినప్పుడు, gate వానికి ఒక రూపాయి, Admission form వ్రాసిన వానికి రెండు రూపాయలు, పడక చూపించిన వానికి మూడు రూపాయలు యిస్తేనే గాని వని జరగడం లేదు. అది ప్రజాస్వామ్యంలో వున్న hospital అని అనుకొనడానికి వీలులేదు. అంతే కాకుండా Registrar Office కు వెడితే నూటికి యింత అని ముందు యిస్తేనే గాని registration చేయడం లేదు. వీటిని ప్రభుత్వం వారు దృష్టిలో పెట్టుకోవలసివుంటుంది. లోటు బడ్జెట్టు వున్నప్పటికీనీ, ఏవిధంగా పొదుపరి తనం చేస్తే బాగుంటుందో ఆలోచించి, సామాన్యమైన బిడ్డ ప్రజలకు అందుబాటులో వుండేలాగ, ప్రజాస్వామ్యంలో కలిగే న్యాయాన్ని కల్గించే పథకాలను, ప్రణాళికా కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలని మనవి చేస్తున్నాను. Public Works లో లక్షల రూపాయలు దుబారాజరుగుతున్నది ఉదాహరణకు ఒక విషయం మీ దృష్టికి తీసుకు వస్తాను. 1962-63 సంవత్సరంలో కృష్ణా జిల్లా పరిషత్తు వారు బందరు నుంచి మంగెన పూడికి రూ 70 లక్షలతో ఒక సం sanction చేస్తే, Tender కూడా call for చేస్తే, ఒక మతాధిపతి వున్నారని వారి వత్తిడివల్ల యిచ్చిన tender cancel చేసి, అక్కడవున్న ఒక పెద్దమనిషికి nomination work యిచ్చారు. మరి ఈ రకంగా దుబారా జరుగుతున్నది. దానిలో ఎందుకు పొదుపరి తనం చేయకూడదు. ఒక ప్రక్కన ఉద్యోగం చేసుకుంటూ, town లో వుండి యిండ్ల అద్దె యిచ్చుకోలేక, చిల్లలు చదవించుకోలేక చాలీ చాలని కీతాలలో బ్రతుకుతున్న వారు ఎక్కువ జీతాలు అడిగితే యివ్వలేని పరిస్థితిలో వున్నాం. తాజేలు, నడకతో నడుస్తున్నది ఈ విధంగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అన్నపూర్ణ అంటారు. ఇంటి పేరే కస్తూరి వాకు యింట్లో గడ్డి

లాల కంపు అన్నట్లుగా వుండి కేంద్రం మనలను చిన్న చూపు చూస్తున్నదని అనకుంటున్నాము అటువంటప్పుడు మన నాయకులు మన రాష్ట్రానికి ఒరుగు తున్నదని demand చేయవలసిన అవసరం వున్నది కనుక యిది అన్నీ ఆలోచించి, తగినట్లుగా, పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందేట్లుగా కృషి చేయవలసిందని మనవి చేస్తు. ఈ ఆవకాశాన్ని నాకు యిచ్చినందుకు నా కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఎం. ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (మెదక్) — అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు తమ ద్వారా ఈ house దృష్టికి తీసుకు రాదలచాను Revenue మంత్రిగారు రూ. 10 లు లోపు భూమి శిస్తు కట్టే వారికి మాఫ్ చేసినందుకు చాలా సంతోషం కాని అట్లా చేసినంత మాత్రాన వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందుతుందని నేను అనుకోవడం లేదు ముఖ్యంగా ఈ భూమి శిస్తు తీసివేయడంలో మనకు ఎలాంటి లాభం వస్తుంది ఎంతవరకు లాభం వస్తుంది అది కనుక ఆలోచిస్తే వారు చెప్పిన ప్రకారంగా యిప్పుడు 40 లక్షల మందికి మాత్రం లాభం కలుగుతుందని చెప్పారు. కాని మన వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందాలంటే యింకా వేరు వేరు కార్యక్రమాలను తీసుకుంటే రాంట్లో ఎక్కువ లాభం వుంటుంది. ముఖ్యంగా రైతులకు technical సహాయం వారికి కావాలి. రెండవది ఆర్థికంగా aid యివ్వాలి. మూడవది రైతులు అడిగినప్పుడు తొందరగా ఎరువులు అందుబాటులో వుండాలి ఇవి లేకుండా మనం ఎంత శిస్తు రద్దు చేసినా మన అభివృద్ధి బాగుపడదని నా అభిప్రాయం. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకునే జపాన్ రెండవ ప్రపంచయుద్ధం తరువాత ఏమి చేసిందంటే soil scientists ను field మీదకు పంపి, technical పరిశోధన చేసి, తగిన ఎరువులు supply చేయడానికి ఎరువుల factories కట్టి ఎరువుల ఉత్పత్తి చేశారు. ఆ policies విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గాని, కేంద్ర ప్రభుత్వం గాని చర్యలు తీసుకొనడంలేదు ఎప్పుడు, ఎక్కడకు ధాన్యం కావలసి వచ్చినప్పటికీ ఆంధ్రకుంచి తీసుకొని పోవడం జరుగుతున్నది కేరళకు గాని, మైసూరుకు గాని, బెంగాలుకు లియ్యం పంపించాలని ఆ ఉత్తర్వులు వస్తుంటాయి. కాని మన developmental projects కు డబ్బు కావలసినా లేదంటున్నారు అది మాత్రం చాలా అవ్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను మనమందరం కలిసి యిక్కడ నుండి తీర్మానాలు pass చేసి కేంద్రానికి పంపించవలసివుంది ధన సహాయం చెయ్యనంత వరకు, లియ్యం పంపించుటకు వీలు లేదని చెప్పిన వెంటనే డబ్బు వస్తుందని నా అభిప్రాయం. ముఖ్యంగా Sports విషయంలో మాట్లాడదలచుకొన్నాను దీనిని గురించి చాలా తక్కువ మంది మాట్లాడగలరు ఇది యే item క్రింద వున్నదో తెలియదు. Budget లో ఎంత కేటాయించినది తెలియలేదు. ఈ విషయంపై శ్రీ ప్రకాశ్ కరరావుగారు కూడ మాట్లాడినారు. వారికి నా ధన్యవాదములందజేస్తున్నాను. ఇద్దరూ ఆలోచ్యమైన అవుసరమో sports కూడ అంత యే అవుసరమవి మనవి చేస్తున్నాను. Healthy mind in a healthy body అన్నానా sports లేనిచో ఎంతో ఇబ్బందిగా వుందని అది ఒక exercise లాంటిది ప్రతి

స్కూలులో యిదివరకు sports fees వసూలు చేసేదివారు. ప్రస్తుతం అది కూడా రద్దు అయినది ఇది వరకు కూడా యీ విషయం రిప్రజెంటేషన్ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావడం జరిగింది. మైము లేదు కనుక ఎక్సక్యూటేషన్ demands వచ్చినప్పుడు మాట్లాడదలచుకొన్నాను. దీనిని గురించి ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవా లని కోరుతూ, అవకాశమిచ్చిన అధ్యక్షుల వారికి ధన్య వాదాలర్పిస్తూ కేలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి వి రమణయ్య (అల్లవరం) — గౌరవ అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన Budget సామాన్య ప్రజానీకానికి యే విధంగా కూడా సంతృప్తికరంగా లేదనే విషయం చాలా మంది కాంగ్రెసు పెద్దలు ఆంగీకరించారు ఈ రోజు దేశంలో వుండే అసంతృప్తికిగాని నైరాశ్యానికి కారణం తాత్కాలికంగా వచ్చిన యీ పరిణామాలను రద్దుకొంటా వుండాలి. రుద్దితే అంత భావ్యంగా వుండదేమో అనుకొంటున్నాను రెండవ ప్రపంచయుద్ధానంతరం జపాను, జర్మనీ దేశాలు పడుతున్న అవస్థగాని, ఆర్థిక మాంద్యంగాని యేదేశ చరిత్రలో కూడా జరుగలేదు. మనమేనాడు స్వాతంత్ర్యం సంపాదించుకొన్నామో, ఆనాడే వారు ఆర్థిక మాంద్యం నుండి బయటపడి స్వయం కృషివలన పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేసుకొనడం జరుగుతున్నది దానితోపాటు అధికాహోర్వృత్తి చేసుకొంటున్నారు స్వయం పోషకత్వాన్ని సాధించుకొంటున్నారు అదే విధంగా వున్న మనం అలాంటి దేశాలను చూసి గుణపాఠం నేర్చుకొనే పద్ధతిలో లేకపోవడం చాలా విచారించవలసిన విషయం ఎందువలనంటే ఈ రోజు ఆదేశాల అప్పుల కోసం, సాంకేతిక పరికరాల కోసం ఆశించడం జరుగుతున్నది. దీనిని అరికట్టడం చాలా అవసరం.

గోదావరి బ్యారేజీ గురించి చాలా మంది పెద్దలు మాట్లాడుతూ ఉభయ గోదావరి జిల్లాలకు యిది ప్రాంత సంకటమైనదని చెప్పారు. ఆంధ్ర దేశానికి మాత్రమే కాక ఇతర భారత దేశానికి కంతకూ సంబంధించిన విషయం. 110 సంవత్సరముల తర్వాత యీ బ్యారేజీ యేర్పాటుం దలిస్తే విషయం ప్రతి వారిలోనూ వుంది. దానిని గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు Budget ప్రస్తావించక పోవడం చాలా విచిత్రం దాని నిమిత్తం 20 కోట్ల రూ.లు ఖర్చు అవుతుందని అంటే అక్కడవున్న రైతులు ఎవరమనకు 50 రూ.లు చొప్పున యివ్వాలమని చెప్పారు. వారు కూడా ఒక తీర్మానం pass చేశారు అధిక పన్నుల చట్టం వలన మాకు రావలసిన దానిలోనుండి జమకట్టుకోవాలని కూడా విజ్ఞప్తి చేశారు అది కూడా చాలనిచో యింక పెద్ద మొత్తాలను రైతుల వద్ద నుండి వసూలు చేస్తామన్నారు. అది కాకపోయినచో development banks నుండి తీసుకోమన్నారు. వారు దానిని pay చేసుకొనే అవకాశం కల్పించాలి. వారికి నీరు నీటి అయవప్పటి నుండి pay చేసుకొనేట్లు యేర్పాట్లు చేయాలి ఆహార సమస్య గురించి చాలా మంది ఆందోళనచెందారు. సామాన్య ప్రజానీకానికి తిండి, నీరు సక్రమంగా అందజేయాలి. రాజమండ్రి వట్టణంలోవుండే ప్రజలు వేసవికాలంలోనే అవస్థలు చూస్తేగాని తెలియవు. అసాగమైన జలసంపద ప్రశ్నవస్తుండగా యెందుకుగాను

ఒక పథకం వేయరు అలా లేనందుకు చాలా విచారకరంగానున్నదని చెప్పి తున్నాను మిగిలిన అనేక పెద్ద పథకాలను అమలు చేయడంకొరకు యే విధమైన కృషి చేయడంలేదు. ఔడ్యూలు కులాలు, వెనుకబడిన జాతుల విషయంలో కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు యెటువంటి ప్రస్తావన తీసుకునిగాకపోవడం చాలా విచారించవలసిన విషయం దానిలోకూడా 10% cut తీసుకొని రావడం చాలా విచారంగావుంది. దేశంలో సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారికి విముక్తి ఎప్పుడు కలుగుతుందో ఆర్థికాకుండావుంది, అన్నింటినీ దృష్టిలోవుంచుకొని సాంఘిక న్యాయం కలుగజేయాలనే దృష్టితో మనం అవలంబించే ఆర్థిక విధానంలో మనకు నిర్దుష్టమైన రూపరేఖనుకొని రావాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. చిన నాగయ్య (ప్రతిపాదు) — అధ్యక్షా, ఈ Budget ను ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన విధానంచూస్తే ఇది కేవలం ప్రభుత్వ రోడన మాత్రమేగాని ప్రజారోదనలేదని చెప్పవలసివస్తున్నది కారణమేమంటే— గుంటూరు, కృష్ణా, ఉభయగోదావరి జిల్లాలో మురుగు నీటి వనర్లకొరకు కొన్ని సంవత్సరముల నుండి ప్రభుత్వంవారికి రైతాంగం యెన్నో పర్యాయాలు అభ్యర్థనలు చేసుకొనడం జరిగింది అభ్యర్థిస్తున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం యింతవరకు ఆ విషయంలో శ్రద్ధతీసుకొనలేదు, drainage problems నిమిత్తం యీ Budget లో ప్రాధాన్యత చూపబడలేదని చెప్పక తప్పదు. అయితే, యితర రాష్ట్రాలలో ఆహారోత్పత్తి తక్కువ అనే కారణం అక్కడికి పంపించడానికీ, ధాన్యాన్ని, బియ్యాన్ని సేకరించి పంపించవలసిన ద్వారాను ఈ నాలుగు జిల్లాలలోనుంచిమాత్రం రైతులవద్ద వారికి యిష్టంవచ్చిన ధరలతో తారిని బలవంత పెట్టిఅయినా లాగి, నిర్బంధించి ఆహారాన్ని సేకరించి supply చేయడానికైనా మన ప్రభుత్వము జంకడంలేదు లోగడ మన ప్రభుత్వము Indian Government ను కొంత ధనసహాయం చేయవలెనని కోరినప్పుడు, వారు ఒక మన సంధి ప్రచేతంలో Flood Relief Committee అని ఖితా కమిటీని ఏర్పాటుచేసి ఇక్కడ ఏరిస్థితులను పర్యవేక్షణ చేయుటకు పంపించారు ఆ కమిటీ ఈ ఉభయ గోదావరి, గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలలో పూర్తిగా పర్యటించి, వారికి తోడ్పడేవిధానాలను తెలుపుతూ, ముఖ్యంగా యిక్కడ ఈ మురుగు వనరులు పూర్తిగా అగు చేదవడే ఈ problem solve అయి, అధికాహారోత్పత్తి చేయగలిగితే ఉద్దేశం వారు సూచించారు. కాని మన ప్రభుత్వము వారియొక్క సూచనలను విచారించకుండా అమలుపెట్టలేదని చెప్పక తప్పదు అయితే మరి ఆమెత్రా కమిటీవారు పర్యటించినందుకు వారియొక్క విలువ ఏమిటి? దానికి ఎంత ఖర్చు అయిందోకూడా మన ప్రభుత్వానికి తెలుసు. మరి యిదంతా ఊరికే తమాషాగానె, fancy గానె చేస్తున్నారా, కనుక యిదంతా శేవలం ఆడంబరం అనేదికూడా గుర్తు వుంచుకోవాలి అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత మర నభ్యులు కామగౌరవాలేమీ, ప్రతిపక్షంవారేమీ ఈ sittings లో అనేక సూచనలు చేస్తున్నారు. మరి ఈ కామవనభ sittings లో చేసే సూచనలను ఏమీ ప్రభుత్వము

తీసుకోకపోతే, మరి ఈ sittings యొక్క విలువ ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఈ సలహాలో కనీసం ఆరణాలు భాగమైనా తీసుకొని వాటిని అమలుపరచడానికి ఈ ప్రభుత్వము ఆలోచించేటట్లు నాకు నచ్చడంలేదు. అటువంటప్పుడు మేము ఇక్కడ చేసే సూచనలకు విలువ ఏమిటి, ఈ sittings కు విలువ ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ప్రజలతిరుపున వారి ప్రతినిధులుగా మేము ఇక్కడికి వచ్చినాము. ప్రజల ఇబ్బందులు, ప్రజల కష్టాలు, వారి ఆవేదనలు మేము ఇక్కడ వ్యక్తం చేస్తున్నాము. పరిపాలనాదృష్ట్యా ప్రభుత్వానికి అర్థికంగా కొన్ని ఇబ్బందులు మట్టుకు వుండేమాట వాస్తవమే. అయినప్పటికీ ఈ రోజు ఈ ధరలు ఆకాశాన్ని అంటున్నాయి రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, వీటిని ఎలా పరిష్కరించాలి, కనీసం పేద ప్రజానీకానికి వస్తువులు అందుబాటులో వుండేదానికొరకు, మనము ఏమి చేస్తే బాగుంటుందని ఆలోచించి, ప్రతిపక్ష నాయకులనైనా సంప్రదించి, కనీసం రెండునెలల కొకసారి ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటుచేసి వారివద్ద తగిన సలహాలు తీసుకొని వాటిదృష్ట్యా ఒక నిర్ణయం తీసుకొని దానిని అమలుపెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తే బాగుంటుందనేది నాకోరిక. ఈ రోజు ప్రభుత్వ రంగములో పెద్ద పెద్ద కార్లు వున్నాయి ఒక్క లీటరు పెట్రోలుకు కేవలం, 1, 2 మైళ్లుమాత్రం నడచేటటువంటి పెద్ద కార్లను ఉపయోగిస్తున్నారు. ప్రభుత్వస్థాయిలో, దానివల్ల ఎంతో డబ్బు అనవసరంగా వ్యయం అగుచున్నది అటువంటి పెద్ద కార్లు వాడేటటులు, Ambassador, Fiat మొదలగు నవి, లీటరుకు 8 మైళ్ళ చొప్పున నడచేటటువంటి చిన్న కార్లను ఉపయోగిస్తే, ఆ విధంగా ఎంతో డబ్బు మిగులుతుంది ప్రభుత్వానికి. మరి ఈ విషయం ఎందుకు ప్రభుత్వము గుర్తించడంలేదో నాకు అర్థం కావడంలేదు అలాగే మద్యపాన నిషేధం వున్నది దానిని సక్రమంగా అమలుపెట్టే పరిస్థితిలో లేము దానివలన ప్రజలలో చాలా అవినీతి పెరిగిపోవడం తప్ప మరేమీ ప్రయోజనం కన్పించడం లేదు కనుక, దానికి మామూలుగా licences యిచ్చి free గా వదలివేసేటటువంటి, ప్రభుత్వానికి దానివలన కావలసినంత డబ్బు వస్తుంది ఆ విధంగా ఈ లోటును మనము భర్తీ చేసుకోవచ్చు మరి, యిది ఎందుకు అంగీరించాలి అనే భావన వుంటే తప్ప, దీనిని రద్దు చేయడానికి వెనుకాడడంలో అర్థం లేదు 90 per cent ప్రజానీకం దీన్ని గురించి ఆందోళన చేస్తున్నారనేది ప్రభుత్వము గుర్తు వుంచుకోవా లని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ సి. ప్రభాకర చౌదరి (రాజమండ్రి) — అధ్యక్షా, రోజురోజుకు ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఈ ధరలు ఇలా పెరిగిపోతూ ఉంటే, దానిని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వము ఏమీ పట్టించుకోవడంలేదు ఈ విధంగా ధరలు పెరగడానికి కారణాలు ఎవరు, వీటిని ఏ విధంగా అదుపులో పెట్టాలి, దానికి ప్రభుత్వము తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి, దీన్ని గురించి బడ్జెటులో సూచనలు ఏమీలేవు. అయితే ధరలు ఈ విధంగా పెరిగిపోతున్నాయి గనుక దానికి తగినట్లు ఉద్యోగస్థుల కరువు భత్యము పెంచవలసిన అవసరం ఉన్నదనే విషయం కూడా ప్రభుత్వం గమనించడం లేదు. ప్రభుత్వానికి డబ్బులేదు, వస్తువులు వేరైపోయి ఉంటున్నారు, కాని ధరలు

పెరిగే కొలదీ దానికి తగినట్లు sales tax అధికముగా వస్తుంది కాదా, turn over ఎక్కువ అయ్యే కొలదీ sales tax ఎక్కువగా వస్తుంది గదా, మరి ఈ సూత్రాన్ని అనుసరించి ధరలు పెరిగే కొలదీ, కరువు బతకము విషయంలో ఎందుకు వర్తింప చేయకూడదని అడుగుపెట్టాను. ధరలు పెరుగుదల ననుసరించి కరువుభత్యం కూడా దానితోపాటు పెరిగే ఆ సూత్రాన్ని, అ ఒక formula ను ఈ ప్రభుత్వము ఆమోదిస్తే ఇప్పుడు ఉన్న చాలా గందరగోళము తగ్గిపోతుంది. అసలు ఆ సూత్రాన్ని ప్రభుత్వం ఆమోదించకపోవడం వల్లనే ఇప్పుడు ఉన్న అలజడికి కారణము అయింది. మరి ఒకవైపు ధరలు పెరుగుతుంటే వాటిని అదుపులో పెట్టుకుండా, పోనీ ఆ పెరుగుదల ప్రకారం కరువుబత్యాన్ని పెంచుతున్నారా అంటే, ఆ విధంగా కరువుబత్యాన్ని కూడా పెంచకుండా, మరొకవైపు retrenchment అంటూ ఉన్న ఉద్యోగస్తులను కూడా తీసివేస్తూ ఈ విధంగా చేస్తే ఏమి ప్రయోజనము? ప్రభుత్వము ఏ వింగా సహాయం చేసినట్లు? మరి పరిస్థితులు ఈ విధంగా ఉండగా మరొకవైపు ప్రజలమీద భరించలేనంత పన్నులు వేయడం జరుగుతున్నది. దానికి ప్రభుత్వము చెప్పే సమాధానము, మరి పన్నులు వేయకూడ ఎలా చేయడం, మీరు పన్నులు వేయకూడదని విమర్శ చేస్తారేగాని, నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు చేయడం లేదని అంటున్నారు కాని మేము పన్నులు సలు వేయ వద్దని చెప్పడం లేదు, వేయవలసిందే, కాని ఎవరిమీద వేయాలి ఎవరి దగ్గరనుంచి రాబట్టాలి అనే దాంట్లోనే మాకు వారికి బేదాభిప్రాయాలు ఉంటున్నది. ఇప్పుడు గలిగిన వారి మీద పన్నులు వేయాలని మేము అంటున్నాము మరి ఈ విషయాన్ని గుర్తించకుండా అసలు మేము పన్నులే వేయవద్దని అంటున్నామని వారు చెప్పడం అనేటటువంటిది చాలా ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నది. అసలు విషయాన్ని తప్పుడుదారి వట్టింపాలనే ఉద్దేశం. అంతే కాకుండా ఈ లాభాలు పొందేటటువంటి నిలువ వ్యాపారస్తులు, black market చేసేవారు లంచ గొండులు అపరిమితంగా ధరలు పెరిగిపోయి ప్రజా జీవితము కంటకము అయి పోతూ ఉంటే, దానికి కావలసిన సాధన సంపత్తిగా వాటిని చెత్తిలో పెట్టుకోకుండా ఏమి చేయాలి అంటే! మీచేతిలో బ్యాంకులను చేతిలో పెట్టుకోనిది, ఏమి చేయలేరు. డబ్బు లేనిది ఏమి చేయలేము. ఈ projects కావాలి, ఈ ధరలు అదుపులో పెట్టాలి ఇవన్నీ చేయాలి, వీటికి డబ్బు కావాలి డబ్బు ఎక్కడ ఉన్నది. బ్యాంకులతో ఉన్నది కావలసినంత ఆ బ్యాంకులను జాతీయము చేసేటటువంటి కార్యక్రమానికి ఉపక్రమించకుండా ఈ ప్రభుత్వము ఏమీ పరిష్కారం చేయలేదు. ఆ డబ్బును అదుపులో పెట్టుకొంటే అప్పుడు ఈ నిలువ వ్యాపారస్తులను control చేయగలరు, అప్పుడు ఈ ధరలను అదుపులో పెట్టడానికి సాధ్యమవుతుంది, అంతవరకు అదుపులో పెట్టలేరు. మరి ఇది చేయడం నూనివేసి సామాన్య ప్రజలమీద, విచారితంగా ధరలు పెరుగుతూ ఉంటే, చూస్తూ ఉరుకొని, మళ్ళీ మామూలు ప్రజలమీద చిన్న పాళ్లమీద, పన్నులు వేయడం జరుగుతున్నది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో సామాన్య ప్రజలు, చిన్న పాళ్లు పట్టికొని ఇవ్వు గలుగుతారు. అప్పుడు గడ్డి వేస్తేగాని పాలు ఇవ్వరు గదా! అంతేచేస్తే పన్నులు తీసుకొంటామో అంత గడ్డి వేయాలి అని చెప్పారు, చాలా మంచిది, ముఖ్యమంత్రి విధంగా

సామాన్య ప్రజలకు తిండి పెట్టనిదే ఎలా పని చేయగలరు, ఎలా ఉత్పత్తి చేయగలరు అని అదే సూత్రాన్ని తమరు ఆలోచించారా? అందుచేత ఏమిటంటే, ఇప్పుడు ఈ కార్మికల యొక్క జీవితాన్ని చాలా క్లిష్టతరం చేశారు కనుక ఈ ప్రశ్నలు ఉన్నవని మీరు అవలెరు ఈ ధరల పెరుగుదలకు వ్యతిరేకంగా కరువుభత్యం కోసం తీవ్రతరమైన ప్రతిఘటన జరుగవలసి వస్తుంది మీరు ఇదే కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించినట్లయితే, అంటే retrenchment చేయడం, D. A. పెంచకపోవడం, ఇది ప్రభుత్వోద్యోగుల విషయంలోనేకాదు, private వర్గములలోకూడ ఇప్పటికి ఆరు Minimum Wages Advisory Committees recommendations ఏకగ్రీవముగా చేశాయి ప్రభుత్వానికి. కొన్ని నెలలు అయిపోయింది అప్పుడే, కానీ ఇంత వరకు ప్రభుత్వము దానిని notification చేయరు, రాజమండ్రి లో ఇప్పుడు press workers సమ్మె సేస్తున్నారు కరువుభత్యం కోసం ధరల పెరుగుదలను సరించి కరువుభత్యం పెంచుటకు ఈ ప్రభుత్వము ఏ విధమైన చర్య తీసుకోనందుకు ప్రజలు ఆందోళనచేస్తే, వారిని నిర్బంధంతోటి లాటి చార్జీతోటి జైలులో పెట్టడం ద్వారా అణచి పెట్టతాము అనే ఉద్దేశంతోనే ఈ ప్రభుత్వము పూనుకొని ఎంతకాలము ఇది కొనసాగించగలరు? అంతకంతకు ఈ తీవ్రమైన ప్రతిఘటన ఎదుర్కోక తప్పదని నేను మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ వి. రామారావు (విజయనగరం) — అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజాశాసనసభలో బడ్జెట్టును సమర్థించుకుంటే అందులో లోపాలు ఉన్నవని కొన్ని దృష్టాంతాలు తెలియపరచి మాకు తెలిసిన సూచనలు కూడా తెలియపరుస్తున్నాను. వరిపాలనా విధానానికి సంబంధించినంతవరకు వీరి చేతుల్లో అధికారం ఎంత చక్కగా నడిపించబడుతున్నదంటే అహారసమృద్ధి వచ్చినప్పుడు గ్రామాలలో నరుకుల సప్లయ లేదంటే అక్కడ అధికారులు వర్తకులతోనో ఎవరితోనో ఏదో రకంగా వచ్చుచెప్పి సరుకు తెప్పించి వారు అమ్మినప్పుడు వారిమీద అధికారం ఉంటుందా? వర్తకులతో పెట్టాడంటే పరిపాటయింది. ఇది అన్యాయం, అక్రమం అమృతం కూడా ప్రభుత్వమే చేయవచ్చునుకదా?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు — Quorum లేదు మంత్రులు కూడ ఉండాలి.

మిస్టర్ చైర్మన్.— కోరమ్ ఉన్నది లేని మంత్రులకు వారికి సంబంధించిన విషయాలు తెలియజేయడం జరుగుతుంది

శ్రీ వి. రామారావు:— ముఖ్యమంత్రిగారి బడ్జెట్టు ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. పెద్ద ఆసాములకు మిగులు సరుకును విడుదల చేయవలసిగా కోర్చి చెప్పమని కలెక్టర్లకు ఉత్తర్వులు జారీచేయబడినై. కానీ, ఆసాములకు పెద్ద ఉంటే జబ్బగస్తీగా అన్యాయంచేసి వీధికెక్కించి తీసుకుపోతున్నారని ఆసాములకు మెల్లగా నచ్చచెప్పడం యీ పద్ధతి జాగుండలేదు.

శ్రీ కె. వి. వర్మింగ్లాడు:— ముఖ్యమంత్రిగారు బడ్జెట్టులో ఉన్నది

శ్రీ వి. రామారావు — సమాన దృష్టితో చూడాలి వదిమంది చిన్న వారిని బలిపెట్టినా 100 బస్తాలు రావడం కూడా కష్టమే కదా ఆ దృష్టితో ఆలోచించవచ్చును

ముఖ్యమంత్రిగారి స్టేటుమెంటులో చెప్పారు— 12 కోట్ల విలువచేసే రసాయనిక ఎరువులు వుండినవన్నారు. రైతులకు సరఫరా చేసేకట్లయితే ఉపయోగించి ఎక్కువ వంట వండించుకుంటు అవకాశం ఉండేది కదా? ఎందుకు చేయలేదు? పరిశ్రమల గురించి— రామశీర్షం గ్రామములో సున్నపురాయి ఉన్న దని చెప్పారు అది ప్రారంభిస్తే అక్కడ వారికి కావలసిన మంచారీ వగైరా దొరికి కొంతవరకు ఆ పరిశ్రమ డెవలప్ అయ్యేది కదా? ఎందుకు చేయలేదు?

ఆహారం గురించి, వస్త్రాల గురించి, విద్య గురించి దృష్టాంతాలు చెబుతాను. వస్త్రాల గురించి చనిపోయిన శవాన్ని పూడ్చుగా దానివైన కప్పిన గుడ్డను సంపాదించడానికి దొంగతనంగా స్వశానానికి వెళ్ళి పీక్కుంటున్నారని పత్రికలలో చూశాము ఆహారం కోసం— హోటళ్ళముందు ఇళ్ళముందు గృహస్థులు అన్నం తిన్న తరువాత బయట పారవేస్తే అందులో ఏదైనా మిగిలి నది ఉంటే తిందామని కుక్కలు ప్రవేశిస్తే, బిచ్చగాళ్ళ వెళ్ళి త్రీడి వంచుకొనుటకు ప్రయత్నించినపుడు కుక్కలు కలియపడి కరవగా వాళ్ళు రక్తం కాగి జాగవడు తన్న దృష్టాంతాలున్నవి ఇక విద్య విధానం ఎంతవరకు వచ్చిందో చూస్తే— ఒక చదువుకొన్న మహమ్మదీయ కుర్రవాడు ఒక హిందూస్త్రీని ఆన్నవరంలో తాళివట్టె కట్టి వివాహం చేసుకొన్న దృష్టాంతమున్నది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చి యుండదు. అతడు పెద్ద ఉద్యోగిస్తుడు అయిఉంటాడు. ఈ విధంగా జరిగినప్పుడు యంత నీచ స్థితికి విద్యావిధానం వస్తే సరిదిద్దడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి.

విజయనగరమునకు సంబంధించి— అక్కడ గౌ. చెంచురామనాయుడు గారు వచ్చి నీటి వనరుకు సంబంధించి open చేశారు. దానన్నపేట ఎత్తు ప్రదేశంలో కూడ వీలైనంతవరకు ఎక్కువ చేయాలని ప్రార్థన.

సారా బట్టిలకు సంబంధించి Indian Express లో శుక్లాగారి స్టేటుమెంటు చూస్తే— సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు అభ్యంతరం లేదని provincial government కు సంబంధించిదని వారి యిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకోవచ్చునని చెప్పారు. కాబట్టి యీ ప్రోహిబిషన్ ఎత్తివేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిన దని కోరుతున్నాను విజయనగరంలో ఒక హరిజనుడు— కేళ్ల గ్రామంలో పార్టీకాజుల వల్ల అంతకుముందు జరిగిన ఎలక్షన్ కు సంబంధించి— కూనీ చేరి రైతు పట్టాల మీద పారవేస్తే దాని తాబాకు యింతవరకు ఏమీ జరిగిందో ప్రభుత్వంగాని, పోలీసు గాని చర్య తీసుకోలేదు ఏమీ జరిగిందో తెలియుటలేదు

హరిజనుల గృహాలకు స్థలాలు జమాయిస్తున్నారుగాని వారు ఆక్ర మ్ చేసుకొనుటకు బందోబస్తు చేయడం లేదు.

విజయనగరంలో పుట్టుకు — గోధుమకు 70 పైసలకు యితరులు అమ్ముతుంటే తను రికిపైసలకు అమ్ముతానని దరఖాస్తు పెట్టుకుంటే యంతవరకు దాని తాలూకు దిఖలు తీసుకొనుటలో ఉద్దేశం కనబడుటలేదు. ఇవన్నీ ఆలోచించి చర్యలు తీసుకోవలసినదని ప్రార్థిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసఖాసని — అధ్యక్షా! ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన బడ్జెట్ ఉపన్యాసంపై ఐదురోజులుగా సమీక్షమైన చర్చసాగింది. మూడు మాసములు క్రిందటే మార్చిలో ఇంటిరిమ్ బడ్జెట్ ప్రతిపాదిస్తూ ఏవో కొన్ని పద్ధతులు చూపించారు కాని యీ తడవ వారు చేసినటువంటి ఉపన్యాసములో చాలా వివరాలు ఉంటాయని ఆశించాము. నాలుగవ ప్రణాళిక స్వరూపం దేశం మొత్తం మీద అంకా పూర్తికాలేదు కాకపోతే సంవత్సరం సంవత్సరానికి ఎడి హాక్ గా ఒక ప్లాను వేసుకొంటున్నాము ఎలక్ష్విన్ అయిన శర్వాత మన ఆర్థిక పరిస్థితి సమీక్ష చేస్తూ అన్ని వివరాలు వారి ఉపన్యాసంలో ఇస్తారని అనుకొన్నాము. కాని అది కేవలం నిరాశ అయినది ఈరోజు మన ప్రణాళిక కోసమై రిపోర్ట్ చూసుకొంటున్నాము. రెండవ ప్రణాళిక మొదలుపెట్టి నప్పటినుండి కూడ యీ ప్రయత్నంలోనే ఉన్నాము ప్రతి ప్రణాళికలో కూడ ఆర్థిక లోటు కలుగుతూనే ఉన్నది దాని కారణంగా వన్నులు సాచ్చు చేస్తూ వాస్తవము. వన్ను వేయటం తప్పుకాదుగాని, ఒక వ్యక్తి యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి పైన, శక్తి పైన ఎంతవరకు వన్ను విధించాలనేది కూడ ఒక నియమం ఉంది. అభివృద్ధి జరుగుతున్న ఆధునిక దేశాల్లో ఏ దేశంలో కూడ ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయంలో మాటికి పదివంతులు కంటే మించి వన్ను వేసినది లేదు. కాని మన దేశం మొత్తం మీద 32 పర్సెంట్ వేస్తున్నాము. మన రాష్ట్ర పరిస్థితి చూస్తే 32 కాదు, అన్ని రాష్ట్రాలలో కంటే మన రాష్ట్రంలోనే వన్నులు ఎక్కువగా ఉన్నవి. 42, 43 పర్సెంట్ వరకు వన్ను పెరుగుతున్నది. అది కాకుండా మనం ఈరోజు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి మిగతా రంగాల నుండి అప్పులు తీసుకొంటున్నాము. ఉదయం మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ పెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కై తేనేమీ ఇతర సంస్థలకై తేనేమీ మన ప్రభుత్వానికి 538 కోట్ల రు.ల అప్పు ఉన్నదని చెప్పారు ఇది సంవత్సరం సంవత్సరం ఇన్ని కోట్లు అని మనం తీసుకొంటూ రావడం, కొంత వడ్డీకి జమకట్టటం మళ్ళీ అప్పు తీసుకోవటం జరుగుతున్నది. ఇంతలా జరిగి మొత్తం యీరోజు మనం ఇతరులకు కాక ఉన్నది 528 కోట్ల రు.లు. ప్రతి సంవత్సరం మనం ఇచ్చింది లెక్కచేస్తే— దాదాపు 237 కోట్ల రు.లు మనం చెల్లుబాడి చేశాము. ఈ చెల్లుబాడి పోగా 538 రు.ల అప్పు ఉంది. అప్పు తీసుకోవటం కూడ తప్పుకాదు. కాని దీని తీరుబడి ఎందులోంచి ఇస్తున్నామన్నది దీర్ఘంగా ఆలోచన చేయాలి. ఈ సం. మనం 27 కోట్ల రు.లు దాదాపు అప్పు స్వాము మనం తీసుకువచ్చిన అప్పు పెట్టుబడి పెట్టి ఎన్నో అండ్స్ లేటింగ్స్ తీసుకొన్నాము? పరిశ్రమలు పెట్టాము, పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టాము. వాటిలోంచి వచ్చిన ఆదాయంలోంచి ఇన్ స్టాల్ మెంట్స్, వడ్డీ కడుక్కున్నామో లేక ఇంకో విధంగా తీర్చుకున్నామా అన్నది ఆలోచిస్తే— ఘటం ఇంతవరకు

ఇన్ స్టాల్ మెంట్స్ కట్టలేదు అనుకోండి— కేవలం వడ్డీ కట్టటానికి మరొక అప్పు వేస్తున్నాము ఈ సం. 27 కోట్ల రు అప్పు తిరిగి కేంద్ర ప్రభుత్వానికిగాని, ఇతరులకుగాని కడుతుంటే— 56 కోట్ల రు లు అప్పు తీసుకొంటున్నాము. అంతే మనం తీరుబడి చేయవలసిన మొత్తాన్ని సంపాదించటానికి ఇంకో అప్పు చేస్తున్నాము అభివృద్ధి కార్యకలాపాలు జరుపుతున్నటువంటి ఏ దేశంలో ఎక్కడా కూడ ఇటువంటి వ్యవస్థ లేదని మనం చెబుతున్నాము. భవిష్యత్ లో ఉండే మన అర్థిక పరిస్థితి గురించి ఆలోచిస్తే చాలా భయంకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. మన అభివృద్ధి సంగతి అట్లా ఉంచండి అసలు అభివృద్ధి జరిగిందా అన్నది వేరే పాముంటే అసలు యీ అప్పు ఎట్లా తీరాలి? ఏ విధంగా సునయోగ్ యీ సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది? మద్రాసు రాష్ట్రంలో బడ్జెట్ పై చర్చకు సమాధానం ఇస్తూ ముఖ్యమంత్రి అన్నాదురై చాలా చక్కని సలహా ఇచ్చారు మద్రాసు రాష్ట్రంవారు కూడ దాదాపు 450 కోట్ల రు అప్పు తీసుకొన్నారు అవుట్ స్టాండింగ్ అప్పు ఉంది. వారు ఇన్ స్టాల్ మెంట్స్ గాని, వడ్డీగాని కడుతున్నారు

“ఇంత మొత్తం మనం ఏమి చేశాము? ఒకప్పు అభివృద్ధి కార్యకలాపాలలో పెట్టామా? అది సక్రమంగా ప్రాడక్టివ్ గా ఉన్నదా? మనకు లాభదాయకంగా ఉన్నదా? డివిడెంట్స్ వస్తాయా? అట్లా డివిడెంట్స్ వచ్చే కార్యకలాపాలను మనం ప్రోత్సహించవచ్చును మనం ఇంతకాలం ఖర్చు పెట్టిన అండర్ టేకింగ్స్ అన్నీ ఒకసారి పర్యవేక్షణ చేయించి ఇవాల్వ్యుయేషన్ చేయించి, ఎసెస్ మెంట్ చేయించి మొట్టమొదట మన పరిస్థితి అర్థం చేసుకోవాలి; మనం పెట్టినవన్నీ ప్రొడక్టివ్ గా లాభసాటిగా ఉంటే వాటినుండి మనకు లాభం వస్తే; అందులో నుండి మనం వడ్డీ తీర్చగలుగుతాము, అప్పు తీర్చవచ్చును, అట్లా లేనప్పుడు— మరో పెట్టిన డబ్బుకు ఉపయోగం లేకుండా ఉంటే— అట్లాంటి ఇన్ స్టాల్ మెంట్స్ నుగాని, అట్లాంటి డబ్బును కొని రైటాఫ్ చేయమని నేను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అడుగుతాను’ అని వారు ఆ రాష్ట్రానికి ఎన్క్యూరెన్స్ ఇచ్చారు. దానివల్ల చాలా ఉపయోగం ఉన్నదని అనుకొంటున్నాను. ఒక వైపున మనం పెట్టిన పెట్టుబడి ప్రొడక్టివ్ గా ఉన్నదా, లాభసాటిగా ఉన్నదా, అన్నది తెలుసుకొంటే ధైర్యం, పర్ఫెక్ట్ ఫీల్డ్స్, ఇండటానికి అవకాశం ఉంటుంది. రెండవది, యీ అప్పును ఎట్లా తీర్చామన్నది కూడ మనం కనుక్కొన్నవారము అవుతాము. అట్లాంటిది యీ ప్రభుత్వం చేస్తుందా అని అడుగుతున్నాను లేకపోతే చాలా విషమ పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. మనం వన్నుల రూపంతో అదాయం సంపాదించిందికాకుండా ఇంత వరకు 56 కోట్ల రు.లు అప్పు తీసుకువచ్చామంటే— అదంతా నిరర్థకమైనదా? ఏ విధంగా ఉపయోగమైందో? పర్మినియోగమైందో? దుర్మినియోగమైందా? అన్నది చెప్పవలసిన జాగ్రత్త యీ ప్రభుత్వానికి ఉంది. విచారించి తెలుసుకోవలసిన అవసరము ప్రజలకూ ఉన్నది. అసలు మన అర్థిక పరిస్థితి ఎట్లా ఉన్నదనేది మనం గమనించాలి. మొదట— రెండవ ప్రణాళిక మొదలు పెట్టినప్పటి నుండి— దానికి ఒక అళయం ఉన్నదని, ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మనం జరిపే

అది త్వరితగతిన అవుతుందని ఆశయాలు చెప్పారు ఆ ఆశయాలు ఏమిటంటే—
దేశంలో ఉన్న చారిద్ర్యం, నిరుద్యోగం—యీ రెండు సమస్యలను పూర్తిగా
పరిష్కారం చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో మనం ఒక ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేసుకోవాలి
న్నాము, మన అభివృద్ధి ప్రణాళికాబద్ధం చేస్తున్నాము, అని చెప్పారు ఇప్పటికి
500 కోట్ల రు.లు ప్రణాళిక మూలకంగా ఖర్చు పెట్టాము, ఈ 4వ ప్రణాళికలో
దాదాపు 522 కోట్ల రు.లు ఖర్చుపెట్టదలచుకొన్నాము. కాని నిరుద్యోగసమస్య
పరిష్కారం ఎంతవరకు జరిపాము? ఉద్యోగపరిస్థితి ఎంతవరకు ఉంది? ఉద్యోగా
లకు అవకాశాలు ఎంతవరకు ఉన్నవి? ఉద్యోగాలు ఎంతమందికి మనం ఇప్పించ
గలుగుతాము వారి ఆర్థిక పరిస్థితి పెంపొందింపగలుగుతాము అన్నది పరిశీలించాలి.
4వ ప్రణాళిక మొదలు పెట్టేటప్పటికి దేశం మొత్తం మీద 38 మిలియన్ల
అన్ ఎంప్లాయ్డ్ పీపుల్-కి కోట్ల 58 లక్షలమంది ఉద్యోగాలు కావాలనేవారు
తయారవుతున్నారు. ఇందులోదాదాపు 30 మిలియన్లమంది గ్రామీణప్రాంతంలో
ఉన్నారు వీరికి ఎట్లా ఉద్యోగం రావాలి అన్నది ఒక సమస్య. ఇది భారత
దేశములో ఉన్నటువంటి పరిస్థితి మన రాష్ట్రంలో వాలుగవ ప్రణాళిక మొదలు
పెట్టేటప్పటికి — మన లెక్కల ప్రకారం — దాదాపు 19 లక్షల 50 వేల మంది
నిరుద్యోగులు తయారవుతారు. ఇంకా ఎన్ని పంచవర్ష ప్రణాళికలు తయారైతే
ఎన్ని వేల కోట్ల రు.లు మనం ఖర్చుపెడితే యీ నిరుద్యోగ సమస్య సంపూర్ణంగా
పరిష్కారం అవుతుంది అన్నది ఇంతవరకు మనకు ప్రభుత్వం చూపించిన లెక్కలలో
లేదు. కాని, 650 కోట్ల రు.లు మనం ఖర్చుపెడితే 10 లక్షల మందికి ఉద్యోగాలు
కల్పింపగలమన్నది మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్లానింగ్ కమిటీవారు చేసిన చర్చలవల్ల
వారి పరిష్కార పేపర్స్ వల్ల తెలుస్తున్నది. 650 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు
పెడితే 10 లక్షల మందికి ఉద్యోగాలు యిస్తారు ఇంకా 9 లక్షల మంది మిగిలే
ఉంటారు. కాని యిప్పటి పరిస్థితి ఏమిటి? మన 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక రు. 522
కోట్లకు దిగింది. ఇటువంటి పరిస్థితిలో నిరుద్యోగ సమస్య ఏమీ అవుతుందని వారిని
అడుగుతున్నాను ఇక తలసరి ఆదాయం, మన దేశంలో ప్రత్యేకించి మన
రాష్ట్రంలో ఎంతవరకు పెరిగింది? మనం యిప్పటికి మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు
పూర్తి చేశాము. చాలవరకు వ్యయంచేశాము, మన ఆర్థికాభివృద్ధి బ్రహ్మాండంగా
పెరిగింది అనుకుంటున్నాము మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి అయ్యే
టప్పటికి 1300 కోట్ల రూపాయలు మన State నికరాదాయము. మనకు సంవత్స
రానికి తలసరికి 388 రూపాయలు వస్తుందని చెప్పారు ఈ abstract figure
చాలా బాగా ఉన్నది చూడడానికి కూడా 388 రూపాయలు అంటే అది ఎంతకాలం
ఏమి అనేది మనకు అర్థం కావడం లేదు. ఇది మళ్ళీ సక్రమంగా భాగించి
చూస్తే నెలకు 27 రూపాయలు ఒక తలకు ఆదాయంవస్తుంది. రోజుకు ఎంతవస్తుంది
అనేది లెక్కవేయండి. ఒక మనిషికి 92 నయపైసలు వస్తుంది. ఇది మన
రాష్ట్రంలోని వాళ్ళు ప్రణాళిక తయారుచేసినప్పుడు వేసిన లెక్కలు. దేశంలో
perceptible planning division ఒకటి వున్నది. Planning Commission కు
అనుబంధ సంస్థ ఆ సంస్థ వాళ్ళు సంపూర్ణమైన లెక్కలు వేకరించారు వాళ్ళు
బాగా సుదీర్ఘమైన చర్చలు జరిపి real terms లో ఒక్కొక్క తలసరి ఆదాయము

నంవత్సరానికి ఎంతవస్తుంది, నెలకు ఎంత వస్తుందని లెక్క చేశారు ఈ రోజు ఉన్నటువంటి లెక్కల ప్రకారం, ధరల ప్రకారం నెలకు మనిషికి 20 రూపాయలు వస్తుంది అన్నారు 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎక్కువ పెట్టుబడి పెట్టి, investment చేసి, aggregate income ను పెంచగలిగితే, 22,000 కోట్ల రూపాయలు పెట్టగలిగితే, అటువంటి పరిస్థితిలో తలసరి ఆదాయము నెలకు 21 నుంచి 31 రూపాయలవరకు పెంచగలము అన్నారు అప్పటికి వాళ్ళలెక్క ప్రకారం తలసరి ఆదాయము రోజుకు 80 నయ్యాపైనలు అవుతున్నది. ఈ రెండే ఖాయం కాదు మన Andhra Pradesh Statistical Bureau వారు socio-economic survey జరిపారు. దానిని బట్టి చూస్తే మరీ తగ్గి పోతుంద, దాదాపు మన జనాభాలో 47% 50 నయ్యాపైనల కంటే తక్కువ దినసరి ఆదాయం ఉన్నదని చెప్పారు ఇట్లాంటివి మూడు రకాలైన అభిప్రాయాలు వెలుబుచ్చారూ మూడు రకాలైన సర్వే చేశారు. ఈ రోజు ఆ ఆదాయం ఈ మధ్యలో ఎక్కడ ఉన్నదో తెలియదు. ఇంకా non-official గా చేసిన సర్వేలు చాల ఉన్నాయి, అసలు అంచనా యే లేకుండా పోతున్నది. నెలకు 8 రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే మనుష్యులు కూడ ఉన్నారు అని చెబుతున్నారు. 18 నయ్యాపైనల నుంచి 20 నయ్యాపైనల వరకు అర్జించి అదే ఖర్చుపెట్టి ఆ విధంగా నికృష్టమైన జీవితాన్ని నడుపుతున్నారు మన జనం అని చెప్పిన assessments కూడ ఉన్నాయి. ఈ విధంగా మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో జరిగిన అర్థికాభివృద్ధిని బట్టి సుద్ధిమైన విచారణ చేసి చూస్తే ఎంతవరకు పెరిగింది? మన ప్రణాళికలు మన పెట్టుబడులు యివన్నీ ఒక ఆశయం నెడజేరేదాని కొరకేగదా? తలసరి ఆదాయం పెంచడం, మన జీవితాన్ని సుఖవంతం చేయడం, మనకు నిరుద్యోగం లేకుండా చేయడం. ఈ మూడు ఆశయాలతో మనం ప్రణాళికలు తయారుచేస్తే ఈ రోజు మనం ఎక్కడ ఉన్నాము అంటే అసలు మొట్టమొదట ప్రారంభించినప్పుడు ఎంత అధ్వాన్నంగా ఉన్నామో క్రిటిక్ వారు మన దేశాన్ని వేరలి పోయినప్పుడు ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నామో అదే పరిస్థితిలో కనిపిస్తున్నాము గానీ ఇనుమరకకూడ అభివృద్ధి చెందినట్లు మనకు అర్థం కావడం లేదు. ఇది మన ఆర్థిక పరిస్థితి. మళ్ళీ విచారణచేసి నిజమైన తలసరి ఆదాయము ఎంత? ఘనీకరించిన ఆదాయము వస్తున్నది ఎంత? ఎంత ఖర్చు పెట్టగలగతున్నాడు, ఏ విధమైన జీవితాన్ని నడుపుతున్నాడు అని సర్వే చేయించగలరా అని ప్రశ్నించాన్ని అడుగుతున్నాను ఇంత పెట్టుబడి పెట్టాము. ఆంధ్ర రాష్ట్రం కేవలం వ్యవసాయ రాష్ట్రం. మొత్తం దేశం, అన్ని రాష్ట్రాలు ఈ రోజు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉత్పత్తి అవుతున్న ఆహార ధాన్యాలపైన ఆధారపడి ఉన్నారని అనుకుంటున్నాము. కానీ ఎంతెంత ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఏ విధంగా agriculture అభివృద్ధి కావాలి అన్నది, ఒక రకంగా ఆలోచన చేస్తే చాల విచిత్రమైన పరిస్థితిలో పడ్డాము. మన ఆంధ్ర దేశంలో అభివృద్ధి కొరకు ఒక్కొక్క ఎకరాకు ఎంతెంత ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఒక హెక్టార్ కు 12 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము హెక్టార్ కు ఎకరాకు తేడా ఏంతో నాకు తెలియదు. ఇతర రాష్ట్రాలలో కేరళలో 30 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు, మద్రాసులో

21, అస్సాములో, ఉత్తర ప్రదేశ్ లో 21, బీహార్ లో 30 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు అన్ని రాష్ట్రాలంటే వ్యవసాయం ఆధారంగా చేసుకొన్న రాష్ట్రం, ఆహార ధాన్యాలను ఎక్కువ పండించి దేశమంతటా supply చేయాలన్న రాష్ట్రంలోనే 12 రూపాయలు ఒక ఎకరాకు ఖర్చు పెడుతున్నారు. అదే విధంగా తలసరికి agriculturist ఎంతెంత ఖర్చు పెడుతున్నాడు? Per capita expenditure on agriculture మా కడప జిల్లాలో సర్వే చేశారు. అయిదు రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. Credit facility అవేగి ఒక్కొక్క మనిషికి 5 రూపాయలు శక్తి ఉన్నది ఇతర దేశాలలో ఫిలిప్పైన్స్, జపాన్ చూడండి. తలసరికి 150 రూపాయలవైన ఖర్చు పెడుతున్నారు ఒక్కొక్క ఎకరాకు ఇజ్రాయిల్ లో 18 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. అక్కడ సంవత్సరానికి రెండు యింట్ల వర్షం కురుస్తుంది. మనకు స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత, యుద్ధం అయిపోయిన తరువాత వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేయాలనుకున్నటువంటి ప్రతి దేశము వ్యవసాయముపైన ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టి, ఎక్కువ investment చేసి బ్రహ్మాండగా అభివృద్ధిచేస్తుంటే, మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో మనం పెట్టిన investment అంతా లెక్కలు తీసి చూస్తే ఈ రోజు మనం ఒక్కొక్క హెక్టార్ కు 12 రూపాయలు, ఒక్కొక్క తలకు 5 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఒక్కొక్క మనిషి నేను వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి 5 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాను. ఏ విధంగా అభివృద్ధి అవుతుంది? మన వ్యవసాయంవల్ల ఆహార ధాన్యాలు ఎంత వరకు పెరిగినవో చూడండి. 1964-65 లో 77 లక్షల టన్నులు ఆహార ధాన్యాలు ఉత్పత్తి చేశాము. 1965-66 లో 85 లక్షల టన్నుల వచ్చింది. 64-65 లో 77 లక్షలు ఉంటే 65-66 లో 80 లక్షలకు దిగింది. Industrial product గాని, agricultural product గాని యింత investment చేసి, యిన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టేది అభివృద్ధి చేయడానికో, లేక తగ్గించడానికో అర్థం కావడంలేదు. ఈ లెక్కలే తప్పు? లేక నిజంగా ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి తగ్గిపోతున్నదా? లేక ప్రభుత్వంలో తప్పు ఉన్నదా, ప్రజలలో తప్పు ఉన్నదా? investment లో తప్పు ఉన్నదా? ఆ investment వ్యవసాయాన్ని సరిగా అభివృద్ధి చేయలేక పోతున్నదా? ఇది విచారించవలసిన అవసరం ఉన్నది. Per acre output కూడ చూడండి. రూపాయలు అణాలు లెక్క ప్రకారం చూస్తే, ఎంతెంత ఉత్పత్తి చేస్తున్నాము అంటే ఒక్కొక్క ఎకరంలో 150 రూపాయలు ఉత్పత్తి అవుతున్నది అదే కేరళలో 445 రూపాయలు అవుతున్నది. అంద్ర రాష్ట్రం నుంచి కేరళకు ఆహార ధాన్యాలు supply చేస్తున్నాము. అటు పంట రాష్ట్రంలో వాళ్ళు ఒక్క ఎకరాకు 450 రూపాయలు పంపాదిస్తుంటే మనకు యింత తక్కువ ఎందుకు అవుతున్నదని నేను అడుగుతున్నాను. ఇంత పెట్టుబడి పెట్టేనా, మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు పూర్తి అయి నాలుగవ దానిలోకి పోవడానికి తయారు అవుతున్నప్పటికీ మన అభివృద్ధి ముటుషు ఏ విధంగా కూడ కనబడడంలేదు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు—1945 లో మన రాష్ట్రం మొత్తం ఖింద ఎన్ని ఎకరాలు మాగాణికి ఇప్పుడు ఎన్ని ఎకరాలు మాగాణికి వ్యవసాయం అభివృద్ధి

అయినదా లేదా? నాకు తెలిసిన లెక్కల ప్రకారం 20 జిల్లాలలో అప్పుడు 40 లక్షలు ఉంటే యిప్పుడు 80 లక్షలు ఉన్నది. అది అవునా కాదా? రెండవది, కేరళలో commercial crops మీద వచ్చే ఆదాయం కేవలం ఆవిర దినుసుల మీద వచ్చే ఆదాయము ఒకటేనా? ఆ లెక్కలు ఎంతవరకు మనకు ఆధారంగా ఉంటాయో రత్న సభాపతిగారు వివరిస్తే బాగా ఉంటుంది

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — ఇక్కడ ఒక చిన్న విషయం మనం చూడాలి. మన irrigation potentiality పెరిగి ఉంటే పెరిగి ఉండవచ్చుగాని ఆ potentiality కి తగినట్లు agricultural production పెరిగిందా? పెరిగి ఉంటే 64-65 లో కన్నా వరుసపెట్టి 65-66 లో 66-67 లో మనకు ఎందుకు తగ్గిపోతున్నది మన agriculture production అనేది యిప్పుడు వారు వేసిన ప్రధానమైన ప్రశ్న దానికి సమాధానం యిస్తే సంతోషిస్తాము. మంత్రిగారికి statistics ఎక్కువ తెలిసి ఉంటాయి. మేము ఏదో కష్టపడి వెతుక్కోంటూ ఉంటాము.

శ్రీ టి వి రాఘవులు — వర్షాలు, వర్షాభావం. Agriculture is a gamble in the monsoons అని 90 సంవత్సరాల క్రితం ఏమూట అయితే చెప్ప తున్నారో, మన వ్యవసాయానికి సంబంధించినంతవరకు యిప్పటికి అదే స్థితిలో ఉన్నది. రెండవది Period of gestation మనం పెద్ద ప్రాజెక్టు మీద expenditure చూపించాము. వారు తీసుకున్న period కూడ 1965, 1967 ఈ రెండు సంవత్సరాలే ఉదహరిస్తున్నారు అంటే ఏమిటి? మనం ఏ భారీ ప్రాజెక్టుల మీద అయితే ఖర్చు పెడుతున్నామో ఆ ఖర్చు మాత్రమే చూపిస్తున్నారు. ఇది మాత్రం తగ్గిపోయింది అన్నారు Period of gestation ఉన్నది దాని క్రింద యింత వరకు ఆయకట్టు develop కాలేదు కనుక కాలేదు. డబ్బు యింత ఖర్చు పెట్టారు గదా input పెరిగింది గదా మరి యిట్లా తగ్గింది ఏమిటి అని లెక్క వేస్తే అది వారికి తెలియక అడుగుతున్నారు అంటారా?

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి — Irrigation మీద పెట్టిన ఖర్చు కాదు అది. Agri- culture మీద పెట్టిన ఖర్చే వారు చెప్పినారు. Irrigation మీద పెట్టిన ఖర్చును పోషించావేమో Irrigation మీద పెట్టిన ఖర్చు gestation period కు పోషించి వారికేంత తేలునో మూక అంత తెలుసు.

శ్రీ జి లచ్చన్న — మంత్రిగారు వెట్ కల్చివేషన్ 40 లక్షల ఎకరాల నుంచి 80 లక్షల ఎకరాలయింది, 100 వద్దంటు పెరిగింది అన్నారు 40 లక్షల ఎకరాలు వున్న రోజులో 20 ఔన్సులు తినేవారు, ఇప్పుడు 80 లక్షలు అయి నప్పుడు 8 ఔన్సులు మాత్రమే తినాలనే రోజులు వచ్చాయి ప్రొడక్షన్ -ఎంత పెరిగిందనేది కూడ రత్న సభాపతిగారు లెక్కలు చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి. — కేరళలో లెక్కలు చెప్పాము. కమర్షియల్ క్రాప్స్. కమర్షియల్ క్రాప్స్ మనకు కూడా వున్నాయి. అయిల్ సీడ్స్ ఇప్పుడు ఎదుక్కు తగ్గిపోయింది? నాగిరెడ్డిగారు చెప్పిన పాయింటు యిదే. It is not merely paddy, there are other crops also; we have been

raising tobacco, we have been raising ground-nut, we have been raising so many other commercial crops, we have been getting much more than what we are getting this year. Why is it we have gone down this year? ఇంకొకటి వుంది ఇప్పుడు యిన్ని కోట్ల రూపాయలు మనం వ్యవసాయం మీద ఖర్చు చేస్తున్నాము వ్యవసాయం అంటే కేవలం ఒక్క పొడియే కాదు ఇరిగేషన్ ఒక్కటే కాదు చాల ఫాక్టర్స్ వున్నాయి. ఈనాడు జెట్టిపన్ పీరియడ్ అన్నారు. మనకు యీనాడు ఆహారధాన్యాల కొరత యింకావుండి ఇతర దేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకుంటున్నామంటే అర్థం ఏమిటి? దేశీ ప్రయారిటీ యివ్వాలి, మైనరు ప్రాజెక్టులకు యివ్వాలి, మేజరు ప్రాజెక్టులకు యివ్వాలి. ఇమ్మీడియేట్ గా రిజల్టు ఎండులో వస్తాయి, ఆహార సమస్య త్వరితంగా ఎట్లా పరిష్కారం చేయాలి అన్నది ఇంతవరకు ఆలోచన చేయలేదని ఒప్పుకుంటున్నారు. పాట్రన్ ఆఫ్ ప్లానింగు, పాట్రన్ ఆఫ్ ఇన్వెస్టి మెంట్లు, పాట్రన్ ఆఫ్ డెవలప్ మెంట్లు—ఇంత వరకు ఆరిగినది తప్ప, పొరపాటు, అందువల్లనే ఆహారసమస్య యింకా యిట్లా కొనసాగుతోంది అని వారు ఒప్పు కుంటున్నారన్నమాట, దానికి నాకు సమాధానం చెప్పండి. చైనాలో మొట్టమొదట 7 సం॥ల ప్లాను వేశారు. మొట్టమొదటే 2 వేల కోట్ల రూపాయలు మైనరు ఇరిగేషన్లపైన ఖర్చుచేశారు. అందువల్ల, వారి ఆహారసమస్య సంపూర్ణంగా పరిష్కారం కాగలిగింది. ఇతర దేశాలకు కూడా వారు సహాయం చేయగలుగు తున్నారు కనీసం ఇందులోనైనా మనం ఇతర దేశాలనుంచి నేర్చుకోవలసివుంటుంది ఇది మొట్టమొదటనుంచి అనుకుంటున్న విషయమే. మైనరు ఇరిగేషన్ డెవలప్ చేస్తేనే గాని ఆహారసమస్య పరిష్కారంకాదు. ఇమ్మీడియేట్ గా రిజల్టు వచ్చే ప్రాజెక్టులు తీసుకోవాలి. పెద్దపెద్దవి, జెట్టిపన్ పీరియడ్ ఎక్కువ వున్నవి మన పరిస్థితి బాగువద్ద తరువాత తీసుకోవచ్చుననే ఆర్గ్యుమెంట్లు యీనాడు ఒప్పుకుంటున్నారా అని అడుగుతున్నాను ఈ నాడు యీ విధంగా లెక్కలు చెప్పడంలో నా ఉద్దేశమేమంటే—ఇంతవరకు వారు అవలంబించిన విధానం, పాట్రన్ ఆఫ్ ప్లానింగ్ ఎంత లోపభూయిష్టంగా వుందో తెలియజేయడానికే చెబుతున్నాను. ఈ నాడు ధనాశాసనం వున్నప్పటికీ ప్లానింగుకు అనుకున్నట్లు 850 కోట్లు చేకూర్చలేకపోయినప్పటికీకూడ వున్న 622 కోట్ల రూపాయలతోనే మన సమస్యలు పరిష్కారం చేసుకోడానికి అవకాశం వుందని తెలియజేస్తున్నాను. పాట్రన్ ఆఫ్ ఇన్వెస్టిమెంట్ ఛేంజి చేసుకోవాలి. ఏది ప్రయారిటీగా తీసుకుని చేయాలి ఏవి యిమ్మీడియేట్ గా రిజల్టు వస్తాయి, ఏ సమస్య పరిష్కారం కావడానికి ఏ ఇన్వెస్టిమెంట్ల ఎక్కడ చేయాలనే ఆలోచన సక్రమంగా చేస్తే తప్పకుండా పరిష్కారం అవుతుంది. డీసెంట్రలైజ్డ్ ఎకనమీ అన్నారు క్రింద నుంచి ప్లానులు వేస్తామని రెండవ ప్లానులో మొదలుపెట్టారు ఈనాటికైనా గ్రామ ప్లానులు, పంచాయతీ ప్లానులు తయారు చేశారా? జిల్లా పరిషత్తుల ప్లానులు తయారు చేశారా? తయారుచేసిన ప్లానులు ఎక్కడ వున్నాయి? వాటిని అనుసరిస్తున్నారా? రిసోర్సెస్ ఎందుకు అక్కడే సృష్టించు కోడానికి అవకాశం లేదు? పీపుల్స్ పార్టీని పేషను కావాలని ఉపన్యాసాలు యిస్తున్నారు. ఎంతవరకు పీపుల్స్ పార్టీని పేషను తీసుకుంటున్నాము? ఇ

విధంగా చేస్తే కూడ ధనాభావం రావడానికి అవకాశం లేదు. జిల్లా ప్లానుగాని, తాలూకా ప్లానుగాని, గ్రామ ప్లానుగాని వేసి ఆ ప్రకారం సమస్యలు పరిష్కారం చేయటానికి పూనుకుంటే ఉన్నడబ్బుతోనే నాలుగింతలు ఉత్పత్తి చేయడానికి, సమస్యలు పరిష్కారం కావడానికి అవకాశం వున్నది అని ప్లానింగు కమిషను వారి పర్స్పెక్టివ్ ప్లానింగు డివిజనువారు చేసిన రిపోర్టులో స్పష్టంగా వుంది. ఖచ్చితంగా వారు చెప్పినది కరెక్టే. పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులు తీసుకున్నాము, జస్టిషను పీరియడ్ ఎక్కువ వుంది. దానివల్ల ఎంత వృథా అయింది? ఒక్కొక్క ప్రాజెక్టు ఎంత కాలంలో కట్టదలచుకున్నారు? షెడ్యూల్డ్ టైము ఎంత? ఎంతకాలం తీసుకున్నారు? దానివల్ల లాభమే త, నష్టమేంత? మూ తాలూకాలో ఒక కాజ్ వే కట్టడానికి రెండు సంవత్సరాలలో కట్టాలనుకుంటే ఇప్పుడు 12 సంవత్సరాలయింది, అది ఇంకా పూర్తి కాలేదు

Sri Vaylala Gopalakrishnayya — "Foodgrains - The additional production potential of foodgrains targeted for the year 1967-68 is 10 60 lakhs, of the overall targeted additional production potential 9 95 lakh tons potential was meant to be credited to the scheme of the Director of Agriculture against which the achievement was 5 99 lakhs of potential. The shortfall in achievement was mainly due to the short supply of nitrogenous fertilisers" వర్షాలనికూడా ఎక్కడా చెప్పలేదు. ఆహార సమస్యమీద వారు తెచ్చిన స్క్రీములో పది లక్షలు వస్తుందనుకుంటే 5 లక్షల 91 వేలు వచ్చింది. ఈ ఫిగర్స్ వారికే

ప్రశ్న :— వర్షాలమైన ఆధారపడుతున్నాము

జవాబు :— ఆ మాట రిపోర్టులో లేదని భారంతున్నారు.

ప్రశ్న :— ఈ 17 సంవత్సరాల నుంచి కూడ అభివృద్ధి పొందితే మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో చేసిన కృషి, సాధించిన అభివృద్ధి గురించి చెప్పాము. పంచవర్ష ప్రణాళికలు మొదలు చెట్టినప్పటినుంచి ప్రతి ప్రణాళికలోనూ ఒక విషయం తప్పకుండా ప్రస్తావన చేస్తూ ఉచ్చాము. రాష్ట్రంలో అయితే నేమి, దేశంలో అయితే నేమి—ఒక వైపు ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందడం, అదికొకవైపు అభివృద్ధి నిరోధకం శావడం జరుగుతోంది. స్టాగ్నేషను అవుతోంది కనుక రీజనల్ ఇంజనీరింగ్ కలెక్ట్ చేసిన తరువాత గాని సమ్మగ్గమైన అభివృద్ధికి పూనుకోవటాదని ఒక ఆశయంకూడ తెలిబుద్దుతూ వచ్చారు కాని, మన రాష్ట్రమును మూడు విభాగాలుగా చేశారు. ఒకటి, కోస్తా ప్రాంతములోవున్న 7 జిల్లాలు, రెండవది, తూర్పులసీనులోవున్న 4 జిల్లాలు, మూడవది, తెలంగాణాలోని 6 జిల్లాలు—అంటూ విధంగా మూడు విభాగాలు, విభజించారు. ఈ మూడు ప్రాంతాలలో రెండో ప్రాంతానికి సంబంధించి ఒక ప్రోగ్రెసు—స్టాట్యూటరీ బాబీ రిపోర్ట్ వచ్చింది. ఇది అభివృద్ధికి అవకాశాల చేకూర్చుకోవడానికి నిబంధించి కోస్తా జిల్లాలలో, ఎన్నో కారణాలవల్ల, ప్రభుత్వమే కాక పోవన్ను, వారు ఇప్పుడే అభివృద్ధి అలభ్యుడు, గ్రామీణువాని కాబట్టి అయితే నేమి,

తరువాత స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాల కాలంలో గాని రాయల సీమ ఏవిధంగా కూడ అభివృద్ధి కాకుండా వచ్చింది వ్యవసాయ రంగంలో గాని, పారిశ్రామిక రంగంలో గాని అభివృద్ధి కాలేదు మొట్టమొదట నుంచి చాలా సర్వేలు చేశారు. పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేయడానికి రాయలసీమలో ఎల్లం వీలుందోనని చూచారు. చెస్పాలంటే—రాయలసీమలోవున్న మినరల్స్ మన దేశం మొత్తంపైన లేవు. యాజ్ బెస్టాస్, డైమండ్స్, ఐరన్ ఓర్, బెరైటీస్—ఇవన్నీ వున్నాయి. కర్నూలు, అనంతపురం, కడప జిల్లాలలోవున్న డిపాజిట్స్ దేశం మొత్తంపైన ఏ ప్రాంతములోకూడ లేవని సర్వే రిపోర్టులవల్ల తెలుస్తోంది. పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టడానికి అవకాశంలేదు. కనీసం మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు కట్టుకోవడానికైనా ప్రయత్నంచేశారేమో ఆలోచించండి, లెక్కలనుబట్టి చూస్తే రాష్ట్రం మొత్తంమీద 27 % cultivable area ఉంది, cultivable area లో 58 % వరకు coastal area తీసుకునిచూస్తే irrigate అయినది, రాయలసీమలో 18 % మాత్రమే irrigate అయినది. coastal area లోని irrigated area లో 80 % వరకు కానాలు మొదలైన assured water supply క్రింద ఉన్నది. మిగతా రకాలన్నీ కలిపి 20% మాత్రమే ఉన్నది, రాయలసీమలోని irrigated area లో 47 % tanks క్రింద ఉన్నది, దాదాపు 44 % వరకు wells క్రింద ఉన్నది. ప్రత్యేకించి కడపజిల్లా తీసుకునిచూస్తే irrigated area లో 40 % wells క్రింద ఉన్నది, ఇటువంటి పరిస్థితులలో రాయలసీమకు పెద్ద ప్రాజెక్టులు రావడానికి అవకాశంలేదు, చిన్న ప్రాజెక్టులకు, నల్సిడి బావులకు అవకాశం ఇచ్చి వేయవలసిఉంది కాని ఇంతవరకు regional imbalances కు fit in కాకపోవడం వల్లనే ప్రభుత్వానికి మూడై దయాదాక్షిణ్యాలు కలుగకపోవడంవల్లనే అది అట్లాగే ఉన్నది ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లై చేసి pumpsets పెట్టుకోవాలన్నా ఈ imbalance అట్లాగే ఉంది, కడపజిల్లాలో 40 % irrigated area wells క్రింద ఉందనిచెప్పాను, అటువంటి జిల్లాలో 1967 వ సంవత్సరంలో 585 ఎలక్ట్రిక్ పంపుసెట్లు ఉన్నాయి, తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో 3 % మాత్రమే wells క్రింద irrigate అవుతోంది, కాని అక్కడ 1,370 చిల్లర పంప్ సెట్లున్నాయి, దానినిబట్టి స్పష్టమవుతున్నాడే ఉంది, coastal area లో ఇరిగేషన్ కు కూడా ఎంత electricity supply చేసారో అర్థం అవుతుంది, Tanks, wells పై ఆధారపడిన రాయలసీమలో మైనర్ ఇరిగేషన్ క్రిందకాని restoration of old tanks క్రింద wells కు electricity supply చేయడంలోకాని ఎంతో అధ్యాన్నమైన పరిస్థితిలో ఉన్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను, అన్ని రంగాలలోను ఈ imbalance ను తొలగించడానికి ఏవిధంగాను ప్రయత్నంచేయకపోవడంవల్ల దాదాపు అయిదు సంవత్సరాలకు ఒకసారి జామానికి గురికావడం జరుగుతున్నది, ఇంతకుముందే మిత్రుడు వెంకటేశన్ గారు చెప్పారు. తిరుపతిలో మైసూరు, మద్రాసు, ఆంధ్ర ముఖ్యమంత్రులు కలిసి జామాన్ని తొలగించడానికి డిర్ల మైన చర్చ జరిపారు ప్లాన్ తయారుచేసారు. దాదాపు రెండు, మూడు వందలకోట్లు కావాలన్నాడు. ప్లాన్ లో, కమిషన్ వారిని అడిగారు, కాని ఆ రిపోర్టువారు ఒప్పుకున్నారు, ఎంత మొత్తం చేతి, అప్పుడొచ్చి

వారు అంగీకరించారో తెలియడంలేదు, ఏ రంగంలోచూచినా, వ్యవసాయ రంగంలోచూచినా, ఆర్థిక పరిస్థితుల విషయంలోకాని, regional imbalances సరి చేసే విషయంలోకాని ఏ విధంగాచూచినా ఇంతవరకు ప్రణాళికాబద్ధమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ మనంచేసిన కృషిలో కనబడడంలేదని అర్థం అవుతుంది. ఇదేవిధంగా pattern సాగితే ప్రణాళికలు ఉండికూడా లాభంలేని పరిస్థితి వస్తుంది. ఈ pattern ను మార్చడానికి ప్రయత్నంచేస్తారా అని అడుగుతున్నాను, ఇప్పుడే మద్రాసు రాష్ట్రం లోవారి బడ్జెటు సమావేశం అయిపోయింది, అక్కడ నుంచి కొన్ని సలహాలు వచ్చాయి. వారుచేసిన ప్రయత్నాలలో మనంచూచి నేర్చుకోవలసింది చాలాఉంది. అటువంటి ప్రయత్నం ఏమైనాచేస్తారా అని ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

Mr. Chairman :—The House is adjourned to 8-30 a.m. on Monday the 3rd July, 1967.

The House then adjourned till Half past Eight of the clock on Monday, the 3rd July, 1967.